

H. 1286 – H. 1299 (M.1869 – M. 1882) YILLARI ARASINDA
KASTAMONU VİLAYET SALNÂMELERİNDE SİNOP
SANCAĞI'NIN TRANSKRİPSİYON VE
DEĞERLENDİRİLMESİ

ORHAN OKUR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TARİH ANABİLİM DALI

T.C.
SİNOP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

H. 1286 – H. 1299 (M.1869 – M. 1882) YILLARI ARASINDA
KASTAMONU VİLAYET SALNÂMELERİNDE SİNOP
SANCAĞI'NIN TRANSKRİPSİYON VE
DEĞERLENDİRİLMESİ

HAZIRLAYAN
ORHAN OKUR

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TARİH ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
Prof. Dr. Süleyman BÜYÜKKARCI

SİNOP – 2019

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Sinop Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum " **H. 1286 – H. 1299 (M.1869 – M. 1882) YILLARI ARASINDA KASTAMONU VİLAYET SALNÂMELERİNDE SİNOP SANCAĞI'NIN TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRİLMESİ** " adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- ☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim/Raporum sadece Sinop Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☒ Tezimin/Raporumun 5. yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

12/07/2019

Orhan OKUR

TEZ KABUL VE ONAY SAYFASI

Orhan OKUR tarafından hazırlanan “H. 1286 – H. 1299 (M.1869 – M. 1882) YILLARI ARASINDA KASTAMONU VİLAYET SALNAMELERİNDE SİNOP SANCAĞI'NIN TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRİLMESİ” başlıklı bu çalışma, 12.07.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından **YÜKSEK LİSANS tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan [Prof. Dr. Ekrem MEMİŞ]
Sinop Üniversitesi / Fen Edebiyat Fakültesi

İmza

Üye [Prof. Dr. Süleyman BÜYÜKKARCI]
Sinop Üniversitesi / Fen Edebiyat Fakültesi

İmza

Üye [Prof. Dr. M. Yavuz ERLER]
Öndokuz Mayıs Üniversitesi / Fen Edebiyat Fakültesi

İmza

Üye [Unvanı, Adı ve Soyadı]
Üniversitesi / Fakültesi

İmza

Üye [Unvanı, Adı ve Soyadı]
Üniversitesi / Fakültesi

İmza

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

12 / 07 / 2019

[Doç. Dr. Gülçin DİLEK]
Enstitü Müdürü

İmza

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
KISALTMALAR DİZİNİ.....	VI
TABLolar DİZİNİ.....	VII
ÖNSÖZ.....	VIII
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM	
SİNOP'UN COĞRAFI, TARİHİ VE İDARİ YAPISI.....	2
1.1 Coğrafi Durumu.....	2
1.2 Sinop Tarihi.....	2
1.2.1 Sinop Adının Anlamı	2
1.2.2 Türklerden Önceki Sinop Tarihi.....	3
1.2.3 Türk Tarihinde Sinop.....	5
1.2.3.1 Selçuklular Döneminde Sinop.....	5
1.2.3.2 Pervaneoğulları Döneminde Sinop.....	6
1.2.3.3 Candaroğulları - İsfendiyaroğulları Döneminde Sinop.....	7
1.2.3.4 Osmanlı Döneminde Sinop.....	8
1.3 Sinop İdari Yapısı.....	10
İKİNCİ BÖLÜM	
KASTAMONU VİLAYET SALNÂMELERİNDE SİNOB SANCAĞI VE KAZÂLARI İLE İLGİLİ BÖLÜMLERİN TRANSKRİPSİYONU.....	11
2.1. Salnâmeler hakkında genel bilgi.....	11

2.2.H. 1286 (M. 1869) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu.....	12
2.3.H. 1287 (M. 1870) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu.....	23
2.4.H. 1288 (M. 1871) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu.....	35
2.5.H. 1289 (M. 1872) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu.....	50
2.6.H. 1290 (M. 1873) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu.....	66
2.7.H. 1291 (M. 1874) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu.....	81
2.8.H. 1292 (M. 1875) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu.....	98
2.9.H. 1293 (M. 1876) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu.....	116
2.10. H. 1294 (M. 1877) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu.....	134
2.11. H. 1295 (M. 1878) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu.....	149
2.12. H. 1296 (M. 1879) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu.....	162
2.13. H. 1297 (M. 1880) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu.....	176
2.14. H. 1298 (M. 1881) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu.....	194
2.15. H. 1299 (M. 1882) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu.....	214

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

H. 1286 (M. 1869) – H.1299 (M. 1882) YILLARI ARASINDA KASTAMONU VİLAYET SALNÂMELERİNDE SİNOP SANCAĞI VE KAZÂLARI İLE İLGİLİ BÖLÜMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	231
--	-----

3.1. Sinop Sancağı'nın İdari Yapısı.....	231
3.2. Sinop Sancağı'nda Adli Yapı.....	238
3.3. Sinop Sancağı'nda Ekonomik-İktisadi Yapı.....	241
3.4. Sinop Sancağı'nda Askeri Yapı.....	247
3.5. Sinop Sancağı'nın Nüfus Yapısı.....	248
3.6. Sinop Sancağı'nın Sağlık Durumu.....	253
3.7. Sinop Sancağı'nın Eğitim Durumu.....	254
3.8. Sinop Sancağı'nda Ulaşım ve Haberleşme.....	260
SONUÇ.....	262
SÖZLÜK.....	264
KAYNAKÇA.....	281
ÖZGEÇMİŞ.....	286

ÖZET

Vilayet Salnâmeleri, şehirlerin tarihinin yanında sosyal, kültürel, ekonomik, eğitim ve nüfus yapıları hakkında da önemli bilgiler vermektedir. Çalışmamızda, Kastamonu Vilayet Salnâmelerinin H. 1286, H. 1287, H. 1288, H. 1289, H. 1290, H. 1291, H. 1292, H. 1293, H. 1294, H. 1295, H. 1296, H. 1297, H. 1298 ve H. 1299 tarihli olmak üzere ilk 14 (on dört) sayısı incelenmiş ve Sinop sancağı ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu yapılmıştır. Bu incelemelerde sadece Sinop bölümü ile yetinilmemiş, Sinop'a ait kazâlarda kapsam içine alınmıştır.

Yapmış olduğumuz incelemeler sonucunda günümüzden yaklaşık yüz elli yıl öncesine uzanan vilayet salnâmeleri, Sinop Sancağı'nın o günlerine ait değerli bilgiler içermektedir. Osmanlı Devleti'nin son dönemine denk gelen bu dönemde devletin genel politikasının izleri yerelde de görülmüş olup, idari düzenlemelerin sancak ve kazâlardaki yansımaları tespit edilmiştir. Sancak ve kazâlarda oluşturulan meclisler, nüfuslar, okullar, tarım ürünleri vb. birçok konuda araştırmacılara önemli bilgiler sunulmuştur. Şehir tarihi araştırmalarında salnâmelerin önemli bir yer tuttuğunu düşünürsek, Sinop ve çevresi ile ilgili yapılacak araştırmalarda bu çalışmanın önemli bir eksikliği kapatacağı kanaatindeyiz.

Anahtar Sözcükler : Salnâme, Vilayet, Sancak, Kazâ

ABSTRACT

Provincial yearbooks give important information about the structure of population, education, social, cultural and aconomical activities of the cities besides their history. In this study, the first 14th issuess of Kastamonu Yearbook dating back to H.1286, H.1287 H.1288, H.1289, H.1290, H.1291, H.1292, H.1293, H.1294, H.1295, H.1296, H.1297, H.1298 and H.1299 are studied and the sections related to Sinop Township are transcribed. In this analysis, not only Sinop section, but also the townships of Sinop are included.

As a result of our examinations, the provincial yearbooks, dating back to about 50 years ago, contain valuable information about those days of Sinop Township. At this period, which coincides to the last periods of The Ottoman Empire, the signs of the general policy of the state are seen in the local and the reflections of administrative regulations in the townships are determined. The researchers are presented important information related to many issues , such as councils, population,schools and agricultural products...etc which were formed in the townships. Considering that the yearbooks take an important place in the studies of city history ,we esteem that these studies will resolve a significant deficiency in the researches which will be done in Sinop and its surroundings.

Key Words: Salnâme, Vilayet, Sancak, Kazâ

KISALTMALAR DİZİNİ

BCA : Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi.

MÖ : Milattan Önce

YLT : Yüksek Lisans Tezi

DT : Doktora Tezi

SBE : Sosyal Bilimler Enstitüsü

TTK : Türk Tarih Kurumu

TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu

HKK : Hava Kuvvetleri Komutanlığı

S. : Sayı

C. : Cilt

Prof. : Profesör

Dr. : Doktor

age. : Adı geçen eser

agm. : Adı geçen makale

agt. : Adı geçen tez

s. : Sayfa

ss. : Sayfa sayısı.

Ed. : Editör

Bk. : Bakınız

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: H.1288 (M.1871) Salnamesine göre Sinop Sancağı, kazâları ve nahiyeleri

Tablo 2: H.1286 (M.1869) – H.1299 (M.1882) salnamelerine göre Sinop Sancağı Mutasarrıfları

Tablo 3: H.1286 (M.1869) – H.1299 (M.1882) salnamelerine göre Sinop Sancağı'nda görev yapmış Belediye Başkanları ve Belediye Meclisi Üye Sayıları

Tablo 4: H.1286 (M.1869) – H.1299 (M.1882) salnamelerine göre Boyabad Kazâsı ve Stefan Kazâsı Kaimmakamları

Tablo 5: H.1286 (M.1869) salnamesine göre gelirler (Vâridât-ı Mürettebe-i Seneviye)

Tablo 6: H.1289 (M.1872) salnamesine göre Sinop Sancağı'nda gerçekleşen panayırlar, zamanları ve süreleri

Tablo 7: H.1286 (M.1869) – H.1299 (M.1182) tarihlerli arasında salname kayıtlarına göre Sinop Kazâsı ve Gerze Nahiyesi'nin Toplam Nüfusları

Tablo 8: H.1286 (M.1869) – H.1299 (M.1182) tarihlerli arasında salname kayıtlarına göre Boyabat Kazâsı ve Durağan Nahiyesi'nin Toplam Nüfusları

Tablo 9: H.1286 (M.1869) – H.1299 (M.1182) tarihlerli arasında salname kayıtlarına göre Stefan Kazâsı ve Çakıllı Nahiyesi'nin Toplam Nüfusları

Tablo 10: Kastamonu Vilayet Salnamelerine Göre Sinop Sancağı'nda Bulunan Sıbyan Mekteplerinin Kazalara göre Sayıları

Tablo 11: H.1286 (M.1869) tarihli 1 Numaralı Salnameye göre Sinop Sancağı'nda bulunan Medreseler, Hocaları ve Öğrenci Sayıları

Tablo 12: 1869-1882 Tarihleri Arasında Sinop Sancağındaki Rüştîye Mektepleri ve Öğrenci Sayıları

Tablo 13: H.1286- M.1869 ile H.1299-M.1882 yılları arasında Sinop Rüşdiye Mektebinde Görevli Hocalar, Unvanları ve mevcut öğrenci sayıları

ÖNSÖZ

Çalışmamızın hazırlanmasında ve ortaya çıkmasında, bilgilerinden sürekli faydalandığım, yardımlarını bir an olsun esirgemeyen, göstermiş olduğu kişilik ve babacan tavrıyla bize tahammül eden danışman hocam Sayın Süleyman BÜYÜKKARCI'ya, her aradığımızda yanımızda olan, bıkmadan usanmadan bize büyük destek olan, bize karşı bir arkadaş ve bir dost olan Araştırma Görevlisi Ömer Ferit İMLAK'a, çevirilerde yardımlarını esirgemeyen değerli büyüğüm Erdal ERTEKİN'e ve Sinop Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Suha Oğuz BAYTİMUR'a çalışma sürecinde bana karşı göstermiş olduğu sabrın yanında, onlara ayıracağım zamanı, çalışmaya ayırmama anlayışla yaklaşan eşim Hanife OKUR'a ve en değerli varlığım kızım Defne'ye teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum.

GİRİŞ

Çalışmamızın konusunu Kastamonu Vilayet Salnâmelerinin H. 1286 (M. 1869), H. 1287 (M. 1870), H. 1288 (M.1871), H. 1289 (M. 1872), H. 1290 (M.1873), H. 1291 (M. 1874), H. 1292 (M. 1875), H. 1293 (M. 1876), H. 1294 (M. 1877),H. 1295 (M. 1878), H. 1296 (M. 1879), H. 1297 (M. 1880), H. 1298 (M. 1881) ve H. 1299 (M. 1882) tarihli olmak üzere ilk 14 (on dört) sayısı oluşturmaktadır. Ancak adı geçen bu on dört salnâmenin tamamı çalışmamızın kapsamına alınmamış, Sinop Sancağı ile ona bağlı Boyabad Kazâsı ve Stefan kazâları incelenmiştir. Ayrıca sancağa ve kazâlara bağlı nahiyelerde bu kapsamda değerlendirilmiş ve çalışmamızda onlara ilişkin bilgilerde kullanılmıştır.

Yaptığımız çalışmanın ana kaynağını oluşturan ‘Salnâmeler’ hakkında kısaca bilgi vermek faydalı olacaktır. Farsça ‘sene’ ve ‘mektup, kitap’ kelimelerinin birleşmesinden oluşan salnâmeler, Osmanlı Devleti’ne Tanzimat’tan sonra girmiş ve günümüzdeki karşılığı ile yıllık anlamında kullanılmıştır. Osmanlı Devleti’nde en kapsamlı, düzenli salnâmeler Devlet ve Vilayet Salnâmeleridir. Vilayet Salnâmelerinin ilki 1868’de yayınlanan Bosna Vilayet Salnâmesi olup, sonuncusu ise 1922’deki Bolu Livâsı Salnâmesi’dir.

Çalışmamızda Milli Kütüphane, Kastamonu Halk Kütüphanesi ve İslam Araştırma Merkezi’nden elde edilen Kastamonu Vilayet Salnâmeleri’nin H.1286 – H. 1299 tarihleri arasında Sinop ve kazâları ile ilgili bilgileri lügat kullanılarak günümüz harflerine çevrilmiş, çeviri yapılırken orijinal metne, tablolara bağlı kalınmaya çalışılmıştır.

Yaptığımız çalışmanın daha iyi anlaşılabilmesi için ilk bölümde Sinop tarihi araştırılmış olup, ikinci bölümde adı geçen on dört salnâme günümüz harflerine çevrilmiş, üçüncü bölümde ise salnâmelerde tespit edilen Sinop ve kazâları ile ilgili bilgiler değerlendirilmiştir. Araştırmacıların çeviri kısmında anlamakta zorlandıkları kelimelerin anlamlarını öğrenebilmeleri için çalışmamızın sonuna sözlük eklenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SİNOP'UN COĞRAFI, TARİHİ VE İDARİ YAPISI

1.1 Coğrafi Durumu

Karadeniz'in en kuzeyinde yer alan Sinop, Anadolu kıyılarından Karadeniz'e en sokulmuş Bozburun veya Boztepe yarımadası üzerinde kurulmuştur. Şehrin güneydoğusunda Büyük Liman (İç Liman), Kuzeybatısında Ak Liman (Dış Liman) yer alır.¹ İki limana sahip olan Sinop'un üzerine yerleştiği mekanın, diğer bir deyişle önemli bir liman tarafından çevrilmiş berzahın çevre uzunluğunun yaklaşık altı millik bir yarımada olduğu anlaşıyor. Kısacası Sinop'un yerleşim alanı olarak, bir adayı karaya bağlayan kıyı kordonunun en dar yerinde fırtınalara karşı, kıyı kordonu ile korunan bir liman kenarını seçmiş olduğu görülüyor.²

Sahip olduğu limanlar sayesinde tarih boyunca çekim merkezi haline gelen Sinop şehri yaklaşık olarak 41,2 – 43,5 paralelleri ve 34,5 – 35,3 meridyenleri arasında bulunur.³ Batısında Kastamonu, güneyinde Çorum, güneydoğusunda Samsun illeri bulunur, diğer kısımlar denizle çevrilidir. Sınırlarının uzunluğu ortalama 475 km. olup bunun 300 km. si kara, 175 km. si denizle çevrilmiştir. Sinop ilinin alanı ise 5657 km² dir. Sinop dağları, il arazisinin %80' ini teşkil etmekle beraber bu dağlar, sık, sarp ve çok yüksek değildir.⁴

1.2. Sinop Tarihi

1.2.1 Sinop Adının Anlamı

Sinop adının anlamı konusunda pek çok araştırmacı farklı yorumlar ve açıklamalar getirmiştir. Bunlardan bazılarını buraya almak araştırmamız için faydalı olacaktır. Hitit belgelerinde Sinuwa şeklinde geçen kelime, günümüz Türkçesiyle Güzel

¹ Bekir Başoğlu, Sinop İli Tarihi, Ankara 1978, s. 3

² İbrahim Güler, XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Sinop (İdari Taksimat ve Ekonomik Tarihi), (basılmamış Doktora tezi), İstanbul- 1992,

³ Sinop 1973 İl Yıllığı, Sinop-1973, s.11

⁴ Yurt Ansiklopedisi, Anadolu Yayıncılık, C.IX, İstanbul 1982, s.6747- 6748.

balıklık anlamına gelebilir.⁵ Bazı kaynaklar Sinop adının Asurların ay tanrısı olan ‘‘Sin’’ geldiğini bildirmektedir.⁶

M.Ö. 200 yıllarında yaşayan Skymnos adlı şair şiirlerinde Sinop adının Sinope adlı bir Amazon kraliçesinin adından geldiğini dile getirmiştir. M.Ö. I. Yüzyıldaki bir kaynak Sinope’nin Asopus’un kızlarından birinin adı olduğunu zikretmektedir. Bijişkyan, Asopos’un peri lakaplı kızının adının Sinobi olduğunu kaydediyor. Romalılar, Sinop’a Teium adını vermişlerdir. İslam kaynaklarında Sanub, Sinab, şekillerinde geçen şehrin adı Osmanlı kaynaklarında daima Sinop şeklinde yazılmıştır.⁷

1.2.2. Türklerden Önceki Sinop Tarihi

Sinop şehrinin tarihi, yapılan birçok araştırmaya göre tarih öncesi çağlara kadar uzanmaktadır. Hititler çağında Karadeniz Bölgesi’nde, Mezopotamya’dan buraya geldikleri ileri sürülen Gaşka denilen bir kavmin yaşadığı belirtilmekte,⁸ hatta bazı kaynaklar Gaşkaların Türk olduğunu savunmaktadır.⁹ (M.Ö. 2000’ler) Bu dönemde uzun bir süre Hitit – Gaşka mücadelesinin devam ettiği düşünülürse, Sinop’un da sık sık el değiştirmiş olabileceği tahmin edilmektedir. M.Ö. 1330’larda Hititler, Gaşkaları yenerek ortadan kaldırdı. Hatta Hititlerin Gaşka halkını esir olarak Hitit ülkesine götürüp oradan da Mısır firavunlarına sattıkları belirtilir.¹⁰ Asurlular çağında şehrin durumu tam olarak bilinmese de, M.Ö. IX. yüzyılda Fenikelilerin Sinop’a gelerek Asurlularla ticaret yaptığı belirtilmektedir.¹¹ Şehrin daha sonraki hakimi Frigler olmuş, Kimmer saldırılarıyla Frigler bölgeden uzaklaşmışlardır.

Sinop’un sonraki yerleşenleri Milet’ten gelen tüccarlar olmuş, Miletli bir taraftan Anadolu içleri yolu ile Mezopotamya, diğer taraftan Karadeniz çevresi ile yaptıkları ticaret için burayı tahkim edilmiş bir üs olarak kullanmışlardır. Yakındaki ormanlardan temin ettikleri kereste ile donanmalarını kuvvetlendirerek Karadeniz kıyılarında başka şehirler kurmuşlardır.¹² Ünlü coğrafyacı Amasyalı Strabon da Sinop’un

⁵ Bilge Umar, Paphlagonia, İstanbul 2007, s.73

⁶ Sinob Halkevi- Dıranaz Dergisi, Sayı:20, s.3

⁷ Mehmet Ali Ünal, Osmanlı Devrinde Sinob, Isparta 2008, s.27

⁸ Bekir Başoğlu, a.g.e. , s. 12

⁹ Talat Mümtaz Yaman, Kastamonu Tarihi, Kastamonu 1935, s. 13

¹⁰ Bekir Başoğlu, a.g.e. , s.13,17

¹¹ Charles Texier, Küçük Asya (mütercimi Ali Suad), İstanbul 1339, III,IX.Kitap, s.154

¹² Besim Darkot, Sinob, İslam Ansiklopedisi, X.Cilt, s.684

Miletoslular tarafından kurulduğunu ve burada bir deniz üssü inşa edildiğini yazmaktadır.¹³

Miletlilerden sonra Lidya egemenliğine giren Sinop, (M.Ö.6.yüzyıl) Ninova'dan başlayıp Sinop'tan Karadeniz'e açılan yolun en önemli uğrak yerlerinden biriydi. Sinop, İran'dan gelen Perslerin Lidyalıları ortadan kaldırmalarıyla, Pers egemenliğine girmiştir.

Batıdan gelen Büyük İskender Anadolu'daki Pers egemenliğine son vermiştir. (M.Ö. 332) Bazı kaynaklar, İskender'in Anadolu'yu fethettiği sıralarda Sinop'un bağımsız olduğunu belirtirler.¹⁴ Sinop bu dönemde imparatorluğun himayesinde, çoğunlukla satraplıklara vergi vererek varlığını sürdürmüştür.¹⁵

Sinop M.Ö.220'de Pontus kralı II. Mithridates tarafından alınmıştır. Pontus krallığının baş şehirlerinden biri sayılan Sinop, bu devirde bir hayli gelişmiş, tersaneler, mabedler inşa edilmiş, parlak bir dönem yaşamıştır.¹⁶ Sinop en parlak dönemlerini Sinop doğumlu Mitridat Evpator zamanında yaşamıştır. Mitridat Evpator, Roma İmparatorluğu'nun yaşadığı karışıklıklardan yararlanıp, Bitinya ve Kapadokya'yı ele geçirmiş, daha da ileri giderek Yunan topraklarına girmiştir. Fakat sonunda Roma'ya yenilen Evpator, Sinop'a çekilip bazı başarılar kazandıysa da, üzerine gönderilen Romalı general Lucullus'a yenilmiş ve Sinop Romalıların eline geçmiştir. (M.Ö. 70) General Lucullus'un yerine Pompeius tayin edilmiş, Pontus bölgesi 11 siteye ayrılmış ve Sinop'un bulunduğu kısma Teium adı verilmiştir.¹⁷

M.Ö. 70 yılından itibaren Roma egemenliğine giren Sinop şehri, imparatorluğun ikiye bölündüğü 395 yılına kadar onun egemenliğinde kaldı. Bölgenin valisi Plinius, Sinop şehrine içme suyu getirmek için önemli hizmetlerde bulunmuştur.¹⁸ Sinop limanı Romalılar döneminde de önemini korudu, ticareti eskisi gibi devam etti. Ancak Romalıların Ege ve Akdeniz yönündeki ticarete önem vermesi, Sinop ticaretinin azalmasına sebep oldu. Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılmasından sonra Doğu Roma

¹³ Strabon, Coğrafya-Anadolu, XII,XIII,XIV, (çev.Adnan Pekman), İstanbul 1987, s.22

¹⁴ Ahmet Gökoğlu, Paphlagonia (Paflagonya) Kastamonu 1952 Cilt:1 s.17,18

¹⁵ Bekir Başoğlu, a.g.e., s.32

¹⁶ Talat Mümtaz Yaman, a.g.e., s. 23

¹⁷ Talat Mümtaz Yaman, a.g.e., s. 33

¹⁸ Bilge Umar, a.g.e., s.85

toprakları bölümünde kalan Sinop, eski yüksek seviyesini kaybetmiş giderek küçülmeye ve önemini kaybetmeye başlamıştır.¹⁹

VI. yüzyılda imparator Justinyen zamanında önemli imar faaliyetleri yapılsa da, İran savaşları bu gelişmeyi durdurmuştur. Dördüncü Haçlı Seferi sırasında (1204) bir ara Bizans dağılıp, Trabzon Rum İmparatorluğu kurulunca, Sinop bu devlete bağlı olmuş, Türkler ele geçirene kadar, bu devlet tarafından yönetilmeye başlanmıştır.

1.2.3. Türk Tarihinde Sinop

Türklerin Sinop'ta egemenliği ilk dönemlerinde kesintili olsa da günümüze kadar sürmüştür. Sinop'un gerek coğrafi konumu gerekse ticaret yolları açısından önemi sebebiyle birçok kez mücadele ve savaşların sebeplerini bu şehir oluşturmuştur. Türklerin Sinop'ta ki yönetimini belli dönemlere ayırmak incelemek açısından kolaylık sağlayacaktır.

1.2.3.1. Selçuklular Döneminde Sinop

XI. yüzyılın ikinci yarısında 1071 - Malazgirt Savaşı sonrası Selçukluların maiyetinde akıp gelen Türk boylarının Anadolu'da Karadeniz ile Çanakkale Boğazı, Ege Denizi, Doğu Akdeniz ve Antalya Körfezi'ne kadar yayıldıkları genel olarak kabul edilmektedir.²⁰ Bu dönemde Türklerin Karadeniz'e ayak basmaları Çankırı ve Kastamonu'yu da alan Emir Karatekin'in 1084'te Sinop'u fethetmesiyle gerçekleşmiştir.²¹ Ancak bu hakimiyet kısa sürmüş, I. Haçlı Seferi sonucunda Bizans bölgenin bir kısmında hükümranlılığını yeniden sağlamış ve uzun yıllar Türk- Bizans mücadelesi sürmüştür. Dolayısıyla bölgede Türk hakimiyetinin kesin olarak yerleşmesi ancak bir asırdan fazla bir zaman içinde mümkün olmuştur.²²

1204 yılında IV. Haçlı Seferi sonucunda Latinler, İstanbul'u istila ettiklerinde Sinop, Trabzon Rum İmparatorluğu'na bağlanmış, ancak iç bölgeler yani Boyabad ve Turağan çevresi Selçuklu egemenliğinde kalmıştır.²³ Bölgede değişik dönemlerde hakimiyet mücadelesi devam ederken, Türkiye Selçuklu Sultanı İzzeddin Keykavus,

¹⁹ Sinop 1973 İl Yıllığı, s. 5

²⁰ Mükrimin Halil Yınanç, Türkiye Tarihi Selçuklular Devri, İstanbul 1944, s. 85

²¹ Osman Turan, Selçuklular zamanında Türkiye, İstanbul 1971, s.67

²² Yaşar Yücel, Çobanoğulları Candaroğulları Beylikleri, Ankara 1980, s.33

²³ Bekir Başoğlu, a.g.e., s.84

bizzat sefere çıkararak, Sinop'u Türkiye Selçuklu Devleti'nin topraklarına katmış oldu. (1214)

Şehir fethedildikten sonra iç kale yapılmış, şehrin imarı için diğer şehirlerden yapı ustaları getirilmiş, kiliseler camiye çevrilmiş, bir de medrese yapılmıştır.²⁴ İlk Sinop valisi olarak da Simre valisi Bedreddin Ebubekir belirlendi.²⁵ Selçuklular zamanından Sinop önemli bir ticaret limanı olmasının yanında Karadeniz'de Trabzon ve Bizans'a karşı askeri bir üs haline geldi. I. Alaaddin Keykubat zamanında Sinop'tan yararlanılarak Suğdak'a sefer yapıldığı görülmektedir.²⁶

1243 Köseadağ Savaşı'ndan sonra, Türkiye Selçuklu Devleti zayıflamış ve Moğol egemenliği altına girmiştir. Bu durumdan faydalanan Trabzon Rum Devleti, Sinop'u işgal etti. (1261) Fakat kısa bir süre sonra Selçuklu veziri Pervane Muineddin Süleyman, iki yıllık bir kuşatma sonucunda şehri geri almayı başarmış (1265 ?) ve Sinop'ta Pervaneoğulları adıyla bir beylik teşekkül etmiştir.²⁷

Selçukluların refahlı devirlerinde Sinop, Erzurum, Malatya, Diyarbakır, Amasya, Tokat, Kastamonu ve Ankara gibi Türkiye içinde çok dengeli ticaret, endüstri ve kültür merkezi durumuna gelmiştir.²⁸

1.2.3.2. Pervaneoğulları Döneminde Sinop

Sinop'u Trabzon Rum Devleti'nden alarak, Sultan IV. Kılıç Arslan'dan aldığı temlikname ile mülkiyetine geçiren vezir Pervane Muineddin Süleyman, şehirde fetih hatırası olarak medrese inşa ettirmiştir. (661 H 1262 M)²⁹ Muineddin Süleyman'dan sonra, Muineddin Mehmed Bey, daha sonra ise Mühezzibüddin Mesud geçmiştir. Bu dönemde Sinop'un önemi devam ederken şehirde bir de Ceneviz kolonisi bulunmaktaydı. Pervaneoğulları döneminin önemli beylerinden biri de Gazi Çelebi'dir. Onun döneminde gerek Trabzon Rumlarına gerekse Cenevizlilere karşı önemli başarılar kazanılmıştır. Gazi Çelebi zamanında Sinop'u ziyaret etmiş olan ünlü Arap seyyahı İbn Batuta, Sinop'un denizcilik açısından önemine işaret etmiş, Gazi Çelebi'nin donanması

²⁴ Sinop 1973 İl Yıllığı, s.6

²⁵ Osman Turan, a.g.e., s.283

²⁶ Mehmet Ali Ünal, a.g.e., 31

²⁷ Mehmet Ali Ünal, a.g.e., s.31,32

²⁸ Mustafa Akdağ, Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi, İstanbul 1979, s.34

²⁹ Ahmet Gökoğlu, a.g.e., s. 340

ile giriştiği mücadeleyi teyid etmiştir.³⁰ Gazi Çelebi'nin 1322'de ölümü üzerine oğlu olmadığı için beyliği bir süre kız kardeşi idâre ettiyse de, Candaroğlu Süleyman Bey'in Sinop'u ele geçirmesiyle Pervaneoğulları dönemi sona ermiştir. (1322)

1.2.3.3. Candaroğulları - İsfendiyoğulları Döneminde Sinop

Kurucusu Selçuklu emirlerinden Şemseddin Yaman Candar olan beyliğin merkezi Kastamonu'dur. Kastamonu valisi olan ve burada beyliğini oluşturan Şemseddin Yaman Candar, 14. yüzyılın başında ölmüş ve beyliği oğlu Süleyman Paşa devam ettirmiştir. Gazi Çelebi'den sonra Sinop'u da ele geçiren Süleyman Paşa, İlhanlıların hakimiyetini kabul etse de, İlhanlı hükümdarı Ebu Said Bahadır Han'ın ölümünden sonra bağımsızlığını ilan etmiştir. (1335)

Süleyman Paşa'dan sonra Gıyaseddin İbrahim Bey beyliğin başına geçmiş, beylik bu dönemde gücünü korumuştur. Ceneviz, Venedik ortak saldırısına karşı Sinob filosu galip gelmiş ve Sinop şehrinde Candaroğulları egemenliği devam etmiştir. (1345)³¹ İbrahim Bey'den sonra amcasının oğlu Adil Bey beyliğin başına geçmiş, bu dönemde ilk kez Venedik ve Cenevizlilere şehirde koloni teşkiline izin verilmiştir.³²

Adil Bey'den sonra kaynaklarda Kötürüm Bayezid olarak geçen Celaledin Bayezid beyliğin başına geçmiştir. Bu dönemde giderek güçlenen Osmanlı Devleti'ne karşı tedbirli bir politika izlenmiş, I. Murat'ın oğullarının sünnet düğününe diğer beyler gibi elçiler ve hediyeler göndermiştir. Kötürüm Bayezid döneminde aile içinde bazı sorunlar ortaya çıkmış, bu durum Osmanlı müdahalesini beraberinde getirmiş ve Kötürüm Bayezid'in oğlu Süleyman Şah Osmanlı'dan aldığı destekle babasının üzerine yürümüş ve Kötürüm Bayezid Sinob'a kaçarken, Süleyman Şah Kastamonu'da egemenliğini ilan etmiştir. Böylece Candaroğulları Beyliği biri Kastamonu diğeri Sinob olmak üzere ikiye ayrıldı.(1383)

Candaroğulları'nın Kastamonu kolu I.Murat döneminde Osmanlı nüfuzunu tanımış, Yıldırım Beyazıd döneminde ise II. Süleyman'ın ölümüyle tam olarak Osmanlı topraklarına katılmıştı. (1392) Beyliğin Sinop kolunun başına ise Kötürüm Bayezid'den

³⁰ İsmet Parmaksızoğlu, İbn Batuta Seyahatnamesinden Seçmeler, İstanbul 1971, s. 62-63

³¹ Besim Özcan, Sinob Deniz Felaketi, İstanbul 2008, s. 5

³² Yaşar Yücel, a.g.e., 147

sonra İsfendiyar Bey geçmiş ve bu dönemden sonra beyliğin adı İsfendiyaroğulları olarak adlandırılmıştır.

Osmanlı aleyhine bir politika izleyen İsfendiyar Bey, Yıldırım Bayezid döneminde affını istemiş ve Sinop kendisine bırakılmıştır. Bu dönemde değişen siyasi şartlar karşısında farklı politikalar izleyen İsfendiyar Bey, bir ara Kadı Burhaneddin'i desteklemiş ve Yıldırım Beyazıd Sinop'u kuşatmış, İsfendiyaroğulları'nın Osmanlıya tabi olması koşuluyla anlaşmaya varılmıştır.³³ 1402 Ankara Savaşı'ndan sonra değişen siyasi dengeler karşısında Timur'un yanına giden İsfendiyar Bey, eski Candaroğulları topraklarını istemiştir. Timur, Kastamonu, Çankırı, Tosya ve Sinop civarını İsfendiyar Bey'in yönetimine vermiştir. Çelebi Mehmet'in Osmanlı Devleti'ni yeniden toparlaması üzerine İsfendiyar Bey Osmanlı hakimiyetini yeniden tanımış, bu sırada Bafra ve Samsun, İsfendiyaroğulları tarafından ele geçirilmiştir. İsfendiyar Bey'in Çelebi Mehmet ile yaptığı anlaşmalarla beyliğin toprakları oldukça küçülmüştü.

Yarım asırdan fazla süren İsfendiyar Bey'in 1440'da ölümü üzerine İsfendiyaroğulları Beyliği'nin başına İbrahim Bey geçmiştir. Osmanlı hanedanıyla akrabalık ilişkilerini geliştiren İbrahim Bey'in kısa süre sonra ölümü üzerine beyliğin yeni lideri oğlu İsmail Bey olmuştur. İsmail Bey'e muhalefet eden ve Osmanlı Devleti'ne sığınan Kızıl Ahmet Bey, beyliğin topraklarını ele geçirmek için uğraştı. Fatih Sultan Mehmet, Kızıl Ahmet Bey'i Kastamonu'ya sevk etmiş ve veziriazâm Mahmut Paşa'yı da peşinden göndermiştir. Sinop'a çekilen İsmail Bey, kuşatma sonucunda Sinop şehrini ve kalesini Osmanlı Devleti'ne teslim etti (1461) Osmanlı Devleti İsmail Bey'e Filibe sancakbeyliğini, Kızıl Ahmet Bey'e de önce Kastamonu'nun beyliğini sonra da Mora sancakbeyliğini verdi. Kızıl Ahmet Bey Mora'ya gitmemiş, Karamanoğulları ve Akkoyunlu Uzun Hasan ile Osmanlılara karşı işbirliği yapmış, fakat daha sonra yine Osmanlı padişahı II. Bayezid'e sığınmıştır. Kızıl Ahmet soyundan gelenler Osmanlı devrinde üst seviye vazifeler almışlardır.³⁴

1.2.3.4 Osmanlı Döneminde Sinop

Kastamonu ve Sinop'un kesin olarak Fatih Sultan Mehmet döneminde Osmanlı egemenliğine girmesiyle, Osmanlı Devleti yıkılma kadar devam edecek olan, Osmanlı

³³ Zerrin Günel Öden, Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, c.22, s.512-514

³⁴ M.Şakir Ülkütaşır, Sinop'ta Candaroğulları zamanına ait tarihi eserler, 1949, s.159

hakimiyeti başlamış oldu. Anadolu ve Avrupa'da genişleyen Osmanlılar ülke topraklarını Anadolu ve Rumeli Beylerbeyliği olarak ikiye ayırmışlar, Kastamonu Anadolu Beylerbeyliği'ne bağlı bir sancak Sinop ise kadılık olmuştur.³⁵

Sinop'un fethi ile beraber İsfendiyoğulları zamanında yapılmış olan tersane de Osmanlıların eline geçmiş ve burası Gelibolu ile devletin başlıca üssü durumuna geldi. İdari bakımdan Kastamonu sancağına bağlanan Sinop, Kırım ve Karadeniz'e yapılan seferlerde üs hizmetini gördü. Ayrıca Karadeniz'de bulunan Osmanlı donanması için kışlak ve kızağa çekilme rolü de oynadı. Askeri öneminin yanı sıra ticari faaliyetleri devam eden ve XV ile XVI. yüzyılın önemli işlek limanlarından biri olan Sinop iskelesine uzak yerlerden kervanlar gelmekte ve karşılıklı tüccar malı taşımakta idiler.³⁶

1571 İnebahtı Bozgunu'ndan sonra Sinop tersanesi de üzerine düşeni fazlasıyla yapmıştır. Bu dönemde Osmanlı Devleti'nin donanmasına gemi üreten Haliç ve Süzebolu tersanelerinden sonra üçüncü sırada Sinop Tersanesi geliyordu.³⁷ Sinop'un bu zengin ve hareketli durumu zaman zaman bazı baskınlara sebep olmuş, 1614'de Kazâklar Sinop'a saldırmıştır. Sinop'u ele geçirmekle kalmayan Kazâklar, Müslümanları öldürmüş ve mallarını yağmalamışlar, daha sonra şehri terk etmişlerdir. Karadeniz muhafızı İbrahim Paşa baskınla Kazâklar'ı yakalamış ve bozguna uğratmış, büyük kısmını öldürmüş, esir almıştır. Bu vahim olayı Padişah I.Ahmet'ten gizleyen Veziriazâde Nasuh Paşa önce görevden alınmış sonra da idam edilmiştir.³⁸ Sinop'a yönelik Kazâk saldırıları ancak IV. Murat döneminde durdurulabildi.

XVIII. Yüzyıl sonlarında Rusların Kırım'ı işgalleri sırasında Sinop'ta tersanenin yoğun olarak gemi yapımında kullanıldığı görülmektedir. II. Mahmut devrinde Sinop tersanesinde kalyon, fırkateyn ve korvet tipinde yeni teknolojiye uygun çok sayıda savaş gemisi üretilmiştir.³⁹

30 Kasım 1853'te Rusların Karadeniz donanması Sinop Limanında Osman Paşa Komutasındaki Osmanlı donanmasına saldırmış ve donanmamızı yakmışlar, bununla da yetinmeyerek Sinop'u top ateşine tutmuşlardır. Limandaki bataryalardan biri hariç

³⁵ Bekir Başoğlu, a.g.e., s.126

³⁶ Mustafa Akdağ, a.g.e., s.209

³⁷ Besim Özcan, a.g.e, s.7

³⁸ Naima, Tarih, İstanbul 1282, II, s.118-119

³⁹ Besim Özcan, a.g.e., s.9

diğerleri tahrip edildi. Ruslar Sinop'taki Müslüman mahalleleri ateşe verdikleri gibi kurtûlmak için su üstünde çabalayan er ve subaylara yağlı paçavralar atarak er ve subayları yaktılar.⁴⁰ Rus donanması tarafından yapılan Sinop baskını Osmanlı Devleti ve müttefikleri ile Rusya arasında Kırım savaşının başlamasına neden olmuştur. Sinob baskını nedeniyle gerçekleşen Kırım savaşı sonrasında Sinop sancağına Kafkaslardan muhacirler geldiği de bilinir. Rus Karadeniz donanmasının baskını sırasında Türk filosunun yanı sıra tersane ve şehir de önemli ölçüde hasara uğradığından, Sinop eski canlılığını yitirmiştir.⁴¹ Bu baskından ve savaştan sonra askeri bir tersane şehri olmaktan çıkan Sinop, II. Abdülhamit döneminde suçluların alıkonulduğu iç kaledeki hapishanesiyle ünlenmiştir.

1.2. Sinop İdari Yapısı

Osmanlı devletinde en büyük idari yönetim birimi beylerbeyliği veya eyalet olarak adlandırılırdı. Eyaletler, sancaklara; sancaklar, kazâlara; kazâlar, nahiyelere; nahiyeler ise köylere ayrılmaktaydı. Osmanlı devleti uzun yıllar Rumeli ve Anadolu Beylerbeyliği olmak üzere iki eyaletten oluşmuştur. Anadolu Beylerbeyliğinin merkezi başta Ankara 1451'den sonra Kütahya olmuştur. Kastamonu Tanzimat dönemine kadar Anadolu Beylerbeyliği'ne bağlı bir sancaktı, Tanzimat'tan sonra ise yönetsel alanda yapılan düzenlemelerle eyalet sistemine son verilerek vilayet sistemine geçilmesi üzerine Kastamonu'da vilayet olmuştur. Sinop ise Tanzimat dönemine kadar Anadolu Beylerbeyliği'nin Kastamonu sancağına bağlı bir kadılık iken Tanzimat döneminden sonra Kastamonu vilayetine bağlı sancak olmuştur. Bu dönemde Sinop Sancağı; Sinop, Boyabad, Ayancık Kazâlarından oluşuyordu. Kastamonu vilayetine bağlı Sinop sancağı 1920 senesinde bağımsız bir sancak olmuştur.⁴² Cumhuriyetin ilanından sonra ise yeni düzenlemeyle bağımsız bir vilayet olmuştur.(1924)

⁴⁰ Enver Ziya KARAL, "*Osmanlı Tarihi*", C.V, TTK Yayınları, Ankara-1983, s.235.

⁴¹ Vital Cuinet, *La Turquie D'Asie Geographie Administrative*, Paris, 1895, s.582-585

⁴² Alpay TIRIL, "*Cumhuriyet Döneminde Sinob*", (Dokuz Eylül Ün. Sos. Bil. Ens. Yük. Lis. Tezi), İzmir-2010, s.40-41.

İKİNCİ BÖLÜM

KASTAMONU VİLAYET SALNÂMELERİNDE SİNOP SANCAĞI VE KAZÂLARI İLE İLGİLİ BÖLÜMLERİN TRANSKRİPSİYONU

2.1. Salnâmeler hakkında genel bilgi

Tanzimat sonrası Osmanlı devletinde kullanılmaya başlanılan “*salname*” kavramı, Farsça “*yıl*” manasına gelen “*sal*” ile “*yazılı şey, mektup*” manasına gelen “*name*” kelimelerinin birleşmesinden oluşmuştur.⁴³ Bir yıllık gelişmeleri toplu olarak gösteren bu eserlere aynı zamanda “*nev-sal*” da denilmektedir.⁴⁴

Osmanlı Devleti’nde bu kavramın kullanılma şekline ve kullanıldığı alanlara baktığımızda; merkezi yönetimin, vilayetlerin, askeri kurumların, bazı özel kurum ve şahısların yıllık olarak çıkardıkları, bilgilendirme amaçlı yayına “*salname*” adı verildiği görülmektedir. Salnameler devlet tarafından bir yıl içinde olan olayları tespit etmek için düzenlenir ve devlet kendi kurumlarının mevcut durumlarını görmek, yapılan değişiklikleri tespit etmek amacıyla bu verileri kullanırdı. Devletin çıkardığı salnameler genel olduğu gibi kuruma özelde olabiliyordu. Günümüzde “*salname*” kelimesinin karşılığı olarak “*yıllık*” kavramı kullanılmaktadır. Bizim çalışmamızda konumuz itibariyle yararlandığımız ana kaynaklar, vilayet salnameleridir. Vilayet salnameleri, genellikle devlet teşkilatı ve kadroları ile bu görevde bulunan memur adlarını ve ait oldukları şehrin ekonomik, idari yapı, nüfus, eğitim öğretim, coğrafyası ve tarihi ile ilgili özet bilgiler veren yıllıklardır. Ayrıca bu yıllıklarda o döneme ait bölgedeki sosyal hayat, yer altı yer üstü zenginlikleri, var olan işletmeler gibi birçok konu hakkında da bilgi bulmak mümkündür.

Osmanlı Devleti’nin son zamanlarında kentler hakkında en sağlıklı bilgileri edinebildiğimiz salnâmeler, ilk olarak 1847 yılında hükümet merkezinde devlet yillığı olarak çıkartılmıştır. İlk vilayet sâlnâmesinin H.1282 (1865) yılında Trabzon’a ait olduğu bazı kayıtlarda varsa da ilk Osmanlı Vilayet Sâlnâmesi 1283 (1866)’da Bosna, son vilayet sâlnâmesi ise 1334 (1918) yılında neşredilen müstakil Bolu Sancağı

⁴³ Ferit Develioğlu, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, On dördüncü Baskı, Aydın Kitabevi, Ankara, 1997, s.917

⁴⁴ Bilgin Aydın, “*Salname*”, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul 2009, Cilt 36, s.51-54

Salnâmesidir.⁴⁵ 1869 yılına gelindiğinde salnâmeler, vilayet merkezleri için de çıkartılmaya başlanmıştır. Vilayet salnameleri 1869-1870 yıllarında Trabzon, Diyarbakır, Hüdevendigar, Konya ve Kastamonu merkezlerinde çıkmış, ilerleyen yıllarda Anadolu’da vilayet merkezi olan bütün şehirler için çıkarılmaya başlanmıştır.

Çalışma alanımız olan Sinop şehri ise o dönemlerde Kastamonu vilayetine bağlı bir sancak olduğu için Kastamonu Vilayeti salnamelerinde yer almıştır. Sinop’un bağlı olduğu Kastamonu Vilayeti adına 1869-1903 yılları arasında toplam yirmi bir salnâme yayınlanmıştır. Çalışmamızda incelediğimiz ilk on dört salname, kesintisiz olarak her yıl yayınlanmıştır.

2.2. H. 1286 (M. 1869) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi’nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu

1 Numaralı Salname

(44)

SİNOB SANCAĞI		
Merkez Livâ Memurları		
	Mutasarrıf Tevfik Paşa Nâib Mehmet Sadreddin Efendi Müfti Ahmet Hamdi Efendi Muhasebeci Ahmed Hamdi Efendi Tahrîrât Müdürü Asım Efendi	Beylerbeyliği payesi Müderris
Meclis-i Temyiz-i ve Cinayet-i Livâ		Meclis-i İdâre-i Livâ
Reîs Nâib Efendi		Reîs Mutasarrıf Paşa
Mümeyyizan	Halil Efendi MehmedAğa Ahmed Ağa Abdi Efendi	A’zâ Nâib ve Müfti ve Muhasebeci Ve Tahrîrât Müdürü Efendiler Hafız Ömer Efendi Hafız Ali Efendi

⁴⁵ Hasan Duman; Osmanlı Sâlnâmeleri ve Bibliyografyası ve Toplu Kataloğu, Cilt 1, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1999, s. 5.

Ali Efendi Nikolaki Ağa Vasilaki Ağa Kâtib Rasim Efendi	Metropolid Vekili Dimitri Efendi Kostandi Efendi Mirudi Ağa Kâtib Refik Bey
--	--

(45)

Mahkeme-i Ticaret-i Livâ			
A'zâyı Muvakkate	Nuri Efendi	Reîs Mustafa Efendi	
	Dizdarzade İbrahim Ağa	A'zâyı Daime	Mirasyedizade Mehmet Ağa
	Çakırzade Hristaki Efendi		Yerebakanzade İstifnaki
	Cinoğlu Andon Ağa		Kâtib Abdurrahman Efendi
Tahrîrât-ı Livâ Kalemi		Muhasebe-i Livâ Kalemi	
Tahrîrât Müdürü Muavini İbrahim Efendi Müsevvid Ali Vacid Efendi Mübeyyiz Mücteba Efendi Sandık Emîni Nikola Ağa		Mukayyed Tahir Efendi Muavin Hasan Tahsin Efendi Refik Tahir Efendi Arazi Memuru Osman Senayi Efendi	
Gerze Nam-ı Diğer Kasaba Nahiyesi			
Müdürü İsmail Hakkı Efendi Kâtibi Mustafa Efendi			

(46)

BOYABAD KAZÂSI		
	Kaimmakam Ali Zahir Efendi Nâib Muhammed Kâmil Efendi Müfti Hacı Ataullah Efendi	Hâcegân Müderriş

	Mal Kâtibi Ömer Fahri Efendi	
Meclis-i Deâvî		Meclis-i İdâre
Reîs Nâib	Reîs Kaimmakam	
Mümeyyizan	Hacı Hasan Ağa Hacı Mahmud Ağa Kirkor Ağa Kâtib Hafız Mehmed Efendi	A'zâ Hafız Mustafa Efendi Osman Ağa Hacı Mehmed Ağa Kâtib İbrahim Efendi
Sandık Emîni Mustafa Efendi		
	Turağan Nahiyesi	
	Müdürü Ahmed Ağa Kâtibi Hafız Ali Efendi	

(47)

STEFAN KAZÂSI ⁴⁶		
	Kaimmakam Ahmed Hilmi Efendi Nâib Muhammed Said Efendi Mal Müdürü Muhammed Emin Efendi	Müderris
Meclis-i Deâvî		Meclis-i İdâre
Reîs Nâib	Reîs Kaimmakam	
Mümeyyizan	Mehmed Emin Ağa Ahmed Bey Yani Ağa	A'zâ Mustafa Bey Hüseyin Bey Vasil Ağa
Kâtib İbrahim Efendi		Kâtib Mehmed Kâmil Efendi
Sandık Emîni Ali Rıza Efendi		
	Çakıllı Nahiyesi	

⁴⁶ Ayancık İlçesi'nin yakınlarında bulunan Stefan kazası, Osmanlıca yazımda İstefan olarak yazılmıştır. Bu sebeple çalışmamızda orijinal ismine bağlı kalmak için Stefan olarak yazılacaktır.

	Müdürü Ahmed Ağa Kâtibi İzzet Efendi	

(60)

Dahil-i Vilayette Bulunan Evkaf Müdürleri	
Sinob Sancağı Evkaf Müdürü Hüseyin Efendi	Hâcegân

(61)

Vilayet Dahilinde Bulunan Karantina Memurları
Sinob Karantina Tabibi Doktor Emil Martin

Vilayet Dahilinde Ka'in Nüfus Nazırları
Sinob Sancağı nüfus nazırı Abdullah Efendi

(62)

Vilayet Dahilinde Bulunan Rüsûmât Memurları	
Sinob	Memuru Ahmet Efendi Kâtibi Osman Efendi
Boyabad	Memuru Ali Efendi

(64)

Kastamonu ve Mülhakatı Telgraf Memurları
Dördüncü sınıftan Sinob Telgraf Müdürü Osman Bey
Muhabere Memuru Hayri Efendi

(65)

Birinci Pusula Merkezi Boyabad Memuru Halid Efendi
--

(69)

Asâkir-i Redîf Zâbitânı Bahriye Redîf Zâbitânı
Sinob Redîf Yüzbaşısı Osman Ağa

(72)

Vilayet Dahilinde Bulunan Mekâtib-i Rüşdiyyeler Sinob Rüşdiyye Mektebi
Muallim-i Evvel Müderrisinden Hüseyin Vasfî Efendi Muallim-i Sani Mustafa Efendi Rik'a Hocası Rasim Efendi Sülüs Hocası Osman Efendi Şakirdan Aded 61

(76)

Vilayet Dahilinde Bulunan Medreseler			
Esâmî-i Mevâki'	Esâmî -i Medaris	Müderrisleri Esâmîsi	Mikdar Talebesi
Sinob	Sultan Alaaddin Medresesi	Müfti Mehmed Sırrı Efendi	22
Sinob	Mehmed Efendi Medresesi	Müfti Ahmed Hamdi Efend	10
Boyabad	Mahmud Ağa Medresesi	Musa Efendi	25
Boyabad	Kemal Faki Medresesi	Mehmed Ataullah ve Ahmed Efendiler	65
Boyabad	Necatiye Medresesi	Ahmed Efendi	10

(89)

Vilayet Dahilinde Bulunan Şehir ve Kasabaların Tarifi
Sinob Sancağı
Şehri mezkûr mutasarrıflık merkezi olarak merkez vilayetin cânib-i şimâlisinde ve otuz altı saat bad mesafede ve Karadeniz sahilinde bir şibh-i cezîre üzerinde kâin ma'mûr tabye ve istihkâm ve saire misillü ebniye-i mîriyye-i cesîme ile ma'mûr ve etrafı bağ ve bahçe ile müzeyyen olup limanı dahi Karadeniz de her nevi sefâine birinci derecede meşhur bir liman idüğü. Ve dahil ve haric kasabada sâdât-ı kirâm ahfâdından Seyyid İbrahim Bilal ve Seyyid Mehmed Caca Sultan hazerat-ı defîn-i hak-i ıtrnak olduğu gibi eizze-i kirâmdan Murta'zâ Efendi ve Arslan Baba ve Tay boğa ve Lale Sultan ve Bozacı Baba ve Hayreddin Baba ve Sinan Baba nâm zevâtın merâkîd-ı şerifeleri mevcud ve Âl-i Selçuk neslinden Sultan Hatun ve İbrahim ve Adil ve İsfendiyar ve Selameddin ve Gazi Beyler dahi medfûn bulundukları ve nevâhîsinde dahi tersane-i Tophane-i amire için kebîr kerestelik ağaçlar bulunduğu ve ticaret için dahi cibâlden ufak keresteler kat' olunup harice nakl olunduğu.

Boyabad Kazâsı
Kasaba-yı mezkûre kaimmakamlık makarrı olarak merkez vilayetin şark-ı şimâlisinde ve on sekiz saat mesafede tepeler arasında çukur bir nehir kenarında vâki' oldukça ma'mûr ve bir miktar çarşuyu hâvî bir şehirdir. Civarı bağ ve bahçelik ve çeltik tarlalarıyla muhât olarak başlıca mahsûlâtından külliyyetli pirinç sa'leb husûle gelip harice nakl olunmaktadır.

Stefan Kaimmakamlığı Merkezi
Merkez mezkûr Ayancık İskelesi demekle meşhur bir mahalle olup henüz kasaba şekline girmemiş ise de merkez Kaimmakamlık ittihâz olunduğundan bir yandan i'mar olunmakta olduğu ve derûn-i kazâda her cins kebîr ağaçlar bulunarak tersane Tophane-i Amire için beher sene külliyyetli kereste kat' edilmekte idüğü.

(102)

Şehir ve Kasabalarda Kâin Asar-ı Ma'mûrenin Cedvelidir									
Esâmî-i Şehir ve Kasaba	Dekâkîn	Hamam	Han	Teba-i Gayri müslim Mekâtibi	Kilisa ve manastır	Maa kurâ ve kasabada bulunan İslam Sıbyân Mekâtibi	Hânkah ve Zaviye	Kütübhone	Cevâmî' ve Mesâcid
Sinob Şehri	752	3	5	5	4	71	-	-	17
Boyabad Kasabası	326	2	4	-	-	124	-	-	11
Stefan Merkezi	25	-	-	-	-	26	-	-	2

(106-108)

Vâridât-ı Mürettebe-i Seneviyyesi					
Esâmî-i Nevâhî	Rüsûmât	Ağnam Rûsumu Bedelatı	Vâridât-ı Aşariyye	Bedelat-ı Askeriyye	Virgüsi
Sinob Nahiyesi	51530	28500	192710	36240	233185
Kasaba Nahiyesi	-	-	243288	10977	333311
Boyabad Nahiyesi	20000	150000	621000	16071	938102
Turağan Nahiyesi	00269	-	113435	-	-
Stefan	27279	13550	209048	89000	278981

Nahiyesi					
Çakıllı Nahiyesi	12720	-	126462	-	155205

(107-109)

Nüfus ve Hanesinin Mikdarını Mübeyyin Cedveldir

Esâmî-i Nevâhî	Kurâ ve mahalle	Hanesi			Nüfusu		
		İslam	Rum	Ermeni	İslam	Rum	Ermeni
Sinob Nahiyesi	23	1931	562	-	6195	2006	-
Kasaba Nahiyesi	28	2964	132	-	10221	539	-
Boyabad Nahiyesi	56	4256	-	-	15153	-	-
Turağan Nahiyesi	15	1003	-	-	3770	-	-
Stefan Nahiyesi	23	1830	103	-	7599	410	-
Çakıllı Nahiyesi	14	1101	-	-	4652	-	-

(112)

Vilayetin Tarîk Komisyonu	
Tarîk Mühendisleri	
Sinob Tarîk Mühendisi Abdi Efendi	Mülâzım

Vilayet Asakir-i Zabtiyyesi							
Esâmî-i Livâ	Neferât-ı piyade	Neferât-ı süvari	Çavuşan-ı piyade	Onbaşı	Çavuşan-ı süvari	Kâtib	Yüzbaşı
Sinob	466	27	-	5	2	1	1

(122)

**Hasbel Teşkilat İhtiyar Meclisi ad ve itibar olunan Kar'â ve Mahallatın Esâmîsi
beyan olunur**

Kaza-yı Sinob
Nefs-i Sinob ve Nahiyesi
Meydan Kapu * Cami-i Kebîr * Kal'a Yazısı * Kefevi * Arab mahalleleri Taşkırıış * Yortan * Karacaköy * Gümüşliyan * Kınık * Tonbul * Kencot * Hasan Deresi * Gürgen * Yenice-i bala * Kalemlu * Çiftlik * Ordu * Karaca Kilisa * Kozcugaz * Kayalı * Erikli * Aydoğmuş Karyeleri

Kasaba Nahiyesi
Çarşı * Köşk Mahalleleri

Abdaloğlu * Kurluviran * Gürcü * Kuylu * Hacı İsalı * Cekmez * Zaviye * Acısu *
 Ketrehal * Cöğeyanı * Kilisa * Yaykıl * Kuzvıran * Saray * Musder * Dere * Kalaycı *
 Sarımsak * Kadı * Göllü * Sorkun * Cum'a * Akca Kilisa * Sarnıc * Kuzuluca *
 Hacıoğlu Karyeleri

Kaza-yı Stefan

Stefan Nahiyesi

Nefs-i Ayandon * Barna * Helaldı * Magrıbil * Refes * Tosır * Mogan * Farya * Didre
 * Somay * Karacakaya * Catak * Ortalık * Darnay * Güray * Seki * Zaviye * Yemişan
 * Kuzseki * Sakara * Pınarı * Terze * Elgense Karyeleri

(123)

Çakıllı Nahiyesi

Sazlı * Gürseki * Emir * Sarnıc * Çayır * Kavlagıseki * Gürseki * Nefs-i Çakıllı *
 Elgense * Karandı * Bakırlı * Suluseki * Hacılar * Çay Karyeleri

Kaza-yı Boyabad

Nefs- i Boyabad Nahiyesi

Kemal Dede * Akmesjid * Gökdere * Şih Mahalleleri

Gazideresi * Kurusaray * Yukarı Köbrücek * Koğacayırı * Yordam * Hürremşah *
Ortaöz * Kılıçlı * Yukarı Şehriviran * Öşek * Engilekin * Karaağaç * Dere * Vahşili *
Osmanlı * Karandu * Boyalı * Erkec * Ilıca * İmamlı * Karandu * Doğanlı * Cum'a *
Bağçe * Tepe * Kızıloğlan * Yaylacılı * Akbelen * Korucuk * Göge * Elbese *
Doğluca * Yiğran * Katırlı * Ceşnigir * Sakız * Ortaöz * İnebeli * Kalcalı * Culhalı *
Ma'ruf * Gündüzlü * Carşak * Şihli * Karacaviran * Cemaleddin * Camili * Gölet *
Uluköy * Akpınar Karyeleri

Turağan Nahiyesi

Turağan * Yanalak * Yassıalan * Aşağı Karacaviran * Beybükü * Olucak * Karandu *
Kirencik * Emirtolu * Becşan * Elyagan *

(124)

Alınca * Boyabükü * Cöge * Cercil Karyeleri

2.3. H. 1287 (M. 1870) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu

2 Numaralı Salname

(81)

SİNOB SANCAĞI		
Merkez Livâ Memurları		
	Mutasarrıf Mustafa Bey Nâib Mehmed Sadreddin Efendi Müfti Ahmet Hamdi Efendi Muhasebeci Ahmet Hamdi Efendi Tahrîrât Müdürü Asım Efendi	Mütemayiz Müderris
Heyet-i Temyiz-i Livâ		Meclis-i İdâre-i Livâ
Reîs Nâib Efendi Halil Efendi Muhammed Ağa Abdi Efendi Ali Efendi Nikolaki Ağa Vasilaki Ağa Kâtib Rasim Efendi Muavini İbrahim Efendi Diğer Refîki Mustafa Efendi		Reîs Mutasarrıf Bey Nâib Efendi Müfti Efendi Muhasebeci Efendi Tahrîrât Müdürü Efendi Hafız Ömer Efendi Hafız Ali Efendi Metropolid Vekili Dimitri Efendi Kostanti Efendi Mirudi Ağa Kâtib İbrahim Efendi

(82)

Meclisi Belediye		Sinob Ticaret Mahkemesi	
A'zâ	Reîs Osman Efendi	A'zâyı Daime	Reîs Mustafa Efendi
	Süleyman Efendi		Muhammed Ağa
	Hacı Mustafa Efendi	İstifnaki Ağa	
	Ahmed Şükrü Efendi	A'zâyı Muvakkate	Nuri Efendi
	Hacı Hurşid Ağa		İbrahim Ağa
	Yorgi Ağa		Hristaki Efendi
Simo Ağa	Andon Ağa		
Kâtib Abdullah Efendi		Kâtib Abdurrahman Efendi	
Sandık Emîni Yorgi Efendi			
Livâ-i Komison Şirket			
Sani	Mustafa Efendi	Reîs Tahrîrât Müdürü	
A'zâ	Belediye Reîsi Osman Efendi	A'zâ	Hüseyin Vasfî Efendi
	Hristaki Efendi		İstifnaki Efendi
	Osman Ağa		Sandık Emîni Nikolaki
	İbrahim Ağa		Muhammed Ağa
	Dimitraki Ağa		Andon Ağa
	Yorgi Ağa		Hacı Hurşid Ağa
	Mustafa Ağa		Mehmed Efendi

(83)

Tahrîrât-ı Livâ Kalemî		Muhasebe-i Livâ Kalemî	
Tahrîrât Muavini Ali Vacid Efendi Müsevvid Mücteba Efendi Mübeyyiz Osman Ratip Efendi Şakird Ferhi Efendi Evrak Müdürü Muhyiddin Efendi		Mukayyed Tahir Efendi Muavini Abdullah Agâh Efendi Refîki Nedim Bey Diğer Refîki: Edhem Efendi Şakird Fahri Sandık Emîni Yankulaki Efendi	
Sinob Mahkemesi Başkâtibi Hasan Vasfi Efendi	Arazi Kalemî		Sinob Sancağı Evkaf Müdürü Hüseyin Efendi Hacegan
	Arazi Memuru Osman Senayi Efendi Kâtib-i Sani İbrahim Efendi Kâtib-i Salis Necib Efendi		
Nüfus Mukayyidi Osman Efendi		Nüfus Nazırı Halil Efendi	
Sinob Kazâsı			
Sinob’un Gerze Nam Diğer Kasaba Nahiyesi			
Müdür Süleyman Ağa Kâtibi Mustafa Efendi			

(84)

BOYABAD KAZÂSI

	Kaimmakam Osman Nafiz Efendi Nâib Ali Vehbi Efendi Müfti MehmedAtaullah Efendi Mal Müdürü Ömer Fahri Efendi		
Meclis-i Deâvî		Meclis-i İdâre	
Reîs Nâib		Reîs Kaimmakam	
Mümeyyizan	Osman Ağa Ali Rıza Efendi Ali Bey Kiregöz Ağa	A'zâ	Zeynelabidin Efendi Hafız Mustafa Efendi Hacı Muhammed Ağa Hacı Ali Efendi
Kâtib Hafız Muhammed Efendi		Kâtib İbrahim Hilmi Efendi	
		Mal Müdürü Refiki Mustafa Efendi Sandık Emîni Mustafa Efendi	
Meclis-i Beledi			
A'zâ	Muhammed Ağa Osman Ağa	A'zâ	Reîs Hacı Abidin Efendi Hacı Hüseyin Ağa Hafız Ahmed Efendi
Kâtib Hafız Muhammed Efendi			
		Sandık Emîni Kadir Bey	

(85)

Turağan Nahiyesi		Arazi Kâtibi Evveli Mehmet Efendi	
		Kâtibi Sani Hacı Mehmed Efendi	
Müdürü Ahmed Ağa Kâtibi Hafız Ali Efendi		Pirinç Memuru Muhammed Efendi	
STEFAN KAZÂSI			
	Kaimmakam Ali Bey Nâib Mehmed Said Efendi Mal Müdürü Muhammed Efendi		Kapıcıbaşı
Meclis-i Deâvî		Meclis-i İdâre	
Reîs Nâib		Reîs Kaimmakam	
Mümeyyizan	Emin Ağa	A'zâ	Feyzi Efendi
	İbrahim Bey		Lefter Ağa
	Ahmed Bey		Hüseyin Bey
	Yani Ağa		Mustafa Bey
	Kâtib İbrahim Efendi		Katib Muhammed Efendi
Mal Müdürü Refiki Ali Efendi			
Çakıllı Nahiyesi			
Müdürü Ali Rıza Efendi		Nâibi Halil Efendi	
Kâtibi Hüseyin Efendi			

(88)

Vilayet Dahilinde Bulunan Menafi-i Umumiye Sandıkları Vekilleri Esâmîleriyle Sermayesinin Mikdarı

Bolu ve Sinob Sancaklarında Menafi sandıkları henüz derdest bulunmadığından vekilleri esâmîsi tahrir olunamadığı şerhi verildi.

(89)

Kastamonu Vilayeti Telgraf Memurları

Dördüncü Sınıf Telgrafhanesi

Sinob Telgrafhanesi Müdürü Osman Bey Sınıf 0

(90)

Birinci Sınıf Pusula Merkezi

Boyabad Telgrafhanesi Memuru Halid Efendi

(94)

4.Sinob Taburu	
Ali Ağa Tabur ağası	Hasan Efendi Hesap Emini
Piyade Zâbitânî (1)	Süvarî Zâbitânî (2)
Bölük ağası Ömer Ağa	Bölük Ağası Abdülhamit Ağa
Muavini Münhal	Muavini Abdülkadir Ağa
Jurnal Emini Mehmed Ağa	Jurnal Emini Osman Ağa

(96)

Vilayet Dahilinde bulunan Mekâtib-i Rüşdiyye

Sinob Rüşdiyye Mektebi

Muallim-i Evvel Müderrisinden Hüseyin Vasfı Efendi

Muallim-i Sani Mustafa Efendi

Şakirdan : 65

Boyabad Rüşdiyye Mektebi

Muallim-i Evvel Sami Efendi

Muallim-i sani henüz tayin olunmadığı

Bevvâb Ahmed Ağa

Şakirdan : 13

(100)

Birinci Redîf Zâbitânı

Sinob Redîf Yüzbaşısı Osman Ağa

(103)

Vilayet Dahilinde Bulunan Rüsûmât Memurları

Sinob Rüsumat Memuru Ahmed Fuad Efendi

Kâtib Osman Efendi

Refîki Abbas Efendi

Anbar Memuru İzzet Efendi

Boyabad Memuru Ali Mahir Efendi

(104)

Vilayet Dahilinde Bulunan Karantina Memurları

Sinob Karantina Tabibi Doktor Emil Martin

Karantina Kâtibi Osman Efendi

Memleket Tabibi Doktor Andonyan

(108)

Şehir ve Kasabalarda Kâin Asar-ı Ma'mûrenin Cedvelidir									
Esâmî-i Şehir ve Kasaba	Dekâkîn	Hamam	Han	Teba-i Gayri müslim Mekâtibi	Kilisa ve manastır	Maa kurâ ve kasabada bulunan İslam Sıbyân Mekâtibi	Hânkah ve Zaviye	Kütüphane	Cevâmî' ve Mesâcid
Sinob Şehri	752	3	5	5	4	71	-	-	17
Boyabad Kasabası	326	2	4	-	-	124	-	-	11
Stefan Merkezi	25	-	-	-	-	26	-	-	2

(113)

Vilayet Dahilinde Bulunan Şehirlerin Tarifi
Sinob Şehri
Sinob şehri mutasarrıflık merkezi olup vilayetin cânib-i şarki' şimâlisinde merkez vilayete otuz altı saat mesafede ve sahili bahri siyahda nesfi cezîre vaziyetinde cesîm ve ma'mûr ve limanı dahi her türlü sefain sagîre ve kebîrenin barınacağı surette mahfûz ve

mestûrdur. Ve nefsi kasabası, kale ve tabyalar ile muhât ve mahsur bir şehri meşhur olmasıyla dahil ve hariç kasabada sâdât-i kirâm ahfâdından Seyyid İbrahim Bilal vesair eizze-i kirâm merâkîd-i mebrureleri mevcut ve Selçuk neslinden dahi Sultan Hatun ve İbrahim ve Adil ve İsfendiyar ve Selameddin ve Gazi beyler medfûn bulunmuşlardır.

(116-118)

Vâridât-ı Mürettebe-i Seneviyyesi				
Esâmî-i Nevâhî	Ağnam Rüsumu Bedelatı	Vâridât-ı Aşariyye	Bedelat-ı Askeriyye	Virgüsü
Sinob Nahiyesi	28500	192710	36240	233
Kasaba Nahiyesi	-	243288	10977	333311
Boyabad Nahiyesi	150000	621000	16071	938102
Turağan Nahiyesi	-	113435	-	-
Stefan Nahiyesi	278981	07900	209047	013550
Çakıllı Nahiyesi	155205	-	126462	-
Bu sene zammı	008450	0172048	-	-

(117-119)

Nüfus ve Hanesinin Mikdarını Mübeyyin Cedveldir

Esâmî-i Nevâhî	Hanesi			Nüfusu		
	İslam	Rum	Ermeni	İslam	Rum	Ermeni
Sinob Nahiyesi	1931	562	-	6195	2006	-
Kasaba Nahiyesi	2964	132	-	10221	539	-
Boyabad Nahiyesi	4256	-	-	15155	-	-
Turağan Nahiyesi	1003	-	-	3770	-	-
Stefan Nahiyesi	1830	103	-	7599	410	-
Çakıllı Nahiyesi	1101	-	-	4652	-	-
Sinob Sancağı Yekûnü	13085	797	-	47590	2955	-

(124)

Seksen beş Sene’i Rumisinde gars ve zira olunan fidan ve tahminleri

Sinob ve Gerze : Tut Fidanı 100.000

Boyabad : Tut Fidanı 15.000

(125)

Seksen altı Sene’i Şemsiyyesinde celb olunub tevzî’ kılınan

Sinob : Tut Fidanı 10.000

Boyabad : Tut Fidanı 30.000

İstefan : Tut Fidanı 20.000

Kök Boya Tahmini : Boyabad 3

(126)

Dahili Vilayetde bulunan Ormanların tûl ve arzı ile kasaba metbuasına senevi livaya iskelelere bağd ve mesafesi cedveli													
Esâmî-i Kazâ	Ormanlara tûlu ve arzı ve adedi			Kasaba ve livaya mesafesi				İskelelere bağd ve mesafesi					
	Aded	Arz	Tûl	Livaya		Kasaba Metbuası		Amasra		İnebolu		Sinob	
	at	at	at	an at	an at	ali at	an at	ali at	an at	ali at	an at	ali at	an at
	Sinob Sancağı												
Sinob Nevahisi	07	10	16	15	3	15	02	00	00	00	00	15	03
Boyabad Kazası	03	04	03	20	16	06	02	00	00	00	00	18	14
Stefan Kazası	12	30	25	15	08	07	02	00	00	00	00	09	06
İşbu cibâl ormanları çam ve gürgen ve meşeden ibaret bulunduğu													

(128)

Dahili vilayette bulunan su hızarları

Sinob : 18 aded

Boyabad : ----

Stefan : 13 aded

(129)

Sinin sâbıka ve seksen beş senesi tesviye olunan tarîk ve cısr ve çeşmelerin mikdarları ile maaş memurin ve masârifâtı saire senei mübeyyin cedvelidir.					
Sinin sâbıkanın imalatı mikdarı ile maaş memurin ve masârifâtı sairesi					
Esâmî	Maaş memurin ve masârifât sairesi		Çeşme	Köprü	Tarîk tûlu metro
Sinob tarîki imalatı	0295605	08	00	00	10448

(130)

Seksen beş senesi imalatı ile maaş memurin ve masârifâtı					
Esâmî	Maaş memurin ve masârifât sairesi	Çeşme	Köprü	İnşa olunan duvar mikyâsı metro	Tarîk tûlu metro

Sinob tarîki imalatı	035600	00	00	06	000	09434
---------------------------------	--------	----	----	----	-----	-------

2.4. H. 1288 (M. 1871) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu

3 Numaralı Salname

(82)

SİNOB SANCAĞI		
Merkez Livâ Memurları		
	Mutasarrıf Mustafa Bey Nâib Muhammed Raşid Efendi Muhasebeci Ahmet Hamdi Efendi Müfti Ahmet Hamdi Efendi Tahrîrât müdürü Asım Efendi	Mütemayız İstanbul Müderrislerinden Salise

(83)

Heyet-i Temyizi Livâ		Meclis-i İdâre-i Livâ	
Reîs Nâib Efendi		Reîs Mutasarrıf Bey	
Mümeyyizan	Halil Efendi Ali Rıza Efendi Muhammed Ağa Osman Nuri Efendi Nikolaki Efendi Hırstaki Efendi	A'zâ	Nâib Efendi Müfti Efendi Muhasebeci Efendi Tahrîrât Müdürü Efendi Abdülkerim Efendi Hacı Abdurrahman Efendi

	Kâtib Rasim Efendi Muavin Osman Ratıb Efendi Şakird Ali Efendi	Metropolid Vekili Dimitri Hacı Kostanti Efendi Hacı Mirudi Efendi Kâtib İbrahim Efendi Muavini Yusuf Efendi
Mahkeme-i Ticaret-i Livâ		
A' zâyı Muvakkate	Nuri Efendi	Reîs Mustafa Efendi
	İbrahim Ağa	Muhammed Ağa
	Hristaki Ağa	İstifnaki Ağa
	Andon Ağa	

(84)

Beledi Meclisi	
A' zâ	Reîs Abdülkerim Efendi Hafız Ömer Efendi Ahmet Şükrü Efendi Hüsni Efendi Hacı Hurşid Ağa Vasilaki Ağa Simu Ağa Kâtib Yorgi Efendi
Tahrîrât-ı Livâ Kalemi	Muhasebe-i Livâ Kalemi

Tahrîrât Muavin Ali Vacid Efendi Müsevvid Mehmed Mücteba Efendi Mübeyyiz Mustafa Besim Efendi Şakird Mustafa Sami Efendi Bu dahi Mustafa Naim Efendi Evrak Müdürü Muhyiddin Efendi	Mukayyed Tahir Efendi Muavin Abdullah Agâh Efendi Refîki Nedim Bey Diğer Refîki Ethem Efendi Şagird Ali Efendi Sandık Emîni Nikolaki Efendi
---	--

(85)

Evkaf Kalemî	Livâ Arazi Kalemî
Evkaf Müdürü Hüseyin Efendi Kâtibi Rahmi Efendi Şakird İbrahim Efendi	Arazi me'muru Osman Senayi Efendi Kâtib-i sani İbrahim Efendi Kâtib-i salis Necib Efendi
Sinob sancağı Nüfus Nazırı Halil Efendi Mukayyidi Osman Efendi	Sinob mahkemesi Başkâtibi Hasan Vasfi Efendi Muavini Salim Efendi
Sinob Kazâsı	
Gerze Nam-ı Diğer Kasaba Nahiyesi	
Müdürü Süleyman Ağa	
Nâibi İbrahim Hilmi Efendi	
Kâtibi Hafız Hüseyin Hüsnü Efendi	

(86)

BOYABAD KAZÂSI		
	Kaimmakam İsmail Tevfik Bey Nâib Muhammed Hamdi Efendi	Salise Kuzâtdan

	Müfti El-hâc Muhammed Ataullah Efendi Mal Müdürü Ömer Fahri Efendi	
Meclis-i Deâvî		Meclis-i İdâre
Reîs Nâib Mümeyyizan Osman Ağa Ali Bey Mustafa Efendi Kiregöz Ağa Katib Muhammed Efendi		Reîs Kaimmakam A'zâ El-hâc Abidin Efendi El-hâc Hafız Mustafa Efendi Hacı Muhammed Ağa Hacı Ali Efendi Katib İbrahim Efendi
Mal Müdürü Refîki Ahmed Efendi Sandık Emîni Kadir Bey		
Arz Me'muru Tersane-i Amire Yüzbaşılardan Muhammed Efendi		Arazi Kâtibi Mehmed Efendi Kâtib-i Sani Hacı Ahmed Efendi

(87)

Turağan Nahiyesi	Beledi Meclisi
Müdürü Ömer Ağa Nâibi Osman Efendi Kâtibi Hafız Ali Efendi Arazi Kâtibi Ali Rıza Efendi	Reîs Zeynel Abidin Efendi <u>A'zâ</u> Hacı Hasan Ağa Hafız Ahmed Efendi Hacı Memiş Ağa Osman Ağa Hacı Ahmet Ağa Kâtibi Muhammed Efendi Sandık Emîni Ömer Efendi

STEFAN KAZÂSI		
	Kaimmakam Hacı Ali Bey Nâib Muhammed Said Efendi Müfti Mal Müdürü Muhammed Emin Efendi	Serab-u ebyan rikab-ı şahane Kuzâtdan

(88)

Meclis-i Deâvî		Meclis-i İdâre	
Reîs Nâib		Reîs Kaimmakam	
Mümeyyizan	Emin Ağa İbrahim Bey Ahmed Bey Yani Ağa	A'zâ	Mustafa Bey Hüseyin Bey Feyzi Efendi Lefter Ağa
Kâtib İbrahim Efendi		Kâtib Muhammed Efendi	
Mal Müdürü Refîki Ali Efendi		Sandık Emîni Hüseyin Efendi	
Çakıllı Nahiyesi			
Müdürü Ali Rıza Efendi			
Nâib Halil Efendi			
Kâtibi Hüseyin Efendi			

(94)

Vilayet Dahilinde Bulunan Menafi-i Umumiye Sandıkları**Vekilleri Esâmîleriyle Sermayesinin Mikdarı**

Sinob Sancağı	
İstefan Kazâsı	Sinob Kasabası
Tahir Ağa Ahmed Efendi İsmail Ağa Sava Ağa Kâtib Abdülkadir Efendi Sermayesi 34370	Hacı Abdurrahman Efendi Süleyman Efendi Yorgi Ağa Ligor Ağa Sermayesi 30679
İcmal	Boyabad Kazâsı
Sinob Sancağı 109549	Hacı Osman Ağa Kadir Bey Kâtib Ömer Efendi Sermayesi 44500

(96)

Kastamonu Vilayeti Telgraf Memurları

Dördüncü Sınıf Telgrafhaneleri	
SINIF	
4	Sinop Telgraf Müdürü Osman Bey
3	Muhabere Me'muru Rifat Efendi

(97-98)

	Birinci Sınıf Pusula Merakizi
Sınıf 1	Boyabat Telgraf Memuru Agop Efendi

(107)

Asâkir-i Redîf Zâbitânı
Bahriye Redîf Zâbitânı
Sinob Redîf Yüzbaşısı Osman Ağa

(109)

Vilayet Dahilinde Bulunan Mekâtib-i Rüşdiyyeler

Sinob Rüşdiye Mektebi
Müallimi-i Evvel devriye müderrislerinden Hüseyin Vasfî Efendi Müallim-i Sani Mustafa Efendi Bevvabı Aded-i Şakirdan 68
Boyabad Rüşdiye Mektebi
Muallim-i Evvel Salih Efendi Muallim-i Sani Bevvabı Osman Ağa Aded-i Şakirdan 26

--

(111)

Vilayet Dahilinde Bulunan Rusûmât Memurlarıyla Memlaha ve Karantina Memurları	
Sinob Sancağı	
Rusûmât memuru Ahmet Fuat Efendi Serkâtib Osman Efendi Refîki Abbas Efendi Tuz Anbarı Memuru Kâmil ağa Kâtibi İzzet Efendi	Sandık Emîni Bekir Efendi

(112)

Nefs-i Sinob	Karantina Me'muru Doktor Emil Martin Kâtibi Osman Ramiz Efendi Fevâid-i Osmaniye Acente Memuru İstifnaki Efendi Kâtib-i Hasan Hasib Efendi Liman Reîsi Ömer Ağa
Gerze Nahiyesi	Rüsûmât Me'muru Osman Efendi Karantina Kâtibi Ahmet Turabi Efendi
Boyabad Kazâsı	Boyabad Rüsûmât Memuru Ali Mahir Efendi Ayancık Rüsûmât Öe'muru Ali Efendi
Stefan Kazâsı	İstefan Karantina Memuru Osman Efendi Ayandon Karantina Memuru Abdurrahman Efendi

Sinob Tersane Memurları	Sinob Yerli Topcuları
Tersane Memuru Ahmed Efendi Kâtibi Hasan Hasip Efendi	Halil Ağa Binbaşı Tosun Ağa Yüzbaşı

	Osman Ağa Yüzbaşı Abdullah Ağa Yüzbaşı Mustafa Ağa Yüzbaşı Hüseyin Efendi Kâtib
--	--

(121)

Stefan Kazâsında Güşâd Olunan Panayırlar	
Bu dahi Stefan Kaimmakamlığı dahilinde Ayandon Nahiyesinde şehir-i Temmuzun yirmi yedinci günü beher sene bir def'a panayır güşâd olduğu <u>yevm</u> 3	Sinob Sancağına tabi Stefan Kazâsında Barna İskelesinde mah-ı Nisanın yirminci günü beher sene bir def'a panayır güşâd olduğu <u>yevm</u> 3
Bu dahi Stefan Kazâsında Helaldı İskelesinde şeh'ri Ağustosun beşinci günü senede bir def'a panayır güşâd olduğu Yevm 3	

(122)

Boyabad Kazâsında Güşâd Olunan Panayırlar	
Bu dahi kazâ-i mezburede kâin Çarşamba panayırı beher sene şehir-i teşrin-i evvelin on beşinci günü güşâd olduğu <u>yevm</u> 3	Sinop sancağına tabi Boyabat Kazâsında vâki' Ayın oyun nam panayırının beher sene mah-ı Eylülün onbeşinci günü güşâd olduğu <u>yevm</u> 3
Bu dahi kazâ-i mezbur dahilinde kâin Avloğuc Panayırının beher sene mah-ı teşrin-i evvelin yirmi üçüncü günü güşâd kılınmakda olduğu Yevm 3	

(125)

Şehir ve Kasabalarda Kâin Asar-ı Ma'mûrenin Cedvelidir									
Esâmî-i Şehir ve Kasaba	Dekâkîn	Hamam	Han	Teba-i Gayri müslim Mekâtibi	Kilisa ve manastır	Maa kurâ ve kasabada bulunan İslam Sıbyân Mekâtibi	Hânkah ve Zaviye	Kütübhan	Cevâmî' ve Mesâcid
Sinob şehri	752	3	5	5	4	71	3	-	17
Boyabad kasabası	326	2	4	-	-	124	-	-	11
Stefan merkezi	25	-	-	-	-	26	-	-	2
Yekûn Liva-i Sinob	1103	5	9	5	4	221	3	-	30

(139)

Sinob Sancağında Kezalik İki Sene Zarfında Husûle Gelen Âsâr-ı Nâfia			
Nefs-i Sinob Kasabası			
Mekteb-i Sıbyân Müceddeden Aded 1	Cami-i Şerif Müceddeden Aded 1	Şose kaldırım Metro Aded 200	Tesviye olunan tarîk bila-şose metro Aded 57950
Gerze Nahiyesinde inşa olunan Cami-i Şerif	Karasu köprüsü Ta'miren Aded	Kargir duhan mağa'zâsı bab Müceddeden	

Müceddeden Aded 1	1	Aded 12
Ma'a nevâhî gars olunan tut fidanı aded 250,000		

Boyabad Kazâsı				
Tut Fidanı Aded 60.000	Cami-i Şerif Müceddeden Aded 1	Mekteb-i Rüşdiyye Müceddeden Aded 1	Telgrafhane Müceddeden Aded 1	Hükümet Konağı Müceddeden Aded 1
Nahiye-i Mezkûrede güşad olunan Hark Aded 2			Turağan Nahiyesinde derdest inşa Bulunan Hükümet Konağı Müceddeden Aded 1	
(140) İki sene zarfında Amasya'dan celb olunarak nefis-i Boyabat Kazâsına Altmış bin adet tut fidanı gars olunduğu gibi susam ve Boya tohumları dahi celb olunarak zir'a ettirilmiş olduğu				

(140)

Stefan Kazâsı					
Hark	Dekâkîn	Ekmekçi	Mağa'zâ	Cevami	Hükümet

		fırını		-i Şerif	Konağı
Müceddeden Aded 1	Müceddeden Aded 16	Müceddeden Aded 1	Müceddeden Aded 2	Müced deden Aded 1	Müceddeden Aded 1
Çakıllı Nahiyesinde dahil çend sene evvel ahali cânibinden bir bab-ı hükümet konağı inşa' olunarak canib-i miriye terk-u teberru olunmuş olduğu gibi Stefan Kaimmakamlığının makarrı bulunan Ayancık İskeleyi sahil-i Bahr-i Siyahda ise de ma'mur kasaba olmadığından saye-i inayet-i vaye-i Hazret-i Padişahıda burasının dahi tedricen kasaba şekline girmesini zımında teşvik olunduğu					

(144)

Sinob Şehri
Sinop şehri mutasarrıflık merkezi olup vilayeti canib-i şark-i şimâliyyesinde merkezi vilayete otuz altı saat mesafede ve sahil-i Bahr-ı Siyah'da nısf-ı cezîre vaziyetinde cesîme ve ma'mur ve limanı dahi her türlü safain-i sagire ve kebîrenin barınacağı sûrette mahfûz ve mestür nefsi-i kasabası kal'a ve tabyalar ile muhat ve mahsur bir şehri meşhur olmasıyla dahil ve harici kasabada sâdâtı kirâm ahvâdından Seyyid İbrahim Bilal vesair e'izzai kirâm merâkîd-ı mebrureleri mevcut ve Al-i Selçuk neslinden dahi Sultan Hatun ve İbrahim ve Adil ve İsfendiyyar ve Selameddin ve Gazi Beyler medfûn bulunmuşlardır.

(150)

Vâridât-ı Mürettebe-i Seneviyyesi				
Rüsumat-ı müterrika	Ağnam Rüsumu	Vâridât-ı Aşariyye	Bedelat-ı Askeriyye	Vergisi
SİNOB SANCAĞI				

67053	3981	560686	47217	566496
10790	15150	721163	16071	938102
80807	020350	317551	06900	434186
00000	009190	395500	00000	000000
158650	220850	1994900	72188	1938784
1017432	4683350	14833994	175275	16996940

(151)

Nüfus ve Hanesinin Mikdarını Mübeyyin Cedveldir

Sinop Sancağı						
Esâmî-i Kazâ	Hanesi			Nüfusu		
	Ermeni	Rum	İslam	Ermeni	Rum	İslam

Maa Nahiye Sinob Kasabası	000	694	4895	000	2545	16416
Boyabad Kaimmakamlığı	000	000	5259	000	0000	18925
Stefan Kaimmakamlığı	000	103	2931	000	0410	12251
Vuku bulunan zammı sene-i Rumi 286	000	000	0000	000	0000	00000
Sinob Sancağı Yekûnu	000	797	13085	000	2955	47592

(154)

Dahil Vilayetde Bulunan Su Hızarları		
Sinob	İstefan	Yekûn
18	13	31

(155)

Sinin sâbika ve seksen altı senesi tesviye olunan tarîk ve cısr ve çeşmelerin mikdarları ile maaş memurin ve masârifâtı sairesi mübeyyin cedvelidir.					
Sinin sâbikanın imalatı mikdarı ile maaş memurin ve masârifâtı sairesi					
Esâmî	Maaş memurin ve masârifât sairesi		Çeşme	Köprü	Tarîk tûlu metro
Sinob tarîki imalatı	guruş 0331205	para 08	00	06	19882
Yekûn	2504211	27	02	142	106905

(156)

Seksen altı senesi imalatı ile maaş memurin ve masârifâtı sairesi	
Sinob Tarîki	
Bila şose ve bila hendek tam tarîk	Tûlu-ı metro Aded 11500
Nısf arzında tesviye olunan patika	18202

Yekûn	29702
Ahşap köprü	Aded 19
Mayıs ibtidasından Teşrin-i Sani gayetine değin masârifâtı Guruş para 50918 5	

(159)

Tashih ve İlave

Sinob Rüşdiyye Mektebi hocalığına devriye müderrislerinden Mustafa Efendi tayin kılınmış olduğu

2.5. H. 1289 (M. 1872) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu

4 Numaralı Salname

(49)

Muhasebe-i Vilayet Kalemi

Sinob Sancağı Mukayyedi

Aziz Efendi

Muavin Bahaaddin Efendi

Refîki Kemal Efendi

(50)

Mektub-i Vilayet Kalemi

Sinob Sancağı Müsevvidi Halit Efendi

Refîki Müsevvid ve Mübeyyizi Baha Bey

Mübeyyiz Sadık Efendi

Müstahdem-i Mülâzımın

Hasan Efendi

(89)

SİNOB SANCAĞI		
Merkez Livâ Memurları		
	Mutasarrıf Mustafa Bey Nâib Mustafa Hulusi Efendi	Mütemayiz Kibar-ı Müderrisin

	Muhasebeci Abdullah Hulusi Efendi Müfti Ahmed Hamdi Efendi Tahrîrât Müdürü Asım Efendi	Sani
(90)		
Heyet-i Temyiz-i Livâ	Meclis-i İdâre-i Livâ	
Reîs Nâib Efendi Mümeyyizan Halil Efendi Ali Rıza Efendi Osman Efendi Muhammed Efendi Hristaki Efendi Ensati Efendi Kâtib Mustafa Rasim Efendi Muavini Osman Ratib Efendi Şakird Ali Efendi	Reîs Mutasarrıf Bey A'zâ Nâib Efendi Muhasebeci Efendi Müfti Efendi Tahrîrât Müdürü Efendi Abdülkerim Efendi Salis Ali Bey Metropolid Vekili Dimitri Efendi Hacı Mirudi Ağa İstifnaki Efendi Kâtib Muhammed Müctebi Efendi Refiki Mustafa Semih Efendi	

Mahkeme-i Ticaret Livâ	
Reîs Mustafa Galip Efendi	
A'zâ	
A'zâyı Daime	Muhammed Ağa

A'zâyı Daime	Andon Ağa
A'zâyı Muvakkate	Nuri Efendi
A'zâyı Muvakkate	İbrahim Ağa
A'zâyı Muvakkate	Nikoli Ağa
A'zâyı Muvakkate	Dimitraki Ağa
Kâtib İbrahim Nezheti Efendi	

(91)

Livâ Beledi Meclisi
Reîs Osman Nuri Efendi
A'zâ
Ahmed Şükrü Efendi
Hasan Ağa
Hasan Hüsnü Ağa
Hacı Hurşid Ağa
Simu Ağa
Vasilaki Ağa
Kâtib Yorgi Efendi

Tahrîrât Livâ Kalemi	Muhasebe-i Livâ Kalemi
Tahrîrât Muavini Ali Vahid Efendi	Mukayyed İbrahim Vasfî Efendi
Müsevvad Muhiddin Bey	Muavini Abdullah Agah Efendi
Mümeyyiz Mustafa Besim Efendi	Refiki Edhem Efendi
Şakird Ahmed Şükrü Efendi	Diğer Refiki Ahmed Hulusi Efendi
Şakird İzzet Efendi	Sandık Emîni Nikolaki Efendi salis
Şakird Halil Efendi	Defter Hakani Kalemi

Şakird Hasan Efendi Varak Müdürü İbrahim Efendi	Defter Hakani memuru Halil Efendi Refiki Ali Necib Efendi Diğer Refiki Mustafa Efendi
Evkaf Kalemi	
Muhasebeci Süleyman Efendi Hâcegândan	Sancak Yoklama memuru Hakkı Efendi

(92)

Nüfus Nezareti	Mahkeme-i Şer'iyeye
Nüfus Nazırı Halil Efendi Mukayyed Osman Nuri Efendi	Başkâtib Muavini Salim Efendi
Tersane Memurları	Karantina Memurları
Kolağası Muhammed Tosun Efendi Kâtib Hasan Hasib Efendi Bahriye redif memuru Hüseyin Ağa Kâtib Mahir Efendi	Memur Doburmair Efendi Kâtib Osman Ramiz Efendi Fevâidi Osmaniye İctirası İstifnaki Efendi Kâtib İdris Efendi Liman Reîsi Ömer Ağa
Orman Memurları	Yerli Topcular
Müfettiş Zihar Yadi Efendi Kâtib Abdullah Şerif Efendi	Binbaşı Halil Ağa Yüzbaşı Abdullah Ağa Kâtib Hüseyin Efendi
Hapishane Memurları	
Memur Hüseyin Ağa Kâtib Ali Sami Efendi	

(93)

Sinob Kazâsı		
Kaimmakamı olmayıb Cânib-i mutasarrıflıktan idâre olunmakta idiği		
Gerze nam-ı diğer Kasaba Nahiyesi		
Müdürü Ahmed Efendi Nâibi İbrahim Hilmi Efendi Kâtibi Hüseyin Hüsnü Efendi Tapu Kâtibi Karantina Memuru Turabi Efendi		
BOYABAD KAZÂSI		
	Kaimmakam İffet Bey Nâibi Muhammed Hamdi Efendi Müfti Elhac Muhammed Ataullah Efendi Mal müdürü Emir Fahri Efendi	Hâcegândan Kuzâtdan

(94)

Meclis-i Deâvî		İdâre Meclisi	
Reîs Nâib Efendi		Reîs Kaimmakam Bey	
Mümeyyizan	Osman Ağa Ali Bey Mustafa Efendi Kiregöz Ağa	A'zâ	Hacı Mahmud Ağa Hacı Memiş Ağa Hacı Mahmud Ağa Hacı Ömer Efendi
Kâtib Muhammed Efendi		Kâtib İbrahim Efendi	

Mal Müdürü Refiki Ahmed Efendi Sandık Emîni Kadir Bey Arz Memuru Muhammed Efendi Kolağası Tapu Kâtibi Yusuf Efendi	
Turağan Nahiyesi	Beledi Meclisi
Müdürü Ömer Ağa Nâibi Osman Efendi Kâtibi Hafız Ali Efendi Tapu Kâtibi	Reîs Mustafa Efendi A'zâ Hacı Hasan Ağa Hafız Ahmed Efendi Kâtib Muhammed Efendi Sandık emîni Ömer Efendi

(95)

STEFAN KAZÂSI		
	Kaimmakam Süleyman Efendi Nâib Muhammed Haşim Efendi Müfti Mal Müdürü Muahmmmed Emin Efendi	
Deâvî Meclisi		İdâre Meclisi
Reîs Nâib Efendi	Reîs Kaimmakam Efendi	
Mümeyyiza İbrahim Efendi Fevzi Efendi Ahmed Bey	A'zâ Hüseyin Bey Muhammed Ağa Hüseyin Efendi	

Lefter Ağa Kâtib İbrahim Efendi	Andon Ağa Yani Ağa Kâtib Muhammed Efendi
Mal Müdürü Refiki Ali Efendi Sandık Emîni Hüseyin Efendi Tapu Kâtibi Hacı Efendi	

(96)

Çakıllı Nahiyesi
Müdürü Ali Rıza Efendi Nâibi Halil Efendi Kâtibi Hüseyin Efendi Tapu Kâtibi

(101)

**Vilayet Dahilinde Bulunan Menafi-i Umumiye Sandıkları Vekilleri Esâmîleriyle
Sermayesinin Mikdarı**

Sinob Sancağı	
Boyabad Kazâsı	Sinob Kazâsı

<u>Vekilleri</u>	<u>Vekilleri</u>
Hacı Hasan Ağa İsmail Hakkı Efendi Hafız Ahmed Efendi	Abdurrahman Nafiz Efendi Süleyman Efendi Yorgi Ağa Ligor Ağa
Sermayesi 38839	Sermayesi Para 10 37459 Derdest Tahsili 46860 10 84319

(102)

Sinob Sancağı	Stefan Kazâsı
Yekun Para 10 226268	<u>Vekilleri</u> Hüseyin Efendi Ahmed Efendi İsmail Ağa Sermayesi 103110

(107)

Alay-ı Mezkûrenin Tertibi Vechile Bir Mucibi Cedvel Mevcudatı

Sinob Sancağı						
1. Tabur						
Sınıf-ı Süvariyan						
Bölük Ağası	Muavini	Jurnal Emni	Kol Vekili	Muavini	Nefaratı	Yekün Süvari
1	1	1	7	7	28	40
Sınıf-ı Piyadegan						
Bölük Ağası	Muavini	Jurnal Emni	Kol Vekili	Muavini	Nefaratı	Yekün Süvari
1	1	1	7	7	40	53

Yekün Süvari ve Piyade : 98

(108)

Mezkûr Birinci Kastamonu Taburu Mensubatından olub Sinob Sancağında Müstahdem Bulunan

Piyade	Süvari	
4	4	
Muhammed Ağa	Abdülhamid Ağa	Bölük Ağası
Müslim Ağa	Abdülkadir Ağa	Muavini
Emin Efendi	Said Ağa	Jurnal Emni

(112)

Vilayet Dahilinde Bulunan Mekâtibi Rüşdiyye**Sinob Rüşdiyye Mektebi**

Muallim-i Evvel Mustafa Asım Efendi Müderris

Muallim-i Sani Mustafa Efendi

Rika ve Sülüs Hocası Osman Efendi

Bevvâb Ali Kuzu Efendi

Aded Şakirdan

58

Boyabad Rüşdiyye Mektebi

Muallim-i Evvel Salih Efendi

Rik'a Hocası Osman Efendi

Bevvâb Ahmed Efendi

Adedi Şakirdan

16

(114)

Dördüncü Sınıf Telgrafhaneleri

Sınıf

Sinob Telgraf ve Posta Müdürü Osman Bey

4

Muhasebe Memuru Rıfat Efendi

3

(115)

Birinci Sınıf Pusula Merkezi

Sınıf

Boyabad Telgraf Müdürü Agop Efendi

1

(119)

Sinob Rûsûmât Mûdürriyeti
Sinob Sancağı
Mûdür Ahmed Fuad Efendi Başkâtib Osman Efendi Refîki Abbas Efendi Sandık Emîni Hafız Bekir Efendi Tuz Anbarı Memuru Kâmil Ağa Kâtibi İzzet Efendi

(120)

Sinob Rûsûmât Mûdürriyeti Mûlhakatı
Sinob Sancağı
Gerze Memuru Osman Efendi Boyabad Memuru Ali Mahir Efendi İstefan Memuru Ali Efendi

(127)

İstefan Kazâsında Gûşâd Olunan Panayırlar	
Bu dahi Stefan Kaimmakamlığı dahilinde Ayandon Nahiyesinde şehr-i Temmuzun	Sinop Sancağına tabi Stefan Kazâsında Barna İskelesinde mah-ı Nisanın yirminci

yirmi yedinci günü beher sene bir def'a panayır güşâd olunduğu <u>yevm</u> 3	günü beher sene bir def'a panayır güşâd olunduğu <u>yevm</u> 3
Bu dahi Stefan Kazâsında Helaldı İskelesinde şeh'ri Ağustosun beşinci günü senede bir def'a panayır güşâd olunduğu Yevm 3	

(128)

Boyabad Kazâsında Güşâd Olunan Panayırlar	
Bu dahi kazâ-i mezburede kâin Çarşamba panayırı beher sene şehir-i teşrin-i evvelin on beşinci günü güşâd olunduğu yevm 3	Sinop sancağına tabi Boyabat Kazâsında vâki' Ayın oyun nam panayırının beher sene mah-ı Eylülün onbeşinci günü güşâd olunduğu yevm 3
Bu dahi kazâ-i mezbur dahilinde kâin Avloğuc Panayırının beher sene mah-ı teşrin-i evvelin yirmi üçüncü günü güşâd kılınmakda olunduğu Yevm 3	

(139)

Dahili Vilayette Bir Sene Zarfında Müceddeten ve Tamiren inşa olunan Asar-ı Nafiye

Sinob Sancağı			
Boyabad Kazâsı			
Han	Köprü	Mekteb-i Sıbyân	Camii Şerif
Müceddeten 2	Müceddeten 2	Müceddeten ve Tamiren 2	Müceddeten 1

Stefan Kazâsı		
Han	Mekteb-i Sıbyân	Camii Şerif
Müceddeten 1	Müceddeten 60	Müceddeten 1

(141)

Şehir ve Kasabalarda Kâin Asar-ı Ma'mûrenin Cedvelidir									
Sinob Sancağı									
Esâmî-i Şehir ve Kasaba	Dekâkîn	Hamam	Han	Teba-i Gayri müslim Mekâtibi	Kilisa ve manastır	Maa kurâ ve kasabada bulunan İslam Sıbyân Mekâtibi	Hânkah ve Zaviye	Kütübhone	Cevâmî' ve Mesâcid
Sinob	752	3	5	5	4	71	3	-	17
Boyabad	326	2	4	-	-	124	-	-	11

Stefan	25	-	-	-	-	86	-	-	02
Yekün Liva-i Sinob	1103	5	9	5	4	281	3	0	30

(148)

Vâridât-ı Mürettebe-i Seneviyesi					
Esâmî-i Kazâ	Rüsumat	Ağnam Rüsumu	Vâridât-ı Aşariyye	Bedelat-ı Askeriyye	Virgüsi
Ma Nahiye Sinob Kazâsı	35660	080000	778889	47217	566496
Boyabad Kazâsı	18287	248000	846074	16071	938102
İstefan Kazâsı	04785	023000	445672	08900	434186
Yekün	62732	351000	2070636	72188	1938784

(149)

Esâmî-i Kazâ	Hanesi			Nüfusu		
	İslam	Rum	Ermeni	İslam	Rum	Ermeni
Ma Nahiye Sinob Kazâsı	4895	694	-	16416	2545	-
Boyabad Kazâsı	5259	-	-	18925	-	-
Stefan	2931	103	-	12251	410	-

Kazâsı						
Yekûn	13083	792	-	47592	2955	-

(156)

Dahili Vilayette bulunan Ormanların tûl ve arzı ile kasaba metbuasına senevi livaya iskelelere bağd ve mesafesi cedveli													
Esâmî-i Kazâ	Ormanlara tûlu ve arzı ve adedi			Kasaba ve livaya mesafesi				İskelelere bağd ve mesafesi					
	Aded	Arz	Tûl	Livaya		Kasaba Metbuası		Amasra		İnebolu		Sinob	
	at	at	at	an at	an at	ali at	an at	ali at	an at	ali at	an at	ali at	an at
	Sinob Sancağı												
Sinob Nevahisi	08	10	16	15	3	15	02	00	00	00	00	15	03
Boyabad Kazası	03	04	03	20	16	06	02	00	00	00	00	18	14
Stefan Kazası	12	20	25	15	08	07	02	00	00	00	00	09	06
İşbu cibâl ormanları çam ve gürgen ve meşeden ibaret bulunduğu													

(158)

Dahili vilayette bulunan su hızarları

Sinob : 18 aded

Boyabad : ----

İstefan : 13 aded

(160)

Seksen yedi senesinde i'mal olunan tarîk				
Esâmî	Nıfs arzında güşad olunan tarîk tûlu metro 16457	Bila hendek tam arzında tarîk tûlu Metro 5403	Bila şose tarîk Ma hendek Tûlu metro 2000	Ma şose tam Tarîk tûlu metro 400
Sinob tarîki imalatı	Maaş memurin ve masârifât sairesi Para 20 58055	Barut ile endaht olunan taş metro mik'ab 1800		Muvakkat i'mal olunan ahşab köprü 13

(162)

Sinob şehri

Sinob şehri mutasarrıflık merkezi olub vilayetin cânib-i şarki şimâlisinde ve merkezi vilayete otuz altı saat mesafede ve sahil Bahri Siyahda nısf-ı cezîre vaziyetinde cesîm ve ma'mûr ve limanı dahi her türlü sefâini sağîre ve kebîrenin barınacağı surette mahfûz ve mestûr ve nefsi kasabası ve kale ve tabyaları ile muhât ve mahsur bir şehri meşhur olması ile dahil ve harici kasabada sâdât-ı kirâm ahfâdından Seyid İbrahim Bilal vesair eizze-i kirâm merâkîd mebrureleri mevcut ve al-i Selçuk neslinden dahi sultan hatun ve İbrahim ve adil ve İsfendiyar ve Selameddin ve Gazi Beyler medfûn bulunmuştur.

2.6.H. 1290 (M. 1873) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu

5 Numaralı Salname

(90)

SİNOB SANCAĞI		
Merkez Livâ Memurları		
	Mutasarrıf Ahmed Tevfik Efendi Nâib Mustafa Fevzi Efendi Müfti Ahmed Hamdi Efendi Muhasebeci Hasan Tahsin Efendi Tahrîrât Müdürü Halid Efendi	Mütemayiz Kibar-ı Müderris
Meclis-i Temyiz-i Livâ		Meclis-i İdâre-i Livâ
Reîs Nâib Efendi Mümeyyizan Muhammed ağa Muhammed Haşim Efendi Nikoli Efendi Enseti Efendi Kâtib Mustafa Rasim Efendi Muavini Osman Ratib Efendi		Reîs Mutasarrıf Efendi A'zâ Nâib Efendi Muhasebeci Efendi Müfti Efendi Tahrîrât Müdürü Efendi Ali Bey Hafız Ali Efendi Metropolid Vekili Dimitri Efendi İstifnaki Efendi Andon Ağa Kâtib Mehmed Müctebi Efendi Refiki Ali Necib Efendi

--	--

(91)

Tahrîrât Livâ Kalemi	Muhasebe-i Livâ Kalemi
Tahrîrât Muavini Ali Vacid Efendi Müsevvid Mustafa Besim Efendi Mübeyyiz Mustafa Semih Efendi Evrak Memuru İbrahim Efendi Şakirdan İzzet Efendi Şevki Efendi Halil Efendi Muhammed Efendi	Mukayyed İbrahim Vasfî Efendi Muavini Abdullah Agah Efendi Refîki Edhem Efendi Diğerî Ahmed Hulusi Efendi Diğerî Salih Salim Efendi Sandık Emîni İbrahim Nüzheti Efendi
Livâ Beledi Meclisi	Mahkeme-i Ticaret Livâ
Reîs Seyyid Muhammed Efendi A'za Ahmet Şükrü Efendi Hasan Ağa Hasan Hüsnü Ağa Hacı Hurşid Ağa Şeymu ağa Vasilaki Efendi Kâtib Yorgi Efendi	Reîs Mustafa Galip Efendi Daimi A'zâ Muhammed ağa Nikolaki Efendi Muvakkate A'zâ Nuri Efendi İbrahim ağa Hristaki Efendi Enyasi Ağa
Evkaf Kalemi	
Evkaf Muhasebecisi Süleyman Efendi Hacegan	

(92)

Mahkeme-i Şeriyye	Defter Hakani Kalemi
Başkâtib Haydar Efendi Muavini Salim Efendi	Defter Hakani Memuru İzzet Efendi Kâtib Ahmet Şükrü Efendi Refiki Mustafa Naim Efendi Tapu kâtibi Ali Efendi
Karantina Memurları	Nüfus Nezareti
Memur Dobrimayir Efendi Kâtib Osman Ramiz Efendi Fevâidi Osmaniye ictirası İstifnaki Efendi Liman Reîsi Ömer Ağa	Nüfus Nazırı: Halil Efendi Mukayyed Osman Nuri Efendi
Orman Memurları	Tersane Memurları
Müfettiş Mehran Efendi Kâtib Abdullah Eşref Efendi Süvari korucusu Hasan ağa Diğeri Ahmed Efendi Piyade Korucusu Ali Ağa Diğeri Mustafa Ağa Diğeri Halil Ağa	Kolağası Muhammed Tosun Efendi Kâtib Hasan Hasip Efendi Bahriyye Redif memuru Hüseyin Ağa Kâtib Mahir Ağa
	Hapishane Memurları
	Memur Hüseyin Ağa Kâtib Ali Sami Efendi

(93)

Sinob Kalesi Topçu Askeri Zâbitânı	
Yüzbaşı Hasan Ağa İmam Hüseyin Efendi	Binbaşı Halil Ağa Kâtib Hüseyin Efendi

Cerrah Muhammed Efendi Mülâzım-i Salis Rıza Efendi	Tabib Servet Efendi Eczacı Hristo
Kereste Memurları	
İskele memuru Hafız Ahmed Efendi Diğeri İzzet Efendi	
Ma Nahiye Sinob Kazâsı	
Kaimmakamı olmayub cânib-i mutasarrıflıktan idâre olunmakta bulunan nahiye	
Gerze nam-ı diğerkasaba Nahiyesi	
Müdürü Nuri Bey Nâibi İbrahim Hilmi Efendi Kâtibi Hafız Hüseyin Hüsnü Efendi Tapu kâtibi Mustafa Efendi Karantina memuru Ahmet Türabi Efendi	

(94)

BOYABAD KAZÂSI		
	Kaimmakam Halil Efendi Nâib Ahmed Şükrü Efendi Müfti Muhammed Atahullah Efendi Malmüdürü Ömer Fahri	
Deâvî Meclisi		İdâre Meclisi
Reîs Nâib Efendi		Reîs Kaimmakam Efendi

Mümeyyizan	Osman Ağa Süleyman Efendi Osman Ağa	A'zâ	Hacı Mahmud Efendi Hacı Memiş Ağa Hacı Ömer Efendi
Kâtib Hafız Muhammed Efendi		Kâtib İbrahim Efendi	
Mal müdürü Refik Ahmed Fahri Efendi Sandık Emîni Mustafa Hulusi Efendi Tapu Kâtibi Hüseyin Efendi Arz Memuru Kolağası Muhammed Efendi			
Beledi Meclisi			
A'zâ	Hacı Hasan Ağa Arif Ağa Hacı Ali Ağa	Reîs Kadri Bey	Hacı Osman Ağa
Kâtib Mustafa Efendi		A'zâ	Muhammed Efendi

(95)

Turağan Nahiyesi
Müdürü Ömer Efendi Kâtibi Hacı Ali Efendi Nâibi Osman Efendi Tapu Kâtibi Ali Efendi

STEFAN KAZÂSI		
	Kaimmakam Hasan Fikri Efendi Nâib Muhammed Haşim Efendi Mal Müdürü İdris Efendi	
Meclis-i Deâvî		İdâre Meclisi
Reîs Nâib Efendi Mümeyyizan Emin Ağa Muhammed Ağa Baculı Ağa Kâtib İbrahim Latif Efendi Mal Müdürü Refîki Muhammed Haşim Efendi Sandık Emîni Ahmed Efendi Tapu Kâtibi Ali Rıza Efendi Kereste memuru		Reîs Kaimmakam Efendi A'zâ Osman Ağa İbrahim Bey Yorgi Efendi Yani Efendi Kâtib Ali Edip Efendi Kâtibi Rasim Efendi

(96)

Çakıllı Nahiyesi	Orman Memurları
Müdürü Ömer Ağa Nâibi Halil Efendi Kâtibi Hüseyin Efendi	Süvarî Korucusu Ali Ağa Piyade Korucusu Mustafa Ağa

(100)

**Vilayet Dahilinde bulunan Menafi’i Umumiye Sandıkları, Vekilleri, Esamesiyle
Sermayesinin Mikdarı**

Sinob Sancağı	
Boyabad Kazâsı	Sinob Kazâsı
Reîs Hacı Hasan ağa	Reîs Osman Nuri Efendi
<u>Vekilleri</u>	<u>Vekilleri</u>
Hacı İsmail Efendi	Vekilleri
Hafız Ahmed Efendi	Osman Ağa
Mustafa Efendi	Kosti Efendi
Kâtib Mustafa Efendi	Bados Ağa
Sermayesi 47121	Sermayesi 44500

(101)

İcmal	Stefan Kazâsı
Sinob Sancağı	<u>Vekilleri</u>
194731,00	Hüseyin Efendi
	Osman Efendi

	Sermayesi 103110
--	---------------------

(107)

Alay-ı Mezkûr Tertib Kadim-i Vecihle Gösterilmiş ise de Bu kere

Yeniden derdest tertib idiği

Sinob Sancağı						
1. Tabur						
Sınıf-ı Süvariyan						
Bölük Ağası	Muavini	Jurnal Emini	Kol Vekili	Muavini	Nefaratı	Yekün Süvari
1	1	1	7	7	28	45
Sınıf-ı Piyadegan						
Bölük Ağası	Muavini	Jurnal Emini	Kol Vekili	Muavini	Nefaratı	Yekün Süvari
1	1	1	5	5	40	53

Yekün Süvari ve Piyade : 98

(108)

Mezkûr Birinci Kastamonu Taburu Mensubatından Olub

Sinob Sancağında Müstahdem Bulunan

Süvari 4

Bölük Ağası Abdülhamid Ağa

Muavini Abdülkadir Ağa

Jurnal Emini Said Ağa

(112)

Vilayet Dahilinde Bulunan Mekâtib Rüşdiyye**Sinob Rüşdiyye Mektebi**

Muallim-i Evvel Mustafa Efendi Müderris

Muallim-i Sani Mustafa Efendi

Rik'a ve Sülüs Hocası Osman Efendi

Bevvâb Hasan Ağa

Şakirdan 65

Boyabad Rüşdiyye Mektebi

Muallim-i Sani İbrahim Efendi

Rik'a Hocası Osman Efendi

Bevvâb Osman Ağa

Şakirdan 16

(115)

Kastamonu Vilayeti Telgraf Memurları

Dördüncü Sınıf Telgrafhanesi

Sinob Telgraf ve Posta Müdürü Osman Bey Sınıf 4

Muhabere Memuru Rıfat Efendi Sınıf 3

(117)

İkinci Sınıf Pusula Merkezi

Boyabad Telgraf Memuru Ali Efendi Sınıf 2

Üçüncü Sınıf Pusula Merkezi

Gerze Telgraf Memuru Andon Efendi Sınıf 3

(121)

Dahili Vilayette Bulunan Rüsûmât Memurları

Sinob Rüsûmât Müdürriyeti
Sinob Sancağı
Müdür Başkâtib Ahmet Fevzi Efendi Refîki Abbas Efendi Sandık Emîni Hasan Efendi Tuz Anbarı Memuru Kâmil Ağa Kâtibi İzzet Efendi

Sinob Rüsûmât Müdürriyeti Mülhakatı
Gerze Memuru Abdullah Efendi Boyabad Memuru Ali Mahir Efendi Stefan Memuru Halil Efendi Kâtibi Tevfik Efendi Kantarcı Mustafa Çavuş

(128)

Sinob Sancağında Güşâd olunan Panayırlar	
Bu dahi Stefan Kazâsı dahilinde Ayandon nahiyesine şehri temmuzun yirmi yedinci günü beher sene üç gün panayır güşâd olmakda idüğü.	Sinob Sancağına tabi Stefan Kazâsında Barna İskelesinde mah nisanın yirmi ikinci günü beher sene üç gün panayır güşâd olmakda idüğü.
Bu dahi Stefan Kazâsında Helaldı İskelesinde şehri ağustosun on beşinci günü beher sene üç gün panayır güşâd olmakda idüğü.	
Boyabad Kazâsında Güşâd Olunan Panayırlar	
Bu dahi Boyabad Kazâsı dahilinde Çarşamba Panayırı beher sene şehri eylülün gayesinde üç gün güşâd olmakda idüğü.	Boyabad Kazâsında vak'ı Ayın Oyun nam panayırı beher sene ağustosun yirminci günü üç gün güşâd olmakda olduğu.
Bu dahi kazâ'î mezbur dahilinde ka'in Avlağoc Panayırı beher sene şehri teşrin evvel hitamında üç gün güşâd olmakda olduğu.	

(131)

Vilayet Dahilinde Bulunan Kütüphaneler ile Derûnlarında Mevcud Kütüb-ü Mütenevviyanın Mikdarı

Boyabad'da Kemal Dede Camii Şerifinde Vâki'î Kütüphanede Mevcud Kütüb-i Mütenevvia

350

(151)

Dahili Vilayette Bir Sene Zarfında Müceddeten ve Tamiren inşa olunan Asar-ı Nafia

Ma'a Nahiye Sinob Kazası								
Künyesi		Kaldırım		Lağım Yolu			Şose Tarîki	
Tamira 1		Arıza	Tûlü	İrtifa'	Arıza	Tulü	Arıza	Tulü
		metro 4	metro 240	metro 1	metro 1	metro 246	metro 8	metro 298
Hamam Tamira 1		Dekakin		Hane		Köprü		
		Tamira 6	Müced deten 2	Tamir a 26	Müced deten 17	Müceddeten 3		

(151-152)

Sinob şehri mutasarrıflık merkezi olup vilayetin cânib-i şarki şimâlisinde ve merkezi vilayete otuz altı saat mesafede ve sahil Bahri Siyahda nısf-ı cezîre vaziyetinde cesîm ve ma'mûr ve limanı dahi her türlü sefâini sağîre ve kebîrenin barınacağı surette mahfûz ve mestûr ve nefsi kasabası ve kale ve tabyaları ile muhât ve mahsur bir şehri meşhur olması ile dahil ve harici kasabada sâdât-ı kirâm ahfâdından Seyid İbrahim Bilal vesair eizze-i kirâm merâkîd mebrureleri mevcud ve al-i Selçuk neslinden dahi sultan hatun ve İbrahim ve adil ve İsfendiyar ve Selameddin ve Gazi Beyler medfûn bulunmuşlardır.

(152)

Ma'a Nahiye Boyabad Kazâsı						
Mecari-i miyah		Kıraathane	Çeşme	Köprü	Cevami Şerifi	
Tamir a	Müceddete n	Müceddete n	Müceddeten 1	Müceddet en	Tamira 3	Müceddet en

1	2	1		1		2
Kahvehane			Dekakin		Hane	
Müceddeten 6			Müceddeten 6		Müceddeten 6	

Ma'a Nahiye Stefan Kazâsı						
Asiyab	Ekmekci Fırını	Mekâtib-i Sıbyan		Mekteb-i Rüşdiye	Cevami Şerifi	
Müceddete n 14	Müceddete n 1	Tamir a 7	Müceddete n 10	Müceddete n 1	Tamir a 2	Müceddete n 4
Mecari-i miyah		Kahvehane		Dekakin	Hane	
Müceddeten 5		Müceddeten 4		Müceddete n 10	Müceddeten 16	

(154)

Dahili Vilayetde Bulunan Ormanlar Tûl ve Arzi ile Kasaba Metbuasına ve Livâya ve İşkelelere Bâd Mesafesi Cetvelidir.

Sinop Sancağı													
Esâmî-İ Kazâ													
	Adedi	Arzi	Tûlu	Livâya		Kasaba Metbuasına		Amasra		İnebolu		Sinob	
	at	at	at	Ali at	An at	Ali at	An at	Ali at	An at	Ali at	An at	Ali at	An at
Sinob Nahiyesi	7	10	16	15	3	15	2	00	00	00	00	15	03
Boyabad Kazâsı	3	4	3	20	16	6	2	00	00	00	00	18	14
Stefan Kazâsı	12	20	25	15	8	7	2	00	00	00	00	9	6

(155)

Dahili Vilayetde Bulunan Su Hızarları

Sinob : 18

Stefan : 13

Yekûn : 21

(156-157)

Vilayetin seksen sekiz senesi vâridât-ı mürettebe ve gayri mürettebesi

Enva’i Varidat	Sinob Sancağı	
	Guruş	Para
Vergi Senevi	1938459	20
Bedelat-ı Askeri	70668	00
Rüsumat Bedelatı	44922	20
Hububat-ı Aşariye	1650700	00
Muhacereyn Aşarı	15550	00
Evkaf Kar’a Aşarı	00	00
Aşarı Harici Bedeli	4600	00
Aşarı Duhan Bedeli	265250	00
Harameyn Aşarı	00	00
Kumkapı tımarı Aşarı	1960	00
Tetre yaprağı Aşarı	00	00
Aded-i Ağnam Rüsumu	446012	00
Emanet-i Varidat-ı Mütenevvia	455331	00
Yekûn	4893453	00

(158-159)

Dahili Vilayetde bulunan Hane ve Nüfusun mikdarını mübeyyin cedveldir.

Esâmî-i Kazâ	Hanesi			Nüfusu		
	İslam	Rum	Ermeni	İslam	Rum	Ermeni
Ma Nahiye Sinob Kazâsı	4895	694	-	16416	2545	-
Boyabad Kazâsı	5259	-	-	18925	-	-
Stefan Kazâsı	2931	103	-	12251	410	-
Yekûn	13083	792	-	47592	2955	-

(160-161)

Şehir ve Kasabalarda Kâin Asar-ı Ma'mûrenin Cedvelidir									
Sinob Sancağı									
Esâmî-i Şehir ve Kasaba	Dekâkûn	Hamam	Han	Teba-i Gayri müslim Mekâtibi	Kilisa ve manastır	İslam Sıbyân Mekâtibi	Hânkah ve Zaviye	Kütübhane	Cevâmî' ve Mesâcid
Sinob	752	3	5	5	4	71	3	-	17
Boyabad	326	2	4	-	-	124	-	1	11
Stefan	25	-	-	-	-	86	-	-	02
Yekûn	1103	5	9	5	4	281	3	1	30

2.7.H. 1291 (M. 1874) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu

6 Numaralı Salname

(74)

Muhasebe-i Vilayet Kalemî
Merkez Mukayyedliği
Maa Sinob Merkez Mukayyedi Hacı Şemsi Bey Muavini Hacı Mustafa Efendi Diğeri Rauf Efendi Maa Sinob Diğeri Halim Efendi Maa Sinob Diğeri Bahaddin Efendi Refîk-i Evvel Mustafa Efendi Diğeri Kemal Efendi Diğeri Yunus Niyazi Efendi Mülâzım Mehmed Efendi Mustafa Efendi

(75)

Mektub-i Vilayet Kalemî
Sinob Sancağı Müsevvidi Osman Nuri Efendi Refîki İbrahim Bey Mübeyyiz Mustafa Bey Mülâzım Ahmed Bey

(114)

SİNOB SANCAĞI	
Merkez Liva Memurları	
Mutasarrıf Ahmet Tevfik Efendi	Mütemayiz
Nâib Mustafa Fevzi Efendi	Kibar Müderris
Müfti Ahmet Hamdi Efendi	
Muhasebeci Hasan Tahsin Efendi	
Tahrîrât Müdürü Ahmet Akif Efendi	
Evkaf Muhasebecisi Süleyman Efendi	
Tersane Memurları	
Mirlivâ Memur Hacı Reşid Paşa	
Binbaşı Mühendis Ömer Lütfi Efendi	
Muhasebe Memuru Hüsnü Efendi	
Refîki Hakkı Efendi	
Kolağası Hasan Ağa	
Yüzbaşı Tahir Efendi	
Yüzbaşı Hasan Ağa	
Mülâzım Fuad Efendi	

(115)

Meclis-i Temyiz-i Liva	Meclis-i İdâre-i Liva
Reîs Nâib Efendi	Reîs Mutasarrıf Efendi

Mümeyyizan Nikoli Efendi Salis Muhammet Ağa Ensefi Efendi Hacı Abdurrahman Efendi Kâtib Mustafa Rasim Efendi Refîki Osman Ratib Efendi	A'zâ Nâib Efendi Müfti Efendi Muhasebeci Efendi Tahrîrât Müdürü Efendi Evkaf Muhasebecisi Efendi Hafız Ali Efendi Andon Ağa Papas Dimitri Efendi Nuri Efendi Hristaki Efendi Kâtib Muhammet Mücteba Efendi Refîki Ali Necib Efendi
Tahrirat Liva Kalemi	Muhasebe Liva Kalemi
Muavini Ali Vacid Efendi Mesud Mustafa Besim Efendi Mübeyyiz Fuat Efendi Şakirdan Şevki Efendi Şakirdan Halil Efendi Şakirdan Rıza Efendi Evrak Memuru İbrahim Efendi	Mukayyed İbrahim Vasfı Efendi Muavini Abdullah Agah Efendi Refîki Ethem Efendi Diğer Ahmet Hulusi Efendi Diğer Sahih Salim Efendi Şakird Hüseyin Efendi Sandık Emîni İbrahim Neziheti Efendi

(116)

Liva Beledi Meclisi	Mahkeme-i Ticaret-i Liva
----------------------------	---------------------------------

Reîs Veli Ağa A'zâ Hasan Ağa Hacı Hüseyin Ağa Kostanti Ağa Vasilaki Ağa Simu Ağa Kâtib Yorgi Efendi	Reîs Mustafa Galip Efendi A'zâ-i Daime Muhammet Ağa Nikolaki Efendi A'zâyı Muvakkate İsa Ağa Seyyid Muhammet Efendi Süleyman Efendi Nikolaki Kâtib Ali İzzet Efendi
Defter-i Hakani Kalemî	Evkaf Kalemî
Memur İzzet Efendi Kâtib-i Evvel Ahmet Şükrü Efendi Kâtib-i Sani Mustafa Naim Efendi Tapu Kâtibi Ali Efendi Şakird Nuri Efendi	Muhasebeci Süleyman Efendi Kâtib Hasan Efendi Şakird Osman Efendi
Nüfus Nezareti	Mahkeme-i Şerriyye Kalemî
Nazır Halil Efendi Mukayyed Osman Nuri Efendi	Kâtib Muhammet Salim Efendi Refiki Ömer Efendi

(117)

Kereste Memurları	Orman Memurları
Memur Tosun Efendi Kolağası Kâtib Hasan Hasib Efendi Dağ Mimarı Muhammet Efendi Diğeri Muhammet Kalfa	Müfettiş Mihran Efendi Kâtib Abdullah Şerif Efendi Şakird Hüsnü Efendi Süvari Korucusu Hüsnü Efendi Diğeri Ahmet Ramiz Efendi

Bahriye Redîf Memuru Hüseyin Ağa Kâtib Mahir Efendi	Piyade Korucusu Ali Ağa Diğeri Mustafa Ağa Diğeri Ahmet Ağa
Sinob Kalesi Topçu Asakir-i Zabitanı	
Yüzbaşı Hasan Ağa İmam Hüseyin Efendi Cerrah Muhammet Efendi Mülâzım Rıza Efendi	Binbaşı Halil Ağa Kâtib Hüseyin Efendi Tabib Servet Efendi Eczacı Osman Efendi
Karantina Memurları	
Kâtib Osman Ramiz Efendi Fransız Acentesi Mirudi Efendi Liman Reîsi Ahmet Kaptan Kolağası	Doktor Vartaban Efendi İdâre-i Aziziye Acentesi Nikolaki Efendi

(118)

Tersanede Müstahdem Meydan Kalfaları
Halil Ağa Burgucu Kalfası Sadık Ağa Osman Ağa
Hapishane Memurları
Müdür Hüseyin Efendi Kâtib Ali Efendi İskele Kereste Memuru Raşid Efendi
Maa Nevâhî Sinop Kazâsı

Kaimmakamı olmayub Canib-i Mutasarrıflıktan İdâre olunmakda İdüğü
Gerze Nam-ı Diğer Kasaba Nahiyesi
Müdürü Asım Efendi Nâibi İbrahim Hilmi Efendi Kâtibi Muhammet Emin Efendi Tapu Kâtibi Ali Efendi Karantina Memuru Ahmet Tûrabi Efendi İskele Memuru İzzet Efendi

(119)

BOYABAD KAZÂSI		
	Kaimmakam Halil Sıdkı Efendi Nâibi Ahmet Şükrü Efendi Müfti Elhac Ataullah Efendi Mal Müdürü Abdülgaŋgar Efendi	
Deâvî Meclisi		İdâre Meclisi
Reîs Nâib Efendi Mümeyyizan Osman Ağa Süleyman Efendi Diğer Osman Ağa Kâtib Mustafa Efendi Mal Müdürü Refiki Halil Hami Efendi		Reîs Kaimmakam Efendi A'zâ Elhac Mahmut Ağa Hacı Memiş Ağa Hacı Ömer Efendi Hacı Mustafa Efendi Kâtib İbrahim Hilmi Efendi

Sandık emîni Mustafa Efendi	
Beledi Meclisi	
A'zâ Hacı Osman Ağa Arif Ağa Hacı Ali Ağa Arz Memuru Yüzbaşı Muhammed Efendi Kâtib Mustafa Efendi	Reîs Hacı Muhammet Ağa A'zâ Hacı Hasan Ağa Muhammed Efendi

(120)

Turağan Nahiyesi
Müdürü Ömer Efendi Nâibi Osman Efendi Kâtibi Ali Efendi

STEFAN KAZÂSI		
	Kaimmakam Hasan Fikri Efendi Nâib Halil Rahmi Efendi Mal Müdürü İdris Efendi	
Deâvî Meclisi		İdâre Meclisi
Reîs Nâib Efendi Müme Emin Ağa Muhammed Ağa	Reîs Kaimmakam Efendi A'zâ İbrahim Bey Muhammed Ağa	

Baculi Ağa	Feyzullah Efendi Metropolid Vekili Giryako Efendi Yorgi Efendi	
Kâtib İbrahim Lütfi Efendi	Kâtib Ali Ethem Efendi	
Mal Müdürü Refiki Muhammet Haşim Efendi Sandık Emîni Ahmet Efendi Tapu Kâtibi Hafız Alırıza Efendi Kereste Rüsumu Kâtibi Muhammed Efendi Orman Süvari Korucusu Ali Efendi Piyade Korucusu Ali Çavuş		
(121)	Çakıllı Nahiyesi	
	Müdürü Ahmed Ağa Nâib Halil Efendi Kâtib Hüseyin Efendi	

(125)

**Vilayet Dahilinde Bulunan Menafi-i Umumiye Sandıkları Vekilleri Esâmîleriyle
Sermayesinin Mikdarı**

Sinob Sancağı	
Boyabad Kazâsı	Sinob Kazâsı

<u>Vekilleri</u> Hacı Hasan Ağa Hacı Muhammed Ağa Kâtib ve Emin-i Hacı Mustafa Efendi Sermayesi Aslı 49803 Güzeştesi 07481 57274	<u>Vekilleri</u> Osman Efendi Osman Ağa Bedüs Ağa Kosti Efendi Sermayesi 71485
(126) Sinob Sancağı	Stefan Kazâsı
Yekün Para 20 0268261	<u>Vekilleri</u> Osman Efendi Ahmet Ağa Kâtib ve Emin-i Sandık Hüseyin Efendi Sermayesi Aslı 135200 Güzeştesi 004302 129502

(132)

Alay-ı Mezkûrenin Tertibi Vechile Bir Mucibi Cedvel Mevcudatı

Sinob Sancağı						
1. Tabur						
Sınıf-ı Süvariyan						
Bölük Ağası	Muavini	Jurnal Emni	Kol Vekili	Muavini	Nefaratı	Yekün Süvari
1	1	1	7	7	28	45
Sınıf-ı Piyadegan						
Bölük Ağası	Muavini	Jurnal Emni	Kol Vekili	Muavini	Nefaratı	Yekün Süvari
1	1	1	7	7	40	53

Yekün Süvari ve Piyade : 98

(133)

Mezkûr Birinci Kastamonu Taburu Mensubatında Olub Sinob Sancağında Müstahdem Bulunan

Süvari 4

Bölük Ağası : Abdülhamid Ağa

Muavini : Abdülkadir Ağa

Jurnal Emni : Said Ağa

(138)

Vilayet Dahilinde Bulunan Mekâtibi Rüşdiyye

Sinob Rüşdiyye Mektebi

Muallim-i Evvel Mustafa Efendi Müderris

Muallim-i Sani Mustafa Efendi

Salis ve Rika Efendi Osman Efendi

Bevvâb Hüseyin Ağa

Şakirdan 38

Boyabad Rüşdiyye Mektebi

Muallim-i Sani İbrahim Efendi

Bevvâb Osman Ağa

Şakirdan 45

(140)

Dördüncü Sınıf Telgrafhanesi

Sinob Telgraf ve Posta Müdürü İshak Efendi Sınıf 4

Muhabere Memuru Rıfat Efendi Sınıf 3

(141)

İkinci Sınıf Pusula Merkezi

Boyabad Telgraf Memuru Ali Efendi Sınıf 2

(145)

Dahili Vilayette Bulunan Rûsûmât Memurları

Sinob Müdürriyeti
Müdür Ahmet Rüşdü Efendi Başkâtib Ahmet Avni Efendi Refiki İbrahim Efendi Tuz Anbarı Memuru Şevki Ağa Yamağı İzzet Efendi
Duhan Aşarı Memurları
Nazır Rıfat Efendi Kâtibi Yakub Efendi
Sinob Rûsûmât Müdürriyeti Mülhakatı
Sinob Sancağı Gerze Memuru Hasan Efendi Boyabad Memuru Ali Efendi Stefan Memuru Halil Efendi Kâtibi Tevfik Efendi Ayancık Memuru Osman Efendi Kâtibi Abdullah Efendi

(148)

Dahili Vilayette Güşâd olunan Panayırların Mevsim ve Mahalleri**Sinob Sancağında Güşâd olunan Panayırlar**

İstefan Kazâsında Güşâd Olunan Panayırlar	
Barna İskelesi Panayırı	Ayandon Panayırı
Bu dahi Ayandon Nahiyesine tabi Barna İskelesinde mah nisanın yirmi ikinci günü beher sene üç gün panayır güşâd olmakda idüğü.	Sinop Sancağına tabi Stefan Kazâsı dahilinde Ayandon nahiyesinde şehri temmuzun yirmi yedinci günü beher sene üç gün panayır güşâd olmakda idüğü
Helaldı Panayırı	
Bu dahi Stefan Kazâsında Helaldı İskelesinde şehri ağustosun on beşinci günü beher sene üç gün panayır güşâd olmakda idüğü.	

Boyabad Kazâsında Güşâd Olunan Panayırlar	
Boyabad Kazâsında vak'i Ayın Oyun nam panayırı beher sene ağustosun yirminci günü üç gün güşâd olmakda olduğı.	Bu dahi Boyabad Kazâsı dahilinde Çarşamba Panayırı beher sene şehri eylülün gayesinde üç gün güşâd olmakda idüğü.
(149)	
Bu dahi kazâ'i mezbur dahilinde ka'in Avlağoc Panayırı beher sene şehri teşrin evvel hitamında üç gün güşâd olmakda olduğı.	

(151)

Boyabad

Kemal Dede Camii Şerifinde Vâki'i Kütüphanede Mevcud Kütüb-i Mütenevvîa : 350

(161)

Esâmî-i Kazâ ve Nevâhî	Sinop Sancağı											
	Su Hızârı	Asiyab	Dekâkîn	Hamam	Han	Tebai Gayri Müslim Mekâtibi	Kilise ve Manastır	İslami Sıbyân Mekâtibi	Hânkah ve Zaviye	Medaris	Kütüphane	Cevâmî'i ve Mesâcid
Sinob Kazâsı	18	015	752	3	5	5	4	72	3	3	0	17
Maa Nahiye Boyabad Kazâsı	01	150	300	2	5	0	0	50	3	3	1	50
Maa Nahiye Stefan Kazâsı	13	000	025	0	0	0	0	86	0	0	0	25
Yekün	32	165	1077	5	10	5	4	208	6	6	1	92

(162)

Esâmî-i Kazâ ve Nevâhî	Su Hızârı	Asiyab	Dekâkîn	Hamam	Han	Tebai Gayri Müslim Mekâtibi	Kilise ve Manastır	İslami Sıbyân Mekâtibi	Hânkah ve Zaviye	Medaris	Kütüphane	Cevâmî'i ve Mesâcid
Sinop Sancağı	32	165	1077	05	010	5	4	0208	06	06	01	092

(165)

Esâmî-i Kazâ ve Nevâhî	Sinop Sancağı									
	Kar'a	Mahallat	Nüfus-u Kıbtıyan		Hanesi			Nüfusu		
			Gayr-i Müslim	Müslim	Ermeni	Rum	İslam	Ermeni	Rum	İslam
Maa Nahiye Sinob Kazâsı	72	07	000	000	000	694	4895	000	6545	16416
Maa Nahiye Boyabad Kazâsı	51	04	300	060	000	000	5300	000	000	20000
Maa Nahiye Stefan Kazâsı	38	00	000	000	000	104	2802	000	492	14359
Sinob Sancağı Yekünü	161	11	300	60	000	798	12997	000	3037	50775
Cümle-i Yekun	1711	222	347	7032	771	1666	115543	2134	6491	407145

(167)

Varidatı Mürettebe ve Gayri Mürettebesi				
Envai Varidat	Yekun		Sinop Sancağı	
	Guruş	Para	Guruş	Para
Vergi Senevi	17049301	16	1838459	20
Bedalat-ı Askeri	00178265	23	0070668	00
Rüsumat Bedalatı	00568022	20	0043303	00
Hububat Aşarı	15042715	00	1688251	00
Afyon Hasılatı	00000100	00	0000000	00
Aşar-ı Harir Bedeli	00006445	00	0003690	00
Aşar-ı Duhan Bedeli	00411058	00	0265250	00
Harameyn Aşarı	00047485	00	0000000	00
Kumkapı Tımar Aşarı	00001960	00	0001960	00
Tetre Yaprığı Aşarı	00000860	00	0000000	00
Evkaf Kara Aşar	00018200	00	0000000	00

Ağnam Rüşumu	07856541	00	0437652	00
Emaneti Vâridâtı Mütenevvvia	03413577	15	0548915	00
Cümle-i Yekun	44597531	14	4998148	20

(184)

Maa Nahiye Sinop Kazâsı

Dekâkîn		Hane		Köprü	Kaldırım	
Tamiren 7	Müceddeden 2	Tamiren 30	Müceddeden 11	Tamiren 3	Zirai 692	
Zari Olunan						
Keten tohumu Kile 100	Darı Kile 65	Siyez Kile 400	Yulaf Kile 680	Mısır Kile 1300	Şa'ir Kile 3600	Hınte Kile 3500
Sinob Şehri mutasarrıflık merkezi olup vilayetin cânib-i şarki şimâlisinde ve merkez vilayete otuz altı saat mesafede ve sahil Bahr-i siyah'da nısf-ı cezîre vaziyetinde cesîm ve ma'mûr ve limanı dahi her türlü sefâin sağire ve kebîrenin barınacağı suretde mahfûz ve mestûr ve nefsi-i kasabası kale ve tabiyeler ile muhât ve mahsur bir şehir olmasıyla dahil ve haric kasabada sâdât-ı kirâm ahfâdından Seyyid İbrahim Bilal vesair i eizze-i kirâm merakıd mebrureleri mevcut ve al-i Selçuk neslinden dahi sultan Hatun ve İbrahim ve Adil ve İsfendiyar ve Selameddin ve Gazi beyler mefdun bulunmuşlardır.						

(185)

Maa Nahiye Boyabad Kazâsı

Dekâkîn				Hane			
Tamiren 10		Müceddeden 4		Tamiren 10		Müceddeden 7	
Zarî Olunan							
Soğan Kile 17	Penbe Kile 135	Çeltik Kile 5000	Darı Kile 170	Mısır Kile 200	Siyez Kile 2700	Şa'ir Kile 20000	Hınte Kile 13500

(186)

Dahili Vilayetde Bulunan Ormanlar Tûl ve Arzi İle Kasaba-i Mütenevviyasına ve Livaya ve İskelelere Ba'd Mesafesi Cetvelidir.

Sinop Sancağı													
Esâmî-i Kazâ	Tûlu ve Arzi Adedi			Kasaba ve livâya mesafesi				İskele Mesafesi					
	Adedi	Arzi	Tûlu	Livâya		Kasaba-i Mütenevviaya		Emsariyeye		İnebolu'ya		Sinob'a	
	at	at	at	Ali at	An at	Ali at	An at	Ali at	An at	Ali at	An at	Ali at	An at
Sinob Nahiyesi	7	10	16	15	3	15	3	00	00	00	00	15	03
Boyabad Kazâsı	3	04	03	20	16	06	2	00	00	00	00	18	14
Stefan Kazâsı	12	20	25	15	08	07	2	00	00	00	00	09	06

2.8.H. 1292 (M. 1875) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu

7 Numaralı Salname

(124)

SİNOB SANCAĞI
Merkez Liva Memurları
Mütemayiz Mutasarrıf Ahmet Tevfik Efendi
Nâib Mustafa Asım Efendi Müderris Müfti Hacı Ali Efendi Tahrîrât Müdürü Muhammed İzzet Bey Evkaf Muhasebecisi Süleyman Efendi

(125)

Tersane Memurları
Mir Livâ Memur Hacı Reşid Paşa Binbaşı Müderris Ömer Lütfi Efendi Muhasebe Memuru Hüsnü Efendi Refiki Hakkı Efendi Kolağası Hasan Ağa Yüzbaşı Tahir Efendi Yüzbaşı Hasan Ağa Mülâzım Fuad Efendi
İstihkam İnşaiye Memurları

Miralay Reîs-i İstihkam Erkan-ı Harbiyeden Tahir Bey
Kaimmakam Halil Bey
Alay Kâtibi Salim Efendi
Sağkolağası Mustafa Efendi
Tabur Kâtibi Muavini Alim Efendi
Cerrah Hilmi Efendi
Yüzbaşı-yı Evvel Osman Efendi
Yüzbaşı-yı Sani Nuri Efendi
Mülâzım-ı Evvel İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Sani İbrahim Efendi
Mülâzım-ı Salis Hafız Nuri Efendi

(126)

Meclis-i İdâre-i Liva
Reîs Mutasarrıf Efendi
A'zâ-yı Tabiiyye
Nâib Efendi
Müfti Efendi
Muhasebeci Efendi
Tahrîrât Müdürü Efendi
Evkaf Muhasebecisi Efendi
A'zâ-yı Müntehabe
Nikola Efendi
Hafız Ali Efendi
Metropolit Vekili Dimitri Efendi
Nuri Efendi
Hristaki Efendi
Kâtib Muhammed Mucteba Efendi

Refîki Ali Necib Efendi

Meclis-i Temyiz-i Liva

Reîs Nâib Efendi

Mümeyyizan

Ensati Efendi

Hacı Abdurrahman Efendi

İbrahim Nüzheti Efendi

Nikola Efendi

Kâtib Mustafa Rasim Efendi

Refîki Osman Ratıb Efendi

Şakirdi Fazlı Efendi

(127)

Tahrirat-ı Liva Kalemi	Muhasebe-i Liva Kalemi
Muavini Ali Macit Efendi Müsevvad Mustafa Besim Efendi Mübeyyiz Fuad Efendi Şakird Ahmet Efendi	Mukayyed İbrahim Vasfı Efendi Muavini İbrahim Ethem Efendi Refîki Ahmet Hulusi Efendi Diğer Ahmet Hamdi Efendi Şakird İsmail Efendi

Evrak Memuru İbrahim Efendi Şakird Ali Efendi	Sandık Emîni Yorgi Efendi
Liva Beledi Meclisi	Mahkeme-i Ticaret-i Liva
Reîs Osman Nuri Efendi A'zâ Hasan Ağa Hüseyin Efendi Hacı Hüseyin Ağa Kostanti Efendi Vasilaki Ağa Simu Ağa Kâtib Yusuf Fahri Efendi	Reîs Muhammed Haşim Efendi A'zâ-yı Daime Muhammed Ağa İsa Ağa A'zâyı Muvakkate İbrahim Ağa Seyyid Muhammed Efendi Nikola Efendi Apostol Efendi Kâtib Halil Hami Efendi

(128)

Defter-i Hakan-i Kalemi	Evkaf Kalemi
Memuru İzzet Efendi Kâtib-i Evvel Abdullah Agah Efendi Kâtib-i Sani Mustafa Naim Efendi Tapu Kâtibi Abdullah Efendi Şakird Mustafa Efendi	Muhasebeci Süleyman Efendi Kâtib Muhammed Salih Efendi
Nüfus Nezareti	Mahkeme-i Şerriyye Kalemi
Nazır Halil Efendi	Kâtib Muhammed Salim Efendi

Mukayyed Osman Nuri Efendi	Refiki Ömer Efendi
Orman Memurları	
Müfettiş Mehran Efendi Kâtib Abdullah Şerif Efendi Diğer Hüsni Efendi Piyade Korucusu Şamil Ağa Diğer Halil Kalfa Suvari Korucusu Ramiz Efendi Diğer Abdülkadir Efendi Diğer Muhammed Çavuş Diğer Hüseyin Ağa	
Kereste Memurları	
Kolağası Memur Tosun Efendi Kâtib Hasan Hasib Efendi Memur Muhammed Çavuş Diğer Muhammed Kalfa	

(129)

Sinob Kalesi Topçu Asakiri Zabitanı
Binbaşı Halil Ağa

Kâtib Hüseyin Efendi Tabib Hacı Server Efendi Eczacı Osman Efendi Yüzbaşı Hasan Ağa İmam Hüseyin Efendi Cerrah Muhammed Efendi Mülâzım Rıza Bey
Karantina Memurları
Doktor Vartabet Efendi Türkçe Kâtibi Osman Ramiz Efendi Fransızca Kâtib Ongülüs Efendi İdâre-i Aziziye Acentesi Nikolaki Efendi Salise Fransız Acentesi Mirudi Efendi Liman Reîsi Ahmet Kapudan
Tersanede Müstahdem Meydan Kalfaları
Osman Ağa Halil Ağa Burgucu Kalfası Sadık Ağa
Hapishane Memurları
Müdürü Hüseyin Ağa

Kâtibi Ali Sami Efendi
İskele Kereste Memuru Ali İzzet Efendi

(130)

Maa Nahiye-i Sinob Kazâsı

Cânib-i mutasarrıflıktan idâre olunmakta idüğü

Gerze Nam-ı Diğer Kasaba Nahiyesi

Müdürü Ahmed Akif Efendi
Nâibi İbrahim Hilmi Efendi
Kâtibi Muhammed Emin Efendi
Tapu Kâtibi Ali Kazım Efendi
Karantina Memuru Turabi Efendi
Kereste Memuru Mehmet İzzet Efendi

BOYABAD KAZÂSI

Kaimmakam Muhammed Şükrü Efendi
Nâib Ahmed Pir Efendi
Müfti El-hâc Ali Efendi
Mal Müdürü Mustafa Tevfik Efendi

(131)

İdâre Meclisi

Reîs Kaimmakam Efendi A'zâ-yı Tabîiyye Nâib Efendi Müfti Efendi Mal Müdürü Efendi A'zâ-yı Müntehabe Hacı Mustafa Efendi Tahir Bey Kâtib İbrahim Hilmi Efendi Mal Müdürü Refîk Hüseyin Efendi Sandık Emîni Kadri Bey	
Beledi Meclisi	Deâvî Meclisi
Reîs Hacı Ali Bey A'zâ Arif Ağa Hacı Ali Ağa Hafız Şükrü Efendi Hacı Ahmet Efendi Hacı İsmail Efendi Kâtibi Muhammed Efendi Sandık emîni Zihni Efendi Arz Memuru Yüzbaşı Mehmet Efendi Orman Memuru Ali Ağa	Reîs Nâib Efendi Mümeyyizan Hacı Muhammed Ağa Topuz Ağa Kâtib Hüseyin Efendi Turağan Nahiyesi Müdürü Ömer Efendi Nâibi Hasan Efendi Kâtibi Ali Bey

(132)

STEFAN KAZÂSI
Kaimmakam Ahmed Rüşdi Efendi Nâib Hüseyin Vasfî Efendi Malmüdürü İdris Efendi

İdâre Meclisi
Reîs Kaimmakam Efendi A'zâ-yı Tabîyye Nâib Efendi Malmüdürü Efendi A'zâ-yı Müntehabe İbrahim Bey Feyzi Efendi Yakup Ağa Metropolit vekili Dimitri Efendi Yorgi Efendi İdâre kâtibi Ali Edip Efendi Mal müdürü Refîk Mehmet Haşim Efendi Sandık Emîni Osman Efendi
Deâvî Meclisi
Reîs Nâib Efendi Mümeyyizan Muhammed Ağa Hüseyin Bey Baculi Ağa Kâtib Hafız Ali Efendi

(133)

Bazı memurin	Çakıllı Nahiyesi
Orman Süvari Korucusu Hüseyin Efendi Piyade Korucusu Hüseyin Ağa Diğeri Ali Çavuş	Müdürü Ömer Ağa Nâibi Halil Efendi Kâtibi Hüseyin Efendi

(139)

**Vilayet Dahilinde Bulunan Menafi Umumiye Sandıkları Vekilleri Esamesiyle
Sermayesinin Mikdarı**

Sinob Sancağı	
Boyabad Kazâsı	Sinob Kazâsı
<u>Vekilleri</u> Hacı Hasan Ağa Hacı Muhammed Ağa Hacı Ali ağa Kâtib ve Emin-i Sandık Hacı Mustafa Efendi Sermayesi 55000 Aslı 08250 Güzeştesi 63250	<u>Vekilleri</u> Osman Nuri Efendi Osman Eğa Kosti Efendi Bedus Ağa Sermayesi: 69021 Aslı 07000 Güzeştesi 76021
Sinob Sancağı	Stefan Kazâsı

Sinop Sancağı yekûn: 291328	<u>Vekilleri</u> Muhammed Ağa Yani Ağa Hasan Ağa Kâtib ve Emin-i Sandık Hüseyin efendi Sermayesi 139502 Aslı 012555 Güzeştesi 152007
--	--

(146)

Redîf Sinop Taburu Zâbitânî

Tabur Binbaşı Mustafa Bey Sağ Kol Ağası Mehmed Salim Efendi Tabur Kâtibi Ali Rıza Efendi Sol Kol ağası Osman Nuri Ağa	
Mülâzımı Evvelleri 1-Mustafa Ağa 2-Ersalan Ağa 3-Muhammed Efendi 4- Münhal 5-Mahmud Ağa 6-Rıza Ağa 7-Ahmed Ağa	Yüzbaşılar 1- Mehmet Emin Efendi 2- Hacı Ahmed Ağa 3- Ebu Bekir Sami Efendi 4- Tevfik Efendi 5- Osman Nuri Ağa 6- Rifat Efendi 7- Ahmed Ağa

8-Münhal	8- Rıfad Efendi
----------	-----------------

(147)

Sinob Sancağı

Kastamonu Taburuna Mülhak İdüşü

Süvari Zâbitânı

Bölük Ağası Muavini Ali Ağa

Piyade Zâbitânı

Bölük Ağası Muavini Ahmed Ağa

(152)

Vilayet Dahilinde Bulunan Mekâtibi Rüşdiyye**Sinob Rüşdiyye Mektebi**

Muallim-i Evvel Mustafa Efendi

Muallimi Sani Mustafa Efendi

Sülüs ve Rika hocası Osman Efendi

Bevvâb Ömer Efendi

Şakirdan 69

Gerze Rüşdiyye Mektebi

Muallim Hafız Mahmud Efendi

Bevvâb Abdullah Efendi

Şakirdan 36

Boyabad Rüşdiyye Mektebi

Muallimi İbrahim Efendi
 Bevvâb Osman Ağa
 Şakirdan 43

(153)

4. sınıf Telgrafhanesi

Sınıf 4 Sinop Telgraf ve Posta Müdürü İshak Efendi

Sınıf 3 Muhabere Memuru Hilmi Efendi

Şakirdi Nurs Efendi

(154)

İkinci Sınıf Pusula Merkezi

Boyabad Telgraf Memuru Ali Efendi

(159)

Dahili Vilayetde Bulunan Rüşûmât Memurları**Sinop Müdüriyeti**

Müdür İbrahim Efendi
 Başkâtib İbrahim Cemil Efendi
 Refîki Abbas Efendi
 Sandık Emîni Hasan Efendi
 Duhan Kâtibi İzzet Efendi
 Duhan-ı Aşar Kâtibi Osman İrfan Efendi
 Tuz Anbarı Memuru Seyid Ahmed Efendi

Kâtibi Hüseyin Efendi Birinci Duhan Fabrika Memuru Seyid Ahmed Efendi Kâtibi Ömer Lütî Efendi İkinci Fabrika Memuru Mehmet İzzet Efendi Kâtibi Muhammed Sabri Efendi
Sinop Müdiriyyeti Mülhakatı
Gerze Memuru Hasan Efendi Boyabat Memuru Ali Efendi Ayancık Memuru İsmail Hakkı Efendi

(162-163)

Barna İskelesi Panayırı Bu dahi Ayandon nahiyesine tabii Barna iskelesinde Nisanın yirmi üçüncü günü güşâd olmakda idüğü Eyyam 3	Ayandon Panayırı Stefan Kazâsı dahilinde Ayandon nahiyesinde temmuzun yirmi yedinci günü güşâd olmakda idüğü Eyyam:3
Ayin Oyun Panayırı Boyabat Kazâsında ağustosun yirminci günü güşâd olmakda idüğü Eyyam 3	Helaldı Panayırı Bu dahi Ayandon nahiyesine tabii Helaldı karyesinde ağustosun on beşinci günü güşâd olmakda idüğü Eyyam:3
Avlağoc Panayırı Bu dahi kazâ-i mezbure dahilinde beher sene	Çarşamba Panayırı Bu dahi Boyabat Kazâsı dahilinde beher

teşrin-i evvel hitamında güşâd olmakda idüğü Eyyam 3	sene mah-i eylülün gayesinde güşâd olmakda idüğü Eyyam 3
---	--

(164)

Vilayet dahilinde bulunan kütüphanelerde durunlarında mevcut Kütüb-i mütenevvianın miktarı

Boyabat Kemaldede Camii Şerifi kütüphanesinde mevcut kütüb-i mütenevvia: 350

(174)

Vilayet dahilinde bulunan Kaza ve Nevahide Kâin Asar-ı Ma'mûrenin Cedvelidir

Esâmî-i Kazâ ve Nevâhî	Sinop Sancağı											
	Su Hızârı	Asiyab	Dekâkîn	Hamam	Han	Tebai Gayri Müslim Mekâtibi	Kilise ve Manastır	İslami Sıbyân Mekâtibi	Hânkah ve Zaviye	Medaris	Kütüphane	Cevâmî'i ve Mesâcid
Sinob Kazâsı	48	165	752	5	5	8	11	192	5	3	0	17
Boyabad Kazâsı	01	160	310	2	7	0	0	56	3	3	1	55
Stefan Kazâsı	35	55	025	0	0	4	9	86	0	0	0	38
Yekün	84	380	1097	7	12	12	20	334	8	6	1	110

(177)

Esâmî-i Kazâ ve Nevâhî	Sinob Sancağı									
	Merkez Kazâ	Mahallat	Nüfus-u Kıbtıyan		Hanesi			Nüfusu		
			Gayr-i Müslim	Müslim	Ermeni	Rum	İslam	Ermeni	Rum	İslam
Maa Nahiye Sinob Kazâsı	72	07	000	000	086	609	5135	278	1925	17271
Boyabad Kazâsı	51	04	300	060	000	000	5300	000	000	20000
Stefan Kazâsı	38	00	000	000	000	104	2802	000	466	13166
Sinob Sancağı Yekünü	161	11	300	60	86	713	13237	278	2391	50437
Cümle-i Yekun	1711	222	347	7032	771	1666	115543	2134	6491	407145

(179)

Vilayetin Doksan Senesi Varidat Mürettebe ve Gayri Mürettebesi

Envai Varidat	Sinob Sancağı	
	Guruş	Para
Vergi Senevi	1937459	20
Bedalat-ı Askeri	0070668	00
Ez gayrı Emaneti Aşar Bedelatı	2164207	8
Rüsumat Bedelatı	32355	00
Aşar-ı Duhan Bedelatı	0000000	00
Evkaf Kara Aşarı	0000000	00
Afyon Aşarı	0000000	00
Ağnam Rüsumu	305883	20
Emaneti Vâridâtı Mütenevvîa	465000	00
Muhacirini Çerakise Aşarı	0000000	00
Harir Aşarı	2300	00

Bahri..... Rûsumu	3050	00
Cümle-i Yekun	4981973	8

(192)

Maa Nahiye Sinob Kasabası

Dekâk în	Hane		Hama m	Mekatib -i Sıbyan	Minare	Hangah	Kaldırım	Tariki şose
Tamir en 20	Tamir en 20	Mücedded en 2	Tamire n 1	Tamire n 8	Mücedded en 1	Müced deden 1	metro 2100	metro 3600

Zar'î Olunan

Alaf Kile 15000	Darı Kile 1200	Mısır Buğdayı Kile 2500	Şa'ir Kile 17000	Hınte Kile 30000
Çeltik Kile 100	 Kile 7500	Siyez Kile 15000	Fasulye Kile 500	Keten Tohumu Kile 500

Sinob Şehri mutasarrıflık merkezi olup vilayetin cânib-i şarki şimâlisinde ve merkez vilayete otuz altı saat mesafede ve sahili Bahr-i siyah'da nısf-ı cezîre vaziyetinde cesîm ve ma'mûr ve limanı dahi her türlü sefâin sağire ve kebîrenin barınacağı suretde mahfûz ve mestûr ve nefis-i kasabası kale ve tabiyeler ile muhât ve mahsur bir şehir olmasıyla dahil ve haric kasabada sâdât-ı kirâm ahfâdından Seyyid İbrahim Bilal vesair i eizze-i kirâm merakıd mebrureleri mevcut ve al-i Selçuk neslinden dahi sultan Hatun ve İbrahim ve Adil ve İsfendiyar ve Selameddin ve Gazi beyler mefdun bulunmuşlardır.

(193)

Maa Nahiye Boyabad Kazası

Dekakin		Hane		Hamam	Han	Çeşme	Köprü	Mekati b-i Sıbyan	Cevami Şerif
Tamir en 8	Mücedd eden 12	Tam iren 12	Müced deden 5	Tamire n 2	Tam iren 1	Tamire n 3	Tamire n 2	Tamir en 4	Mücedd eden ve Tamiren 3
Zar'î Olunan									
Soğan Kile 25		Penbe Kile 200		Çeltik Kile 600	Darı Kile 200	Mısır Buğdayı Kile 4000	Siyez Kile 3000	Şa'ir Kile 25000	Hinte Kile 15000

Maa Nahiye Stefan Kazası

Gars Olunan		Bağçe		Cevami Şerif		Hükümet Konağı	
Eşcar-ı Mütenevvvia 850	Tütün Fidanı 12300	Müceddeden 2		Müceddeden 2		Tamiren 1	
Zar'î Olunan							
Fasulye Kile 122	Keten Kile 225	Alaf Kile 812	Darı Kile 1015	Mısır Buğdayı Kile 1550	Şa'ir Kile 1908	Hinte Kile 13110	

(194)

Dahili Vilayetde bulunan Ormanların tûl ve arzı ile kasaba metbuasına senevi livaya iskelelere bağd ve mesafesi cedveli													
Esâmî-i Kazâ	Tûlu ve arzı ve adedi			Kasaba ve livaya mesafesi				İskelelere bağd ve mesafesi					
	Aded	Arz	Tûl	Livaya		Kasaba Metbuası		Amasra		İnebolu		Sinob	
	at	at	at	an at	an at	ali at	an at	ali at	an at	ali at	an at	ali at	an at

	Sinob Sancağı												
Nahiye Sinob	7	10	16	15	3	15	3	00	00	00	00	15	03
Boyabad Kazası	3	04	03	20	16	06	2	00	00	00	00	18	14
İstefan Kazası	12	20	25	15	08	07	2	00	00	00	00	09	06

2.9.H. 1293 (M. 1876) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu

8 Numaralı Salname

(109)

SİNOB SANCAĞI	
Merkez Livâ Memurları	
Mutasarrıf Ahmed Bey	Evveli Sanisi Üçüncü Mecidi
Nâib Mustafa Asım Efendi	Müderris
Muhasebeci Hasan Hüseyin Efendi	
Müfti Hacı Ali Efendi	
Tahrîrât Müdürü Asım Efendi	
Evkaf Muhasebecisi Süleyman Efendi	Hacegân

(110)

Tersane Memurları
Memur Hacı Reşid Paşa Mirlivâ Üçüncü Mecidi
Mühendis Lutfi Efendi Kaimmakam Refîki Hakkı Efendi Diğeri Hasan Ağa Kol Ağası Nuri Efendi Yüzbaşı Muhasebe Memuru Hüsnü Efendi Hasan Ağa Kol Ağası Tahir Efendi Yüzbaşı İsmail Kapudan Kol Ağası
İstihkam İnşaiye Memurları
Reîs İstihkam Erkan-ı Harbiyeden Said Bey Miralay Halil Bey Kaimmakam Mustafa Efendi Kol Ağası Osman Efendi Yüzbaşı İbrahim Ağa Mülâzım Alay Kâtibi Salim Efendi Tabur Kâtibi Muavini Alim Efendi Nuri Efendi Yüzbaşı Nuri Efendi Mülâzım
Meclis-i İdâre-i Livâ
Reîs Mutasarrıf Bey A'zâ'i Tabiiyye Nâib Efendi Müfti Efendi

Muhasebeci Efendi
Tahrîrât Müdürü Efendi
Evkaf Muhasebecisi Efendi

Başkâtib İbrahim Vasfî Efendi

A'zâ'î Müntahabe

Nikoli Efendi Salise
Hafız Ali Efendi
Metropolid Vekili Dimitri Efendi
Mehmed Ağa
Ensati Efendi
Refîki Ahmed Efendi

(111)

Mahkeme-i Ticaret Livâ	Meclis-i Temyiz-i Livâ
Reîs Mustafa Galib Efendi A'zâ'î Daime Osman Ağa Hristaki Efendi A'zâ'î Muvakkate İbrahim Ağa Seyid Mahmud Ağa Apostalaki Ağa Nikolaki Ağa Kâtib Hüseyin Asım Efendi	Reîs Nâib Efendi Mümeyyizan Ahmed Hamdi Efendi İbrahim Nüzhet Efendi Nikoli Efendi Hacı Ensati Efendi Kâtib Mustafa Rasim Efendi Refîki Osman Ratıb Efendi Şakird Fazlı Efendi

Muhasebe-i Livâ Kalemi	Livâ Beledi Meclisi
Mukayyed İsmet Efendi Muavin İbrahim Edhem Efendi Refîki Ahmed Hulusi Efendi Diğeri Ali Efendi Diğeri Ahmed Hamdi Efendi Şakird Hasan Efendi Sandık Emîni Yorgi Efendi	Reîs Hüseyin Efendi A'zâ Hacı Hüseyin Ağa Hasan Ağa Vasilaki Kostanti Ağa Simo Ağa Kâtib Yusuf Fahri Efendi

(112)

Defter-i Hakani Kalemi	Tahrîrât Livâ Kalemi
Memuru Mustafa Tevfik Efendi Kâtib-i Evvel Abdullah Agah Efendi Kâtib-iSani Mustafa Nazmi Efendi Tapu Kâtibi Abdullah Efendi Emlak Senedat Kâtibi Hüsnü Efendi	Muavin Ali Vacid Efendi Müsevved Mustafa Besim Efendi Mübeyyiz Necib Efendi Şakirdan Hakkı Efendi Hasan Efendi Şemsi Efendi Evrak Müdürü Hafız Ahmed Efendi
Evkaf Kalemi	Orman Memurları
Muhasebeci Süleyman Efendi Kâtib Mehmed Salih Efendi	Müfettiş Mehran Efendi Kâtib Abdullah Şerif Efendi Süvari Korucusu Ramiz Efendi Piyade Korucusu Şamil Efendi
Mahkeme-i Şeriyye Kalemi	

	Diğeri Abdülkadir Efendi
Kâtib Muhammed Salim Efendi Diğeri Ömer Efendi	Diğeri Halil Kalfa Diğeri Mehmed Efendi Süvari Korucusu Hüsnü Efendi
Nüfus Nezareti	Diğeri Hüseyin Ağa
Nazır Halil Efendi Mukayyed Osman Efendi	
Kereste Memurları	
Memuru Binbaşı Tosun Efendi Mimar Muhammed Çavuş Kâtib Hasan Hasib Efendi Diğeri Muhammed Kalfa	

(113)

Sinob Kal'ası Topcu Asakir-i Zabitanı	
Binbaşı Halil Ağa Katib Hüseyin Efendi Tabib Hacı Servet Efendi Eczacı Manolaki Yüzbaşı Hasan Ağa İmam Hüseyin Efendi Cerrah Muhammed Efendi Mülazım Rıza Bey Diğer Mülazım Selim Ağa	
Karantina Memurları	
Doktor	Efendi

Fransızca Kâtib Ongülüs Efendi Fransız Acentesi Mirudi Efendi Türkce Kâtibi Osman Ramiz Efendi İdâre-i Aziziye Acentesi Nikolaki Liman Reîsi Kolağası İsmail Efendi	
Habishane Memurları	Tersanede Meydan Kalfaları
Müdürü Hüseyin Ağa Kâtibi Ali Sami Efendi İskele Kereste Memuru Ali İzzet Efendi	Osman Ağa Halil Ağa Burgucu Kalfası Sadık Ağa
Livaya Mülhak Gerze Nam-ı Diğer Kasaba Nahiyesi	
Müdürü Osman Remzi Efendi Kâtibi Muhammed Efendi Nâibi İbrahim Hilmi Efendi İskele Memuru İzzet Efendi Emlak Vukuat Katibi Hüseyin Efendi	

(114)

BOYABAD KAZÂSI
Kaimmakam Hacı Osman Efendi Nâib Hasan Hüsni Efendi Müfti El-hâc Ali Efendi Mal Müdürü Abdülkadir Şükri Efendi
İdâre Meclisi
Reîs Kaimmakam Efendi

A'zâ-yı Tabiiyye

Nâib Efendi

Müfti Efendi

Mal Müdürü Efendi

A'zâ-yı Müntehabe

Hacı Memiş Ağa

Hacı Ömer Efendi

Tahir Bey

Arif Ağa

Kâtib İbrahim Hilmi Efendi

Mal Müdürü Refiki Hüseyin Efendi

Sandık Emîni Kadri Bey

Meclis-i Deâvî

Reîs Nâib Efendi

Mümeyyizân

Hacı Mustafa Efendi

Hacı Abidin Efendi

Diğer Hacı Mustafa Efendi

Kâtib Mustafa Tevfik Efendi

(115)

Bazı Memurin	Beledi Meclisi
Vukuat Katibi Hüseyin Efendi	Reis Hacı Ali Bey
Nüfus Mukayyedi Hafız Muhammed Efendi	A'zâ
Tapu Katibi Hüseyin Efendi	Hacı Ali Ağa
Orman Korucusu Ali Ağa	Hacı Ahmet Ağa
	Hacı Mahmud Ağa

	Hafız Muhammed Efendi
Turağan Nahiyesi	
Müdür Servet Efendi Nâib Hasan Efendi Kâtib Ali Bey	Katib Hafız Ali Efendi Sandık Emin Muhammed Ali Efendi
STEFAN KAZÂSI	
Kaimmakam Ali Efendi Nâib Hüseyin Vasfî Efendi Müderris Mal Müdürü Süleyman Neşet Efendi	

(116)

İdâre Meclisi
Reîs Kaimmakam Efendi A'zâ-yı Tabîyye Nâib Efendi Mal Müdürü Efendi Metropolit vekili Dimitri Efendi A'zâ-yı Müntehabe Feyzi Efendi Abdülkadir Efendi Yorgi Efendi Kâtib Ali Edib Efendi Mal Müdürü Refîki Muhammed Haşim Efendi

Sandık Emîni İbrahim Latif Efendi
Meclis-i Deâvî
Reîs Nâib Efendi Mümeyyizan Hüseyin Bey Muhammed Ağa Baculi Ağa Kâtib Ahmed Farhi Efendi
Bazı memurin
Kereste Memuru İsmail Efendi Orman Süvari Korucusu Hüseyin Efendi Piyade Hüseyin Ağa Diğeri Ali Çavuş Tapu Katibi Muhammed Efendi
Çakıllı Nahiyesi
Müdür Muhammed Bey Nâib Hasan Hüsni Efendi Kâtib Hüseyin Efendi

(120)

**Vilayet Dahilinde Bulunan Menafi Umumiye Sandıkları Vekilleri Esamesiyle
Sermayesinin Mikdarı**

Sinob Sancağı

Boyabad Kazâsı	Sinob Kazâsı
A'zâ Hacı Ali Bey Hacı Ali Ağa Hafız Şükrü Efendi Kâtib-i Emin-i Sandık Süleyman Efendi Maa Güzeşte Guruş 64674	A'zâ Osman Nuri Efendi Osman Ağa Kosti Efendi Bedus Ağa Maa güzeşte Guruş 64964
Gerze Nahiyesi	Stefan Kazâsı
A'zâ Hacı Ali Efendi Abdulkadir Efendi Kâtib Osman Efendi Sandık emîni Gırbako Efendi Maa Güzeşte Guruş 30000	A'zâ Hasan Ağa Mehmed Ağa Yani Ağa Kâtibi Emin-i Sandık Hüseyin Efendi Maa güzeşte guruş 163817
Cümle Yekün 3389032	Sinop Sancağı Yekûn: 323455

Redif-i Sinop Taburu Zâbitânı	
Binbaşı Mustafa Bey Sağ Kolağası Mehmed Salim Efendi Sol Kolağası Osman Nuri Ağa Tabur Kâtibi Ali Saib Efendi	
Mülâzıman 1.Mustafa Ağa 2.Arslan Ağa 3.Mehmed Efendi 4.Münhal 5.Mahmud Ağa 6.Rıza Ağa 7.Ahmed Ağa 8.Münhal	Yüzbaşı 1.Muhammed Emin Efendi 2.Hacı Ahmed Ağa 3.Ebubekir Sami Efendi 4.Tevfik Efendi 5.Osman Nuri Ağa 6.Rıfat Efendi 7.Ahmed Efendi 8.Ahmed Talat Efendi

(127)

Maa Sinob Birinci Kastamonu Taburu					
Hesab Emmini Hasan Efendi			Tabur Ağası Şakir Ağa		
	Mevcut	Jurnal Emmini	Muavini	Bölük Ağası	Bölük
Süvari Süvari	85	Abdülkadir Ağa	Raşid Ağa	Ömer Efendi	1
	84	Ali Ağa	Ali Ağa	Abdülhamid Ağa	2
Piyade Piyade	143	Hasan Efendi	Mesud Ağa	Süleyman Ağa	1
	143	Mehmed Emin Efendi	Mahmud Efendi	Muhammed Ağa	2

(129)

SINIF	Dördüncü Sınıf Telgrafhanesi
4	Sinob Telgraf ve Posta Müdürü İshak Efendi

(130)

SINIF	İkinci Sınıf Pusula Merkezi
2	Boyabad Telgraf Me'muru Ali Efendi

SINIF	Üçüncü Sınıf Pusula Merkezi
3	Boyabad Telgraf me'muru İzzet Efendi Şakirdi Vasfi Efendi

(133)

Vilayet Dahilinde Bulunan Mekâtibi Rüşdiyye

Sinob Rüşdiyye Mektebi	
Muallim-i Evvel Mustafa İzzet Efendi Muallimi Sani Mustafa Efendi Sülüs ve Rika Hocası Osman Efendi Bevvab Ömer Efendi Şadirdan 84	
Gerze Rüşdiyye Mektebi	
Muallimi Hafız Mahmud Efendi Bevvab Abdullah Efendi Şakirdan 52	

Boyabad Rüşdiyye Mektebi

Muallimi İbrahim Efendi

Bevvab Osman Ağa

Şakirdan

13

(137)

Dahili Vilayetde Bulunan Rüsûmât Memurları
Sinop Müdiriyeti

Müdür İbrahim Hakkı Efendi

Diğer Fabrika Memuru Seyyid Ahmed

Başkâtib İbrahim Cemil Efendi

Kâtibi Mustafa Rıza Efendi

Sandık Emîni Hasan Efendi

Refiki Abbas Efendi

Duhan Öşür Kâtibi Osman İrfan Efendi

Duhan Kâtibi İzzet Efendi

Tuz Anbarı Memuru Mustafa Efendi

Kâtibi Hüseyin Efendi

Emtiya Anbarcısı Mehmed Efendi

Duhan Fabrika Memuru Mehmed İzzet Efendi

Kâtibi Mehmet Hayri Efendi

Mülhakatı

Gerze Memuru Hasan Efendi

Kâtibi Ali Efendi

Boyabad Memuru Ali Mahir Efendi

Ayancık Memuru Ali Haydar Efendi

(140)

Dahili Vilayetde Güşâd Olunan Panayırlar Mevsim ve Mahalleri			
Panayırın Esami	Mahal ve Mevki	Eyyam-ı ikamesi	Tarihi güşâdı
Ayandon Panayırı	Stefan Kazâsında	03	27 Temmuz 92
Barna İskelesi Panayırı	Ayandon Nahiyesinde	03	23 Nisan 92
Helaldı Panayırı	Ayandon Nahiyesinde	03	15 Ağustos 92
Ayın Oyun Panayırı	Boyabad Kazâsında	03	20 Ağustos 92
Çarşamba Panayırı	Boyabad Kazâsında	03	30 Eylül 92
Avloğuc Panayırı	Bu dahi kazâ-i mezburede	03	30 Teşirini Evvel

(143)

Dahil-i Vilayetde Bulunan Kütüphanelerle Mevcut Kitapları		
Boyabad	Kemal Dede Camii Şerifi kütüphanesinde	350

(149)

Dahili Vilayetde Bulunan Hane ve Nüfus ve Mahallat ve Kar'anın Cetvelidir

Esâmî-i Kazâ ve Nevâhî	Sinop Sancağı				
	Kar'a	Mahallat	Nüfus-u Kıbtıyan	Hanesi	Nüfusu

			Gayr-i Müslim	Müslim	Ermeni	Rum	İslam	Ermeni	Rum	İslam
Nefs-i Sinob	00	05	000	000	1	414	654	3	1243	1271
Boyabad Kazâsı	51	04	300	060	000	000	5300	000	000	22000
Stefan Kazâsı	38	00	000	000	000	105	2802	000	495	13210
Sinob Sancağı Yekünü	89	9	300	60	1	519	8756	3	1738	36481
Cümle-i Yekun	1763	220	409	1278	854	1491	117519	2176	5659	399143

(150)

Vilayet dahilinde bulunan Kaza ve Nevahide Kâin Asar-ı Ma'mûrenin Cedvelidir

Esâmî-i Kazâ ve Nevâhî	Sinop Sancağı											
	Su Hırzârı	Asiyab	Dekâkîn	Hamam	Han	Tebai Gayri Müslim Mekâtibi	Kilise ve Manastır	İslami Sıbyân Mekâtibi	Hânkah	Medaris	Kütüphane	Cevâmî'i ve Mesâcid
Sinob Maa Gerze	40	106	540	5	11	4	12	153	6	3	0	60
Boyabad Kazâsı	01	160	310	2	9	0	0	56	10	4	1	55
Stefan Kazâsı	36	57	025	0	0	5	9	90	0	0	0	38
Sinop Sancağı Yekünü	77	323	875	7	20	9	21	299	16	7	1	153

(155)

Dahili Vilayetde bir sene zarfında zar'ı olunan hububat ile gars olunan eşcar-ı mütenevvia

Esâmî-i Kazâ ve Nevâhî	Eşcar-ı müten evvia aded	Hububat-ı Saire kile	Pamuk kile	Çeltik kile	Keten ve kenevir kile	Fide ve burçak kile	Siyaz kile	Şa'ir kile	Hint kile
Sinob Kazası	900	5400	0	150	600	1600	10600	18000	30500
Gerze Nahiyesi	0	2000	0	0	50	5000	11000	10000	20000
Boyabad Kazası	0	6000	220	700	0	140	4000	27000	16000
Stefan Kazası	650	3500	0	0	300	0	800	1850	12500

(166)

Sinop Kazâsı								
Dekakin		Hane		Hamam	Çeşme	Köprü	Cami-i Şerif	Tarik
Mücedded	Tamir	Mücedded	Tamir	Tamir	Tamir	Tamir	Tamir	metro
10	17	30	75	1	1	1	1	2260

Sinob Şehri mutasarrıflık merkezi olup vilayetin Cânib-i Şark-ı Şimâlisinde ve merkezi vilayete otuz altı saat mesafede ve sahil-i bahr-i siyahta nısf-i cezîre vaziyetinde cesîme ve ma'mûr ve limanı dahi her türlü sefayin-i sağıra ve kebîrenin barınacağı suretde mahfûz ve mestûr ve nefsi kasabası kale ve tabyalarla muhat bir şehir olup dahili ve harici kasabada sâdât-i kirâmdan Seyyid İbrahim Bilal vesair-i eizze-i kirâm merakad-i mebrureleri mevcut al-i Selçuktan Sultan Hatun ve İbrahim ve Adil ve İsfendiyar ve Selameddin Gazi Beyler medfûn bulunmuşlardır.

(167)

Boyabad Kazâsı									
Dekâkîn		Hane		Misafirhane	Çeşme	Köprü	Mekteb	Cami-i şerif	Kaldırım
Mücedded	Tamir	Mücedded	Tamir	Tamir	Mücedded	Mücedded	Tamir	Tamir	metr o
5	15	15	25	5	11	1	15	10	1500
Merhum Bekir Paşa'nın ihya ve inşa karidesi olup Boyabad kasabasına cari olan Ma'i lezinin yolları harebe yüz tutması cihetle tamir ve inşasına bad' ve mübaşere derdest hitam bulmakta idüğü.									

Stefan Kazâsı					
Dekâkîn	Hane	Misafirhane	Çeşme	Mekteb-i sıbyân	Kaldırım
3	20	2	2	2	120

İş bu cedvellerde mestûr olduğu üzere bir sene zarfında sair ma'mûre tevabi hazreti şahanede bu suretle imarat ve inşaata muvafık olunduğu mahalle mazbataları mündareceddir.

(168)

Dahili Vilayetde bulunan Ormanların tûl ve arzı ile kasaba metbuasına senevi livaya iskelelere bağd ve mesafesi cedveli													
Esâmî-i Kazâ	Tûlu ve arzı ve adedi			Kasaba ve livaya mesafesi				İskelelere bağd ve mesafesi					
	Aded	Arz	Tûl	Livaya		Kasaba Metbuası		Amasra		İnebolu		Sinob	
	at	at	at	an at	an at	ali at	an at	ali at	an at	ali at	an at	ali at	an at
	Sinob Sancağı												
Nahiye Sinob	7	10	16	15	3	15	3	00	00	00	00	15	03
Boyabad Kazası	3	04	03	20	16	06	2	00	00	00	00	18	14
İstefan Kazası	12	20	25	15	08	07	2	00	00	00	00	09	06

(172)

Liva ve Kazâlarda Müceddeden İntihab Olunan A'zâ Ve Mümeyyizan		
Esame-i Kazâ ve Livâ	Meclis Temyiz Mümeyyizliğine	İdâre-i Livâ A'zâlığına
Sinob	Ali Bey Ali Efendi Yorgi Efendi	Abdi Efendi Muhammed Efendi

2.10. H. 1294 (M. 1877) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu

9 Numaralı Salname

(118)

SİNOB SANCAĞI			
Merkez Liva Memurları			
Mutasarrıf Ahmed Bey		Evveli Sanisi Üçüncü Mecidi	
	Nâib Mustafa Şükrü Efendi Müfti Hacı Ali Efendi Muhasebeci Niyazi Bey Tahrîrât Müdürü Asım Efendi Evkaf Muhasebecisi Süleyman Efendi		Hâcegân
İstihkam-ı İnşaiyye Memurları		Tersane Memurları	
Miralay	Reîs-i İstihkâm-ı Erkanı	Mîr livâ üçüncü	Memur Reşid Paşa
Kaimmakam	Harbiye'den Said Bey	mecid	
	Halil Bey	Binbaşı	Mühendis Tosun Paşa
Alay Kâtibi	Salim Efe		Muhasebe Memuru
Kol Ağası	Mustafa Efendi	Kol Ağası	Hüsnü Efendi
Tabur Kâtibi	Alim Efendi	Kol Ağası	Hasan Ağa
Yüzbaşı	Osman Efendi	Yüzbaşı	Diğeri Hasan Ağa
Yüzbaşı	İbrahim Ağa	Yüzbaşı	Tahir Ağa
Mülazim	İbrahim Efendi		Nuri Efendi
		Kol Ağası	Bekir Kaptan
		Kol Ağası	İkincisi İbrahim

			Kapudan
--	--	--	---------

(119)

Meclis-i İdâre-i Liva	
Reis Mutasarrıf Bey	
A'zâ'i Müntahabe Abdi Efendi Nikola Efendi Metropolit Vekili Dimitri Efendi Mehmed Efendi Enesti Efendi Refîki Ahmed Efendi	A'zâ'i Tabiiyye Nâib Efendi Müfti Efendi Mühesebeci Efendi Tahrîrât Müdürü Efendi Evkaf Muhasebecisi Efendi Baş Kâtib İbrahim Efendi
Mahkeme-i Ticaret Liva	Meclis-i Temyiz-i Livâ
Reis Mustafa Galib Efendi A'zâ'i Daime Osman Ağa Hristaki Efendi A'zâ'i Muvakkate İbrahim Efendi SeyidMehmed Efendi Ayasitolaki Efendi Nikolaki Efendi	Reis Naib Efendi Mümeyyizan Ali Bey Ali Efendi Hacı Ensati Efendi Yorgi Efendi Kâtib Mustafa Rasim Efendi Refîki Halil Hami Efendi

Kâtib Hakkı Efendi	
Ziraat Meclisi	
A'zâ Ali Efendi Beru Ağa Vasilaki İstoraki	Reîs Haşim Mehmed Efendi A'zâ Mehmed Ağa Veli Ağa Abayi Ağa

(120)

Livâ Beledi Meclisi	Ticaret A'zâları
Reîs Hüseyin Efendi A'zâ Hüseyin Ağa Hasan Ağa Vasil Ağa Kostanti Ağa Kâtib Yusuf Fahri Efendi	Reîs Asım Efendi A'zâ Abdi Efendi Osman Ağa Ali Bey Dimitri Efendi Ensati Efendi Hristaki Efendi Evram Ağa
Tahrîrât-ı Livâ Kalemi	Muhasebe-i Livâ Kalemi
Muavin Ali Vacid Efendi Müsevved Mustafa Besim Efendi Mübeyyiz Hafız Ahmed Efendi Şakird Ali Efendi Şakird Sabri Efendi Evrak Müdürü Ali Necip	Vâridât Mukayyedi Neşet Efendi Masarifat Mukayyedi Ahmet Hulisi Efendi Refîki Hayri Efendi Diğeri Ali Efendi Diğeri Şakir Efendi Diğeri Şükrü Efendi Budhi Hasan Efendi
Orman Memurları	Defter-i Hakani Kalemi

Müfettiş Mehran Efendi	Memur Asri Efendi
Kâtib Abdullah Şerif Efendi	Kâtib-i Evvel Agah Efendi
Süvari Korucusu Ramiz Efendi	Kâtib-i Sani Mustafa Efendi
Piyade Şamil Efendi	Topçu Kâtibi Fazlı Efendi
Diğeri Abdülkadir Efendi	Mahkeme-i Şeriyye Kalemi
Diğeri Mehmed Efendi	Kâtib Mehmed Salim Efendi
Diğeri Hüseyin Efendi	Diğeri Şükrü Efendi

(121)

Nüfus Nezareti	Tahrir-i Emlak Kalemi
Nazır Halil Efendi	Başkâtib Hafız Muhammed Muhlis Efendi
Mukayyed Osman Efendi	Vukuat Kâtibi Mustafa Şevki Efendi
Kereste Memuru	Tahsilat Kâtibi Mustafa Sabri Efendi
Memuru Mehmed Dursun Bey	İlamat Kâtibi Ahmed Efendi
Kâtib Hasan Hüseyin Efendi	Defterci Hafız Mustafa Efendi
Muammer Muhammed Efendi	
Diğeri Muhammed Ağa	
Karantina Memurları	Sinob Kal'ası Topcu Asakir-i Zabitanı
Doktor Mösyö Obermayer Efendi	Binbaşı Halil Bey
Türkçe Kâtibi Osman Remzi Efendi	Yüzbaşı Hasan Ağa
Fransızca Kâtibi Mösyö Masyon Efendi	Emam Hüseyin Efendi
İdâre-i Mahsusa Acentesi Nikolaki Efendi	Tabip Servet Efendi
Fransızcası Mirudi Ağa	Cerrah Muhammed Efendi
Liman Reîsi Muhammed Ağa	Eczacı Manuel Ağa
	Mülazım-ı Evvel Selim Ağa
	Mülazım-ı Sani Ali Ağa
	Mülazım-ı Salis İbrahim Efendi

Livaya Mülhak Gerze Nam-ı Diğer Kasaba Nahiyesi		Tersane Meydan Kalfaları
Müdür Osman Remzi Efendi Nâib İbrahim Hilmi Efendi Kâtib Muhammed Efendi İskele Memurları İzzet Ağa Emlak Vukuat Kâtibi Hüseyin Efendi		Osman Ağa Halil Ağa Buryağcı Kalfası Sadık Ağa
		Hapishane Memurları
		Müdür Hüseyin Ağa Kâtib Ali Sami Efendi Kereste Memurları İzzet Efendi
(122)		
BOYABAD KAZÂSI		
	Kaimmakam Mustafa Raşid Efendi Nâib Hüseyin Hüsnü Efendi Müfti El Hac Ali Efendi Mal Müdürü Ethem Efendi	
İdâre Meclisi		

Reîs Kaimmakam Bey A'zâ-yı Tabiiyye Nâib Efendi Müfti Efendi Mal Müdürü Efendi A'zâ-yı Müntehabe Hacı Ömer Efendi Hacı Memiş Ağa Süleyman Efendi Hacı Mahmud Ağa Kâtib İbrahim Hakkı Efendi Mal Müdürü Hakkı Hüseyin Efendi Sandık Emîni Osman Efendi	
Beledi Meclisi	Deâvî Meclisi
Reîs Tahir Bey A'zâ Hacı Ahmed Efendi Hacı Hüseyin Ağa Hafız Muhammed Efendi Muhammed Ağa Kâtib Hafız Muhammed Efendi Sandık emîni Hafız Ali Efendi	Reîs Nâib Efendi Mümeyyiz Hacı Ahmed Ağa Hacı Ahmed Efendi Hacı Ali Efendi Ali Ağa Kâtib Mustafa Tevfik Efendi

(123)

Turağan Nahiyesi	Bazı Memurin

Müdür Mehmed Bey Nâib Kâtib Ali Bey Tapu Kâtibi Hacı Ali Efendi	Tapu Kâtibi Ali Mahir Efendi Vukuat Kâtibi Hüseyin Zihni Efendi Mahkeme Kâtibi Hüseyin Efendi Süvari Orman Korucusu Ali Ağa
--	--

STEFAN KAZÂSI		
	Kaimmakam Ali Efendi Nâib Efendi Müfti Mal Müdürü Edhem Efendi	

İdâre Meclisi	
Reîs Kaimmakam Efendi	
A'zâ-yı Müntehabe Hüseyin Bey Mehmet Ağa Yani Ağa Metropolit Vekili Dimitri Efendi	Reîs Kaimmakam Efendi A'zâ-yı Tabîiyye Nâib Efendi Müfti Efendi Mal Müdürü Efendi
Kâtib Ali Edib Efendi Mal Müdürü Refiki Yakup Efendi Sandık Emîni İbrahim Latif Efendi	

(124)

Ziraat Meclisi	Deâvî Meclisi
Reîs Osman Yazıcı A'zâ	Reîs Nâib Efendi A'zâ

İsmail Kapudan Yani Ağa Vasil Ağa	Muhammed Emin Ağa İbrahim Bey Lefter Ağa Kâtib Muhammed Haşim Efendi
Bazı Memurin	Ticaret Meclisi
Tapu Kâtibi Arif Efendi Ayancık Kereste Kâtibi İsmail Hakkı Efendi Osman Süvarisi Korucusu Haiz Efendi Piyade Hüseyin Ağa Piyade Ali Çavuş	Reîs Hacı Muhammed Efendi A'zâ Hasan Efendi Yorgi Reîs Lefter Efendi
Maa Akkaya Çakıllı Nahiyesi	
Müdür Yakub Ağa Naib Mustafa Efendi Katib Hüseyin Efendi Tapu Katibi Hüseyin Efendi Vukuat Katibi	

(138)

**Vilayet Dahilinde Bulunan Menafi Umumiye Sandıkları Vekilleri Esamesiyle
Sermayesinin Mikdarı**

Sinob Sancağı	
Boyabad Kazâsı	Sinob Kazâsı

A'zâ Hacı Ali Bey Hacı Ali Ağa Hafız Şükrü Efendi Kâtib Şükrü Efendi Sandık emîni Süleyman Efendi Maa Güzeşte Sermayesi 58227	A'zâ Osman Nuri Efendi Osman Ağa Kasti Efendi Bedos Ağa Maa Güzeşte Sermayesi 64964
Gerze Nahiyesi	Stefan Kazâsı
A'zâ Hacı Ali Efendi Abdülkadir Efendi Kâtib Osman Efendi Sandık Emîni Kiryaki Efendi Sermayesi Maa Güzeşte 30000	A'zâ Hasan Ağa Muhammed Ağa Yani Ağa Kâtib ve Emin Sandık Hüseyin Efendi Sermayesi Maa Güzeşte 178008
Cümle Yekûn 3668597	Sinop Sancağı Yekûn: 231199

(153)

Maa Sinob Birinci Kastamonu Taburu			
Hesap Emmini Haiz Efendi			Tabur Ağası Şakir Ağa
Muavini	Jurnal Emmini	Mevcud	
Reşid Ağa	Abdülkadir Ağa 721	Süvari	1.Ömer Efendi
Ali Ağa	Ali Ağa 73	Süvari	Bölük Ağası
Mesud Ağa			2.Abdülhamid Ağa
Mahmud	Hasan Efendi 144	Piyade	Bölük Ağası
Efendi	Muhammed Efendi 144	Piyade	1.Süleyman Ağa
			Bölük Ağası
			2.Muhammed Ağa
			Bölük Ağası

(154-155-156)

Vilayet Dahilinde Bulunan Telgraf Memurları	SINIF
Posta Telgraf ve Posta Müdürü Recai Efendi	4
Muharebe Memuru Hilmi Efendi	3
Şakirdi Sami Efendi	0
Boyabad Telgraf ve Posta Memuru Ali Efendi	2
Gerze Telgraf ve Posta Memuru Ali Efendi	2

(158)

Vilayet Dahilinde Bulunan Mekâtibi Rüşdiyye

Sinob Rüşdiyye Mektebi
Muallim-i Evvel Mustafa İzzet Efendi
Muallim-i Sani Mustafa Efendi
Sülüs ve Rika Hocası Osman Efendi

Bevvâb Derviş Mehmed Efendi Şakirdan 70
Gerze Rüşdiyye Mektebi
Muallimi Hacı Davud Efendi Bevvâb Abdullah Efendi Şakirdan 52
Boyabad Rüşdiyye Mektebi
Muallimi İbrahim Efendi Rik’a Hocası Muhammed Ali Efendi Bevvâb Ali Ağa Şakirdan 11

(162)

Dahili Vilayetde Bulunan Rüsûmât Memurları

Sinop Müdiriyeti
Müdür İbrahim Hakkı Efendi Refiki Hasan Efendi Baş Kâtib İbrahim Efendi Sadık Emîni Hasan Efendi Duhan Kâtibi İzzet Efendi Tuz Anbarı Memuru Mustafa Efendi

Mülhakatı
Gerze Memuru Hasan Efendi Kâtibi Ali Efendi Boyabad Memuru Osman Doğru Efendi Ayancık Memuru Ali Haydar Efendi

(163)

Dahili Vilayetde Güşâd Olunan Panayırlar Mevsim ve Mahalleri			
Panayırın Esami	Mahal ve Mevki	Eyyam-ı ikamesi	Tarihi güşâdı
Ayandon Panayırı	Stefan Kazâsında	03	27 Temmuz 93
Barna İskelesi Panayırı	Ayandon Nahiyesinde	03	23 Nisan 93
Helaldı Panayırı	Ayandon Nahiyesinde	03	15 Ağustos 93
Ayın Oyun Panayırı	Boyabad Kazâsında	03	20 Ağustos 93
Çarşamba Panayırı	Boyabad Kazâsında	03	30 Eylül 93
Avloğuc Panayırı	Bu dahi kazâ-i mezburede	03	30 Teşirini Evvel 93

(169)

Dahili Vilayetde Bulunan Hane ve Nüfus ve Mahallat ve Kar'anın Cetvelidir

Esâmî-i Kazâ ve Nevâhî	Sinop Sancağı				
	Kar'a	Maha llat	Nüfus-u Kıbtıyan	Hanesi	Nüfusu

			Gayr-i Müslim	Müslim	Ermeni	Rum	İslam	Ermeni	Rum	İslam
Nefs-i Sinob	00	05	000	000	1	413	651	1	1303	1399
Boyabad Kazâsı	51	04	300	060	000	000	5300	000	000	22000
Stefan Kazâsı	38	00	000	000	000	105	2802	000	495	13210
Sinob Sancağı Yekünü	89	09	300	60	1	518	8753	1	1798	36609
Cümle-i Yekun	2079	220	424	1223	874	1510	118861	2189	5599	401156

(171)

Vilayet dahilinde bulunan Kaza ve Nevahide Kâin Asar-ı Ma'mûrenin Cedvelidir												
Esâmî-i Kazâ ve Nevâhî	Sinop Sancağı											
	Su Hızârı	Asiyab	Dekâkîn	Hamam	Han	Tebai Gayri Müslim Mekâtibi	Kilise ve Manastır	İslami Sıbyân Mekâtibi	Hânkah	Medaris	Kütüphane	Cevâmî'i ve Mesâcid
Sinob Maa Gerze	40	106	540	5	11	4	12	153	6	3	0	60
Boyabad Kazâsı	01	160	314	2	9	0	0	57	10	4	1	55
Stefan Kazâsı	36	57	025	0	0	5	9	90	0	0	0	38
Sinob Sancağı Yekünü	77	323	879	7	20	9	21	300	16	7	1	153

(173)

Vilayetin Doksan İki Senesi Varidat Mürettebe ve Gayri Mürettebesi

Sinob Sancağı		
Vergisi	1975219	00
Bedelat-ı Askeri	0083038	00
Rüsûmât	0059805	00
Aşariyyesinden	1109767	00
Emaneti Aşar Olub Bedel-i Sabıkı	0812914	00
Harir Öşrü	0001800	00
Kum Kapu Bevvablığına	0001200	00
Ağnam Rüsumu	0270461	00
Emanet-i Varidat	0500000	00
Yekûn	4814204	00

(179)

Sinob Kazâsı
Sinob Şehri mutasarrıflık merkezi olup vilayetin Cânib-i Şark-ı Şimâlisinde ve merkezi vilayete otuz altı saat mesafede ve sahil-i bahr-i siyahta nısf-i cezâire vaziyetinde cesîme ve ma'mûr ve limanı dahi her türlü sefayin-i sağıra ve kebîrenin barınacağı suretde mahfûz ve mestûr ve nefsi kasabası kale ve tabyalarla muhat bir şehir olup dahili ve harici kasabada sâdât-i kirâmdan Seyyid İbrahim Bilal vesair-i eizze-i kirâm merakad-i mebrureleri mevcud al-i Selçuktan Sultan Hatun ve İbrahim ve Adil ve İsfendiyar ve Selameddin Gazi Beyler medfûn bulunmuşlardır.

(180)

Boyabad Kazâsı
Merhum Bekir Paşa'nın ihya ve inşa karidesi olup Boyabad kasabasına cari olan Ma'i

lezinin yolları harebe yüz tutması cihetle tamir ve inşasına bad' ve mübaşere derdest hitam bulmakta idüğü.

Tashih ve İlave

Boyabad Kaimmakamlığına Kaşif Efendi

İstefan Kaimmakamlığına Sadık Bey

İstefan Niyabetine Ali Rıza Efendi

Akkaya Müdürlüğüne Ali Efendi

2.11. H. 1295 (M. 1878) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu

10 Numaralı Salname

(39)

Muhasebe-i Vilayet Kalemî
Sinop Mukayyedliği
Mukayyed Baha Efendi
Muavin Muhammed Efendi

(40)

Mektubi Kalemî
Sinob Sancağı
Mesud Fazıl Efendi
Refik Muhammed Ali Efendi

(64)

SİNOB SANCAĞI		
Merkez Liva Memurları		
Mutasarrıf Muhammed Şefik Bey Mümeyyiz		
Kuzâtdan	Nâib Mustafa Şükrü Efendi	
	Müfti Hacı Ali Efendi	
Salise	Muhasebeci Niyazi Bey	
	Tahrîrât Müdürü Asım Efendi	
Hâcegândan	Evkaf Muhasebecisi Süleyman Efendi	

İstihkam-ı İnşaiyye Memurları	Tersane Memurları
Reîs İstihkamTuncandan Halil Bey Miralay Salim Efendi Alay Kâtibi Vehyi Efendi Kolağası Mehmed Efendi Tapu Kâtibi Muavini Osman Efendi Yüzbaşı İbrahim Ağa Yüzbaşı Nuri Efendi Mülâzım	Memur Ahmed Bey Binbaşı Mühendis Tosun Bey Binbaşı Muhasebe Memuru Tevfik Efendi Hasan Ağa Kolağası Diğeri Hasan Ağa Kolağası Tahir Efendi Sol Kolağası Nuri Efendi Budahi

(65)

Meclis-i İdâre-i Liva			
Reîs Mustafa Bey <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> A'zâyı Muntahabe Abdi Efendi Salise Nikoli Efendi Salise Metropolid Vekili Papas Dimitri Efendi Mehmed Efendi Enseti Efendi </td><td style="width: 50%; vertical-align: top;"> A'zâ'i Tabiiyye Nâib Efendi Müfti Efendi Muhasebeci Bey Tahrîrât Müdürü Efendi Evkaf Muhasebecisi Efendi </td></tr> </table> Başkâtib Edhem Efendi Muavin Rıza Efendi		A'zâyı Muntahabe Abdi Efendi Salise Nikoli Efendi Salise Metropolid Vekili Papas Dimitri Efendi Mehmed Efendi Enseti Efendi	A'zâ'i Tabiiyye Nâib Efendi Müfti Efendi Muhasebeci Bey Tahrîrât Müdürü Efendi Evkaf Muhasebecisi Efendi
A'zâyı Muntahabe Abdi Efendi Salise Nikoli Efendi Salise Metropolid Vekili Papas Dimitri Efendi Mehmed Efendi Enseti Efendi	A'zâ'i Tabiiyye Nâib Efendi Müfti Efendi Muhasebeci Bey Tahrîrât Müdürü Efendi Evkaf Muhasebecisi Efendi		
Mahkeme-i Ticaret Liva	Meclis-i Temyiz-i Livâ		
Reîs Mustafa Galib Efendi A'zâ'i Daime Osman Ağa İbrahim Ağa A'zâ'i Muvakkate Seyyid Mehmed Efendi	Reîs Nâib Efendi Mümeyyizan Ali Bey Ali Efendi Hacı Ensati Efendi Yorgi Efendi		

Yani Ağa Ayastolaki Efendi Nikolaki Efendi Kâtib Ahmed Efendi	Kâtib-i Evvel Mustafa Efendi Kâtib-i Sani Halil Efendi
--	---

(66)

Ticaret A'zâları	Ziraat Meclisi
Reîs Asım Efendi A'zâ Abdi Efendi Osman Ağa Ali Bey Dimitri Efendi Ensati Efendi Hristaki Efendi Evram Ağa	Reîs Muhammed Haşim Efendi A'zâ Muhammed Ağa Vasil Ağa Abayi Ağa Ali Efendi Beru Ağa Vasilaki Ağa İstoraki Ağa
Muhasebe-i Livâ Kalemi	Livâ Beledi Meclisi
Vâridât Mukayyedi Neşet Efendi Masarifât Mukayyedi Ahmet Hulusi Efendi Refîk Ali Efendi Diğeri Şakir Efendi Diğeri Ali Efendi Şakird Rasih Efendi Sandık Emîni Mecid Efendi	Reîs A'zâ Hüseyin Ağa Vasil Ağa Muhammed Ağa Kostanti Ağa Kâtib Cemal Efendi

(67)

Defter-i Hakani Kalemi	Tahrîrât-ı Livâ Kalemi
Memur Asri Efendi Rabia Başkâtib Abdullah Efendi İkinci Kâtib Mustafa Naim Efendi Tapu Kâtibi Fazıl Efendi Gerze Tapu Kâtibi Ali Efendi	Muavin Ali Efendi Mesud Mustafa Besim Efendi Mübeyyiz-i Evvel Ali Efendi Mübeyyiz-i Sani Muhammed Efendi Evrak Müdürü Ahmed Efendi
Orman Memurları	Tahrir-i Emlak Kalemi
Müfettiş Kâtib Abdullah Şeref Efendi Süvari Korucusu Hasan Efendi Piyade Korucusu Halil Ağa	Başkâtib Muhammed Mazhar Efendi Vukuat Kâtibi Mustafa Şevki Efendi Tahsilat Kâtibi Mustafa Sabri Efendi İğmalat Kâtibi Şakir Efendi Defterci Ali Mahir Efendi Gerze Vukuat Kâtibi Ali Rıza Efendi
Mahkeme Liva Ettiabiileri	Nüfus Nezareti
Kâtib Salim Efendi Şakird Muhammed Efendi	Nazır Mukayyed Osman Efendi

(68)

Asakir-i Şahane Memurları	Sinob Kal'ası Topcu Zabitanı
Yüzbaşı Ali Efendi Tabib Servet Efendi Eczacı Manol Ağa Mülâzım-ı Sani Ali Ağa	Binbaşı Halil Ağa İmam Hüseyin Efendi Cıracı Muhammed Efendi Mülâzım-ı Evvel Selim Ağa Mülâzım-ı Salis İbrahim Efendi
Kereste Memurları	Maarif Meclisi A'zâları

Memur Muhammed Dursun Bey Kâtib Hasan Hüseyin Efendi Memur Muhammed Efendi Değeri Muhammed Çavuş	Müfti Hacı Ali Efendi Mustafa İzzet Efendi Muhammed Emin Efendi Hüseyin Efendi
İdâre-i Mahsusa Acenteleri	Karantina Memurları
Acente Sefolaki Efendi Kâtib Hasan Efendi Liman Reîsi Muhammed Efendi	Doktor Mosyö Doburmayer Efendi Türkçe Kâtibi Osman Remzi Efendi Fransızca Kâtib Mosyö Elmasyan Efendi
Fransız Acentesi Mirudi Ağa	Hapishane Memurları
	Müdür Hüseyin Ağa Kâtib Ali Sami Efendi

(69)

Tersane Meydan Kalfaları	Tahsildarlar
Osman Ağa Halil Ağa	Süvari Tahsildarı Rahmi Efendi Piyade Kasti Efendi
Livaya Mülhak Gerze Nam-ı Diğer Kasaba Nahiyesi	
Müdür Osman Remzi Efendi Nâib İbrahim Hilmi Efendi Kâtib Muhammed Emin Efendi	
BOYABAD KAZÂSI	
	Kaimmakam Mustafa Salim Efendi Nâib Hüseyin Vassı Efendi
	Müderis

	Müfti Elhac Ali Efendi Mal Müdürü İbrahim Vasfi Efendi	
İdâre Meclisi		
Reîs Kaimmakam Efendi		
A'zâ-yı Tabîiyye		
Nâib Efendi		
Müfti Efendi		
Mal Müdürü Efendi		
A'zâ-yı Müntehabe		
Hacı Ömer Efendi		
Hacı Mahmud Ağa		
Hacı Osman Ağa		
*Kâtib İbrahim Efendi * Mal Müdürü Refik Haiz Efendi		
*Sandık Emîni Osman Efendi		

(70)

Beledi Meclisi	Deâvî Meclisi
Reîs Tahir Bey	Reîs Nâib Efendi
A'zâ	Mümeyyiz
Hafız Muhammed Efendi	Hacı Ahmed Efendi
Hacı Halil Bey	Hacı Muhammed Efendi
Hacı Ali Ağa	Süleyman Efendi
	Ali Ağa
Kâtib Nuri Efendi	
Sandık Emîni Muhammed Nuri Efendi	Kâtib Mustafa Efendi
	Mahkeme Kâtibi ve Eytam Müdürü
	Hüseyin Efendi

Turağan Nahiyəsi	Bazı Memurin
Müdür Muhammed Arif Bey Nâib Hafız Ali Efendi Kâtib Ali Bey Tapu Kâtibi Hacı Ali Efendi Vukuat Kâtibi	Tapu Kâtibi Ali Mahir Efendi Vukuat Kâtibi Hüseyin Zihni Efendi Orman Memuru Ali Ağa Süvari Tahsildar Hacı Muhammed Ağa Diğeri Nazif Efendi Piyade Tahsildar Hüseyin Efendi

(71)

STEFAN KAZÂSI		
	Kaimmakam Nâib Ali Rıza Efendi Müfti Mal Müdürü İdris Efendi	
İdâre Meclisi		
Reîs Kaimmakam A'zâ-yı Tabiiyye Nâib Efendi Müfti Efendi Mal Müdürü Efendi A'zâ-yı Müntehabe Hüseyin Bey Muhammed Ağa Metropolid Vekili Dimitri Efendi Yani Ağa Kiryako Ağa		

Kâtib Ahmed Hamid Efendi
Sandık Emîni İbrahim Efendi

(72)

Ziraat Meclisi	Deâvî Meclisi
Reîs Osman Yazıcı A'zâ İsmail Kapudan Yani Ağa Vasili	Reîs Nâib Efendi Mümeyyizan Emin Ağa İbrahim Bey Lefter Ağa Kostanti Ağa Kâtib Muhammed Haşim Efendi
Bazı Memurin	Ticaret Meclisi
Tapu Kâtibi Hüsnü Efendi Ayancık Kereste Kâtibi İsmail Hakkı Efendi Orman Süvari Korucusu Hüseyin Efendi Piyade Ali Çavuş	Reîs Hacı Muhammed Efendi Hasan Efendi Yorgi Reîs Lefter Ağa
Maa Akkaya Çakıllı Nahiyesi	
Müdür Yakub Ağa Nâib Halil Efendi Kâtib Hüseyin Efendi Tapu Kâtibi Caiz Efendi	

(102)

**Vilayet Dahilinde Bulunan Menafi Umumiye Sandıkları Vekilleri Esamesiyle
Sermayesinin Mikdarı**

Sinob Sancağı	
Boyabad Kazâsı	Sinob Kazâsı
A'zâ Hacı Ali Bey Hacı Ali Ağa Hafız Şükrü Efendi Sandık Emîni Şükrü Efendi Sermayesi 30 68836	A'zâ Osman Nuri Efendi Osman Ağa Kasti Efendi Bedos Ağa Sermayesi 76716
Gerze Nahiyesi	Stefan Kazâsı
A'zâ Hasan Ağa Muhammed Ağa Yani Ağa Sandık Emîni Kırıko Efendi Sermayesi 30000	A'zâ Hacı Ali Efendi Abdulkadir Efendi Yani Ağa Kâtib ve Emin-i Sandık Hüseyin Efendi Sermayesi 193008

Cümle Yekûn:	Sinop Sancağı Yekûn:
32 3888122	35 368550

(104)

Vilayet Dahilinde Bulunan Asâkir-i Redîf Taburlarının Memurin Bulundukları

Maa Sinop Birinci Kastamonu Taburu			
Hesap Emni Hasan Efendi		Tabur Ağası Ahmed Ağa	
Muavini	Jurnal Emni	Bölük Ağası	Bölük
Raşid Ağa	Abdülkadir Ağa		
Ali Ağa	Ali Ağa	Münhal	1
Mesud Ağa	Hasan Efendi	Münhal	2
Hacı Mahmud	Muhammed Efendi	Süleyman Ağa	1
Efendi		Mehmed Şakiri	2
		Efendi	

(106-107)

Vilayet Dahilinde Bulunan Telgraf Memurları	SINIF
Posta Telgraf ve Posta Müdürü Recai Efendi	4
Muharebe Memuru Hilmi Efendi	3
Boyabad Telgraf ve Posta Memuru İsmail Efendi	2
Gerze Telgraf ve Posta Memuru Ali Efendi	2

(110-111)

Vilayet Dahilinde Bulunan Mekâtibi Rüşdiyye
Sinob Rüşdiyye Mektebi Muallim-i Evvel Mustafa İzzet Efendi Muallim-i Sani Mustafa Efendi Sülüs ve Rik’a Hocası Osman Efendi Bevvab Derviş Muhammed Efendi Şakirdan 70
Gerze Rüşdiyye Mektebi Muallimi Hacı Davud Efendi Bevvâb Abdullah Efendi Şakirdan 55
Boyabad Rüşdiyye Mektebi Muallim Osman Efendi Rik’a Hocası Muhammed Ali Efendi Bevvâb Veli Ağa Şakirdan 52

(114)

Dahili Vilayetde Bulunan Rûsûmât Memurları	
Sinop Müdiriyeti	
Müdür İbrahim Hakkı Efendi Refiki Necib Efendi Sandık Emîni İzzet Efendi Başkâtib Cemil Efendi Duhan Kâtibi İzzet Efendi Tuz Anbarı Memuru Mustafa Efendi	
Mülhakatı	
Gerze Memuru Hasan Efendi Kâtibi Ali Efendi Boyabad Memuru Ali Haydar Efendi Ayancık Memuru Ali Efendi	

(115)

Dahili Vilayetde Güşâd Olunan Panayırlar Mevsim ve Mahalleri			
Panayırın Esami	Mahal ve Mevki	Eyyam-ı ikamesi	Tarihi güşâdı
Ayandon Panayırı	Stefan Kazâsında	03	27 Temmuz 94
Barna İskelesi Panayırı	Ayandon Nahiyesinde	03	22 Nisan 94
Helaldı Panayırı	Ayandon Nahiyesinde	03	15 Ağustos 94
Ayın Oyun Panayırı	Boyabad Kazâsında	03	20 Ağustos 94
Çarşamba Panayırı	Boyabad Kazâsında	03	20 Eylül 94
Avloğuc	Bu dahi kazâ-i	03	20 Teşirini Evvel 94

Panayırı	mezburede		
----------	-----------	--	--

(121)

Dahili Vilayetde Bulunan Hane ve Nüfus ve Mahallat ve Kar'anın Mikdarını Mübeyyin Cetveldir										
Esâmî-i Kazâ ve Nevâhî	Sinop Sancağı									
	Kar'a	Mahallat	Nüfus-u Kıbtıyan		Hanesi			Nüfusu		
			Gayr-i Müslim	Müslim	Ermeni	Rum	İslam	Ermeni	Rum	İslam
Nefs-i Sinob	00	05	000	000	1	413	651	1	1303	1399
Boyabad Kazâsı	51	04	300	060	000	000	5300	000	000	22000
Stefan Kazâsı	38	00	000	000	000	105	2802	000	495	13210
Sinob Sancağı Yekünü	89	09	300	60	1	518	8753	1	1798	36609

(123)

Vilayetin Doksan Üç Senesi Varidat Mürettebe ve Gayri Mürettebesi

Sinop Sancağı		
Vergisi	1973481	12
Bedelat-ı Askeri	0085708	02
Rüsûmât	0057615	00
Aşar Bedeli	0617295	00
Ağnam Rüsumu	0632978	08
Emanet-i Varidat ve Emanet-i Aşar	1930990	26
Yekûn	5298068	08

(127)

Sinob Sancağı

Sinob Şehri mutasarrıflık merkezi olup vilayetin Cânib-i Şark-ı Şimâlisinde ve merkezi vilayete otuz altı saat mesafede ve sahil-i bahr-i siyahta nısf-i cezîre vaziyetinde cesîme ve ma'mûr ve limanı dahi her türlü sefayin-i sağıra ve kebîrenin barınacağı suretde mahfûz ve mestûr ve nefsi kasabası kale ve tabyalarla muhat bir şehir olup dahili ve harici kasabada sâdât-i kirâmdan Seyyid İbrahim Bilal vesair-i eizze-i kirâm merakad-i mebrureleri mevcut al-i Selçuktan Sultan Hatun ve İbrahim ve Adil ve İsfendiyar ve Selameddin Gazi Beyler medfûn bulunmuşlardır.

2.12. H. 1296 (M. 1879) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu

11 Numaralı Salname

(68)

SİNOB SANCAĞI		
Merkez Liva Memurları		
Mutasarrıf Mehmet Şefik Bey Mütemayiz		
	Nâib Ali Rıza Efendi Müfti Hacı Ali Efendi Muhasebeci Niyazi Bey Tahrîrât Müdürü Asım Efendi Evkaf Muhasebecisi Süleyman Efendi	Kibar-ı Müderris Müderris Salise Hâcegândan
Meclis-i İdâre-i Liva		
Reîs Mutasarrıf Bey		

A'zâyı Muntahabe	A'zâ'i Tabiiyye
Abdi Efendi Salise	Nâib Efendi
Nikoli Efendi Salise	Müfti Efendi
Metropolid Vekili Papas Dimitri Efendi	Muhasebeci Bey
Mehmed Efendi	Tahrîrât Müdürü Efendi
Ensati Efendi	Evkaf Muhasebecisi Efendi
Bakâtib Edhem Efendi	
Muavini Rıza Efendi	

(69)

Meclis-i Temyiz-i Livâ	Tersane Memurları
Reîs Nâib Efendi	Memur Ahmed Bey Binbaşı
Mümeyyizan	Mühendis Tosun Bey Binbaşı
Ali Bey	Muhasebe Memuru Tevfik Efendi
Ali Efendi	Hasan Ağa Kolağası
Hacı Ensati Efendi	Diğeri Hasan Ağa Kolağası
Yorgi Efendi	Nuri Efendi Bu dahi
Kâtib-i Evvel Mustafa Rasim Efendi	Tevfik Efendi Yüzbaşı
Kâtib-i Sani Ali Necib Efendi	
Ziraat Meclisi	Mahkeme-i Ticaret Liva
Reîs Muhammed Haşim Efendi	Reîs İbrahim Nüzheti Efendi
A'zâ	A'zâ'i Daime
Muhammed Ağa	Osman Ağa
Veli Ağa	İbrahim Ağa

Abayi Ağa Ali Efendi Beru Ağa Vasilaki Ağa İstoraki Ağa Kâtib-i Sani Ali Necib Efendi	A'zâ'î Muvakkate Seyyid Mehmed Efendi Yani Ağa Apostolaki Efendi Nikolaki Efendi Kâtib Ömer Efendi
Ticaret Meclisi	
A'zâ Abdi Efendi Osman Efendi Dimitri Efendi Evram Ağa	Reîs Asım Efendi A'zâ Ali Bey Ensati Efendi Hristaki Efendi

(70)

Muhasebe-i Livâ Kalemi	Livâ Beledi Meclisi
Vâridât Mukayyedi Neşet Efendi Masarifât Mukayyedi Ahmet Hulusi Efendi Refîk Ali Vehbi Efendi Diğeri Şakir Efendi Diğeri Şükrü Efendi Şakird Hakkı Efendi İbrahim Efendi Hüseyin Efendi Sandık Emîni Mücteba Efendi	Reîs Ahmed Fuat Efendi A'zâ Osman Ağa Apostal Efendi Hristaki Efendi İbrahim Efendi Mehmed Ağa Yani Ağa Hacı Kasti Mehmed Ağa İbrahim Ağa Kâtib ve Sandık Emîni İzzet Efendi

Defter-i Hakani Kalemi	Tahrîrât-ı Livâ Kalemi
Memur Raşit Bey Başkâtib Agah Efendi İkinci Kâtib Mustafa Naim Efendi Tapu Kâtibi Hüseyin Fehmi Efendi Şakird Halid Efendi diğeri Tahsin Efendi	Muavin Ali Vahid Efendi Müsevved Mustafa Besim Efendi Mübeyyiz-i Evvel Ali Şükrü Efendi Mübeyyiz-i Sani Muhammed Efendi Evrak Müdürü Ahmed Efendi

(71)

Tahrir-i Emlak Kalemi

Başkâtib Mehmed Mazhar Efendi
Vukuat kâtibi Mustafa Şevki Efendi
Tahsilat kâtibi Mustafa Sabri Efendi
İ'lamat kâtibi Şakir Efendi
Defterci Ali Mahir Efendi

Liva A'şar Kalemi

Müdür Mehmed Emin Efendi
Kâtib Edhem Efendi
Anbar memuru Seyyid Mehmed Efendi

Nüfus Kalemi**Liva Orman Kalemi**

Müfettiş
Kâtib Abdullah Eşref Efendi
Süvari Korucusu Hüsni Efendi
Piyade Halil Ağa

Nazır

Mukayyed Osman Nuri Efendi

Mahkeme-İ Liva Ketebeleri

Kâtib Salim Efendi
Şakird Mehmed Efendi
Eytam Müdürü Hüseyin Efendi

Sinob Tobcu Zabitanı

Halil Ağa Binbaşı
Ali Efendi Yüzbaşı
Hüseyin Efendi Kâtib
Servet Efendi Tabib
Mehmed Efendi Cerrah
Manol Ağa Cerrah
Selim Ağa Mülâzım-ı Evvel

Muhzır Hacı Lütfullah Ağa

Ali Ağa Mülâzım-ı Sani

İbrahim Efendi Mülâzım-ı Sani

Evkaf Kalemi

(72)

Maarif A'zâları

Evkaf Muhasebecisi Süleyman Efendi

Kâtib Salih Efendi

Müfti Hacı Eli Efendi

Mustafa İzzet Efendi

Mehmed Emin Efendi

Tersane Kereste Memurları

Memur Mehmed Tosun Bey Kaimmakam

Kâtib Hasib Efendi

Mi'mar Mehmed Efendi

Diğeri Mehmed Çavuş

Karantina Memurları

Doktor Mösyö Dö Bermayer

Türkçe Kâtib Osman Remzi Efendi

Fransızca Kâtib Mösyö Elmasyan

İdâre-i Mahsusa Acentası

Acente Nikola Efendi

Kâtib Ahmed Efendi

Fransız Acentesi Mirudî Ağa

Hapishane Memurları

Müdür Hüseyin Ağa

Kâtib Ali Sami Efendi

Tersane Meydan Kalfaları

Osman Ağa

Halil Ağa

Gerze Nam-ı Diğer Kasaba Nahiyyesi

Müdür Abdurrahman Nesib Efendi

Nâib İbrahim Hilmi Efendi

Kâtib Mehmed Efendi

Tapu Kâtibi Ali Efendi

Vukuat Kâtibi Osman Efendi

Liman Memurları

Liman Reîsi Mehmed Efendi
İskele Kereste Memuru İbrahim Efendi

(73)

BOYABAD KAZÂSI		
	Kaimmakam Mustafa Salim Efendi Nâib Müfti Elhac Ali Efendi Mal Müdürü İbrahim Efendi	
Deâvî Meclisi		İdâre Meclisi
Reîs Nâib Efendi Mümeyyizan Hacı Ahmed Efendi Hacı Muhammed Efendi Süleyman Efendi Ali Ağa Kâtib Mustafa Efendi Mahkeme Kâtibi ve Eytam Müdürü Hüseyin Efendi		Reîs Kaimmakam Efendi A'zâ-yı Tabîiyye Nâib Efendi Müfti Efendi Mal Müdürü Efendi A'zâ-yı Müntehabe Hacı Ömer Efendi Hacı Mahmud Ağa Hacı Osman Ağa Kâtib İbrahim Efendi Mal Müdürü Refiki Mehmed Ali Efendi Sandık Emîni Osman Efendi
Beledi Meclisi		
Reîs Arif Ağa A'zâ Hacı Ali Efendi Hacı Abidin Efendi Hacı Ali Bey		

Hacı Osman Ağa	
----------------	--

(74)

Turağan Nahiyesi		Bazı Memurin
Müdür Hacı Memiş Ağa		Tapu Kâtibi Muhammed Efendi
Nâib Hafız Ali Efendi		Vukuat Kâtibi Hüseyin Zihni Efendi
Kâtib Ali Bey		Orman Memuru Ali Ağa
Tapu Kâtibi Hacı Ali Efendi		Süvari Tahsildar Hacı Osman Ağa
Vukuat Kâtibi ...		Diğeri Nazif Efendi
		Piyade Tahsildar Hüseyin Efendi
		A’şar Memuru İbrahim Efendi
		Katibi
STEFAN KAZÂSI		
	Kaimmakam İbrahim Kadem Efendi	Beşinci Mecidi
	Nâib Süleyman Hayati Efendi	
	Mal Müdürü İdris Efendi	
İdâre Meclisi		
A’zâ-yı Müntehabe		Reîs Kaimmakam
Hüseyin Bey		A’zâ-yı Tabiiyye
Muhammed Ağa		Nâib Efendi
Metropolid Vekili Dimitri Efendi		Mal Müdürü Efendi
Yani Ağa		Katib Ahmed Efendi
Sandık Emini Hüseyin Efendi		

(75)

Ziraat Meclisi	Deâvî Meclisi
Reîs Osman Yazıcı	Reîs Nâib Efendi
A'zâ	Mümeyyizan
İsmail Kapudan	Emin Ağa
Yani Ağa	İbrahim Bey
Vasili Ağa	Lefter Ağa
	Kostanti Ağa
	Kâtib Muhammed Haşim Efendi
Bazı Memurin	Ticaret Meclisi
Tapu Kâtibi Tahir Efendi	Reîs Hacı Muhammed Efendi
Ayancık Kereste Kâtibi Muhammed Efendi	A'zâ
Katibi Hüseyin Efendi	Hasan Efendi
Orman Süvari Korucusu Haiz Efendi	Yorgi Ağa
Piyade Ali Çavuş	Lefter Ağa
A'sar Memuru Emin Ağa	
Katib Salih Efendi	
Maa Akkaya Çakıllı Nahiyesi	
Müdür Yakub Ağa	
Nâib Halil Efendi	
Kâtib Hüseyin Efendi	

(104)

**Vilayet Dahilinde Bulunan Menafi Umumiye Sandıkları Vekilleri Esamesiyle
Sermayesinin Mikdarı**

Sinob Sancağı	
Boyabad Kazâsı	Sinob Kazâsı
A'zâ Hacı Ali Bey Hafız Şükrü Efendi Sandık Emîni Şükrü Efendi Sermayesi : 23 73912 Maa güzeşte	A'zâ Osman Nuri Efendi Osman Ağa Kasti Efendi Bedos Ağa Sermayesi : 76716 Maa güzeşte
Gerze Nahiyesi	Stefan Kazâsı

A'zâ Hacı Ali Efendi Abdülkadir Efendi Yani Ağa Kâtib Osman Efendi Sandık Emîni Kiryako Efendi Sermayesi : 30.000 Maa güzeşte	A'zâ Hasan Ağa Mehmed Ağa Yani Ağa Kâtib ve Emin-i Sandık Hüseyin Efendi Sermayesi : 195.000 Maa güzeşte
	Sinop Sancağı Yekûn: 23 375628

(107)

Vilayet Dahilinde Bulunan Asâkir-i Redîf Taburlarının Memurin Bulundukları

Maa Sinop Birinci Kastamonu Taburu			
Hesap Emîni Hasan Efendi		Tabur Ağası Ahmed Ağa	
Muavini	Jurnal Emîni	Bölük Ağası	Bölük
Mehmed Raşid Ağa Ali Ağa	Abdülhamid Ağa Ali Ağa	Hacı Mahmud Ağa Ali Ağa	1 Süvariyan 2 Süvariyan
Mesud Ağa İsmail Ağa Osman Efendi	Hasan Efendi Ali Ağa Şaban Efendi	Süleyman Ağa Şükrü Efendi Mehmed Ağa	1 Piyadegan 2 Piyadegan 3 Piyadegan

(108-110)

Vilayet Dahilinde Bulunan Telgraf Memurları	SINIF
Posta Telgraf ve Posta Müdürü Recai Efendi	4
Muharebe Memuru Ziya Efendi	3
Boyabad Telgraf ve Posta Memuru İsmail Efendi	2
Gerze Telgraf ve Posta Memuru Nurs Efendi	2

(114-115)

Dahili Vilayetde Bulunan Rûsûmât Memurları
Sinob Müdüriyeti
Müdür Mustafa Cevdet Efendi Başkâtib Mehmed Hilmi Efendi İkinci Kâtib Hayri Efendi Duhan Kâtibi Hüseyin Efendi Sandık Emîni İzzet Efendi Tuz Anbarı Memuru Ahmed Efendi Kâtibi Mahmud Nedim Efendi Pirinc Fabrikatör Mustafa Galip Efendi Memuru Hasan Sabri Efendi Kâtibi İbrahim Hakkı Efendi
Mülhakatı
Gerze Memuru Ahmed Efendi Kâtibi Ali Efendi Boyabad Memuru Ali Mahir Efendi Stefan Memuru Hüseyin Efendi Tuz Anbar Memuru Mehmed Efendi

(119)

Vilayet Dahilinde Bulunan Mekâtibi Rüşdiyye
Sinob Rüşdiyye Mektebi Muallim-i Evvel Mustafa İzzet Efendi Sanisi Mustafa Efendi Sülüs ve Rik’a Hocası Osman Efendi Bevvab Derviş Muhammed Efendi Şakirdan 70
Gerze Rüşdiyye Mektebi Muallimi Hacı Davud Efendi Bevvâb Abdullah Efendi Şakirdan 55
Boyabad Rüşdiyye Mektebi Muallim Osman Efendi Rik’a Hocası Muhammed Ali Efendi Bevvâb Veli Ağa Şakirdan 61

(123)

Dahili Vilayetde Güşâd Olunan Panayırlar Mevsim ve Mahalleri			
Panayırın Esami	Mahal ve Mevki	Eyyam-ı ikamesi	Tarihi güşâdı
Ayandon Panayırı	Stefan Kazâsında	03	27 Temmuz 95
Barna İskelesi Panayırı	Ayandon Nahiyesinde	03	23 Nisan 95
Helaldı Panayırı	Ayandon Nahiyesinde	03	15 Ağustos 95
Ayın Oyun Panayırı	Boyabad Kazâsında	03	30 Ağustos 95
Çarşamba Panayırı	Bu dahi	03	20 Eylül 95
Avloğuc Panayırı	Bu dahi	03	20 Teşirini Evvel 95

(125)

Sinob Sancağı		
Vergisi	1967743	00
Bedelat-ı Askeri	0086261	00
Rüsûmât	0013100	00
Aşar Bedeli	0556545	00
Ağnam Rûsumu	0352495	00
Emanet-i Varidat ve Emanet-i Aşar	4181800	00
Yekûn	7157944	00

(128)

Dahili Vilayetde Bulunan Hane ve Nüfus ve Mahallat ve Kar'anın Mikdarını Mübeyyin Cetveldir										
Esâmî-i Kazâ ve Nevâhî	Sinob Sancağı									
	Kar'a	Mahallat	Nüfus-u Kıbtıyan		Hanesi			Nüfusu		
			Gayr-i Müslim	Müslim	Ermeni	Rum	İslam	Ermeni	Rum	İslam
Nefs-i Sinob	00	05	000	000	1	414	652	1	1305	1400
Boyabad Kazâsı	51	04	300	060	000	000	5300	000	000	22000
Stefan Kazâsı	38	00	000	000	000	105	2803	000	495	13210
Sinob Sancağı Yekünü	89	09	300	60	1	519	8755	1	1800	36610

(131)

Sinob Sancağı
Sinob Şehri mutasarrıflık merkezi olup vilayetin Cânib-i Şark-ı Şimâlisinde ve merkezi vilayete otuz altı saat mesafede ve sahil-i bahr-i siyahta nısf-i cezîre vaziyetinde cesîme ve ma'mûr ve limanı dahi her türlü sefayin-i sağıra ve kebîrenin barınacağı suretde mahfûz ve mestûr ve nefsi kasabası kale ve tabyalarla muhat bir şehir olup dahili ve harici kasabada sâdât-i kirâmdan Seyyid İbrahim Bilal vesair-i eizze-i kirâm merakad-i mebrureleri mevcut al-i Selçuktan Sultan Hatun ve İbrahim ve Adil ve İsfendiyyar ve Selameddin Gazi Beyler medfûn bulunmuşlardır.

(132)

Tashih ve ilave

Boyabad Kaimmakamlığına Mehmed Muhlis Efendi Salise, Beşinci Mecidi

2.13. H. 1297 (M. 1880) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu**12 Numaralı Salname**

(161)

SİNOB SANCAĞI		
Mutasarrıf Muhammed Şefik Bey		Mütemayiz
Merkez Liva Memurları		
	Nâib Hacı Ali Rıza Efendi Müfti Hacı Ali Efendi Mal Müdürü Niyazi Bey Tahrîrât Müdürü Asım Efendi Evkaf Muhasebecisi Mustafa Bey Defter-i Hakani Memuru Reşit Bey	Kibar-ı Müderris Devriye Müderrisi Salise
Meclis-i İdâre-i Liva		
Re'is Mutasarrıf Bey		
A'zâyı Muntahabe Muhammed Efendi	A'zâ'i Tabiiyye Nâib Efendi	

Osman Efendi Efendi	Müfti Efendi
Nikoli Efendi Salise	Muhasebeci Bey
Ensati Efendi	Tahrîrât Müdürü Efendi
Metropolid Vekili Papas Dimitri Efendi	Evkaf Muhasebecisi Efendi
	Defter-i Hakan-i Memuru Efendi
Başkâtib Hasan Hüsnü Efendi	
Muavini Ali Şükrü Efendi	
Mülâzım Osman Efendi	

(162)

Tersane Memurları	Mahkeme-i Bidayet ve Meclis-i Hukuk
Memur Hafız Muhammed Emin Bey	Reîs-i Evvel Nâib Efendi
Binbaşı	Reîs-i Sani Yusuf Ağah Efendi
Sermühendis Ahmed Bey	Müdde-i Umumi Muavini Tahir Bey
Kaimmakam	A'zâ
Muhasebe Memuru Tevfik Efendi	Ahmed Efendi
Hasan Ağa Sanaiye Kolağası	Nuri Efendi
Muhammed Ağa Sanaiye Kolağası	Yorgi Efendi
Nuri Efendi İnşaiye Kolağası	Nikolaki Efendi
Tevfik Efendi Bu dahi Yüzbaşı	Kâtib-i Evvel Ali Vacid Efendi
	Kâtib-i Sani Necib Efendi
	Hukuk Dairesi Kâtib Muavini Rasih Efendi
	Ceza Dairesi ‘ ‘ Halim

	Hami Efendi Budahi Rıza Efendi İcra Memuru Mücteba Efendi İcra Mübaşiri Ali Vasfı Efendi Diğeri Talib Efendi
Beledi Meclisi	Mal Kalemi
Reîs Ahmed Fuad Efendi A'zâ Osman Ağa Apostol Efendi Hristaki Efendi Muhammed Ağa Yani Ağa Hacı Kasti Evrâm Ağa Osman Efendi Hüsni Ağa Kâtib ve Sandık Emîni İzzet Efendi Müfettiş Kadir Efendi	Vâridât Mukayyedi Neşat Efendi Masarrıf Mukayyedi Ahmed Hulusi Efendi Refiki Ali Vehbi Efendi Diğeri Şakir Efendi Hakkı Efendi Vefik Efendi

(163)

Defter-i Hakani Kalemi	Tahrirat Kalemi
-------------------------------	------------------------

Başkâtib Agah Efendi İkinci Mustafa Naim Efendi Tapu Kâtibi Hasan Fehmi Efendi Şakird Halid Efendi Diğeri Tahsin Efendi	Muavini Mustafa Rasim Efendi Musevvid Mustafa Besim Efendi Mübeyyiz-i Evvel Mübeyyiz-i Sani Muhammed Efendi Şakird Ahmed Bey Diğeri Cazim Efendi
Liva Aşar Kalemi	Tahrir-i Emlak Kalemi
Müdür Hasan Fikri Efendi Başkâtib İsmet Efendi İkinci Kâtib Raşid Efendi Anbar Memuru Seyid Muhammed Efendi	Başkâtib Muhammed Mazhar Efendi Vukuat Kâtibi Mustafa Şevki Efendi Tahsilat Kâtibi Hafız Şükrü Efendi İlamat Kâtibi Şakir Efendi Karasu Vukuat Kâtibi Şükrü Efendi Defterci Mahir Efendi
Tersane Kereste Memurları	
Memur Ahmed Efendi Kaimmakam Kâtib Mimar Muhammed Efendi Diğeri Muhammed Çavuş	Maarif A'zâları

Karantina Memurları	Müfti Hacı Ali Efendi Mustafa İzzet Efendi Muhammed Emin Efendi
Doktor Türkçe Kâtib Osman Remzi Efendi Fransızca Kâtib Mösyö Elmasyan	

(164)

Ticaret Meclisi	Ziraat Meclisi
Reîs Asım Efendi A'zâ Abdi Efendi Ali Bey Osman Ağa Ensati Efendi Hristaki Efendi Dimitraki Efendi Evram Efendi	Reîs Muhammed Haşim Efendi A'zâ Muhammed Ağa Veli Ağa Abayi Ağa Ali Efendi Beru Ağa Vasilaki Ağa İstoraki Ağa

Liva Orman Kalemi	Muhacir Komisyonu
Müfettiş Oskan Efendi Başkâtib Ömer Fevzi Efendi Süvari Korucusu Hüsnü Efendi Piyade Halil Ağa	Reîs-i Evvel Ahmed Fuad Efendi Reîs-i Sani İbrahim Nüzheti Efendi A'zâ Ali Bey Osman Ağa Ali Efendi Muhammed Ağa Hüsnü Ağa Ahmed Hulusi Efendi
Mahkeme Liva Ketepleri	Kâtib Hasan Hazni Efendi
Kâtib Salim Efendi Mukayyed Şevki Efendi Eytam Müdürü Hasan Efendi Muhzır Hacı Lütfullah Ağa	

(165)

Nüfus Kalemi	Evkaf Kalemi
Nazır Mukayyed Osman Nuri Efendi	Evkaf Muhasebecisi Mustafa Bey Kâtibi Salih Efendi
İdâre-i Mahsusa Acenteleri	Sinob Tobcu Zâbitânı
Acente Nikolaki Efendi Kâtib Ahmed Efendi Fransız Acentesi Dimitri Efendi	Halil Ağa Binbaşı Tabib Said Efendi Kolağası Hüseyin Efendi Kâtib Hacı Ali Efendi Yüzbaşı Muhammed Efendi Cıracı Manol Ağa Eczacı Selim Ağa Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa Mülâzım-ı Sani İbrahim Efendi Salis
Habishane Memurları	
Müdür Hüseyin Ağa Kâtib Ali Sami Efendi	
Tersane Meydan Kalfaları	

Osman Ağa Halil Ağa	Rüşdiye Mektebi
Liman Memurları	Muallim-i Evveli Mustafa İzzet Efendi Muallim-i Sani Mustafa Efendi Salis ve Rika Hocası Osman Efendi Bevvâbı Hüseyin Efendi <u>Mevcut Şakirdan</u>
Liman Reîsi Muhammed Efendi İskele Kereste Memuru Şükrü Efendi	86

(166)

Rüsûmât Müdüriyeti	Menafi Sandığı
Müdür Mustafa Cevdet Efendi Başkâtib Muhammed Hilmi Efendi Dehan Kâtibi Mahmud Nedim Efendi Sandık emîni İzzet Efendi Tuz Anbar Memuru Ahmed Ağa Birinci Fabrikatör Mustafa Galib Efendi	A'zâ Osman Nevi Efendi Apostolaki Efendi Kasti Efendi Kâtib <u>Sermayesi</u> Ma güzeşte 80627

Memuru Hasan Sabri Efendi	Telgraf Memurları				
Kâtibi İbrahim Hakkı Efendi					
İkinci Fabrikatör Lazeragi	Telgraf ve Posta Müdürü Ahmed Efendi				
Memuru Rıza Efendi					
Kâtibi Ali Rıza Efendi	Muhabere Memuru Ziya Efendi				
Asakir-i Redif Zabitanı					
Binbaşı Ahmed Efendi					
Solkolağası Necib Efendi					
Kâtib Tevfif Efendi					
Mukaddem Taburu					
Mülâzım-ı Evvelleri	Yüzbaşıyan	Bölük	Mülâzım-ı Evvelleri	Yüzbaşıyan	Bölük
Osman Ağa	Osman Ağa	5	Ali Ağa	Muhammed Ağa	1
	Mustafa Efendi	6	Hüseyin Ağa	Mahmud Ağa	2
	Ahmed Efendi	7		Numan Ağa	3
	İbrahim Efendi	8		Mustafa Efendi	4

Salis Taburu			Tali Taburu		
Binbaşı Ahmed Vehbi Efendi Solkolağası Hüseyin Ağa Kâtib Muhammed Hilmi Efendi			Binbaşı Hasan Efendi Solkolağası Ali Ağa Kaatib Ahmed Sabri Efendi		
Mülâzım-ı Sanileri	Yüzbaşıyan	Bölük	Mülâzım-ı Sanileri	Yüzbaşıyan	Bölük
Hüsnü Efendi	Emin Ağa	1	Halil Efendi	Süleyman Şükrü Ef.	
Muhammed Ağa	Muhammed Ağa	2	Halil Ağa	Süleyman Ağa	
Hacı Ahmed Ağa	Hüseyin Ağa	3	Muhammed Emin Ef.	İsmail Efendi	
Mustafa Efendi	Tevfik Ağa	4	Kadri Ağa	Ahmed Ağa	
Hasan Ağa	Şükrü Efendi	5	Ahmed Efendi	Mustafa Efendi	
Hacı Muhammed Ağa	İbrahim Efendi	6	Hasan Ağa	Ömer Ağa	
Muhammed Ağa	Hafız Hasan Efendi	7	Mustafa Efendi	Ali Rıza Ağa	
	Tosun Efendi	8	Hüsnü Ağa	Mustafa Efendi	
Gerze Nam-ı Diğer Kasaba Nahiyesi					

Müdür Ahmed Vasıf Efendi

Kâtib Muhammed Efendi

Nâibi İbrahim Hilmi Efendi

Vukuat Kâtibi Osman Efendi

Tabu Kâtibi Ali Efendi

Kâtibi Edhem Efendi

Aşar Memuru Halid Efendi

Telgraf Memuru Nurs Efendi

İskele Kereste Memuru İzzet Ağa

Rüsûmât Memuru Ahmed Efendi

Kâtibi Ali Efendi

168

Rüşdiye Mektebi	Menafi Sandığı
Muallimi Ömer Efendi Bevvâb Abdullah Efendi <u>Şakirdan</u> 50	A'zâ Hacı Ali Efendi Abdulkadir Efendi Kâtib Osman Efendi Sandık Emîni Kirbako Efendi <u>Sermayesi</u> 44122

Sinop Kazâsı

Sinob şehri mutasarrıflık merkezi olup vilayetin Cânib-i Şark-ı Şimâlisinde ve merkez vilayete Otuz altı saat mesafede sahil-i kebîre bahr-i siyahda nısf-ı cezîre ve saitinde cism ve ma'mûr ve limanı dahi her türlü safain-i kebîre ve sagirenin barınacağı surette mahfûz ve mestûr ve nefis kasaba istihkâmâtı ile muhâtdır Nefsi Sinob Kazâsı şarken livâya merbut Gerze ve garben sevahil-i bahr-i siyah ile Stefan ve câniben Boyabad kazâları hudutlarıyla mahdud olup şimâl ciheti bahr-i siyahdır. Mevki ve havası güzeldir Ma nevahı Sinob Kazâsı yedi mahalle ve kırk üç karyeyi hâvîdir. Sekenesi dahi beş bin sekiz yüz kırk altı hane ve on yedi bin altı yüz elli yedi nüfus İslam ve altı yüz seksen iki hane ve ikibin üç yüz otuz dokuz nüfus Rum ve doksan dokuz hane ve ikiyüz yirmi sekiz nüfus Ermeni'den ibarettir. Dahil ve hariç şehirde sâdât-ı kirâmdan Seyyid İbrahim Bilal ve sair eizze-i kirâm merâkîd-ı mukaddesleri mevcut ve al-i Selçuk'dan Sultan Hatun ve İbrahim ve Adil ve İsfendiyar

(169)

ve Selaameddin ve Gazi Beyler medfûndur. Kasaba-i mezburenin mahsûlât-ı sanaiyesi telkâri kâğıt mamul zarflar ve sair şeylerdir. Hâvî olduğu karyelerde mahsûlât-ı araziye den tütün ve hinta ve şa'ir ve darı ve mısır ve sair envai hububat ve sebze husûle gelir Merkez livâya mülhak ve altı saat mesafede kâin Gerze nahiyesinde dahi bundan elvan kuşak nesc ve imal olunmakta olduğu gibi nahiye-i merkubeye bir saat mesafede bir maden suyu çıkıp ezher cihet vücud-u insana nafidir.

BOYABAD KAZÂSI		
Salise Beşinci Mecidi	Kaimmakam Mehmed Muhlis Efendi Nâib Muhammed Rahmi Efendi Müfti Ahmed Efendi Mal Müdürü İbrahim Efendi	
İdâre Meclisi		
Reîs Kaimmakam Efendi		
A'zâ'i Tabiiyye Nâib Efendi Müfti Efendi Mal Müdürü Efendi A'zâ'i Müntahibe Hacı Ömer Efendi Hacı Ali Bey Hacı İsmail Efendi Hacı Hasan Efendi Kâtib İbrahim Efendi Sandık Emîni Osman Efendi		

--

(170)

Beledi Meclisi	Bidayet Mahkemesi
Reîs Arif Ağa A'zâ Hacı Ali Efendi Hacı Abidin Efendi Hacı Ali Bey Hacı Osman Ağa Kadri Bey Kâtib ve Emin-i Sandık Hacı Mustafa Efendi	Reîs Nâib Efendi Hacı Muhammed Efendi Mukayyed Muhammed Efendi Kâtib-i Evvel Kâtib-i Sani Müstantık Muavini
Rüşdiye Mektebi	Menafi Sandığı
Muallimi Osman Efendi Rika Hocası Osman Efendi Bevvâbı Veli Ağa <u>Şakirdan</u> 61	A'zâ Hafız Ali Bey Hafız Şükrü Efendi Sandık Emîni Şükrü Efendi <u>Sermayesi</u> Magüzeşte 83293
Turağan Nahiyesi	Bazı Memurin
Müdür Hacı Memiş Ağa Nâib Hafız Ali Efendi Kâtib Ali Bey Tapu Kâtibi Ali Rıza Efendi	Telgraf ve Posta Memuru İsmail Efendi Aşar Memuru Muhiddin Efendi Kâtibi Osman Efendi Rüsûmât Memuru Hüseyin Efendi Tapu Kâtibi Ali Mahir Efendi

	Orman Memuru Ali Ağa Vukuat Kâtibi Hüseyin Zihni Efendi
--	--

(171)

Boyabad Kazâsı
Boyabad Kazâsı kaimmakamlık merkezi olup Sinob'un cihet-i cânibisinde ve merkez vilayet ve livâyâ on sekiz saat mesafededir. Boyabad Kazâsı şarken Amasya'ya tabi Vezir Köprüsü ve garben Taşköprü ve Stefan kazâlarının bazı cihetleri ve câniben yine Taşköprü ve Tosya'da Kargı ve şimâlen Sinob kazâları hudutlarıyla mahduddur. Kasaba-i mezbure maa nahiye dört mahalle ve elli bir karyeden ve sekenesi dahi beş bin üç yüz hane yirmi iki bin nüfusun İslam ve altmış Müslim ve üç yüz gayr-i Müslüm puşyan taifesinden ibarettir ve senede birer defa üç gün müddetlerle Ağustosun yirmisinde Ayın Oyun ve Eylülün otuzunda Çarşamba ve Teşrin-i Evvel'in otuzunda Avloğuc panayırları güşâd olunur. Kazâ-i mezburun mahsûlât-ı araziyesi pirinç ve pamuk ve cehri ve salep ve envai hububat olup arazisi gayet münbittir.
STEFAN KAZÂSI

Beşinci Mecidi	Kaimmakam Hacı İbrahim Efendi Nâib Süleyman Necati Efendi Müfti Mal Müdürü İdris Efendi	
----------------	--	--

(172)

Mahkeme-i Bidayet	İdâre Meclisi
Reîs Nâib Efendi A'zâ Mehmed Bey Yorgi Efendi Kâtib Müstantık	Reîs Kaimmakam Efendi A'zâ'î Tabiyye Nâib Efendi Mal Müdürü Efendi A'zâ-yı Müntahebe Tahir Ağa Muhammed Ağa Dimitri Efendi Vasil Ağa
Ticaret Meclisi	
Reîs Hacı Muhammed Efendi A'zâ	Kâtib Ahmed Efendi

Hasan Efendi Yorgi Ağa Lefter Ağa	Sandık Emîni Hüseyin Efendi
Menafi Sandığı	Ziraat Meclisi
A'zâ Hasan Ağa Muhammed Ağa Yani Ağa Kâtib ve Emin-i Sandık Hüseyin Efendi <u>Sermayesi</u> Magüzeşte 212493	Reîs Osman Yazıcı A'zâ İsmail Kapudan Yani Ağa Vasil Ağa

(173)

Ma' Akkaya Nahiyesi	Bazı Memurin
----------------------------	---------------------

Müdürü Yakup Ağa Nâibi Halil Efendi Kâtibi Hüseyin Efendi	Aşar Memuru İzzet Efendi Kâtibi Hüseyin Efendi Tapu Kâtibi İzzet Efendi Ayancık Kereste Memuru İzzet Efendi Orman Süvari Korucusu Hüseyin Efendi Piyade Ali Çavuş Vukuat Kâtibi Haşim Efendi Rüsûmât Memuru Hüseyin Avni Efendi
Stefan Kazâsı	
Bu dahi kaimmakamlık merkezi olup vilayetin şark-ı şimâlisinde ve Sinob'un cihet-i garbisinde olup merkez vilayete yirmi dört ve livâyâ on saat mesafededir. Stefan Kazâsı şarken Sinob ve garben Kastamonuya merbut İnebolu ve câniben Boyabad kazâları hudutlarıyla mahdud olarak şimâl ciheti bahr-i siyahdır. Kasaba-i mezbure maa nahiye otuz sekiz karyeden ve sekenesi iki bin sekiz yüz üç hane on üç bin iki yüz on İslam ve yüz beş hane dört yüz doksan beş nüfus-u Rumdan ibarettir. Senede birer defa üçer gün müddetlerle Nisanın yirmi üçünde Barna İskeleyi ve Temmuzun yirmi yedisinde Ayandon ve Ağustosun on beşinde Helaldı panayırları güşad olunur. Ve mahsûlât-ı araziyesi envai hububat ve kestane ve külliyyetlü elmadan ve muamelat-ı ticariyesi müteaddit su hızârlarından çıkarılıp Dersâadet ve memalik-i saireye nakil olunan kaliteli keresteden ibarettir.	

2.14. H. 1298 (M. 1881) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu

13 Numaralı Salname

(172)

SİNOB SANCAĞI		
Mutasarrıf Muhammed Veysel Paşa Mir-i miran		
Merkez Livâ Memurları		
	Nâib Mustafa Hilmi Efendi Müfti Hacı Ali Efendi Mal Müdürü Reşid Efendi Tahrîrât Müdürü Hamza Bey Evkaf Müdürü Mustafa Bey Defter Hakani Memuru Reşid Bey	Mevaliden Devriye Müderrisi
Meclis-i İdâre-i Liva		
Reis Mutasarrıf Paşa		
A'zâyı Müntahabe Osman Ağa Muhammed Ağa Enseti Efendi Metropolit vekili Dimitri Efendi Nikolaki Efendi		A'zâ'i Tabiiyye Nâib Efendi Müfti Efendi Muhasebeci Bey Tahrîrât Müdürü Efendi Evkaf Müdürü Efendi Defter-i Hakani Memuru Efendi

Kâtib Yusuf Ziya Efendi

(173)

Livâ Bidayet Mahkemesi	
Müdde-i Umumi Muavini Tahir Bey Salis	
Ceza Dairesi	Hukuk Dairesi
Reîs // A'zâ Ahmed Efendi Memuriyete Mahsus Salise Yorgi Efendi A'zâ Mülâzımı Kostaki Efendi	Reîs Nâib Efendi A'zâ Nuri Efendi Memuriyete Mahsus Salise Nikolaki Ağa A'zâ Mülazimi ve Müstantik İzzet Efendi
Başkâtib Ali Vacid Efendi Memuriyete Mahsus Salise Zabıt kâtibi Ali Şükrü Efendi, Hasan Şükrü Efendi Zabıt Kâtibi Halil Hami Efendi Ali Rıza Efendi İcra memuru Salim Efendi Mübaşir Talip Efendi Diğeri Seyid Mehmed Efendi	
Muhasebe-i Livâ Kalemi	
Mesalih-i cariye kâtibi Ali Vehbi Efendi Vâridât Mukayyedi Şakir Efendi Yevmiye Mukayyedi İsmail Hakkı Efendi	

Masaraf Mukayyedi Ahmed Hamdi Efendi Refîki Vafi Efendi Diğeri Hasan Tahsin Efendi Mülâzım Hasan Efendi Sandık Emîni İzzet Efendi Bakiyye serkâtibi Ahmed Efendi
--

(174)

Defter-i Hakani Kalemi	Livâ Tahrîrât Kalemi
Memuru Reşid Bey Başkâtib Agah Efendi Kâtib-i sani Mustafa Efendi Tapu kâtibi Hasan Efendi	Müsevvid Ahmed Şükrü Efendi Mübeyyiz-i evvel Ahmed Efendi Mübeyyiz-i sani Fuad Efendi Evrak müdürü Mehmed Efendi Mülâzım Mehmet Efendi Cevat Efendi Hasan Efendi
Aşar ve Ağnam Kalemi	Tahriri Emlak Kalemi
Müdür Hasan Fikri Efendi Başkâtib Mustafa Resmi Efendi İkinci Kâtib Mustafa Besim Efendi Üçüncü kâtib Mahmud Efendi Anbar memuru Muhammed Efendi	Başkâtib Muhammed Mazhar Efendi Vukaat Kâtibi Mustafa Efendi Tahsilat kâtibi Hafız Şükrü Efendi İ'lamat Kâtibi Cazim Efendi Karasu vukuat kâtibi Mahir Efendi Defterci Halid Efendi
Mahkeme-i Şeriyeye Kâtibleri	Orman Kalemi

Kâtib Muhammed Efendi MukayyedŞevki Efendi Muhzır Elhac Lütî Ağa	Müfettiş Oskan Efendi Kâtib Edhem Efendi Süvari Korucusu Hasan Efendi Piyade Korucusu Halil Efendi
Evkaf Kalemi	
Müdür Mustafa Bey Kâtib Salih Efendi	

(175)

Beledi Meclisi	Muhacirin Komisyonu
İbrahim Nüzheti Efendi Hacı Hasan Ağa Hristaki Efendi Apostol Efendi Biru ağa Karatabus Baba Kostanti Kâtib Sami Efendi Sandık Emîni Ali Efendi	Reîs-i sani İbrahim Nüzheti Efendi A'zâ Abdi Efendi Nikoli Efendi Ali Bey Ali Efendi Ahmed Hulusi Efendi Veli Ağa Osman Remzi Efendi Hacı Hüseyin Ağa Kâtib Sami Efendi
Ziraat Meclisi	Tersane Memurları
Reîs Muhammed Haşim Efendi A'zâ Muhammed Ağa Veli Ağa	İnşa' ve Kereste memuru Hasan Efendi Kalyon kâtibi Muhammed Efendi Dağ mimarı Halil Ağa (Yüzbaşı) Cerrah Hüsnü Efendi

Abayı Ağa	
Ali Efendi	Maarif Memurları
Biru Ağa	
Vasilaki Ağa	Müfti Hacı Ali Efendi
Asturaki Ağa	Mustafa Asım Efendi
	Muhammed Emin Efendi

(176)

Karantina Memurları	Ticaret meclisi
Doktor Türkçe Kâtib Osman Rafiri Efendi Fransızca Kâtib Mösyö Elmasyan	Reîs Nâib-i Livâ A'zâ Veli Ağa Hasan Efendi Nikoli Efendi Evram Ağa
Nüfus Kalemi	Topçu Asâkir-i Zâbitânı
Nazır Mukayyed Osman Nuri Efendi	Ahmed Kadri Efendi Binbaşı Tabib Hayd Efendi Kolağası Hüseyin Efendi Kâtib
İdâre-i Mahsusa	Hacı Ali Efendi Yüzbaşı Muhammed Efendi Cerrah
Nikolaki Efendi Kâtib Ahmed Efendi Fransız Acentesi Dimitri Efendi	Monol Ağa Eczacı Selim Ağa Mülâzım-ı Evvel Ali ağa Mülâzım-ı Sani İbrahim Efendi Mülâzım-ı Salis
Habishane memurları	Kamacı Muhammed Usta

	Timuci Hasan Usta
Müdür Hüseyin Ağa Kâtib Ali Sami Efendi	Marangoz İsmail Usta
Liman Memurları	
Liman Reîsi Mehmed Efendi İskele Kereste Memuru	

(177)

**Hassa Orduyu Hümayununa Mensub 15. Fırkasının 30. Livâsının 60. Sınıf
Mukaddem Alayı**

ESÂMÎ	Nişanosmani	Nişanimecidi	menşei	merkezi
Kaimmakam Tevfik bey	4	-	mektepten	sinob
Alay kâtibimustafa şevki Efendi				

Mezkûr alayın birinci Sinob tabur zâbitânî

Esâmî	Menşei	Merkezi
Binbaşı Ahmet Efendi	Mektepten	sinob
Sağkol Ağası Necib Efendi		
Tabur Kâtibi Tevfik Efendi		
I-		
Yüzbaşı Tosun Efendi		
Vekili Numan Efendi	Mektepten	Sinob

Mülâzım-ı Sani Muhammed Emin Efendi

II.

Yüzbaşı Mustafa Efendi

Vekili Mahmud Efendi

Mektepten

Stefan

Mülâzım-ı Sani Abdülkadir Efendi

III.

Yüzbaşı Osman Ağa

Vekili Mustafa Efendi

Alaydan

Ayandon

Mülâzım-i Sani Hasan Ağa

IV.

Yüzbaşı Ahmet Efendi

Vekili İbrahim Efendi

Mülâzımsani Hüsnü Ağa

Alaydan

Yaykıl

Mülâzım- ı Sani ve Memuru Mustafa Efendi

(178)

Hassa Orduyu Hümayununa Mensub 21. Fırkasının 54. Livâsının 108. Sınıf Tali alayı

Esâmî

Nişani Osmani yenişani mecidye

Menşei

Merkezi

Miralay

mektepten

Sinob

Zihni bey

Kaimmakam

Mustafa İzzet Bey
İnebolu

mektepten

Mezkûr alayın 1.Sinob Tabur Zâbitânı

I.

Binbaşı Hasan Efendi 5

Sinob

Solkol Ağası İbrahim Ethem Efendi

Sinob

Tabur kâtibi Ahmet Sabri Efendi

Sinob

II.

Yüzbaşı Süleyman oğlu

Stefan

Vekili Ahmet ağa 5

“

Mülâzım-i Evvel Muhammed Ali oğlu

“

III.

Yüzbaşı Ali Rıza Efendi

Vekili Ömer Efendi 5

Ayandon

Mülâzımı evvel Hüseyin Efendi

IV.

Yüzbaşı Mustafa Ağa

Vekili Mustafa Efendi

Yaykıl

Mülâzımı Evvel Hüseyin Ağa

Mülâzımı sani Ahmed Efendi

(179)

Rüsumat Müdüriyeti	Rusumi Sitte Müdüriyeti
Müdür Mustafa Cevdet Efendi Başkâtib Hasan Sabri Efendi Sandık Emîni Mahmud Nedim Efendi Maa mubassır Anbar Kâtibi Hayri Efendi Kantarcı Hasan Ağa	Müdür Nuh Efendi Başkâtib Hasan Hüsni Efendi Sandık Emîni İzzet Efendi Tezkire Kâtibi Ali Efendi Tuz Memuru Ahmed Efendi Kuzucuk Laz Rakı Fabrikası Memuru Ali Rıza Efendi Refiki Hüsamettin Efendi
Bazı Memurin	Telgraf memurları
Zabtiye Bölük Ağası Mahmud Nedim Efendi Müfettiş Ahmed Efendi	Müdür Ahmed Efendi Muhabere Memuru Haşim Efendi
Rüşdiyye mektebi	Menafi Sandığı
Muallimi Evvel Mustafa Asım Efendi Muallimi Sani Osman Efendi Sülüs Hocası Rika Hocası Bevvâb Hüseyin Efendi Şakirdan 80	A'zâ Nikoli Efendi Mücteba Efendi Seyyid Muhammed Efendi Evram Ağa Sermayesi 41892 30330 01530 73752 20

	07902 g�ze�te 81652 20
--	---------------------------

(180)

Merkez Livâya Mülhak Gerze nahiyesi	
Müdür Yusuf Efendi N�ib�brahim Hilmi Efendi Kâtib Muhammed Emin Efendi Tapu Kâtibi Ali Efendi Nahiye Meclis A'z�s� Hacı Kadir Efendi Diğer A'z� Kakuli Efendi Keza Papas Efendi	
Bazı Memurin	Beledi Meclisi
Rusumat Memuru AliEfendi Kâtibi Ahmed Ra�it Efendi Telgraf Memuru Ali Mazhar Efendi Vukuat Kâtibi Osman Efendi �skele Kereste Memuru Ali Rıza Efendi	Reîs Kadir Efendi A'z� Hacı Mustafa Ağa Emin Ağa Muhammed Efendi Kâmil Ağa
Rüşdiyye Mektebi	Menafi Sandığı
Muallimi Evvel Hafız Ömer Efendi Muallimi Sani Hacı Davut Efendi Bevvâb Abdah Efendi �akirdan 51	A'z� Hacı Ali Efendi Kakuli Efendi Sermaye 44122

(181)

**Hassa Orduyu Hümayununa mensub 15. Fırkasının 30. Livâsının 60. Sınıf
mukaddim alayının 4. Gerze taburu zabıtani**

ESÂMÎ	Nişani Osmani	Nişanı mecidiye	Menşei	Merkezi
Binbaşı Salih Efendi			Mektebten	Gerze
Solkol ağası hüseyin ağa				
Tabur kâtibimühal				
I.				
Yüzbaşı Mustafa Ağa			mektebten	Gerze
Vekili Emin Ağa				
Mülâzımı sani Şerif Efendi				
II.				
Yüzbaşı Said Efendi				Gerze
Vekili Tevfik Efendi				
Mülâzımisani Ahmed Efendi				
III.				
Yüzbaşı Mahmud Ağa				Gerze
Vekili Said Ağa				

Mülâzımisanı Sâdâttin Ağa				
IV				
Yüzbaşı Mustafa Ağa				Bafra
Vekili İdris Efendi				
Mülâzımı Sani Mustafa Ağa				
Mülâzımı sani ve Debboy Memuru Hüsnü Efendi				

(182)

Hassa orduyu hümayununa mensub 21. Fırkasının 54. Livâsının 108. Sınıf Tali alayının 4. Gerze taburu zâbitânî

ESÂMÎ	Nişanı osmaniye	Nişanı mecidiye	Menşei	Merkezi
Binbaşı Halid Efendi Kolağası Münhal Tabur Kâtibi Münhal				Gerze
I. Yüzbaşı Hasan Ağa Vekili Muhammed				Gerze

Ağa Mülâzımı Evvel Emin Efendi				
II. Yüzbaşı Hasan Ağa Vekili Ahmet Ağa Mülâzımı Evvel Şakir Efendi				Gerze
III. Yüzbaşı Eyyüb Ağa Vekili Mustafa Ağa Mülâzımı Evvel Hüseyin Ağa				Bafra
IV. Yüzbaşı Hasan Ağa Vekili İbrahim Efendi Mülâzımı Evvel Ethem Hakkı Efendi				Bafra

(183)

Sinob şehri mutasarrıflık merkezi olup vilayetin Cânib-i Şark-ı Şimâlisinde ve merkez vilayete Otuz altı saat mesafede sahil-i kebîre bahr-i siyahda nısf-ı cezîre ve saitinde cism ve ma'mûr ve limanı dahi her türlü safain-i kebîre ve sagirenin barınacağı surette mahfûz ve mestûr ve nefis kasaba istihkâmâtı ile muhâtdır. Nefsi Sinob Kazâsı şarken livâyâ merbut Gerze ve garben sevahil-i bahr-i siyah ile Stefan ve câniben Boyabad kazâları hudutlarıyla mahdut olup şimâl ciheti bahr-i siyahdır. Mevki ve havası güzeldir Ma nevahı Sinob Kazâsı yedi mahalle ve kırk üç karyeyi hâvîdir. Sekenesi dahi beş bin sekiz yüz kırk altı hane ve on yedi bin altı yüz elli yedi nüfus İslam ve altı yüz seksen iki hane ve ikibin üç yüz otuz dokuz nüfus Rum ve doksan dokuz hane ve ikiyüz yirmi sekiz nüfus Ermeni'den ibarettir. Dahil ve hariç şehirde sâdât-ı kirâmdan Seyyid İbrahim Bilal ve sair eizze-i kirâm merâkîd-ı mukaddesleri mevcut ve al-i Selçuk'dan Sultan Hatun ve İbrahim ve Adil ve İsfendiyar ve Selaameddin ve Gazi Beyler medfûndur. Kasaba-i mezburenin mahsûlât-ı sanaiyesi telkârî kamıştan mamul zarflar ve sair şeylerdir. Hâvî olduğu karyelerde mahsûlât-ı araziye den tütün ve hinta ve şa'ir ve darı ve mısır ve sair envai hububat ve sebze husûle gelir Merkez livâyâ mülhak ve altı saat mesafede kâin Gerze nahiyesinde dahi bundan elvan kuşak nesc ve imal olunmakta olduğu gibi nahiye-i merkubeye bir saat mesafede bir maden suyu çıkıp ezher cihet vücud-u insana nafidir.

(184)

BOYABAD KAZÂSI	
Kaimmakam Mehmed Muhlis Efendi Nâib Mehmed Rahmi Efendi Müfti Ahmed Efendi Mal Müdürü Ömer Fevzi Efendi	Salise Beşinci Mecidi Medreseden
Bidayet Mahkemesi	İdâre Meclisi

Reîs Nâib Efendi A'zâ Hacı Mehmed Efendi Hafız Mehmed Efendi Kâtibi Evvel Mustafa Tevfik Efendi Karibisani İdris Efendi Müstantık Muavini Hasan Hilmi Efendi İcra Mübaşırı Hacı Halil Ağa Diğeri Hidayet Ağa	Reîs Kaimmakam Efendi A'zâ-yı Tabiiyye Nâib Efendi Müfti Efendi Mal Müdürü A'zâ-yı Müntehabe Hacı Ömer Efendi Hacı Ali Mey Hacı İsmail Efendi Hacı Hasan Efendi Kâtib İbrahim Hilmi Efendi Sandık Emîni Osman Şevki Efendi
---	---

(185)

Maarif Meclisi	Beledi Meclisi
Reîs Hacı Ömer Efendi A'zâ Rüşdiyye Muallimi Osman Efendi Hacı Abidin Efendi El -hac Abdullah Efendi Hafız Ahmed Efendi Tahkik Memuru Hacı Mehmed Ağa	Reîs Arif Ağa A'zâ Hacı Osman Ağa Kadri Bey Hafız Süleyman Efendi Hacı Halil Bey Kâtib ve Emîni Sandık Hacı Mustafa Efendi
Aşar ve Ağnam Memurları	Ziraat Meclisi
Memur Hacı Hasan Ağa Kâtibi Evvel Hasan Hüseyin Efendi	Reîs Hacı Mustafa Efendi A'zâ

Kâtibi Sani Faik Efendi Anbar Memuru Mustafa Efendi	Hacı Ali Efendi Ömer Ağa Osman Ağa Hacı Ali Ağa Kâtib Hacı Mustafa Efendi
Rüşdiyye Mektebi	Menafi Sandığı
Muallimi Evvel Osman Efendi Muallimi Sani Mahmud Efendi Rika Hocası İbrahim Efendi Bevvâb Ömer Ağa Şakirdan 55	A'zâ Hafız Mehmed Zeki Efendi Hacı Mehmed Emin Efendi Hacı Hasan Sabri Efendi Kâtib Hafız Şükrü Efendi Sandık Süleyman Şükrü Efendi Sermayesi 67214

(186)

Turağan Nahiyesi	Bazı Memurin
Müdür Hacı Memiş Ağa Nâib Mustafa Efendi Kâtib Ali Bey Tapu Kâtibi Şakir Efendi Vukuat Kâtibi Ahmed Cemal Efendi	Telgraf ve Posta Memuru İsmail Efendi Rusumat Memuru Hafız Muhammed Ali Efendi Ser Tahsildarı Raşid Efendi Tapu kâtibi Ali Mahir Efendi Vukuat Kâtibi Hüseyin Zihni Efendi Zabıt Memuru İsmail Ağa Orman memuru Ali ağa
Boyabad Kazâsı	

Boyabad Kasabası kaimmakamlık merkezi olup Sinob'un cihet-i cânibisinde ve merkez vilayet ve livâya on sekiz saat mesafededir. Boyabad Kazâsı şarken Amasya'ya tabi Vezir Köprüsü ve garben Taşköprü ve Stefan kazâlarının bazı cihetleri ve câniben yine Taşköprü ve Tosya'da Kargı ve şimâlen Sinob kazâları hudutlarıyla mahduddur. Kasaba-i mezbure maa nahiye dört mahalle ve elli bir karyeden ve sekenesi dahi beş bin üç yüz hane yirmi iki bin nüfusun İslam ve altmış Müslim ve üç yüz gayr-i Müslüm puşyan taifesinden ibarettir ve senede birer defa üç gün müddetlerle Ağustosun yirmisinde Ayın Oyun ve Eylülün otuzunda Çarşamba ve Teşrin-i Evvel'in otuzunda Avloğuc panayırları güşâd olunur. Kazâ-i mezburun mahsûlât-ı araziyesi pirinç ve pamuk ve cehri ve salep ve envai hububat olup arazisi gayet münbittir.

(187)

STEFAN KAZÂSI		
	Kaimmakam Hacı İbrahim Kadem Efendi Nâib Hüseyin Vasfi Efendi Mal Müdürü Şakir Efendi	
Bidayet Mahkemesi		İdâre Meclisi
Reîs Nâib Efendi A'zâ Mehmed Bey Yorgi Efendi Kâtibi Evvel İdris Efendi Kâtibi Sani Ahmed Rıfat Efendi Müstantik Muavini Arif Efendi İcra Mübaşiri Mehmed Efendi		Reîs Kaimmakam Efendi A'zâ-yı Tabîyye Nâib Efendi Mal Müdürü A'zâ-yı Müntehabe Tahir Ağa Mehmet Ağa Dimitri Efendi

Diğeri Hasan Efendi	Vasil Ağa Kâtib Hüseyin Hakkı Efendi Sandık Emîni Hüseyin Efendi
Ziraat Meclisi	Maarif Meclisi
Reîs Osman Yazıcı A'zâ İsmail Kapudan Yani Ağa Vasil Ağa	Reîs Nâib Efendi A'zâ Hasan Efendi Osman Yazıcı Hacı Hasan Efendi Salih Efendi

(188)

Aşar ve Ağnam Memurları	Muhacirin Komisyonu
Memur Halil Sami Efendi Kâtibi Evvel Ahmed Hamdi Efendi Kâtibi Sani İbrahim Kaşif Efendi Anbar Memuru Yusuf Fahri Efendi	Reîs Hüseyin Vasfî Efendi A'zâ Emin Ağa Hüseyin Bey İbrahim Bey Kadri Efendi Yakup Efendi Kâtib Hüseyin Efendi
Bazı Memurin	Menafi Sandığı
Rusumat Memuru Hüseyin Avni Efendi Tapu Kâtibi Muhammed İzzet Efendi Nüfus Mukayyedi Kadri Efendi Ayandot Mukayyedi Hafız Ali Rıza	Reîs Emin Ağa A'zâ İbrahim Ağa Dimitri Efendi

Efendi Orman Süvari Memuru Hüseyin Sabri Efendi Piyade korucusu Salih Ağa Diğer Mehmed Ağa Diğer Mustafa Ağa	Vasil Ağa Kâtib ve Emini Sandık Hüseyin Efendi Sermayesi 215431 20
Maa Akkaya Çakıllı Nahiyesi	
Müdür Yahya Efendi Nâib Halil Efendi Kâtib Hüseyin Efendi	

(189)

Stefan KAZÂSI

Bu dahi kaimmakamlık merkezi olup vilayetin şark-ı şimâlisinde ve Sinob'un cihet-i garbisinde olup merkez vilayete yirmi dört ve livâyâ on saat mesafededir. Stefan Kazâsı şarken Sinob ve garben Kastamonuya merbut İnebolu ve câniben Boyabad kazâları hudutlarıyla mahdud olarak şimâl ciheti bahr-i siyahdır. Kasaba-i mezbure maa nahiye otuz sekiz karyeden ve sekenesi iki bin sekiz yüz üç hane on üç bin iki yüz on İslam ve yüz beş hane dört yüz doksan beş nüfus-u Rumdan ibarettir. Senede birer defa üçer gün müddetlerle Nisanın yirmi üçünde Barna İskeleyi ve Temmuzun yirmi yedisinde Ayandon ve Ağustosun on beşinde Helaldı panayırları güşad olunur. Ve mahsûlât-ı araziyesi envai hububat ve kestane ve külliyyetlü elmadan ve muamelat-ı ticariyesi müteaddit su hızârlarından çıkarılıp Dersâadet ve memalik-i saireye nakil olunan kalitelü keresteden ibarettir.

(190)

Dahili Vilayetde Güşâd Olunan Panayırlar			
Panayırın Esami	Mahal ve Mevki	Eyyam-ı ikamesi	Tarihi güşâdı
Ayandon Panayırı	Stefan Kazâsında	03	27 Temmuz 97
Barna İskelesi Panayırı	Ayandon Nahiyesinde	03	23 Nisan 97
Helaldı Panayırı	Ayandon Nahiyesinde	03	15 Ağustos 97
Ayın Oyun Panayırı	Boyabad Kazâsında	03	20 Ağustos 97
Çarşamba Panayırı	Bu dahi	03	30 Eylül 97
Avloğuc Panayırı	Bu dahi	03	30 Teşirini Evvel 97

2.15. H. 1299 (M. 1882) Kastamonu Vilayeti Salnâmesi'nin Sinob Sancağı ve kazâları ile ilgili bölümlerin transkripsiyonu

14 Numaralı Salname

(79)

Ma'a Sinob ve Kengiri Birinci Kastamonu Taburu				
	Jurnal Eminleri	Muavinleri	Bölük Ağaları	Bölük
Süvariyan	Muhammed Efendi	Muhammed Raşid Ağa Mecidi 5	Hacı Mahmud Ağa	1
	Ali Ağa	Ali Ağa	Ali Ağa	2
Piyadegan	Osman Efendi	Şerif Efendi	İsmail Efendi	1
	Ali Ağa Mecidi 5	İsmail Efendi	Şükrü Efendi	2
	Şaban Efendi	Osman Efendi	Muhammed Ağa	3

(87)

Hassa-ı Orduyu Hümayununa Mensub On Beşinci Fırkasının Otuzuncu Livâsının Altmışıncı Sınıf Mukaddem Alayının İkinci Taşköprü Taburu Zâbitânı

Merkezi

Yüzbaşı Asım Ağa

Boyabad

3 Vekili Nuri Efendi

Mulazım-ı Sani İlyas Ağa

(88)

**Hassa-ı Orduyu Hümayununa Mensub Yirmi Birinci Fırkasının Elli Dördüncü
Livâsının Yüz Sekizinci Sınıf Tali Alayının İkinci Taşköprü Taburu Zâbitânı**

Merkezi

Yüzbaşı Mustafa Ağa

Boyabad

Taşköprü

3

Vekili Ali Rıza Efendi

Mülâzım-ı Evvel Hüseyin Ağa

(187)

SİNOB SANCAĞI		
Mutasarrıf Muhammed Veysel Paşa		Mir-i miran
Merkez Livâ Memurları		
	Nâib Mustafa Hilmi Efendi Müfti Hacı Ali Efendi Muhasebeci Mehmed Reşid Efendi Tahrîrât Müdürü Hamza Bey Evkaf Müdürü Salih Salim Efendi Defter-i Hakani Memuru Reşid Bey	Mevaliden Devriye Müderrisi
Meclis-i İdâre-i Livâ		
Reîs Mutasarrıf Paşa		
A'zâ-yı Tabiiyye Nâib Efendi Müfti Efendi		

Muhasebeci Efendi
 Tahrîrât Müdürü Efendi
 Evkaf Müdürü Efendi
 Defder-i Hakani Memuru Efendi

A'zâyı Muntahabe

Osman Ağa
 Ensati Efendi
 Metropolit Vekili Papas
 Dimitri Efendi
 Nikoli Efendi

Ser kâtib Mücteba Efendi

(188)

Livâ Bidayet Mahkemesi	
Müdde-i Umumi Muavini Tahir Bey Salis	
Ceza Dairesi	Hukuk Dairesi
Reîs Emin Bey memuriyete mahsus saniye A'zâ Müstantık İbrahim Efendi Hristaki Efendi Memuriyete Mahsus Salise A'zâ Mülâzımı	Reîs Nâib Efendi A'zâ Muhammed Haşim Efendi Nikoli Efendi A'zâ Mülâzımı İzzet Efendi
Başkâtib Ali Vahid Efendi	

Zabıt Kâtibi Halil Hami Efendi Ahmed Bey Ahmed Cevad Efendi Hasan Şükrü Efendi İcra Memuru Salim Efendi Mübaşir Seyyid Muhammed Efendi Diğeri Muhammed Efendi
Muhasebe-i Livâ Kalemi
Mesalih-i cariye kâtibi Ali Vehbi Efendi Masraf Mukayyedi Ahmed Hamdi Efendi Refîki Vefik Efendi İsmail Hakkı Efendi Mülâzım Hüseyin Efendi Sandık Emîni Ahmed Hulusi Efendi Bakıyye Aşar Kâtibi Hüseyin Hasib Efendi
Vâridât Mukayyedi Şakir Efendi Yevmiye // Diğeri Tahsin Efendi

(189)

Defter-i Hakani Kalemi	Livâ Tahrîrât Kalemi
Başkâtib Agah Efendi Başkâtib-i Sani Mustafa Efendi Tapu Kâtibi Hasan Fehmi Efendi	Müsevved Ahmed Şükrü Efendi Mübeyyiz-i Evvel İbrahim Fuad Efendi Mübeyyiz-i Sani Mehmed Rasih Efendi Evrak Müdürü Ali Şükrü Efendi Mülâzımın Mustafa Efendi Ali Vehbi Efendi Süleyman Hilmi Efendi Şükrü Efendi

Aşar ve Ağnam Kalemî	Orman Kalemî
Müdür İsmail İsmet Efendi Başkâtib Mustafa Rasim Efendi Sani Mustafa Besim Efendi Salis Mahmud Nedim Efendi Anbar Memuru Mehmed Efendi	Müfettiş Oskan Efendi Kâtib Mehmed Fuad Efendi Süvari Korucusu Hüsnü Efendi Piyade Korucusu Halil Ağa Piyade Korucusu Diğer Halil Ağa
Tahrir-i Emlak Kalemî	Mahkeme-i Şeriyye Kâtibleri
Müdür Mehmed Şevki Efendi Ma tahrir Vergi Kâtibi Şevki Efendi Tahsilat Kâtibi Halid Efendi İ'lamat Kâtibi Cazim Efendi Karasu ma tahrir vergi kâtibi Mehmed Hayri Efendi Defterci Mehmed Ali Efendi	Kâtib Mehmed Efendi Mukayyed Şevki Efendi Muhzır Elhac Lütfullah Ağa

(190)

Evkaf Kalemî	
Müdür Salih Efendi Kâtib Mehmed Arif Efendi	
Beledi Meclisi	Muhacirun Komisyonu
Reis Asım Efendi A'zâ Ali Bey Apostalaki Efendi Beru Ağa Ali Efendi Elhac Hüseyin Ağa Harlenbus Ağa Hasan Efendi	Reis Veli Ağa A'zâ Osman Nuri Efendi Şakiri Efendi İzzet Efendi Hasan Efendi Seyyid Mehmed Efendi Evram Ağa

Hacı Lefteraki Ağa	
Katib Sami Efendi	
Sandık Emmini Ali Efendi	
Ziraat Meclisi	
Reis Muhammed Haşim Efendi	
A'zâ Muhammed Ağa Asai Ağa Ali Efendi Veli Ağa İstoraki Ağa Beru Ağa Vasilaki Ağa	

(191)

Ticaret Meclisi	Maarif Memurları
Reis Nâib Efendi	Müfti Efendi
A'zâ	Mustafa Asım Efendi
Hasan Efendi	Muhemmed Emin Efendi
Evrâm Ağa	
İsabi Ağa	
Veli Ağa	
Rüşdiye Mektebi	Menafi Sandığı
Muallim-i Evvel Mustafa Asım Efendi	Nikoli Efendi Salise
Muallim-i Sani Osman Hilmi Efendi	A'zâ
Bevvab Hüseyin Efendi	Mücteba Efendi
	Seyyid Muhammed Efendi
Şakirdan	Evrâm Ağa
110	Sermayesi

	Aslı 81657 gruş Güzeştesi 8872 90526
Tersane Memurları	Zabıta Memurları
İnşaiye Memuru Hasan Efendi Kolağası Liman Reîsi Rukni Efendi Kolağası Kalyon Kâtibi Muhemmed Efendi Cerrah Hüsni Efendi Dağ Mimarı Hasan Ağa ve Halil Ağa	Bölük Ağası Muhemmed Ağa Müfettiş Ahmet Efendi
Hapishane Memurları	
Müdür Hüseyin Ağa Kâtib Ali Sami Efendi Tabib Karloras Efendi	

(192)

Hassa Orduyu Hümayununa Mensub On Beşinci Fırkasının Otuzuncu Livasının Altmışıncı Sınıf Mukaddem Alayı				
Merkezi	Menşei	Mecidi	Osmani	Esâmî
SİNOB				Kaimmakam Tevfik Beğ Alay Kâtibi Mustafa Şevki Efendi
Mezkûr Alayın Birirnci Sinob Taburu Zâbitânı				
Sinob	Mektebden			Binbaşı Ahmet Efendi Solkol Ağası Necip Efendi Tabur Kâtibi Tevfik Efendi Tüfenkçi Abdullah usta
Sinob				Yüzbaşı Tosun Efendi Vekili Nu'man Ağa Mulazım-ı Sani Rıf'at Efendi
				1

Stefan	Alaydan			Yüzbaşı Mustafa Efendi Vekili Mahmud Ağa Mulazım Halil Ağa	2
Ma Akkaya Ayandon				Yüzbaşı Osman Ağa Vekili Mustafa Efendi Mülâzım-ı sani Hüseyin Ağa	3
Boyabad Yaykıl				Yüzbaşı Ahmet Efendi Vekili İbrahim Efendi Mülâzım-ı Sani Husni Ağa Mülâzım-ı Sani ve Debboy Me'muru Mustafa Efendi	4

(193)

Hassa Ordusu Humayununa Mensub Yirmi Birinci Fırkasının Elli Dördüncü Livasının Yüz Sekizinci Sınıf Tali Alayı				
Merkezi	Menşei	Mecidi	Osmani	Esâmî
Sinob İnebolu	Mektebden			Miralay Zihni Bey Kaimmakam Mustafa İzzet Bey

MEZKÛR ALAYIN BİRİNCİ SİNOP TABURU ZÂBİTÂNİ					
Sinob		5		Binbaşı Hasan Efendi Solkol Ağası İbrahim Edhem Efendi Tabur Kâtibi Ahmed Sırrı Efendi	
Sinob				Yüzbaşı Süleyman Efendi Vekili İsmail Ağa Mülâzım-ı Evvel Osman Ağa	1
Stefan		5		Yüzbaşı Süleyman Ağa Vekili Ahmet Ağa Mülâzım-ı Evvel Muhammed Ali Ağa	2
Aydoğan		5		Yüzbaşı Ali Rıza Efendi	

				Vekili Ömer Ağa Mülâzım-ı Evvel Hüseyin Efendi	3
Yaykıl				Yüzbaşı Mustafa Ağa Vekili Mustafa Efendi Mülâzım-ı Evvel Hüseyin Efendi Mülâzım-ı Sani Ahmet Efendi Yaveri Mirlivâ	4

(194)

Topcu Asakiri Zâbitânı		
Menşei	Rütbe	Esâmî
Mühendishane mektebinden	Binbaşı Kolağası Tabur Kâtibi Tabur İmamı	Ahmet Kadri Bey Mahmud Ağa Hüseyin Efendi Hafız Muhammed Kâmil Efendi
Mektebden	Tabib Yüzbaşı Yüzbaşı Mülâzım-ı Evvel Mülâzım-ı Salis Mülâzım-ı Salis Yüzbaşı İ'tibari	İbrahim Şefik Efendi Osman Efendi Selim Ağa İsmail Hakkı Efendi Mehammed Arif Efendi Marangoz İsmail Usta Kassarcı Muharrem Usta Demirci Mehmed Usta
Tahsil Memurları		
Livâ Ser-tahsildarı Reşad Efendi Kazâ Ser-tahsildarı Mahmud Efendi Süvari Ser-tahsildarı Seyyid Ağa Süvari Ser-tahsildarı Ali Bey Piyade Ser-tahsildarı Behram Efendi		
		Diğeri Kosti Ağa

(195)

Rüsûmât Memurları	Rüsümü Sitte Memurları
Müdür Cevdet Efendi Başkâtib Hasan Sabri Efendi Sandık Emîni Mahmud Nedim Efendi Ma Mubassır-ı Anbar Kâtibi Ömer Efendi Mülâzım Hasan Efendi Kantarcı Hasan Ağa	Me'mur Hasan Huzni Efendi Başkâtib Ali Vasfi Efendi Sandık Emîni İzzet Efendi Tezkere Kâtibi Medhi Efendi Tuz Memuru Ahmed Efendi Fabrika Memuru Edhem Efendi Refiki Ahmed Efendi
Telgraf Memurları	Karantina Memurları
Müdür Ahmed Efendi Muhabere Memuru Haşim Efendi	Doktor vekili İpsalidi Türkçe Kâtib Osman Efendi Fransızca Kâtib
Ecnebi Acentesi	İdâre-i Mahsusa Acentesi
Rusya Acentesi Marko Efendi Fransız Acentesi Dimitri Efendi	Nikoli Efendi Kâtibi Ahmed Efendi

(196)

Merkez Livaya Mülhak Gerze Nahiyesi	
Müdür Yahya Efendi Düzeltilme (206. Sayfa) Müdür Mehmed Tevfik Efendi	
Kâtib Muhammed Emin Efendi Ma Tahrir Vergi Kâtibi Osman Nuri Efendi	Nâib İbrahim Hilmi Efendi Tapu Kâtibi Ali Kazım Efendi
Nahiye Meclisi A'zâları	
Hacı Kadir Efendi Hacı Ali Efendi Kakuli Efendi	

Vekil Metropolit Papas Efendi	
Bazı Memurin	Beledi Meclisi
Rüsumat Me'muru Ahmed Fuad Efendi	Reîs Mustafa Efendi
Rüsum-i Sitte Memuru Ali Efendi	A'zâ
Kâtib Ahmed Raşid Efendi	Hacı Mustafa Ağa
Telgraf Memuri Ali Mazhar Efendi	Kâmil Ağa
İskele Kereste Memuru Ali Rıza Efendi	Hacı Ahmet Ağa
Orman Süvari Korucusu Abdülkadir Efendi	Kadir Efendi
Orman Piyade Korucusu Ali Ağa	Kakuli Ağa
Orman Piyade Korucusu Muhammed Çavuş	Muhammed Emin Ağa
Liman Reîsi Vekili Abdullah Efendi	
A'şar ve Anbar Memuru Mustafa Rıza Efendi	Kâtib
	Sandık Emîni

(197)

Rüşdiyye Mektebi	Menafi Sandığı
Muallim-i evvel Hulusi Efendi	Hacı Ali Efendi
Muallim-i sani Hacı Davud Efendi	Kakuli Efendi
Rik'a Hocası Mustafa Davud Efendi	Kâtib Osman Efendi
Bevvâb Abdullah Efendi	Sandık Emîni Hacı Ali Efendi
Şakirdan	Sermayesi
55	Aslı 48416gruş
	Güzeşte 5809
	54225

Sinob Kazâsı
Sinob şehri mutasarrıflık merkezi olup vilayetin Cânib-i Şark-ı Şimâlisinde ve merkez vilayete Otuz altı saat mesafede sahil-i kebîre bahr-i siyahda nısf-ı cezîre ve saitinde

cism ve ma'mûr ve limanı dahi her türlü safain-i kebîre ve sagirenin barınacağı surette mahfûz ve mestûr ve nefis kasaba istihkâmâtı ile muhâtdır. Nefsi Sinob Kazâsı şarken livâyâ merbut Gerze ve garben sevhil-i bahr-i siyah ile Stefan ve câniben Boyabad kazâları hudutlarıyla mahdud olup şimâl ciheti bahr-i siyahdır. Mevki ve havası güzeldir Ma nevahı Sinob Kazâsı yedi mahalle ve kırk üç karyeyi hâvîdir. Sekenesi dahi beş bin sekiz yüz kırk altı hane ve on yedi bin altı yüz elli yedi nüfus İslam ve altı yüz seksen iki hane ve ikibin üç yüz otuz dokuz nüfus Rum ve doksan dokuz hane ve ikiyüz yirmi sekiz nüfus Ermeni'den ibarettir. Dahil ve hariç şehirde sâdât-ı kirâmdan Seyyid İbrahim Bilal ve sair eizze-i kirâm merâkîd-ı mukaddesleri mevcut ve al-i Selçuk'dan Sultan Hatun ve İbrahim ve Adil ve İsfendiyar ve Selaameddin ve Gazi Beyler medfûndur. Kasaba-i mezburenin mahsûlât-ı sanaiyesi telkâri kamıştan mamul zarflar ve sair şeylerdir. Hâvî olduğu karyelerde mahsûlât-ı araziye den tütün ve hinta ve şa'ir ve darı ve mısır ve sair envai hububat ve sebze husûle gelir Merkez livâyâ mülhak ve altı saat mesafede kâin Gerze nahiyesinde dahi bundan elvan kuşak nesc ve imal olunmakta olduğu gibi nahiye-i merkubeye bir saat mesafede bir maden suyu çıkıp ezher cihet vücud-u insana nafidir.

(198)

BOYABAD KAZÂSI		
	Kaimmakam Osman Nuri Efendi Nâib Mustafa Şerif Efendi Müfti Ahmed Efendi Mal Müdürü Hafız Mes'ud Efendi	Eşref-i Kuzatdan
İdâre Meclisi		
A'zâ-yı Müntehabe	A'zâ-yı Tabiiyye	

Hacı Ömer Efendi Hacı Hasan Efendi Hacı Hafız Mustafa Efendi Hacı Mustafa Ağa Sandık Emîni Hafız Süleyman Efendi	Nâib Efendi Müfti Efendi Mal Müdürü Efendi Kâtib İbrahim Hilmi Efendi
Şakird Tevfik Efendi	

(199)

Beledi Meclisi	Bidayet Mahkemesi
Reîs Kadri Bey A'zâ Hacı Osman Ağa Hafız Süleyman Efendi Hafız Ömer Efendi Hacı Ali Efendi Hacı Ali Ağa Kâtib ve Emin-i Sandık Hacı Mustafa Efendi	Reis Naib Efendi A'zâ Hafız Muhammed Efendi Arif Ağa Kâtib-i Evvel Mustafa Efendi Kâtib-i Sani Nazmi Efendi Müstantık Muavini Hasan Efendi İcra Mübaşiri Hacı Halil Ağa Eytam Müdürü Hacı Abdullah Efendi
Ziraat Meclisi	Maarif Meclisi
Reîs Hacı Mustafa Efendi A'zâ Hacı Ali Ağa Hacı Ali Efendi Hacı Osman Ağa Gök Osman Ağa Ömer Ağa	Müderis Reîs Elhac Ahmed Efendi A'zâ Rüşdiyye Muallimi Osman Efendi Hacı Ömer Efendi Hacı Hafız Mustafa Efendi Hacı Mustafa Ağa
Ağnam ve A'sar Me'murları	
Ser kâtib Hüseyin Efendi	Memur Hüseyin Avni Efendi

Anbar memuru Mustafa Efendi Kâtibi Ali Efendi	Kâtib-i Sani Osman Efendi Çeltik Memuru Ali Ağa
--	--

(200)

Rüşdiye Mektebi	Menafi Sandığı
Muallam-i Evvel Osman Efendi Muallim-i Sani Mahmud Efendi Rik'a Hocası İbrahim Hilmi Efendi Bevvâb Ömer Ağa Şakirdan 67	Hafız Muhammed Efendi Hacı Hasan Efendi Kâtib ve Emin-i Sandık Hafız Şükrü Efendi Sermayesi gurus Aslı 65796 Güzeşte 6179 71975
Bazı Memurin	
Telgraf ve Posta me'muri İsmail Efendi Şakird İsmail Hakkı Efendi Rüsumu sitte Memuru Muhammed Ali Efendi Ma Tahir vergi kâtibi Hüseyin Zihni Efendi Tapu Kâtibi Ali Mahir Efendi Süvari Orman Memuru Ali Ağa Kereste Memuru Hasan Efendi Zabıta Memuru İsmail Ağa Ser Tahsildar Osman Efendi Süvari Tahsildar 9 Piyade tahsildar 1 AdedAded	
Turagan Nahiyesi	
Müdür vekili Hacı Hasan Ağa Nâib Ali Efendi	

Kâtib Ali Bey
Tapu Kâtibi Abdullah Efendi
Maa Tahrir Vergi Kâtibi Cemal Efendi

(201)

Boyabad Kazâsı

Boyabad Kasabası kaimmakamlık merkezi olup Sinob'un cihet-i cânibisinde ve merkez vilayet ve livâya on sekiz saat mesafededir. Boyabad Kazâsı şarken Amasya'ya tabi Vezir Köprüsü ve garben Taşköprü ve Stefan kazâlarının bazı cihetleri ve câniben yine Taşköprü ve Tosya'da Kargı ve şimâlen Sinob kazâları hudutlarıyla mahduddur. Kasaba-i mezbure maa nahiye dört mahalle ve elli bir karyeden ve sekenesi dahi beş bin üç yüz hane yirmi iki bin nüfusun İslam ve altmış Müslim ve üç yüz gayr-i Müslüm puşyan taifesinden ibarettir ve senede birer defa üç gün müddetlerle Ağustosun yirmisinde Ayın Oyun ve Eylülün otuzunda Çarşamba ve Teşrin-i Evvel'in otuzunda Avloğuc panayırları güşâd olunur. Kazâ-i mezburun mahsûlât-ı araziyesi pirinç ve pamuk ve cehri ve salep ve envai hububat olup arazisi gayet münbittir.

STEFAN KAZÂSI

	Kaimmakam Osman Nuri Efendi Nâib Hüseyin Vasfî Efendi Müfti Mal Müdürü Şakir Efendi	
--	--	--

(202)

Bidayet Mahkemesi

İdâre Meclisi

Reîs Nâib Efendi Muhammed Bey Vasil Ağa Kâtib-i evvel İdris Efendi Kâtib-i sani Ahmed Efendi Müstantik Muavini Ahmed Rıfat Efendi İcra Mübaşiri Muhammed Efendi Diğeri Ali Çavuş	Reîs Kaimmakam Efendi Nâib Efendi Mal Müdürü Efendi Tahir Ağa Yorgi Efendi Vasil Ağa Kâtib Ali Osman Efendi Sandı Emmini Hüseyin Efendi
---	--

Ağnam ve Aşar Memurları	Menafi Sandığı
Memur İbrahim Edhem Efendi Baş kâtib Ahmed Hamdi Efendi Refîki İbrahim Kaşif Efendi Anbar Memuru Yusuf Fahri Efendi	Kâtib ve Emin-i Sandık Hüseyin Efendi Sermayesi gruş Aslı 231332 20 Güzeştesi 19199 00 232591 20
Bazı Memurin	
Rusûmât memuru Hüseyin Avni Efendi Tabu Kâtibi İzzet Efendi Piyade Salih Ağa Süvari memuru hüseyin Efendi Diğeri Mustafa Ağa Ma Tahrir Virgü Kâtibi Yakub Efendi	

(203)

Ma Akkaya Çakılı Nahiyesi
Müdür Yusuf Ziya Efendi Nâib Halil Efendi Kâtib Ali Fevzi Efendi Ma Tahrir Vergi Kâtibi Seyyid Muhammed Efendi

Stefan Kazâsı

Bu dahi kaimmakamlık merkezi olub vilayetin şark-ı şimâlisinde ve Sinob'un cihet-i garbisinde olub merkez vilayete yirmi dört ve livâyâ on saat mesafededir. Stefan Kazâsı şarken Sinob ve garben Kastamonuya merbut İnebolu ve câniben Boyabad kazâları hudutlarıyla mahdud olarak şimâl ciheti bahr-i siyahdır. Kasaba-i mezbure maa nahiye otuz sekiz karyeden ve sekenesi iki bin sekiz yüz üç hane on üç bin iki yüz on İslam ve yüz beş hane dört yüz doksan beş nüfus-u Rumdan ibarettir. Senede birer defa üçer gün müddetlerle Nisanın yirmi üçünde Barna İskeleyi ve Temmuzun yirmi yedisinde Ayandon ve Ağustosun on beşinde Helaldı panayırları güşad olunur. Ve mahsûlât-ı araziyesi envai hububat ve kestane ve külliye-tü elmadan ve muamelat-ı ticariyesi müteaddit su hızârlarından çıkarılıp Dersâadet ve memalik-i saireye nakil olunan kaliteli keresteden ibarettir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

H. 1286 (M. 1869) – H.1299 (M. 1882) YILLARI ARASINDA KASTAMONU VİLAYET SALNÂMELERİNDE SİNOP SANCAĞI VE KAZÂLARI İLE İLGİLİ BÖLÜMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. Sinop Sancağı'nın İdari Yapısı

Candaroğulları ve İsfendiyoğulları toprakları kesin olarak Fatih Sultan Mehmet tarafından ele geçirildikten sonra Kastamonu şehri, Osmanlı idari sitemine göre Anadolu Beylerbeyliği'ne bağlı bir sancak, Sinop şehri de bu sancağa bağlı bir kazâ olarak yönetilmeye başladı. 19. Yüzyıla kadar bu şekilde devam eden idari yapı, 19. Yüzyılda Tanzimat dönemi ile birlikte değişti. Kastamonu bu dönemde vilayet merkezi olmuş, Sinop'ta bu vilayete bağlı sancak konumuna gelmiştir.⁴⁷

Osmanlı Devleti 19. Yüzyıl boyunca her alanda olduğu gibi idari alanda da yeniliklere gitmiş, özellikle Tanzimat döneminden sonra bu yenilikler farklı bir ivme kazanmıştır. Bu değişim Islahat Fermanı ile farklı bir statü kazanmış, vilayet, sancak ve kazâ yönetimleri yeniden düzenlemekle birlikte, idari birimlerde halkın, özellikle gayrimüslim nüfusun idâreye katılmaları önemli ölçüde sağlanmaya çalışılmıştır.

8 Ekim 1864 tarihli Vilayet Nizamnamesi ile vilayetler sancaklara, sancaklar (livâ) kazâlara ayrılmıştır. Bu nizamnameye göre sancakları mutasarrıflar, kazâları ise bu mutasarrıflara bağlı kaimmakamlar yönetcektir. Osmanlı Devleti bu dönemde idari yapı ile ilgili düzenlemelere devam etmiş, 22 Ocak 1871 tarihli İdâre-i Umumiye-î Vilayet Nizamnamesi ile vilayet, sancak, kazâ ve köylerin yönetim yapısı, yöneticileri ve görevleri yeniden belirlenmiştir.⁴⁸

Kastamonu Vilayeti, H.1288 (M.1871) Salnâmesine göre 4 Sancak (Kastamonu , Sinop, Bolu ve Çankırı) ve bunlara bağlı 21 kazâdan oluşmaktaydı. Çalışmamızın ana konusunu oluşturan Sinop Sancağı, 3 kazâdan ve onlara bağlı 3 nahiyeden oluşmaktaydı.⁴⁹ İncelediğimiz 14 salnamede de bu idari yapı değişmeyecektir.

⁴⁷ Enver Ziya Karal; Osmanlı Tarihi, C. VI, Üçüncü Baskı, T.T.K. Yayınları, Ankara 1983, s. 127.

⁴⁸ Ortaylı, İ. (2011). *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahallî İdâreleri (1840-1880)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları. S.61-69

⁴⁹ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1288(M.1871), s.82,86,87

Tablo 1: H.1288 (M.1871) Salnamesine göre Sinop Sancağı, kazâları ve nahiyeleri

	Kazâ Adı	Nahiye Adı
Sinop Sancağı	Sinop Kazâsı	Gerze (Kasaba)
	Boyabad Kazâsı	Turağan (Durağan)
	Stefan (Ayancık)	Çakıllı (Akkaya)

Çalışmamızın daha iyi anlaşılabilmesi, Sinop Sancağı ve ona bağlı kazâları ile ilgili bölümleri idari açıdan incelemek ve değerlendirmek için öncelikle sancağın en büyük mülki amiri olan mutasarrıflardan başlamak uygun olacaktır. 1871 Nizamnamesi'ne göre sancakların (livâ) başındaki en yüksek rütbeli görevli Mutasarrıflardır. Sinop Sancağı'nda incelediğimiz salnamelerde görev yapan mutasarrıflar şu şekildedir:

Tablo 2: H.1286 (M.1869) – H.1299 (M.1882) salnamelerine göre Sinop Sancağı Mutasarrıfları

Salname Yılı	Mutasarrıf Adı
H.1286 (M.1869)	Tevfik Paşa
H.1287 (M.1870)	Mustafa Bey
H.1288 (M.1871)	Mustafa Bey
H.1289 (M.1872)	Mustafa Bey
H.1290 (M.1873)	Ahmed Tevfik Efendi
H.1291 (M.1874)	Ahmed Tevfik Efendi
H.1292 (M.1875)	Ahmed Tevfik Efendi
H.1293 (M.1876)	Ahmed Bey
H.1294 (M.1877)	Ahmed Bey
H.1295 (M.1878)	Muhammed Şefik Bey
H.1296 (M.1879)	Muhammed Şefik Bey
H.1297 (M.1880)	Muhammed Şefik Bey
H.1298(M.1881)	Muhammed Veysel Paşa
H.1299 (M.1882)	Muhammed Veysel Paşa

Tablo 2’de görüleceği üzere incelemiş olduğumuz 14 salnamede görevli Mutasarrıflar en fazla üç yıl çalışmıştır. Ayrıca idari yapılanmada yer alan Sinop Kazâsı’na ayrıca kaimmakam atanmamış, bu kazâ mutasarrıf tarafından idâre olunmuştur. Sancak idari yapısının başındaki mutasarrıftan başka, yönetim yapısında farklı meclisler, kurullar ve kalemler oluşturulmuştur.

H. 1286 tarihli 1 Numaralı salnamede mutasarrıfın da içinde bulunduğu, nâib, müfti, muhasebeci ve tahrîrât müdüründen oluşan ‘Merkez Livâ Memurları’ adı ile bir üst kurul mevcut olup, bu üst kurul üyelerinin sayıları değişmekle birlikte H. 1299 tarihli 14 numaralı salnameye kadar kesintisiz devam etmektedir. Bu üst kurulun üye sayısı bazı salnamelerde 5, bazılarında 6 olarak verilmiştir. İncelediğimiz son salname olan H.1299 tarihli 14 numaralı salnamede Mutasarrıf başkanlığındaki bu üst kurulda nâib, müfti, muhasebeci, tahrîrât müdürü, vakıflardan sorumlu evkaf müdürü ve tapu ve kadastro işlerinden sorumlu olan defteri hakani memuru olmak üzere 6 üye yer almaktadır.⁵⁰

Sancak merkezinde yer alan diğer bir meclis, başkanlığını mutasarrıfın yaptığı üye sayısı 6 ile 10 arasında değişen İdâre Meclisleridir. Sancak idâre meclisleri idari, mali, bayındırlık, eğitim, ticaret, tarım ve idari uyuşmazlıkların görüşülüp karara bağlandığı meclislerdi. Bu meclislerde ilk salnamelerde üyeler, a’zâ olarak belirtilmiş, H. 1292 tarihli 7 Numaralı salname ile birlikte üyeler, nâib, müfti, muhasebeci, tahrîrât müdürü gibi doğal üyelerin yanında, ‘A’zâi Müntahabe’ olarak adlandırılan içinde Müslüman ve Gayrimüslim temsilcilerin olduğu seçilmiş üyelerden oluşmaktaydı.⁵¹ Sancak İdâre Meclisi ile ilgili önemli detaylardan biri de ilk salnameden incelediğimiz son salnameye kadar, bu mecliste Müslüman üyelerin yanında, Gayrimüslim üyelerin de istisnasız yer almasıdır. Görüldüğü üzere idâre meclisleri, merkezden atanan memurlar ile halktan ve eşraf temsilcilerinden oluşan aynı zamanda gayrimüslim ahaliye de önemli ölçüde yer veren karma nitelikli kurullar olup önemli yetkileri vardı.

Sinop Sancak merkezinde Mutasarrıfın yazışmalarını yürüten tahrîrât kalemi, ilk salnamede 4 üyeden oluşmakta sonraki salnamelerde üye sayısı 8’e kadar çıkmaktadır. H.1286 (M.1869) tarihli 1 Numaralı Salnamede ‘Tahrîrât Kalemi’ tahrîrât müdür

⁵⁰ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1299(M.1882), s.187

⁵¹ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1292(M.1875), s.126

muavini, yazıların müsveddelerini hazırlayan bir müsevvid, yazıları temize çeken bir mübeyyiz ve bir sandık emîni olmak üzere 4 üyeye sahipti.⁵² H.1299 (M.1882) tarihli 14 Numaralı salnamede Tahrîrât Kalemî, bir müsevvid, iki mübeyyiz, bir evrak müdürü olmak üzere 8 üyeden oluşmaktadır.⁵³

Sancak merkezinde oluşturulan diğer bir kalem olan gelir - gider işlerini yürüten ‘Muhasebe Kalemî’ 1 Numaralı salnamede, biri gelirleri kaydeden görevli olan mukayyed (kayıtçı) , bir muavin, bir refîki, bir de arazi memuru olmak üzere, 4 üyeden oluşmaktaydı. İncelediğimiz 14 salnamenin tamamında yer alan bu kalemin üye sayısı ileriki salnamelerde 9’a kadar çıkacaktır.

Sancak idari yapısında yer alan kurumlardan bir diğeri belediyeler ve belediye meclisleriydi. Tanzimat öncesi Osmanlı kentlerinde, günümüz belediye hizmetlerini üstlenen ayrı bir kuruluş bulunmamaktaydı. Osmanlı Devleti’nde belediye ifadesi Tanzimat dönemiyle birlikte kullanılmaya başlanmış bir kavramdır. Belediyelerin yürütmekle yükümlü olduğu başlıca işler, hükümet temsilciliğini yürüten yöneticiler, esnaf dernekleri temsilcileri, kadılar ve kent ileri gelenlerince karşılanıyordu. 1864 ve 1871 tarihli Vilâyet Nizamnamelerinde yer verilen ve zaman içerisinde yapılan düzenlemeler sonucunda belediyelerin teşkilat yapıları şekillenmiştir.⁵⁴ Sinop Sancağı’nda görev yapmış olan belediye başkanları ve belediye meclisi üye sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3: H.1286 (M.1869) – H.1299 (M.1882) salnamelerine göre Sinop Sancağı’nda görev yapmış Belediye Başkanları ve Belediye Meclisi Üye Sayıları

Salname Yılı	Belediye Başkanı	Belediye Meclisi Üye Sayısı
H.1286 (M.1869)	-	-
H.1287 (M.1870)	Osman Efendi	6 Üye
H.1288 (M.1871)	Abdülkerim Efendi	6 Üye
H.1289 (M.1872)	Osman Nuri Efendi	6 Üye
H.1290 (M.1873)	Seyid Muhammet Efendi	5 Üye

⁵² Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1286(M.1869), s.45

⁵³ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1299(M.1882), s.189

⁵⁴ Çadircı, M. (1997). *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentleri’nin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları. s. 273-278

H.1291 (M.1874)	Veli Ağa	5 Üye
H.1292 (M.1875)	Osman Nuri Efendi	6 Üye
H.1293 (M.1876)	Hüseyin Efendi	5 Üye
H.1294 (M.1877)	Hüseyin Efendi	4 Üye
H.1295 (M.1878)	-	4 Üye
H.1296 (M.1879)	Ahmet Fuat Efendi	9 Üye
H.1297 (M.1880)	Ahmet Fuat Efendi	9 Üye
H.1298(M.1881)	Mustafa Galip Efendi	6 Üye
H.1299 (M.1882)	Asım Efendi	8 Üye

Tabloda görüleceği üzere 1. Salmamede Belediye başkanı ve belediye meclis üyeleri hakkında herhangi bir kayıt mevcut değildir. Ayrıca 8. Salname olan H. 1295 tarihli salname kaydında Belediye Başkanı bölümü boş bırakılmış olup, Belediye Meclis üyeleri mevcuttur.⁵⁵ Sancak İdâre Meclislerinde olduğu gibi, Belediye meclis üyelerinde de Müslüman nüfusun temsilcileri olduğu gibi Gayrimüslim nüfusun temsilcileri de önemli ölçüde bulunmaktadır. Örneğin H.1297 (M.1880) tarihli 12 Numaralı Salmamede, belediye meclisinde bulunan 9 üyeden 5'i Müslüman, 4'ü Gayrimüslim üyeden oluşmaktaydı.⁵⁶ H.1299 (M.1882) tarihli 14 Numaralı Salmamede belediye hizmetleri için önemli bir yere sahip olan iki adet zabıta memuru kayıtlarda ilk kez yer almıştır.⁵⁷

Sinop Sancağı'nda H.1289 (M.1872) tarihli 4 Numaralı salnamede günümüzdeki karşılığı tapu ve kadastro işlerini yürüten Defter-i Hakani kalemi oluşturulmuş, diğer salname kayıtlarında da karşımıza çıkan bu kalemdeki üye sayısı 3 ile 5 arasında değişkenlik göstermiştir. Ayrıca H.1288 (M.1871) tarihli 3 Numaralı salnamede vakıf işlerini düzenlemek için Evkaf Kalemi oluşturulmuştur.⁵⁸

Sinop Sancak Merkezi idari yapısına genel olarak baktığımızda, merkezden gönderilen görevlilerle yerel halk ve eşrafın meclisler ve kurullar oluşturduğu, Tanzimat ve özellikle Islahat Fermanı'nın yansımaları ile oluşturulan 1864 ve 1871

⁵⁵ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1293(M.1876), s.111

⁵⁶ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1297(M.1880), s.162

⁵⁷ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1299(M.1882), s.191

⁵⁸ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1288(M.1871), s.85.

Nizamnameleri ile teşkilatlandırılan yerel yönetimlerde gayrimüslim nüfusa ciddi oranda temsil hakkı verildiği görülmektedir. Sancak merkezinde oluşturulan diğer meclis, kalem ve kurullar çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde, ilgili konu başlığı altında inceleneceğinden dolayı bu bölümde onlarla ilgili açıklamalara yer verilmemiştir.

Kazâlarda 1871 Nizamnamesi'nden önce kazâ müdürleri görev yaparken, bu nizamnameden sonra kazâlar, kaimmakamlar ile yönetilmeye başlanmıştır.⁵⁹ İncelemiş olduğumuz salnamelerde Sinop Kazâsı'na ayrı kaimmakam atanmamış, bu kazâ Sinop Mutasarrıfı tarafından yönetilmiştir. Çalışmamızın ana kaynağı olan 14 salnamede Sinop Sancağı'na bağlı diğer iki kazâ olan Boyabad ve Stefan kazâlarında görev yapan kaimmakam isimleri şöyledir:

Tablo 4: H.1286 (M.1869) – H.1299 (M.1882) salnamelerine göre Boyabad Kazâsı ve Stefan Kazâsı Kaimmakamları

Salname Yılı	Boyabad Kaimmakamları	Stefan Kaimmakamları
H.1286 (M.1869)	Ali Zahir Efendi	Ahmed Hilmi Efendi
H.1287 (M.1870)	Osman Nafiz Efendi	Ali Bey
H.1288 (M.1871)	İsmail Tevfik Bey	Hacı Ali Bey
H.1289 (M.1872)	İffet Bey	Süleyman Efendi
H.1290 (M.1873)	Halil Efendi	Hasan Fikri Efendi
H.1291 (M.1874)	Halil Sıdkı Efendi	Hasan Fikri Efendi
H.1292 (M.1875)	Muhammed Şükrü Efendi	Ahmed Rüştü Efendi
H.1293 (M.1876)	Hacı Osman Efendi	Ali Efendi
H.1294 (M.1877)	Mustafa Raşid Efendi	Ali Efendi
H.1295 (M.1878)	Mustafa Salim Efendi	-
H.1296 (M.1879)	Mustafa Salim Efendi	İbrahim Kadem Efendi
H.1297 (M.1880)	Muhammed Muhlis Efendi	Hacı İbrahim Efendi
H.1298 (M.1881)	Muhammed Muhlis Efendi	Hacı İbrahim Kadem Efendi
H.1299 (M.1882)	Osman Nuri Efendi	Osman Nuri Efendi

⁵⁹ Mutûllah Sungur; "XIX. Yüzyıl Osmanlı Devleti'nde Taşra İdâresi ve Vilayet Yönetimi", Türkler, C. 13, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 756.

Tablo 4’de görüleceği üzere Sancak merkezindeki mutasarrıflar gibi kazâlardaki kaimmakamlarda uzun süre görev yapmamıştır. Osmanlı merkezinden gönderilen yöneticilerin yerel yönetimlerde uzun süre görev yapmamaları, yöneticilerin bölgede fazla etkili olmalarının istenmemesi ve yerel ileri gelenlerle ilişkilerin halkın aleyhine olabileceği endişesi olarak belirtilebilir.

Boyabad ve Stefan Kazâlarında, sancakta mutasarrıfın başkanlığında oluşan üst kurula benzeyen kaimmakamın başkanlığında nâib, müfti ve mal müdüründen oluşan bir kurul mevcuttur. Ancak bu kurul Stefan Kazâsı’nda müfti bölümü boş olduğundan bir kişi eksiktir. Boyabad ve Stefan Kazâlarında incelemiş olduğumuz 14 salnamede kesintisiz var olan en önemli meclis, başkanı kaimmakam olan İdâre Meclisi’dir. Üye sayısı 3 ile 7 arasında değişen idâre meclisindeki üyeler, H.1292 (M.1875) yılındaki 7 Numaralı salnameden itibaren A’zâ’i Tabi’iye (Daimi) ve A’zâ’i Müntahabe (Seçilmiş) olarak iki gruba ayrılmış ve bu salnameden sonra a’zâlar bu şekilde sınıflandırılmıştır.⁶⁰ Daimi üyeler, nâib, müfti ve mal müdürü gibi görevlilerden oluşurken, seçilmiş üyeler kazâların ileri gelenlerinden yani yerel eşraftan oluşmaktadır. Seçilmiş üyelerin içinde gayrimüslim nüfustan kişiler de bulunmaktadır. Bu durum yereldeki kurul ve meclislerde azınlık olarak adlandırabileceğimiz gayrimüslim nüfusa önemli haklar verildiğinin göstergesidir. Kazâlarda bulunan diğer önemli bir meclis olan başlangıç mahkemesi olarak adlandırabileceğimiz Deâvî Meclisi, Adalet bölümünde inceleneceğinden bu meclise değinilmeyecektir.

Kazâlardaki idari yapının önemli birimlerinden biri de Belediye Meclisi’dir. Ancak bu bölümde dikkatimizi çeken en önemli bilgi, Stefan Kazâsı’nda incelemiş olduğumuz 14 salnamede belediye meclisine dair herhangi bir kayıt olmamasıdır. Boyabad Kazâsı’nda belediye meclisi, Sinop Sancağı’nda olduğu gibi H.1287 (M.1870) tarihli, 2 Numaralı Salnamede itibaren oluşmuştur.⁶¹ Daha sonra bu meclis kesintisiz olarak 13 salnamenin kayıtlarında yer almıştır. Belediye Meclisinde başkan ve üyelerden başka kâtib ve sandık eminlerinin isimleri de salname kayıtlarında mevcuttur.

Sinop Sancağı’ndaki diğer idari birim olan nahiyeler hakkında da salnamelerde önemli bilgiler mevcuttur. Sinop Kazâsı’na bağlı Gerze Nahiyesi, Boyabad Kazâsı’na

⁶⁰ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1292(M.1875), s.131-132.

⁶¹ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1287(M.1870), s.84

bağlı Durağan Nahiyesi ve Stefan Kazâsı'na bağlı Çakıllı Nahiyeleri ilk salname kayıtlarında bir müdür ve birkaç memurdan ibarettir. İlerleyen yıllardaki salname kayıtlarında Durağan ve Çakıllı Nahiyelerine birkaç memur daha eklenmekle birlikte, nahiye düzeyinde en önemli gelişmeler Gerze Nahiyesi'nde yaşanmıştır. Gerze Nahiyesi 'ne 7 Numaralı Salname kaydında gösterildiği üzere Rüşdiyye Mektebi açılmış, birçok yeni memur görev almış, 13 Numaralı Salnamede Belediye Meclisi kurulmuştur.⁶² Bunun yanında 14 Numaralı Salnamede ikisi Müslüman, ikisi gayrimüslim üye olan 'Nahiye meclisi a'zâları' oluşturulmuştur. Stefan bir kazâ olmasına rağmen yukarıda belirtildiği üzere belediye meclisi kurulmamış ancak nahiye olan Gerze'ye belediye meclisinin kurulması bu nahiye'nin zaman içerisinde idari olarak gelişimini ve şehir yapılanmasına dönüşümünü gösteren önemli bir örnektir.

Sancakların en küçük idari birimi olan köyler hakkında da incelemiş olduğumuz 14 salnamede kayıtlar mevcuttur. H.1286 (M.1869) tarihli 1 Numaralı salnamede köy isimlerine de yer verilmiş, incelemiş olduğumuz diğer 13 salnamede köy isimleri verilmemekle birlikte sadece sayıları kayıtlarda yer almıştır. Örnek olarak 1 Numaralı salnamede Sinop merkez kazâda 23, Gerze Nahiyesi'nde 28, Boyabad Kazâsı'nda 56, Durağan Nahiyesi'nde 15, Stefan Kazâsı'nda 23, Çakıllı Nahiyesi'nde 14 köy mevcuttur.⁶³ İncelediğimiz son salname olan 14 Numaralı Salname kayıtlarında Sinop'ta 40 köy, Boyabat'ta 51 köy ve Stefan'da 38 köy olduğu belirtilmiştir.⁶⁴

3.2. Sinop Sancağı'nda Adli Yapı

Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan itibaren İslam Dini'nin esaslarına dayalı Şer'i Hukuk, gelenek ve fermanlarla şekillenen Örfî Hukuk önemli bir yere sahip olmuştur. Ancak Örfî Hukuk hiçbir zaman Şer'i Hukuk'a aykırı olmayacağı unutulmamalıdır.⁶⁵ Osmanlı hukuk sisteminde önemli bir yere sahip olan kadılar 19. Yüzyıla kadar önemini korusa da bu yüzyıldan itibaren kadılığın yerini naiplik almaya başlamıştır. Osmanlı

⁶² Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1298(M.1881), s.180

⁶³ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1286(M.1869), s.122-123

⁶⁴ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1299(M.1882), s.197,201,203

⁶⁵ Mehmet Akif Aydın; "Osmanlı Hukukunun Temel Yapısı ve İşleyişi", Türkler, C.10, Yeni TürkiyeYayınları, Ankara 2002, s. 16.

Devleti'nde Tanzimat'a kadar tek dereceli ve tek hakimli şer'iyye mahkeme sistemi hakimken, bu dönemde yapılan yeniliklerle beraber, şer'iyye mahkemelerinin yanında çeşitli mahkemelerde kurulmuştur.⁶⁶

Osmanlı adalet ve hukuk sistemindeki değişiklikler, Sinop Sancağı ve kazâlarında da kendini göstermiştir. H.1286 (M.1869) tarihli 1 Numaralı salnamede Sinop Sancağında adalet ve hukukla ilgili iki kurul mevcuttur. Bunlardan birisi Nâib Efendi'nin başkanlık ettiği, ikisi gayrimüslim olmak üzere 6 üyeden oluşan sancak temyiz ve cinayet meclisidir. Bu mecliste nâib doğal başkan olup, diğer altı üye seçilmiş olarak adalandırabileceğimiz, mümeyyizan olarak kayıt altına alınmıştır. Ayrıca bu mecliste bir de kâtib mevcuttur. 1 Numaralı salnamede hukuk ile ilgili diğer kurum, sancak ticaret mahkemesi olup, bu mahkeme bir başkan 2 daimi a'zâ ve bir kâtibden oluşmaktadır.⁶⁷

Sinop Sancağı'nda incelemiş olduğumuz ilerleyen yıllardaki salnamelerde adalet ve hukukla ilgili mahkeme ve heyet isimlerinde, üyelerinde bir takım değişiklikler olmuştur. 2, 3 ve 4 Numaralı Salnamelerde Sancak Temyiz Heyeti olarak adlandırılan kurul, nâib başkanlığında 5 ile 9 üye arasında üyeden oluşmaktaydı. Ancak H.1290 (M.1873) tarihli 5 Numaralı salnameden itibaren bu kurulun adı Sancak Temyiz Meclisi olmuş, 5,6,7,8,9,10 ve 11. Salnamelerde nâib başkanlığında 4 üye ve kâtiblerden oluşan bir meclis haline gelmiştir. Bu heyet ve meclis üyelerinin bir kısmı gayrimüslimlerden oluşmaktaydı.

1 Numaralı Salnamede geçen sancak ticaret mahkemesi 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11 Numaralı Salnamelerde kayıtlarda yer almış 1 başkan, 2 daimi üye, geçici olarak Türkçe'ye çevirebileceğimiz 4 muvakkate üye ve kâtibten oluşmuştur. Görüleceği üzere gerek sancak temyiz meclisi, gerekse sancak ticaret mahkemesi H.1296 (M.1879) tarihli 11 Numaralı salnameden sonra kayıtlarda yer almamıştır.

H. 1297 (M.1890) tarihli 12 Numaralı Salname ile sancak merkezinde nâib başkanlığında günümüzdeki Asliye Mahkemesi olarak adlandırabileceğimiz Bidayet Mahkemesi ve Hukuk Meclisi adında yeni bir kurul kurulmuştur. 13 Numaralı

⁶⁶ Mehmet Akif Aydın; "Osmanlıda Hukuk", Osmanlı Devleti Tarihi, C. 2, Feza Gazetecilik Yayınları, İstanbul 1999, s. 435.

⁶⁷ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1286(M.1869), s.44

Salnamede Sancak Bidayet Mahkemesi olarak adı geçen bu mahkeme, hukuk ve ceza dairesi olarak iki ana birime ayrılmıştır. Nâib, hukuk dairesinin başında yer almıştır. Hukuk ve ceza dairelerinin ayrı başkanları ve üyelerinin yanında kâtiblerin de bulunduğu görülmüştür. Benzer bir yapılanma son incelemiş olduğumuz 14 Numaralı salnamede de mevcuttur. Bu dairelerin üyeleri arasında gayrimüslim temsilcilerin olduğu da tespit edilmiştir.⁶⁸

İncelemiş olduğumuz 14 salname içinde adalet ve hukuk konusunda dikkati çeken bir başka kalem, Mahkeme- i Şer'iyye kalemidir. Bu kaleme 1,2 ve 3 Numaralı Salnamelerde yer verilmemiş, ancak H.1289 (M.1872) tarihli 4 Numaralı Salnamede bir kâtibden oluşan bir kalem tesis edilmiştir.⁶⁹ Bu kalem 5,6,7,8 ve 9 Numaralı Salnamelerde bir veya iki kâtib olarak görev yapmaya devam etmiş ancak H.1295 (M.1878) tarihli 10 Numaralı Salnamede ve sonraki salnamelerde bu kalem kayıtlarda yer almamıştır.

Çalışmamızın diğer idari birimi olan kazâlarda yer alan adalet ve hukuk kurullarına da değinmek taşradaki yapıyı anlayabilmek için faydalı olacaktır. Boyabat ve Stefan Kazâlarında 1 Numaralı Salnameden başlayarak 12 Numaralı Salnameye kadar nâibin başkanlığında başlangıç mahkemesi olarak adlandırabileceğimiz Deâvî Meclisleri bulunmaktadır. Deâvî Meclislerinde seçilmiş olarak adlandırabileceğimiz mümeyyiz unvanı ile 3 veya 4 üye ile birlikte kâtibler de görev yapmaktadır. Deâvî meclislerinde diğer meclisler de olduğu gibi gayrimüslim üyelerde görev yapmaktadır.

H. 1297 (M.1890) tarihli 12 Numaralı Salnamede sancak merkezinde oluşturulan mahkemeye paralel olarak, günümüzdeki Asliye Mahkemeleri olarak adlandırabileceğimiz Bidayet Mahkemeleri Boyabat ve Stefan Kazâlarında da kurulmuştur.⁷⁰ Bu iki kazâda oluşturulan Bidayet Mahkemeleri nâib başkanlığında içinde gayimüslimlerinde bulunduğu üyelerden, kâtiblerden ve sorgu hakimi olarak günümüz Türkçe'sine çevirebileceğimiz müstantik üyeden oluşmaktaydı. Ancak hem Boyabat hem de Stefan Kazâlarında müstantik muavini görev yapmıştır. Kazâlardaki

⁶⁸ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1299(M.1882), s.188

⁶⁹ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1289(M.1872), s.92

⁷⁰ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1297(M.1880), s.169-171

Bidayet Mahkemelerine ait bilgiler, 13 ve 14 Numaralı Salnamelerde de kayıt altına alınmıştır.

3.3. Sinop Sancağı'nda Ekonomik-İktisadi Yapı

Sinop şehri tarihsel süreçte ekonomik açıdan uzun süre canlı bir ticaret merkezi olmuş, Karadeniz gibi zorlu bir denizde doğal limanı sebebiyle Anadolu'dan Karadeniz'e ulaşan ticaret yollarının güzergâhında önemli bir uğrak yeri olmuştur. Osmanlı egemenliği döneminde bu canlılığını korumayı başaran Sinop, tersanesiyle Osmanlı donanmasına önemli katkılar sunmuştur. Ancak 1853'de Rus donanmasının baskını sonrası Sinop şehri ve limanı eski önemini kaybetmeye başlamıştır.

İncelemiş olduğumuz 19. Yüzyılın ikinci yarısına ait dönemde Sinop Sancağı ve kazâlarına ait ekonomik faaliyetler salnamelerde önemli bir yer tutmuştur. Bu sebeple çalışmamızı ticaret, tarım, hayvancılık olarak sınıflandırmaya çalışıp, önce sancak merkezindeki ekonomik faaliyetleri sonra ise kazâlardaki ekonomik faaliyetleri salnameler ışığında ortaya koymaya çalışacağız.

H.1286 (M.1869) tarihli 1 Numaralı Salnamede Vilayette Bulunan Rûsûmât Memurları bölümünde Sinop Sancağı'na ve Boyabad Kazâsı'na ait birer Rûsûmât memuru vardır. Günümüzdeki gümrük idâresi olarak söyleyebileceğimiz Rûsûmât kelimesi ileriki salnamelerde de çok kez karşımıza çıkacaktır. Şehirler hakkında malumat verilen bölümde, Sinop'ta çok sayıda bağ, bahçe olduğu Tersane ve Tophane-i Amire için büyük ağaçlar bulunduğu ve kerestelerin dış pa'zârlara nakil olunduğu belirtilmiştir. Boyabad Kazâsı'nda sayısı belirtilmese de bir miktar çarşının bulunduğu, bağ, bahçe çeltik tarlalarının oldukça fazla olduğu, kaliteli pirinç ve salepin dışarı satıldığı belirtilmiştir. Stefan Kazâsı'nın yeni imar edildiği, Tersane ve Tophane-i Amire için kaliteli kereste kesilmekte olduğu belirtilmiştir. Aynı salnamenin son bölümünde Sinop'ta 752 dükkan, 5 han, Boyabat'ta 326 dükkan 4 han, Stefan Kazâsı'nda ise 25 dükkan olmak üzere toplamda 1103 dükkan, 9 han olduğu belirtilmiştir. Vilayet genelinde 7194 dükkan, 109 han olduğunu düşünürsek Sinop Sancağı'nın ekonomik canlılığı hakkında yoğunluk açısından çok fazla olmadığı yorumunu yapabiliriz. Yine aynı salnamede Sinop Sancağı için gelirler olarak adlandırabileceğimiz vâridât gelirleri şu şekilde sınıflandırılmıştır.

Tablo 5: H.1286 (M.1869) salnamesine göre gelirler (Vâridât-ı Mürettebe-i Seneviye)

Şehir	Vergisi	Bedelatı Askeri	Vâridât-ı Öşriyye	Ağnam Rüsumu Bedelatı	Rüsûmât
Sinop	233185	36240	192710	28500	51530
Gerze	333311	10977	243288	-	-
Boyabat	938102	16071	621000	150000	20000
Durağan	-	-	113435	-	00269
Stefan	278981	8900	209048	13550	27279
Çakıllı	155205	-	126462	-	12720

Tabloda görüldüğü üzere sancağa ait kazâ ve nahiye gelirleri ayrı olarak kayıt altına alınmış, vergiler beş başlık altında hesaplanmıştır.

H.1287 (M.1870) tarihli 2 Numaralı Salnamede Vilayette ve sancaklarda çiftçilere kredi sağlamak için oluşturulan ve günümüzdeki Ziraat Bankası'nın temeli diyebileceğimiz Menafi Umumiye Sandıkları'nın Bolu ve Sinop sancaklarında henüz oluşturulmadığı belirtilmiştir.⁷¹ Aynı salnamede geçmiş yılda Sinop ve Gerze'ye 100.000 Boyabat'a 15.000 dut fidanı dağıtıldığı, aynı yıl içinde de Sinop'a 10.000, Stefan'a 20.000, Boyabat'a ise 30.000 dut fidanının dağıtıldığı belirtilmiştir. Görüldüğü üzere devlet bu bölgenin iklim ve toprak şartlarını da düşünerek dut ağaçlarını yaygınlaştırmayı amaçlamıştır. Yeni oluşturulan Boyabat Belediye Meclisi'nde pirinç memurunun olması, Boyabat için pirincin giderek önemini arttıran bir tarım ürünü olduğunu göstermektedir. Yine aynı salname kayıtlarına göre Sinop'ta 18, Stefan'da 13 adet su hızarı olup, bu hızarlarda kesilen kerestelerin nakil olunduğu belirtilmiştir.

H.1288 (M.1871) tarihli 3 Numaralı Salnamede Sinop Sancağı'nda Menafi Umumi Sandıkları oluşturulmuştur. Sinop'ta 30.679, Boyabat'ta 44.500, Stefan'da 34.370 sermayeye sahip bu sandıkların sancak genelindeki sermayesi 109.549 dur. Aynı yıl, Bolu'da 629.224, Çankırı'da 269.809 sermaye olduğu değerlendirilirse Sinop'taki sermaye oldukça azdır. Yine bu salname kayıtlarında Sinop'a 250.000, Boyabat'a

⁷¹ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1287(M.1870), s.88

60.000 dut fidanının verildiği, ayrıca Boyabat'a Amasya'dan susam ve boya tohumları getirildiği belirtilmiştir.⁷²

H.1289 (M.1872) tarihli 4 Numaralı Salnamede Tersane, Kereste ve Orman Memurları oluşturulmuş, sancağın Menafi Umumiye Sandıkları 226268 sermayeye ulaşmıştır. Görüldüğü üzere bir önceki yıla göre sandıklardaki sermaye yaklaşık iki katına ulaşmıştır. Boyabat Kazâsı'na iki, Stefan Kazâsı'na bir yeni han yapıldığı kayıtlarda geçmektedir.(Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi, H.1289/M.1872: 139) Önceki yıllara göre dükkân ve han sayılarında herhangi bir değişiklik yoktur. Sancağın vergi gelirlerini incelediğimizde genel anlamda bir yükseliş olduğu görülmektedir. Su hızzarları sayısı aynı olmakla birlikte, yapılan yol ve köprüler için harcanan masrafta kayıtlarda gösterilmiştir.

H.1290 (M.1873) tarihli 5 Numaralı Salnamede ticaret ve ekonomi ile ilgili memuriyetlerin isimleri bulunmakla birlikte, sancaktaki Menafi Umumiye Sandıkları sermayesi düşmüştür. Boyabad Kazâsı'na 6, Stefan Kazâsı'na 10 yeni dükkânın inşa edildiği kayıtlarda yer almıştır. (Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi, H.1290/M.1873: 152) Sinop Sancağı'nda dükkân ve han sayılarının toplamında her hangi bir değişiklik yoktur. Bu salnamede vergi gelirleri olarak adlandırdığımız vâridâtların kayıtları oldukça değişmiştir. İlk dört salnamede 5 başlık altında kayıtları tutûlan vergi gelirleri bu salnamede 12 başlığa çıkarılmış, tütün gelirlerinden, muhacir aşarına, köy vakıflarından tımarlara kadar yeni vergiler kayıt altına alınmıştır. Osmanlı hazinesinin iflasa sürüklendiği bu dönemde, devletin vergi gelirlerini arttırmayı amaçladığı ve bu amaçla böyle bir çeşitlendirmeye gittiği akla uygun bir yorum olacaktır.

H.1291 (M.1874) tarihli 6 Numaralı Salnamede Sinop'ta tersane memurlarının yanında, Tersane meydan kalfaları tahsis edilmiş, Gerze'de iskele memuru adıyla bir görevli ile birlikte Sinop'ta tütün aşarı için bir memur ve kâtib kayıt altına alınmıştır. (Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi, H.1291/M.1874: 145) Bu salnamede dükkân sayısı sancak genelinde 1077'ye düşerken, Boyabat'a açılan bir hanla birlikte han sayısı 10'a yükselmiştir. Bir önceki salnamede çeşitlendirilen vergi gelirleri ile Sinop Sancağı'nda 4.998.148 kuruş 20 para vergi tahsil edilmiştir. 1 Numaralı Salnamede Sinop Sancağı genelinde 3.820.763 kuruş vergi toplandığı düşünülürse devletin bozulan ekonomiye

⁷² Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1288(M.1871), s.139-140

paralel olarak halktan aldığı vergiyi ciddi oranda arttırdığını söyleyebiliriz. Salnamenin son bölümünde Sinop Kazâsında 7 dükkânın tamir edildiği, 2 dükkanın yeni yapıldığı belirtilmiştir. Ayrıca 100 ölçek keten tohumu, 65 ölçek darı, 400 ölçek siyez, 680 ölçek yulaf, 1300 ölçek mısır, 3500 ölçek buğday ekildiği kayıtlarda yer almıştır.

H.1292 (M.1875) tarihli 7 Numaralı Salnamede çoğunluğu askeri olmak üzere 11 üyeden oluşan İstihkam İnşaiye Memurları oluşturulmuş, Orman, Kereste, Hapishane, Tersane memurlarının yanında Tersane meydan kalfaları kayıtlarda yer almıştır. Gerze Nahiyesi'nde ilk kez kereste memuru, Boyabat Kazâsı'nda ilk kez arz ve orman memuru kayıt altına alınmıştır. Sancak genelinde Menafi Umumiye Sandıklarının sermayesinde az da olsa bir yükseliş olmuştur. Rûsûmât Memurları her salnamede olduğu gibi bu salnamede de belirtilmiş, ilk kez Tütün (Duhan) Fabrikası memuru ve fabrika memuru adı ile memurlar kayıt altına alınmıştır. (Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi, H.1292/M.1875: 159) Osmanlı Devleti'nin klasik üretim sürecinden sanayi üretimine geçmeye çalıştığı bu dönemde Sinop Sancağı'nda fabrika memurlarının kaydının olması bu dönüştürmenin bir gayreti olarak değerlendirilebilir. Ancak adı geçen salname kaydında fabrika memurlarının adı geçmekle birlikte, fabrika ile ilgili bir bilgi mevcut değildir. Bu salnamede ilk kez İdâre-i Aziziye Acentesi olarak adlandırılan Devlet Vapur İşletme dairesi memuru ile Fransız acentesi memuru kayıtlarda ilk kez yer almıştır. 7 Numaralı Salnamede su hızarı sayısı Sinop'ta 48, Boyabat'ta 1, Stefan'da 35 olup toplamda 84 olarak belirtilmiş, bu rakam geçmiş salname kayıtlarına göre oldukça büyük bir artış olduğunu göstermiştir. Dükkân sayısı ise Sinop'ta 752, Boyabat'ta 310, Stefan'da 25 olmak üzere toplamda 1097 adet ile az da olsa bir artış göstermiştir. Han sayısı Sinop'ta 5, Boyabat'ta 7 olmak üzere toplamda 12'dir. Sinop Sancağı'ndan tahsil edilen vergi gelirlerinin bir önceki salname kayıtları ile hemen hemen aynı olduğu tespit edilmiştir. 7 Numaralı salnamenin son bölümünde, Sinop kasabasından başka Boyabat ve Stefan kazâlarında ekilen tarım ürünlerinin ölçek miktarları belirtilmiştir. (Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi, H.1292/M.1875: 192-193)

H.1293 (M.1876) tarihli 8 Numaralı Salnamede aynı memurların kayıtları olmakla birlikte, Menafi Umumiye Sandıklarının sermayesinde yine artış görülmüştür. Bu salnamede su hızarı sayısı ve dükkân sayısında düşüş görülürken, han sayısında artış kaydedilmiştir. Sinop Sancağı'ndan tahsil edilen vergi bir önceki salname kaydına göre

az bir yükseliş göstermekle birlikte hemen hemen aynıdır. 8 Numaralı salnamede ilk kez vilayet genelindeki hububat hakkında tablo halinde bilgi verilmiştir. (Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi, H.1293/M.1876: 154-155) Ayrıca Sinop Kazâsı'nda 10, Boyabat Kazâsı'nda 5, Stefan Kazâsı'nda 3 dükkan inşa edildiği kayıtlarda yer almıştır.

H.1294 (M.1877) tarihli 9 Numaralı Salnamede Sinop Sancağı'nda daha önceki salnamelerde olduğu gibi memuriyetler olmakla birlikte bazı önemli değişiklikler göze çarpmaktadır. Sancak merkez yönetiminde 1 başkan 7 üyeden oluşan Ziraat Meclisi, 1 başkan 4 üyeden oluşan Ticaret A'zâları, 4 kâtib 1 defterciden oluşan Tahrir-i Emlak Kalemi kayıtlarda ilk kez yer almıştır.⁷³ Aynı sancak merkezinde olduğu gibi Ziraat Meclisi ve Ticaret Meclisi Stefan Kazâsı'nda da ilk kez oluşturulmuştur. Ancak Boyabat Kazâsı'nda böyle bir yapılanma yoktur. Sancak genelinde Menafî Umumiye sandıklarının sermayesinde bu yıl düşüş görülmüştür. Dükkan, su hızarı ve han sayıları bir önceki salnameye göre aynıdır. Sinop Sancağı'nın vergi gelirinde önemli bir değişiklik olmayıp, salnamenin son bölümünde Boyabat'ta bulunan Bekir Paşa'nın yaptırdığı su yolunun tamir edilmesi ile ilgili bilgi verilmiştir.

H.1295 (M.1878) tarihli 10 Numaralı Salnamede ekonomi ile ilgili genel olarak aynı memuriyetler olmakla birlikte, ilk kez 7 Numaralı Salnamede karşımıza çıkan İdâre-i Aziziye Acentesi'nin adı bu salnamede İdâre-i Mahsusa Acenteleri (Devlet Vapur İşletme dairesi) olarak değişmiş ve içinde Fransız Acentesi'nin memuru da yer almıştır. Bu işletmelerin içinde liman reîsinin adı da geçmekle birlikte, adı geçenlerin önemli bir kısmı gayrimüslim veya yabancıdır. Tahsildarlar 1 süvari, 1 piyade olmak üzere ilk kez bu salnamede kayıt altına alınmıştır.⁷⁴ Aynı tahsildarları Boyabat Kazâsı'nda da görmekteyiz. Bu salnamede Menafî Umumiye Sandıklarının sermayesi artmış, Ziraat Meclisi, Ticaret a'zâları, Rûsûmât memurları aynı şekilde yer almıştır. Sinop Sancağı'nın vergi gelirlerinde az da olsa yükseliş görülmektedir.

H.1296 (M.1879) tarihli 11 Numaralı Salnamede daha önceki salnamelerden farklı olarak Livâ Aşar Kalemi oluşturulmuş, buna bağlı olarak Boyabat ve Stefan Kazâlarında da Aşar Memuru adında bir görevli ilk kez kayıtlarda yer almıştır. Rûsûmât memurları içinde Pirinç Fabrikatörü ismi ile ilk kez görülen bir memur mevcuttur.

⁷³ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1294(M.1877), s.119-120

⁷⁴ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1295(M.1878), s.68

Sinop Sancağı'nın vergi gelirlerinde önemli oranda artış görülmektedir. Kayıtlardan anlaşılacağı üzere vergi tahsili için oluşturulan yeni memuriyetlerin bu vergi artışında etkisi olduğu muhakkaktır.

H.1297 (M.1880) tarihli 12 Numaralı Salnamede Sinop, Boyabat ve Stefan şehirlerinin bütün bilgileri ayrı ayrı ele alınmış, kayıtlar konu başlığı yerine şehir şehir belirtilmiştir. Ticaret ve ekonomi ile ilgili bilgiler genel olarak aynı olmakla birlikte Menafi Umumiye Sandıklarının sermayesinde yükseliş mevcuttur. Salname kayıtlarında Sinop için tütün, buğday, darı, mısır, çeşitli hububat ve sebze yetiştigi, Boyabat için pirinç, pamuk, salep ve çeşitli hububat yetiştigi, arazisinin oldukça verimli olduğu, Stefan için ise, verimli arazisi, kestane, kaliteli elma üretilmesinin yanında, su hızlarından çıkarılan kerestelerin İstanbul'a gönderildiği belirtilmiştir.⁷⁵

H.1298 (M.1881) tarihli 13 Numaralı Salnamede daha önce mevcut olan memur ve meclislerin devamı ile birlikte, daha önce Aşar Kalemi olarak gördüğümüz kurulun adının Aşar ve Ağnam Kalemi olarak değiştiği, 1 müdür, 3 kâtib ve 1 anbar memurundan teşkil edildiği tespit edilmiştir. Aynı şekilde Boyabat ve Stefan Kazâlarında Aşar ve Ağnam Memurları kayıtlarda yer almıştır. Salnamenin son bölümünde Boyabat'a 12 dükkân ve 1 han inşa edildiği, sancak genelinde tarım ürünlerinin gösterildiği bölümler vardır. Stefan Kazâsı'na 12300 tütün fidanının dikilmesi burada verilen en ilginç bilgidir.⁷⁶

H.1299 (M.1882) tarihli 14 Numaralı Salnamede memurlar, kurullar ve meclisler benzerlik göstermekle birlikte, farklılıklar da mevcuttur. Daha önceki kayıtlarda karşımıza çıkan, İdâre-i Mahsusa Acentesi ve Fransız Acentesi yine bulunmakla birlikte, Ecnebi Acentesi ve Rusya Acentesi ilk kez kayıtlarda yer almıştır. Sinop'ta başka ülkelerin acente adında gemi işletmeciliği ile ilgili bazı kurumlar oluşturduğu oldukça önemli bir bilgidir. 14 Numaralı Salnamede ekonomi ile ilgili bilgiler ve rakamlar bir önceki salname kayıtları ile oldukça yakın olup, farklılığından söz edilecek önemli bir bilgi mevcut değildir.

⁷⁵ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1297(M.1880), s.168,169,171,173.

⁷⁶ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1298(M.1881), s.193

Sinop Sancağı'nda ekonomik ve iktisadi yapının önemli öğelerinden biri de panayırlardır. Salname kayıtlarına baktığımız zaman 1 ve 2 Numaralı Salmelerde vilayet için panayırlarla ilgili herhangi bir bilgi ve kayıt yoktur. İncelediğimiz diğer 12 salnamede Sinop Sancağı'nda aynı kazâlarda aynı panayırların isimleri geçmektedir.

Tablo 6: H.1289 (M.1872) salnamesine göre Sinop Sancağı'nda gerçekleşen panayırlar, zamanları ve süreleri

Panayırın Yapıldığı Kazâ	Panayırın Adı	Tarihi ve Süresi
Stefan	Ayandon Panayırı	27 Temmuz – 3 Gün
Stefan	Barna İskelesi Panayırı	23 Nisan – 3 Gün
Stefan	Helaldı Panayırı	15 Ağustos – 3 Gün
Boyabat	Çarşamba Panayırı	15 Ekim – 3 Gün
Boyabat	Aydın Oyun Panayırı	15 Eylül – 3 Gün
Boyabat	Avloğuc Panayırı	23 Ekim – 3 Gün

Tabloda görüleceği üzere Stefan Kazâsı'nda 3, Boyabad Kazâsı'nda 3 panayırın ismi 3 Numaralı Salmameden itibaren 12 Salnamede geçmektedir. Bu 12 Salnamede de panayırların adları ve düzenlendikleri yerler aynı olsa da düzenlendikleri tarihler, farklılıklar göstermektedir.

3.4. Sinop Sancağı'nda Askeri Yapı

Sinop Sancağı'nda askeri yapı ile ilgili kayıtları incelemiş olduğumuz 14 Salnamede görmek mümkündür. H.1286 (M.1869) tarih 1 Numaralı Salnamede Bahriye Redîf Zâbitânı adıyla geçen bir askeri birlik bulunurken, aynı salnamede Sinop Sancağı'nda 46 Piyade, 27 Süvari, 5 Onbaşı, 2 Süvari Çavuşu, 1 Kâtib ve 1 yüzbaşı bulunduğu belirtilmiştir. H.1287 (M.1870) tarihli 2 Numaralı Salnamede Redîf Yüzbaşısının adı geçerken, 4. Sinop taburu kayıtlarda yer almaktadır.⁷⁷ H.1288 (M.1871) tarihli 3 Numaralı Salnamede, Sinop Yerli Topcuları adında 1 Binbaşı ve 4 Yüzbaşından oluşan bir birlik kayıtlarda ilk kez yer almaktadır.⁷⁸ Yerli Topcuların adı sonraki salnamelerde Sinop Kalesi Topcu Askerleri, Topcu Askerleri şeklinde değişse

⁷⁷ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1287(M.1870), s.94

⁷⁸ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1288(M.1871), s.112

de incelemiş olduğumuz diğer bütün salnamelerde böyle bir birlik mevcuttur. Ayrıca bu salnameden itibaren yer almaya başlayan tersane memurlarının bu salnamede ve sonraki salnamelerde rütbeli askerlerden oluştuğu görülmektedir. H. 1289 (M.1872) tarihli 4 Numaralı Salnamede Yerli Topculardan başka, Çankırı ve Sinop taburu olarak geçen bir birliğin 53 askeri piyade 45 askeri süvari, toplam 98 askerinin Sinop'ta yer aldığı kayıtlarda belirtilmiştir.⁷⁹ Ayrıca bu salnameden başlayarak ileriki salnamelerin bir çoğunda geçen Kastamonu'da kayıtlı ancak Sinop'ta bulunan bir birlik belirtilmiştir.

İncelemiş olduğumuz salname kayıtlarında hemen hemen aynı askeri birlikler mevcuttur. Dolayısıyla aynı bilgileri tekrar etmek yerine salname kayıtlarında geçen farklı askeri bilgileri belirtmek ve açıklamak daha uygun olacaktır. H. 1292 (M.1875) tarihli 7 Numaralı Salnameden başlayarak rütbeli askerlerden oluşan İstihkâm İnşaiye Memurları adında bir kurul oluşturulmuş ve bu kurul, 11 Numaralı Salnameye kadar devam etmiştir. H. 1295 (M. 1878) Tarihli 10 Numaralı Salnamede ilk kez görülen ve 4 üyeden oluşan Asâkir-i Şahane Memurlarına sonraki salnamelerin hiçbirinde rastlanmamıştır.⁸⁰ H.1298 (M. 1881) 13 Numaralı ve H.1299 (M.1882) tarihli 14 Numaralı Salnamede diğer salnamelerde yer alan askeri birliklerin yanında farklı alaylara bağlı iki farklı Sinop Taburu yer almaktadır. Askeri birliklerle ilgili kazâ ve nahiyelere ait salnamelerde yer alan iki kayıt önemlidir. 13 Numaralı Salnamede Gerze Nahiyesi'nde iki taburun bilgileri mevcuttur.⁸¹ Ayrıca 14 Numaralı Salnamede Taşköprü'de yer alan iki taburun Boyabat Kazâsı'nda yer alan birer birliği ve komutanların isimleri yer almaktadır.⁸²

3.5. Sinop Sancağı'nın Nüfus Yapısı

Osmanlı Devleti'ndeki ilk genel nüfus sayımı ise 1831 yılında gerçekleştirilmiş, bunu 1844'te ikinci bir sayım izlemiştir. Ancak 1831 yılında gerçekleştirilen ilk genel nüfus sayımı, erkek nüfusu esas alması ve bütün bölgelerde yapılmadığından dolayı

⁷⁹ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1289(M.1872), s.107

⁸⁰ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1295(M.1878), s.68

⁸¹ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1298(M.1881), s.181-182

⁸² Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1299(M.1882), s.87-88

devlet geneline ait rakamları vermediği gibi, ikinci genel sayım da bu hususta tatmin edici sonuçlar vermekten uzak kalmıştır.⁸³

Sinop Sancağı ve kazâlarındaki nüfusu değerlendirebilmek için incelediğimiz 14 salname bilgilerine göre Sinop, Boyabat, Stefan ve nahiyelerinin nüfusunu da içine alan üç ayrı tablo hazırlanmıştır. Böylece sancak genelinde ve kazâlardaki nüfusla ilgili yorum ve değerlendirme yapmak daha kolay hale gelecektir.

Tablo 7: H.1286 (M.1869) – H.1299 (M.1882) tarihlerli arasında salname kayıtlarına göre Sinop Kazâsı ve Gerze Nahiyesi’nin Toplam Nüfusları

Salnamenin Tarihi	Nüfus Sayısı			
	İslam	Rum	Ermeni	Toplam
H.1286 (M.1869)	16.416	2545	-	18.961
H.1287 (M.1870)	16.416	2545	-	18.961
H.1288 (M.1871)	16.416	2545	-	18.961
H.1289 (M.1872)	16.416	2545	-	18.961
H.1290 (M.1873)	16.416	2545	-	18.961
H.1291 (M.1874)	16.416	2545	-	18.961
H.1292 (M.1875)	17.271	1925	278	19.474
H.1293 (M.1876)	1271	1243	3	2.517
H.1294 (M.1877)	1399	1303	1	2.703
H.1295 (M.1878)	1399	1303	1	2.703
H.1296 (M.1879)	1400	1305	1	2.706
H.1297 (M.1880)	17.657	2339	228	20.224
H.1298 (M.1881)	17.657	2339	228	20.224
H.1299 (M.1882)	17.657	2339	228	20.224

⁸³ Elibol, N. (2007). “Osmanlı İmparatorluğu’nda Nüfus Meselesi ve Demografi Araştırmaları.” Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, s.152,153.

Tablo 7’de görüleceği üzere ilk 6 salnamedeki nüfuslar aynı olup, muhtemelen bir önceki nüfus sayıları yeni bir nüfus sayımı yapılmadan aynen tekrarlanmıştır. 7. Salnamede Rum nüfus az da olsa düşerken, 278 Ermeni nüfus ortaya çıkmış ve genel nüfus artış göstermiştir. Ermeni nüfusun bu salnamede ortaya çıkması, daha önce Rumların içinde sayılma ihtimallerini akla getirdiği gibi, ülke içindeki bir göç hareketi ile de bölgeye gelmiş olabilirler. Bir önceki nüfus sayımına göre Rum nüfusun düşmüş olması birinci tezimizi güçlü kılmaktadır.

Sinop Kazâsı’nda nüfus açısından en ilginç gelişme H.1293 (M.1876) tarihli 8. Salnamede Müslüman nüfustaki ani düşüştür. 9,10 ve 11 Numaralı Salnamelerde de hemen hemen aynı sayıda gösterilen Müslüman nüfus, 12. Salname ile birlikte tekrar eski rakamları seviyesine çıkmıştır. Sinop’taki Müslüman nüfusta yaşanan bu ciddi düşüş Boyabat ve Stefan Kazâlarında yaşanmamıştır. Dört yıl devam eden ve tekrar eski rakamlara ulaşan bu geçici nüfus azalmasını açıklamak için bazı yorumlar yapılabilir. Yaklaşan Osmanlı-Rus Harbi (93 Harbi) sebebiyle Müslüman halkın şehri terk ederek başka bölgelere gitmesi olabilir. 1853’de Sinop Baskını gibi bir faciayı yaşayan ve anıları taze olan bölge halkının benzer bir faciayı tekrar yaşamamak için kıyı bölgeleri, en azından bir süre terk etmesi çok da uzak bir ihtimal değildir. Ancak yaklaşık on beşbin kişilik bir yer değişiminin o dönemki kayıtlarda hiç yer almaması bu tezi zayıflatmaktadır. Diğer bir tez olarak ise salname kayıtları ile ilgili yorum yapılabilir. Nüfusla ilgili kayıtlara bakacak olursak aynı nüfus rakamları yıllarca değişmemektedir. Yani yanlış yazılan bir bilgi yıllarca aynı şekilde yazılabilir. Dolayısıyla 1876’da yazılmış olan nüfus sayıları yanlış yazılmış olabileceği gibi aynı yanlış rakamlar birkaç yıl kullanılmaya devam etmiş olabilir.

Tablo 8: H.1286 (M.1869) – H.1299 (M.1182) tarihlerli arasında salname kayıtlarına göre Boyabat Kazâsı ve Durağan Nahiyesi'nin Toplam Nüfusları

Salnamenin Tarihi	Nüfus Sayısı			
	İslam	Rum	Ermeni	Toplam
H.1286 (M.1869)	18.925	-	-	18.925
H.1287 (M.1870)	18.925	-	-	18.925
H.1288 (M.1871)	18.925	-	-	18.925
H.1289 (M.1872)	18.925	-	-	18.925
H.1290 (M.1873)	18.925	-	-	18.925
H.1291 (M.1874)	20.000	-	-	20.000
H.1292 (M.1875)	20.000	-	-	20.000
H.1293 (M.1876)	22.000	-	-	22.000
H.1294 (M.1877)	22.000	-	-	22.000
H.1295 (M.1878)	22.000	-	-	22.000
H.1296 (M.1879)	22.000	-	-	22.000
H.1297 (M.1880)	22.000	-	-	22.000
H.1298 (M.1881)	22.000	-	-	22.000
H.1299 (M.1882)	22.000	-	-	22.000

Tablo 7’de görüleceği üzere Boyabat Kazâsı ve Durağan Nahiyesi’nde nüfus kayıtları belli dönemlerde yenilense de genel olarak bir nüfus artışı söz konusudur. Tabloda yer verilmesi de H.1291 (M.1874) tarihli 6 Numaralı Salnamede 300 Gayrimüslim, 60 Müslüman olmak üzere Kiptiyan nüfus salname kayıtlarında yer almıştır.⁸⁴ 12 Numaralı Salnamede ise bu nüfusa püşyan adı verilmiştir. Salname kayıtlarında bu insanların nereden geldikleri ve durumları ile ilgili herhangi bir kayıt mevcut değildir. Bunun yanında Boyabat Kazâsı genelinde Ermeni ve Rum Nüfus kayıtlarda yer almamıştır.

⁸⁴ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1291(M.1874), s.165

Tablo 9: H.1286 (M.1869) – H.1299 (M.1182) tarihlerli arasında salname kayıtlarına göre Stefan Kazâsı ve Çakıllı Nahiyesi'nin Topam Nüfusları

Salnamenin Tarihi	Nüfus Sayısı			
	İslam	Rum	Ermeni	Toplam
H.1286 (M.1869)	12.251	410	-	12.661
H.1287 (M.1870)	12.251	410	-	12.661
H.1288 (M.1871)	12.251	410	-	12.661
H.1289 (M.1872)	12.251	410	-	12.661
H.1290 (M.1873)	12.251	410	-	12.661
H.1291 (M.1874)	14.359	492	-	14.851
H.1292 (M.1875)	13.166	466	-	13.632
H.1293 (M.1876)	13.210	495	-	13.705
H.1294 (M.1877)	13.210	495	-	13.705
H.1295 (M.1878)	13.210	495	-	13.705
H.1296 (M.1879)	13.210	495	-	13.705
H.1297 (M.1880)	13.210	495	-	13.705
H.1298 (M.1881)	13.210	495	-	13.705
H.1299 (M.1882)	13.210	495	-	13.705

Tablo 9'da görüleceği üzere Stefan'da Müslüman ve Rum nüfusla ilgili ani iniş ve çıkışlar mevcut değildir. Sancak ve diğer kazlarda olduğu gibi aynı nüfus verileri birkaç yıl aynı şekilde salname kayıtlarında yer almıştır.

Sinop Sancağı'nda incelemiş olduğumuz salnamelerde ilk salnameden itibaren nüfus memurları görev yapmıştır. 93 Harbi'nin sonrasında salname kayıtlarında yer almasa da Sinop bölgesine ciddi oranda göç yaşanmıştır. Buna bağlı olarak H.1297 (M.1880) tarihli 12 Numaralı salnamede Muhacir Komisyonu kurulmuş, aynı komisyonun bir benzeri, 13 Numaralı Salnamede Stefan'da kurulmuştur.

3.6. Sinop Sancağı'nın Sağlık Durumu

Sinop Sancağı'nda 1869 – 1882 Yılları arasındaki salname kayıtlarına göre sağlık alanında bazı kurumlar ve memurlar dikkati çekmektedir. Sağlık alanında ilk dikkati çeken yapılar Karantina Memurlarıdır. H.1286 (M.1869) tarihli 1 Numaralı salnamede Sinop Sancağında karantina tabibi Emil Martin ismi kayıtlarda geçmektedir.⁸⁵ İlk salnamede sayısı bir olan karantina memurlarının sayısı değişmekle birlikte son salname olan 14 Numaralı salnameye kadar karantina memurları kayıtları mevcuttur. H.1288 (M. 1871) tarihli 3 Numaralı Salnamede Sinop, Gerze, Stefan ve Stefan'a bağlı Ayandon'da karantina memurları vardır.⁸⁶ Görülüyor ki salgın hastalıklar için önemli bir önlem olarak görülen karantina uygulaması, deniz kenarında ve dışarıdan gelebilecek olan etkileşime açık yerleşim yerlerinde oluşturulmuştur. Ancak Sinop'ta bulunan Karantina memuru dışındaki diğer karantina memurları düzenli olarak kayıtlarda yer almamaktadır. Karantina memurlarının önemli bir kısmının gayrimüslim olduğunu belirtmek gerekir ki, bu tespit sağlık alanında Müslüman nüfus içinde yeterince yetişmiş kişinin olmadığı fikrini desteklemesi açısından önemlidir.

Sinop Sancağı'nda sağlık alanında diğer zikredilebilecek önemli konu belediye, hapisane ve askeri birliklerin içinde de sağlık görevlilerinin yer almasıdır. Özellikle H.1290 (M.1873) tarihli 5 Numaralı Salnameden başlayarak, Sinop Kalesi Topcu Askerleri içinde rütbeli askerlerin yanında tabip, cerrah ve eczacı gibi sağlık görevlilerinin bulunmasıdır. Adı geçen 5 numaralı Salnamede Sinop Kalesi Topcu Askerleri içinde, rütbeli askerlerin yanında Tabib Servet Efendi, Cerrah Muhammed Efendi ve Eczacı Hristo görev yapmaktadır.⁸⁷ Görüldüğü üzere incelediğimiz dönemde sağlık görevlilerinin yanında karantina memurları gibi kurumlar bulunsaydı, ilgili dönemde sağlık sektörünün sancak genelinde kurumsallaşmış olduğunu söylemek pek mümkün değildir. Birçok farklı alan için meclis ve karullar oluşturulmuş olsa da sağlık alanı için sancak genelinde böyle bir yapı salname kayıtlarında geçmemektedir.

⁸⁵ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1286(M.1869), s.61

⁸⁶ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1288(M.1871), s.112

⁸⁷ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1290(M.1871), s.93

3.7. Sinop Sancağı'nın Eğitim Durumu

Osmanlı Devleti'nin en yaygın eğitim öğretim kurumu olan sıbyan mektepleri ilköğretim seviyesinde olup halk arasında “mahalle mektebi” veya “mektep” olarak da bilinmektedir. Sıbyan mektebi Sinop Sancağı'nda en yaygın olan eğitim kurumudur. Sinop merkez kazasına göre Boyabat Kazası'nda bu eğitim kurumunun sayısal olarak daha fazla olduğu görülmektedir. Sıbyan Mekteplerinin diğer eğitim kurumlarına göre sayısal olarak oldukça fazla olmasının sebebi bu kurumların belli bir yönetmeliğinin ve devletçe hazırlanmış bir programının olmamasıdır. Bu kurumlar hayır sahibi kişiler tarafından kurulur; her türlü giderleri, mektep için kurulmuş vakıflarca ödenirdi. Köylerde ve mahallelerde ise sıbyan mekteplerinin giderleri, ihtiyaçları veliler tarafından karşılanırdı. Bu kurumlar genel olarak cami ve mescitlere bitişik olur ya da onlara oldukça yakın mesafede bulunurdu. Bu kurumlarda eğitimci olarak görev alacak kişilerin medresede biraz okumuş olması ya da okuma yazma bilmesi yeterli görülmüştür. Sıbyan mekteplerinin muallimleri genellikle yanında bulunduğu mescidin ya da caminin imamı olduğu görülmektedir. Bu durum Sinop sancağının her kazasında her karyesinde bu eğitim kurumunun oldukça yaygın olarak açılmasını kolaylaştırmıştır. 1869 yılında yayınlanan Maarifi Umumiye Nizamnamesi ile her köyde ve her mahallede birer tane sıbyan mektebi açılması ve kurumun tüm giderlerinin mahalleli ya da köylü tarafından karşılanmasının hükme bağlanması bu kurumların sayısının Anadolu'da giderek artmasını sağlamıştır.

Tablo 10: Kastamonu Vilayet Salnamelerine Göre Sinop Sancağı'nda Bulunan Sıbyan Mekteplerinin Kazalara göre Sayıları

Salname yılı		Sinop	Boyabat	Stefan	
Miladi	Hicri	Okul Sayısı	Okul Sayısı	Okul Sayısı	Toplam
1869	1286	71	124	26	221
1870	1287	71	124	26	221
1871	1288	71	124	26	221
1872	1289	71	124	86	281
1873	1290	71	124	86	281
1874	1291	72	50	86	208
1875	1292	192	56	86	334
1876	1293	153	56	90	299
1877	1294	153	57	90	300
1878	1295	-	-	-	-
1879	1296	-	-	-	-
1880	1297	-	-	-	-
1881	1298	-	-	-	-
1882	1299	-	-	-	-

Kastamonu Vilayet Salnamelerinde Sinop Sancağı'nda faaliyet gösteren sıbyan mekteplerinin mahalle ve köylere göre dağılımını gösteren, öğrenci sayılarını ve öğretmenlerini gösteren bilgiler mevcut değildir.

1878-1882 yılları arasında yayınlanan Kastamonu Vilayet salnamelerinde Sinop Sancağındaki sıbyan mekteplerinin sayısı ile ilgili herhangi bir bilgi mevcut değildir. Sıbyan mekteplerinin kazada bulunan mahalle ve köylerin sayıları ile orantılı olduğu düşünüldüğünde 1878-1882 yılları arasında Sinop merkez kazası 7 mahalle, 43 köy; Boyabat kazası 4 mahalle 51 köy; Stefan (Ayancık) kazası 38 köyden oluşmaktadır. Bu dönemde bu bölgelerde bulunan sıbyan mektebi sayısının da bu rakamlara yakın olduğu düşünülebilir.

Medreseler, Osmanlı Devletinin köklü, geleneksel ve Anadolu'da en yaygın olan örgün eğitim kurumlarıdır. Medresede farklı yaş gruplarından öğrenciler öğrenim görebilmektedir. Haftanın beş günü eğitim verilen bu kurumlarda Salı ve Cuma günleri tatildir. Hicri aylardan Recep, Şaban ve Ramazan ayları da yıllık tatil dönemi olarak belirlenmiştir.⁸⁸

⁸⁸ Ejder Okumuş ve Diğerleri, Osmanlı Devletinde Eğitim, Hukuk ve Modernleşme, Ark Yayınevi, İstanbul 2006, s.24-25

Tablo 11: H.1286 (M.1869) tarihli 1 Numaralı Salnameye göre Sinop Sancağı'nda bulunan Medreseler, Hocaları ve Öğrenci Sayıları

Medresenin Yeri	Medresenin Adı	Müderrisin Adı	Öğrenci Sayısı
Sinop	Sultan Alaaddin Medresesi	Müftü Mehmed Sırrı Efendi	22
Sinop	Mehmed Efendi Medresesi	Müftü Ahmed Hamdi Efendi	10
Boyabat	Kemal Faki Medresesi	Musa Efendi	25
Boyabat	Mahmud Ağa Medresesi	Mehmed Ataullah ve Ahmed Efendiler	65
Boyabat	Necatiye Medresesi	Ahmed Efendi	10

Kastamonu Vilayet Salnamelerinin bir kısmında vilayet merkezindeki medreseler hakkında bilgi verilirken sancaklardaki medreseler hakkında kayıt yoktur. 8 ve 9 Numaralı Salnamelere Sinop ve Gerze'de 3, Boyabat Kazası'nda 4 Medrese bilgisi mevcut olup, hocaları ve öğrencileri hakkında herhangi bir bilgi yoktur.

Günümüz ilköğretim eğitimin ikinci basamağı olan 6,7 ve 8. Sınıfların karşılığı olan rüşdiye mektepleri, sıbyan mekteplerinin tamamlayıcısı ve ikinci kademesi olarak düşünülmüş ve bu amaçla açılmıştır. Maarif-i Umumiye Nizamnamesine göre bu okulların beş yüz haneyi geçen kasabalarda kurulması düşünülmüştür.⁸⁹ Öğrenim süresi 4 yıl olarak belirlenmiş, okulların yapımı ve öğretmen maaşlarının illerin maarif meclisleri tarafından karşılanması planlanmıştır. Rüşdiyelere Muallim-i Evvel ve Muallim-i Sani olmak üzere en az iki öğretmen atamasının yapılması

⁸⁹Nafi Atuf Kansu, Türkiye Maarif Tarihi Hakkında Bir Deneme, Muallim Ahmet Halit Kitaphanesi, İstanbul, 1930, s.132

kararlaştırılmıştır.⁹⁰ Sinop Sancağı'nda ise ilk rüşdiye mektebi kaydı 1869 tarihli Kastamonu vilayet salnamesindedir. Buna göre ilk rüşdiye mektebi Sinop merkez kazasında 4 sınıflı olarak 1869 yılında açılmıştır.⁹¹ Sancağın diğer büyük kazası olan Boyabat'ta ise ilk rüşdiye mektebi kaydına 1870 yılında rastlamaktayız. 1875 yılına gelindiğinde Gerze nahiyesinde rüşdiye mektebi açılmış ancak Stefan Kazası'nda rüşdiye mektebi kaydı bulunmamıştır.

Tablo 12: 1869-1882 Tarihleri Arasında Sinop Sancağındaki Rüştiye Mektepleri ve Öğrenci Sayıları

Salname Yılı		Sinop		Boyabat		Gerze	
M	H	Okul sayısı	Öğrenci Sayısı	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı
1869	1286	1	61	-	-	-	-
1870	1287	1	65	1	13	-	-
1871	1288	1	68	1	26	-	-
1872	1289	1	58	1	16	-	-
1873	1290	1	65	1	16	-	-
1874	1291	1	38	1	45	-	-
1875	1292	1	69	1	43	1	36
1876	1293	1	81	1	13	1	25
1877	1294	1	70	1	11	1	52
1878	1295	1	70	1	52	1	55
1879	1296	1	70	1	61	1	50
1880	1297	1	86	1	61	1	51
1881	1298	1	80	1	55	1	55
1882	1299	1	110	1	67		

⁹⁰Ergin, Türk Maarif Tarihi, C. I-II, s..383

⁹¹Sinop'ta Milli Eğitim 1997, Sinop Valiliği, s.30

Tablo 13: H.1286- M.1869 ile H.1299-M.1882 yılları arasında Sinop Rüşdiye Mektebinde Görevli Hocalar, Unvanları ve mevcut öğrenci sayıları

SALNAME YILI		MUALLİMLER ve DİĞER ÖREVLİLER	ÜNVANLARI	ÖĞRENCİ SAYISI
Hicri	Miladi			
1286	1869	Müderrislerden Hüseyin Vasfi Efendi Mustafa Efendi Rasim Efendi Osman Efendi	Muallim-i Evvel Muallim-i Sani Rika Hocası Sülüs Hocası	61
1287	1870	Müderrislerden Hüseyin Vasfi Efendi Mustafa Efendi	Muallim-i Evvel Muallim-i Sani	65
1288	1871	Müderrislerden Hüseyin Vasfi Efendi Mustafa Efendi	Muallim-i Evvel Muallim-i Sani	68
1289	1872	Mustafa Asım Efendi Mustafa Efendi Osman Efendi	Müderris Muallim-i Sani Rika ve Sülüs Hocası	58
1290	1873	Mustafa Efendi Mustafa Efendi Osman Efendi Hasan Efendi	Müderris Muallim-i Sani Rika ve Sülüs Hocası Bevvab	65
1291	1874	Hocalar Aynıdır Hüseyin Ağa	Bevvab	38
1292	1875	Hocalar Aynıdır Ömer Efendi	Bevvab	69
1293	1876	Aynı	Aynı	81
1294	1877	Hocalar Aynıdır Derviş Mehmet Efendi	Bevvab	70
1295 1296	1878 1879	Mustafa İzzet Efendi Mustafa Efendi Osman Efendi Derviş Mehmet Efendi	Muallim-i Evvel Muallim-i Sani Rika ve Sülüs Hocası Bevvab	70
1297	1880	Hocalar Aynıdır Hüseyin Efendi	Bevvab	86
1298	1881	Mustafa Asım Efendi Osman Efendi Münhal Hüseyin Efendi	Muallim-i Evvel Muallim-i Sani Rika ve Sülüs Bevvab	80
1299	1882	Osman Hilmi Efendi	Muallim-i Sani	110

		Diğer Hoca ve Görevli Aynıdır		
--	--	-------------------------------	--	--

Yukarıdaki tabloları değerlendirdiğimizde öğrenci sayıları Sinop rüşdiye mektebinde 38 ila 110; Boyabat rüşdiyesinde 11 ila 67; Gerze rüşdiye mektebinde ise 25 ila 55 arasında değişiklik gösterdiğini görmekteyiz. Sinop rüşdiye mektebinin öğretmen kadrosuna baktığımızda ilgili yıllarda en az 2 en fazla 4 öğretmenin görev yaptığını görmekteyiz. Aynı zamanda okulda düzenli olarak bevvab görevlendirmesi de yapılmıştır.

Eğitim açısından değerlendirebileceğimiz bir başka gelişme sancaktaki kütüphanedir. H.1290 – M. 1873 yılında Boyabad Kazâsı’nda mevcut olan Kemal Dede Camii Şerifi adı altındaki bu kütüphanede kitap sayısı 350 olup kayıtlara göre sancaktaki ilk kütüphane bu kütüphanedir.

Azınlık Okulları

Osmanlı Devleti bünyesinde yaşayan gayrimüslimler, mabetlerinin yanı başına eğitim kurumlarını da inşa etmişlerdir. Özellikle Tanzimat ve Islahat düzenlemeleriyle her cemaat kendi okulunu açma hakkına kavuşmuştur. 1869 Maarif Nizamnamesi’nde bu okullar; cemaatler, Osmanlı vatandaşları ve yabancı ülke vatandaşları tarafından ücretli ya da ücretsiz olarak açılan “Mekatib-i Hususiye” olarak nitelendirilmiştir. Giderlerinin, kurucuları veya bağlı oldukları vakıflar marifetiyle karşılanacağı hükme bağlanmıştır. Yine ilgili Nizamnamenin 3. Maddesine göre her mahalle ve köyde sıbyan okulu açılması istenirken, müslim ve gayri müslim çocuklarının gidecekleri okulların ayrı olması gerektiği vurgulanmıştır. Bu madde ile din farkına göre sıbyan okulları birbirinden ayrılırken ilköğretimin dini esasları ihtiva edecek şekilde yapılacağı kanaati oluşmuş ve çocukların kendi inançları doğrultusunda ilköğretim görebilmesi amaçlanmıştır.⁹²

İlgili salnamelere baktığımızda Sinop sancağında sıbyan mektebi düzeyinde azınlık okullarının var olduğunu görmekteyiz. İlgili yıllarda Sinop sancağında gayri Müslim nüfus olarak sadece Rum milletinin bulunması okulların hangi millete ait

⁹² Hidayet Vahapoğlu, Osmanlıdan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okullar, MEB Yayınları, İstanbul 2005, s.118

olduğu ile ilgili kayıt olmamasına rağmen bu okulların Rumlara ait olduğunu bize göstermektedir. Buna göre H.1286 (M.1869) ve H.1292 (M.1875) yılları arasında Sinop merkez kazasında 5 adet gayri müslim okulu bulunmaktadır.⁹³ H.1292 (M.1875) yılına gelindiğinde Sinop merkez kazasında 8, Stefan kazasında 4 olmak üzere toplam 12 azınlık okulu bulunmaktadır.⁹⁴ H.1293- 1294 (M.1876-1877) yılları arasında ise Sinop merkez kazasında 4, Stefan kazasında 5 olmak üzere toplam 9 adet gayri müslim okulu bulunmaktadır.⁹⁵ İlgili kayıtlarda bu okulların dereceleri, hangi millete ait oldukları, öğrenci ve öğretmen sayıları gibi bilgiler mevcut değildir.

3.8. Sinop Sancağı'nda Ulaşım ve Haberleşme

Sinop Sancağı'nda ulaşım ile ilgili ilk kayıtları H.1288 (M.1871) tarihli 3 Numaralı Salnamede görmekteyiz. Bu salnamede Sinop'ta yol düzlemesi yapıldığı, kaldırım yapıldığı ve köprü tamir edildiği bilgileri mevcuttur. Aynı salnamenin ilerleyen bölümlerinde yapılan yol, köprü ve bunların masrafları hakkında detaylı bilgiler bulunmaktadır.⁹⁶ 4 Numaralı Salnamede Boyabat Kazâsı'na 2 köprü inşa edildiği bilgisinin yanında, Sinop yolları başlığı altında yeni yapılan yollar, düzlenen yollar ve köprülerin kayıtlarının yanında masrafları ile ilgili bilgiler bulunmaktadır.⁹⁷ 5,6,7 ve 8 Numaralı Salnamelerde de Sinop Sancağı'nda yenilenen, düzlenen ve tamir edilen, yollar, köprüler hakkında bilgiler mevcuttur. Ancak H.1294 (M.1877) tarihli ve 9 Numaralı Salname ile birlikte kayıtlarda yollar ve köprüler ile ilgili herhangi bir bilgi yoktur.

Sinop Sancağı'nda haberleşme başlığı altında salnamelerde yer alan en önemli bilgiler, telgrafhane ve posta memurları ile ilgili kayıtlardır. H.1286 (M.1869) tarihli 1 Numaralı Salnamede Sinop'ta Dördüncü Sınıf Telgraf Müdürü Osman Bey, muhabere memuru Hayri Efendi ve Birinci Pusula Merkezi Boyabat memuru Halid Efendi'nin bilgileri yer almaktadır.⁹⁸ İlk 4 Salnamenin kayıtlarında Sinop ve Boyabat'ta yer alan Telgrafhane ve Pusula merkezleri aynı olup, 3 Numaralı Salnamede Boyabat Telgraf

⁹³ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1286 (M.1869), s.102

⁹⁴ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1292 (M.1875), s.174

⁹⁵ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1293 (M.1876), s.151

⁹⁶ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1288(M.1871), s.139,155,156

⁹⁷ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1289(M.1872), s.160-161.

⁹⁸ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1286(M.1869), s.64-65.

memurunun adının Agop Efendi olması, bu görevler de gayrimüslimlerin de yer aldığını kanıtlaması açısından önemlidir.⁹⁹

H.1290 (M.1873) tarihli 5 Numaralı Salnamede Sinop'ta yer alan Dördüncü Sınıf Telgrafhanesi aynı olmakla birlikte, Birinci Sınıf Pusula merkezi olan Boyabat Kazâsı, ikinci sınıf pusula merkezine düşürülmüş, Gerze Nahiyesi'nde ise üçüncü sınıf pusula merkezi açılmış olup, Telgraf memuru olarak Andon Efendi'nin ismi kayıtlarda yer almıştır.¹⁰⁰ 6, 7 ve 8 Numaralı Salname kayıtlarında Gerze'de pusula merkezi olmayıp, 9 Numaralı Salnameden sonra Gerze'de yeniden pusula merkezi görülmektedir. Sinop ve Boyabat'ta telgraf ve posta görevlileri sonraki salname kayıtlarında da mevcuttur. İncelemiş olduğumuz 14 salname ile ilgili haberleşme başlığı altında dikkat çeken bir başka konu ise kazâ olmasına rağmen Stefan'da telgraf veya pusula merkezi olmamasıdır. Nahiye statüsündeki Gerze'de 1873'de Pusula merkezi oluşturulduğu düşünülürse Stefan Kazâsı'nda böyle bir haberleşme ağının olmaması bulunduğu konunun oldukça dağlık ve karadan ulaşımın zorluğu ile açıklanabilir.

⁹⁹ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1288(M.1871), s.97.

¹⁰⁰ Kastamonu Vilayet Salnamesi, Kastamonu Vilayet Matbaası, Kastamonu, H.1290(M.1873), s.117.

SONUÇ

Karadeniz'in tek doğal limanı olma özelliği ile özel bir yere sahip olan Sinop şehri, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bir taraftan deniz yoluyla egemenlik mücadelesi yaşanan şehirde, karadan istila ve egemenlik mücadeleleri de sık sık yaşanmıştır. 11. Yüzyılın sonlarına doğru Selçuklu egemenliği sayesinde Türk hakimiyeti ile tanışmış olan Sinop, Moğolların Anadolu'yu istilas (1243- Köseadağ Savaşı) sonrasında kısa bir süre Trabzon Rum İmparatorluğu egemenliğine girmiş olsa da, Türkler şehri bir süre sonra tekrar ele geçirmiştir. Sinop şehri sonraki dönemlerde sırasıyla Pervaneoğulları, Candaroğulları, İsfendiyoğulları ve Osmanlı egemenliğinde yaşamış, gerek ticari gerekse siyasi ve stratejik önemini korumayı başarmıştır.

Osmanlı Devleti'nde en büyük idari yönetim birimi beylerbeyliği veya eyalet olarak adlandırılırdı. Eyaletler, sancaklara; sancaklar, kazâlara; kazâlar, nahiyelere; nahiyeler ise köylere ayrılmaktaydı. Osmanlı devleti uzun yıllar Rumeli ve Anadolu Beylerbeyliği olmak üzere iki eyaletten oluşmuştur. Anadolu Beylerbeyliğinin merkezi başta Ankara 1451'den sonra Kütahya olmuştur. Kastamonu, Tanzimat dönemine kadar Anadolu Beylerbeyliği'ne bağlı bir sancaktı, Tanzimat'tan sonra ise yönetim alanında yapılan düzenlemelerle eyalet sistemine son verilerek vilayet sistemine geçilmesi üzerine Kastamonu'da vilayet olmuştur. Sinop ise Tanzimat dönemine kadar Anadolu Beylerbeyliği'nin Kastamonu sancağına bağlı bir kadılık iken Tanzimat döneminden sonra Kastamonu vilayetine bağlı sancak olmuştur. Bu dönemde Sinob Sancağı; Sinob, Boyabad, Ayancık Kazâlarından oluşuyordu. Kastamonu vilayetine bağlı Sinob sancağı 1920 senesinde bağımsız bir sancak olmuştur. Cumhuriyetin ilanından sonra ise yeni düzenlemeyle bağımsız bir vilayet olmuştur.(1924)

30 Kasım 1853'te Rusların Karadeniz donanması Sinop Limanında Osman Paşa Komutasındaki Osmanlı donanmasına saldırmış ve donanmamızı yakmışlar, bununla da yetinmeyerek Sinop'u top ateşine tutmuşlardır. Ruslar Sinop'taki Müslüman mahalleleri ateşe verdikleri gibi kurtûlmak için su üstünde çabalayan er ve subaylara yağlı paçavralar atarak er ve subayları yaktilar. Rus donanması tarafından yapılan Sinop baskını Osmanlı Devleti ve müttefikleri ile Rusya arasında Kırım savaşının başlamasına neden olmuştur. Sinop baskını nedeniyle gerçekleşen Kırım savaşı sonrasında Sinop sancağına Kafkaslardan muhacirler geldiği de bilinir. Rus Karadeniz donanmasının

baskını sırasında Türk filosunun yanı sıra tersane ve şehir de önemli ölçüde hasara uğradığından, Sinop eski canlılığını yitirmiştir. Bu baskından ve savaştan sonra askeri bir tersane şehri olmaktan çıkan Sinop, II. Abdülhamit döneminde suçluların alıkonulduğu iç kaledeki hapishanesiyle ünlenmiştir.

Çalışmamızda ana kaynağımız olan Kastamonu Vilayet Salnâmelerinin ilk sayısı H.1286 – M. 1869 olup, bu tarih Sinop şehrinin her alanda öneminin azaldığı bir döneme denk gelmektedir. Osmanlı Devleti'nin yaşadığı genel çöküşün yanında, Sinop Baskını ve sonrasında yaşanan gelişmelerin şehrin gelişimine ciddi zarar verdiği bir gerçektir.

Kastamonu Vilayet Salnâmelerinin 1869'dan başlayarak incelediğimiz kesintisiz on dört yıllık döneminde Sinop şehri ve kazâları hakkında önemli bilgiler mevcuttur. Salnâmelerde şehrin eğitim, ekonomi, askeri sosyal, hukuki, idari vb. alanlarında önemli kayıtlar tutulmuştur. Sinop Sancağı ile ona bağlı Boyabad ve Ayancık kazâlarının nüfuslarında dönem dönem değişiklikler yaşanmıştır. Osmanlı Devleti'nin son döneminin oldukça çalkantılı olduğu düşünülürse, genelde yaşanan durumun yerel yönetimlere etki ettiği kuşkusuzdur.

Osmanlı Devleti'nde 19. Yüzyılın başlarından itibaren devletin görevi olarak görülmeye başlayan eğitim, Tanzimat'tan sonra yaygınlaşmış ve II. Abdülhamit'ten sonra taşrada daha da yaygınlaşmıştır. 1869'daki ilk salnâmede Sinop sancak merkezinde bir Rüşdiyye görülürken, bir yıl sonra Boyabad Kazâsı'nda bir rüşdiyye mektebi açılmış, 1875 yılında da Gerze'de bir rüşdiyye açıldığı tespit edilmiştir.

SÖZLÜK

A

Abdâl: dünya ile olan ilgisini kesip Tanrıya bağlanmış olan derviş
Acûz: kocakarı
Adl: doğruluk
Ahfad: Oğul, oğullar, torunlar
Âhir: en sonra, sonraki
Ahter: Yıldız
Akd: 1. bağlama, düğümleme, bağlanma, düğümleme.
 2.sözleşme, kararlaştırma. 3 nikah.
Aktar: taraflar, yanlar
Akvâm: millet
Alâim: nişanlar, belgeler
Al-i: 1.aile 2.evlat 3.sülale
Alî-güher: mayası yüce olan.
Amm: amca.
Ârâ: süsleyen, bezeyen.
Arifîn: bilginlerin en bilgilisi olan kimse.
Arz: Bir büyüğe sunma, gösterme, bildirme, öne koyma
Asakir : erler, askerler
Âsâr: izler, nişanlar, gelenekler.
Ashâb: sahipler.
Asiyab: su değirmeni
Aşâir: Kabileler, oymaklar.
A'sar: Mahsullerden alınan onda birler
Atika: eski.
Aza : üyeler

A'zâ-yı Müntahabe: seçilmiş üyeler.

A'zâ-yı Tabîyye: tabi üyeler.

Azhâ: göller, su havuzları.

Azher: besbelli, açık, meydanda.

Azimet: gitme, gidiş.

Azze: aziz olsun.

B

Bad: 1. yel, rüzgâr. 2. nefes, soluk

Bad-ı Semum: sam yeli

Ba'de-mâ: Bundan sonra, bundan böyle

Bâlâ: yüksek

Bâliğ: toplam, yekun

Bâlû: ana baba bir kardeş, birader

Bânî: bina eden, yapan

Bârân: yağmur

Barid: soğuk.

Bast: uzun uzadıya anlatma.

Bed': başlama, başlangıç.

Bedâvî: sermayeler, anamallar.

Bedelat-ı Askeriyye: askerlik bedeli, askere gitmek için istenen para

Bedîa: beğenilen, takdir edilen, pek yeni şey.

Bedr: Dolunay, ayın 14. gecesi.

Beher: Her, herbiri, herbir

Behre-yâb: hisse ve nasibi olan.

Beledi: şehirli memleketli

Be-nâm: meşhur, namlı, ünlü.

Benî: oğullar.

Berâhîn: tanıklar, delil.

Berr-vech: olduğu gibi, olara.

Berd: soğuk.

Berf: kış.

Bevvab :Kapıcı,Hademe

Bila:Bedelsiz

Bilâd: memleketler, şehirler.

Bil-bedâhe: Düşünmeksizin,
birdenbire, ansızın.

Bi-l-fi'l: hakiki olarak.

Bi-l-iktisâb: gerçekten, kazânarak, elde ederek.

Binâberîn: bunun üzerine, bundan dolayı.

Bîrûn: 1. dışarı. 2. dış, hariç. 3. fazla dışarıda, hariçte.

Bi-şûmâr: pek çok, sayısız, sınırsız, hadsiz.

Bu'd: uzaklık, aralık.

Bürudet: soğukluk.

C

Calis: tahta çıkan, oturan, cülus eden, oturucu.

Cânib: yön, taraf, cihet.

Cârî: akan, geçen, yürüyen, cereyan eden.

Câvidân: ebedi, sonrasız, daima kalacak olan.

Cebel: dağ

Celâdet: 1. büyüklük. 2. hışım, kızgınlık

Celb:Çekme, çekiş,kendine çekme

Celîle: büyük, ulu.

Cem: toplanma, yığma.

Cem'an: bir yerde toplanmak suretiyle.

Cemâzi-yel-ahir: Arabi ayların altıncısı.

Cemâzi-yel-evvel: Arabi ayların beşincisi.

Cenûben: güney, güney yönünden.

Cerd: çıplak hale gelme.

Cesîm: iri, büyük, kocaman.

Cevami: camiler,ibadet yerleri

Cevânib: taraflar, yanlar.

Cibâl: dağlar

Cihân-bâni: hükümdarla ilgili

Cis-i cedîd: bugünkü Galata Köprüsü'nün yerindeki köprü.

Cüdâ: ayrı, ayrı düşmüş, ayrılmış.

Cülûs-ı hümâyûn: Padişah'ın tahta çıkması.

Cürm: suç.

Ç

Çaker: kul, köle, cariye, yanaşma.

Çemen-zâr: çimenler.

Çend:Birkaç

Çendân: o kadar.

D

Dâiye-i Teferrüd: eşi, akranı, davası veya arzusu olmamak.

Dâr-ül-hadîs: hadis ve bunun gibi şeyleri öğretme yurdu

Deavi : Mahkemeye başvurular,meseleler,davalar

Debboy : asker eşya, giysi, silah vb.

deposu

Defin-i haki ıturnak: güzel kokulu toprağa gömülü (ölmüşler hakkında)

Defter-i Hâkanî: devletin mal, mülk ve arazi işleriyle uğraşan dairesi, tapu ve kadastro.

Dehşet-nâk: korkunç.

Dekakin:Dükkanlar

Dem: can, nefes, soluk.

Derdest:Yapılmakta olan,elde olan

Der-saaâet: İstanbul

Derün:İç içeri,dahil

Dest-zen: el uzatma, tutunma.

Devâbb: binek hayvanlar.

Devâir: daireler.

Devlet-i Âliyye: Osmanlı

İmparatorluğu

Devriyye Mevleviyyet: ilmiye mensuplarına rütbeleri icabında tevcih olunan vazifelerden birinin adı.

Dil-güşâ: gönül açan, kalbe ferahlık veren.

Dil-sûz: gönül yakan, yürek yakan.

Disar: eklendiği kelimeye çokluk manasını veren bir ek.

Divân-ı muhâsebât: sayıştay, devletin sarf ettiği paraların kontrol ve muhasebesini yapan yüksek kurul.

Duhan: tütün, duman

Duhûl: girme, içine girme, dahil olma.

Dürr: İnci.

E

Ebniye: binalar, yapılar.

Ebniye-i miriyye: beylik,binalar

Ebyan:cömert eli açık

Ecnebiye: yabancı, misafir, taşralı.

Ef'âl: işler, ameller.

Efdâl: daha faziletli olan.

Ehl-ullah: tanrı adamı, veli, evliya.

Ehven: ucuz.

Eizze:1.Erenler 2.muhterem azize kimse

Elezz: daha lezzetli.

El-hac:Hac islam dininin bir icabı olarak üsûlüne göre kabe-i mükerremi ziyaret eden kimse

Elkab-ı resmiyye: resmi ünvanlar.

Elsine: diller.

Elviye: sancaklar, bayraklar.

El-yevm: şimdi, henüz, bugün, bugünkü günde, hala, şu anda.

Endaht:1.atma, ateş atılma 2.silah atma boşaltma

Enfiye: burun otu.

Engüş: parmak.

Enhâr: ırmaklar, çaylar.

Ensâb: soylar, hısımlar.

Envâ': çeşitler, türler.

Erbaa: dört.

Erbab-ı dâniş: ilim sahipleri.

Erîke: taht.

Esami:Namlar,adlar,isimler

Esb: at, beygir.

Eslîha: silahlar

Ester: katır.

Esvak: alışveriş yerleri.

Eşcâr: ağaçlar.

Eşhür: aylar.

Evahir: sonlar, ayın son günleri.

Evâil: önceleri, başlangıçlar, ilk vâki'ler, evvel zamanlar, eski zamanlar.

Evânî: kaplar, kapkacaklar.

Evâsıt: ortadakiler, ortalar, orta zamanlar, orta günler.

Evkaf: 1. cami, medrese ve imaret gibi hayratın idâresine ayrılan arazi, bina vs. 2. vakıflar umum müdürlüğü.

Evsâf: vasıflar, sıfatlar, kaliteler.

Eytam : Anası babası ölmüş, yalnız kalmış, küçük çocuklar, öksüzler

Eyyâm: günler, gündüzler.

Ezhâr: çiçekler.

Ezikka: yokaklar, yollar.

Ezmine: anlar, vâki'ler, çağlar.

F

Fahametlü: sadra'zâmlara, Mısır Hidivlerine ve şehzadelere verilen bir lakap.

Fârig: vazgeçmiş, çekilmiş, bir mülkün tasarruf, sahip olma ve kullanma hakkını başkasına devretme.

Fart-ı zekâ: zeka taşkınlığı

Fehhâm: zeki, anlayışlı, en çok anlayan.

Fekk: kesme, koparma, feshetme, bozma

Ferâğ: 1. vazgeçme, bırakma, terk etme, 2. bir mülkün tasarruf, sahip olma ve kullanma hakkını başkasına devretme. 3. istirahat etme, dinlenme.

Ferâgat: 1. vazgeçme, bırakma, terk etme, 2. bir mülkün tasarruf, sahip olma ve kullanma hakkını başkasına devretme. 3. istirahat etme, dinlenme

Ferec: 1. gam, tasa ve sıkıntıdan kurtulma, keder ve darlıktan sonra gelen sevinç ve teselli. 2. zafer.

Ferîk: Osmanlılarda kolordu kumandanı rütbesi, tümgeneral, korgeneral.

Ferma: emreden, buyuran.

Ferruh-fal: talihli, bahtı açık, uğurlu

Ferzend: oğul, çocuk.

Feryâd-ı andelîb: 1. bülbülün feryadı, ötmesi. 2. 22 Mart'ta olan fırtına

Fesh: bozma, bozulma, dağılma, dağıtma

Fevaid: Menfaatler, faydalar, karlar, kazançlar

Fevâkih: meyveler, yemişler

Fevk-al-gaye: son derece

Fevk-at-tabîa: tabiat üstü

Feyz-yâb: feyiz bulan, feyiz bulucu

Fıkdân: kıtlık, yokluk, darlık, bulunmazlık

Fihâm: çok kuvvetli, nüfuz ve itibar

sahibi kimseler, ulular, büyükler

Filahat: eküncilik, çiftçilik

Firûg-efşân: ışık saçan

Firûz: mutlu, mesut, sevinçli, uğurlu, iyi bahtlı, ferah

Fusul-i Erbaa: dört mevsim, dört fasıl.

Füsûr: donmuş.

Fütüvvet: 1. soy temizliği. 2. mertlik, gençlik, yiğitlik. 3.cömert, eli açık.

G

Galâ': pahalılık.

Gadîre: küçük ırmak.

Gar: mağara, in.

Garîk: suda boğulma, su içine dalmış.

Gark: suya batma, boğulma, boğma.

Gars: ağaç dikme, dikilme.

Gayet: 1.Nihayet uç,son 2.Çok,fazla,son derece

Gazevât: akın.

Gerd: toz, toprak.

Germa: sıcak.

Geşt-ü güzar: gezme, gezip tozma, geçme.

Gevân: kahramanlar, yiğitler.

Gevher: bir şeyin aslı, esası.

Giyâhî: bitki, taze ot.

Gufrân: yargılama.

Gunude: uyumuş, uyuklamış.

Gurebâ: müslüman garipler, kimsesizler.

Güşâd: açma, açılma, açış

Güzâr: geçme, geçiş

H

Haccâc: galib olan.

Hadidiye: demirden aletler.

Hafız :1.Ezberleyen

2.Kur'an-ı Kerimi başından sonuna kadar ezberleyen

Hakayık: hakikatler, gerçekler.

Hamsîn: 1. elli sayısı. 2.erkân denilen kara kıştan sonra gelen elli günlük kış.

Handân: güleç, güler yüzlü.

Handerîs: şarap, yıllanmış şarap.

Hân-gâh: dervişlerin tekkesi.

Harâret-i şems: güneş ısısı.

Haremeyn-i şerîfeyn: İlmiye sınıfının Mısır payesinden sonra İstanbul payesinden önce nail oldukları büyük rütbe.

Hark:Su akacak,yarık ark

Harîk: yangın, ateş

Harîriyye: ipekle ilgili, ipekli, ipekten yapılmış

Hasbel teşkilat:Teşkilat dolayısıyla

Hatm: bitirme, erdirme

Hatt-ı istivâ: ekvator çizgisi

Havi:İhtiva eden,içine alan

Hayyâ: yılan

Hazân: sonbahar, güz

Ha'zâr: 1. sabit meskeni olanların oturdukları memleket. 2. barış ve güven.

Hedm: yıkma, harab etme.

Hendesiyye: geometrik, geometri ile ilgili.

Hacegan : 1.hocalar 2.eskiden
yüzbaşı rütbesinin karşılığı olan bir sivil
rütbe

Hey'et-i a'yân: senato.

Hıdîv: imtiyazlı Mısır Valisi veya bu
valinin ünvanı.

Hınta: buğday.

Hınzır: domuz.

Hidemât: hizmetliler, işler, hizmetler,
vazifeler.

Hidmet: 1. iş, hizmet, vazife. 2. İş
görme, birinin işini görme.

Hiffet: hafiflik, hoppalık

Hilâfet-penâh: hilafetin dayanağı olan,
hilafeti koruyan kimse, halifeliği haiz
bulunan padişah.

Hilkat: yaratılma, yaratılış.

Hiraset: çiftçilik.

Hîn: an, zaman, vâki't, sıra.

Hisse-i tarh: paylaşırma. Hulâsa: 1. bir
şeyin bir özün sözü. 2. hesap bilançosu.

Hulefâ': halifeler.

Huliyâyât: altın, yakut, gümüş gibi
ziynet eşyaları.

Hurûc: çıkma, çıkış.

Husûl: Üreme, türeme

Husûmet: hasımlık, düşmanlık,
kıskançlık, çekememezlik.

Hüdâ: 1. Kur'an-ı Kerim. 2. Doğru
yolu gösterme.

Hüdhüd: çavuş kuşu, ibibik.

Hüveydâ: açık, apaçık, belli, besbelli.

I

Istabl-i amire: padişah sarayının ahır

İşâ': akşam ezanı ile yatsı ezanı
arasındaki süre

İ

İbka': 1. baki, daim, devamlı, sürekli
kılma. 2. yerinde evvelki halinde
bırakma.

İblâğ: vardırma, vardırılma, erişme,
eriştirilme, ulaştırma, gönderme.

İbtinâ': bir şeyin üzerine bina etme,
dayandırma

İclâl: ikram, saygı gösterme, büyüklük.

İcmal: özet, genel toplam

İctimâ': toplanma, bir araya gelme,
yığılma, birikme.

İctinâb: sakınma, çekinme, uzaklaşma

İctira: Cüretlenme, cesaret
etme, yeltenme

İyd: bayram

İddihâr: 1. biriktirme, toplama,
saklama. 2. kıtlıkta yüksek fiyatla
satmak için zahire toplama.

İyd-i fıtr: rama'zân bayramı.

İfâd: birini elçilikle gönderme.

İfşâ': gizli bir şeyi yayma, açığa vurma,
ortaya koyma.

İhdâs: meydana getirme, ortaya
çıkarma.

İhrâz: alma, kazânma, elde etme,
erişme.

İhtirâf: vücuda getirilmiş. îkad: yakma, yakılma.

İkan: sağlam, biliş, bilme.

İkdâm: gayret ve sebatla çalışma, ilerleme.

İklîl: taç.

İktizâ: lazım gelme, gerekme, gerektirme, ihtiyaç, işe yarama.

İlcâât: mecburiyet ve zorlama karşısında bırakmalar, vazgeçmeler.

İlga': bozma, yürürlükten kaldırma, iptal etme.

İmrâr:geçirme, geçirilme.

İmrâr-ı evkat: vâki'tleri geçirme.

Înâs: kadın.

Înayet: 1.Dikkat gayet,özenme

2.lütuf,ihsan,iyilik

İncimâd: donma, buz haline girme.

İnfisâl: ayrılma, gitme.

İnkıtâ': kesilme, bitme, tükenme.

İnsıbâb: dökülme, başka suya karışma.

İntihâb: seçme, seçim, seçilme, en güzel üretme.

İntisâb: bir kimseye mensub olma, bir yere bağlanma, birinin adamı olma.

İrade-i seniyye: padişahın emri, buyruğu.

İrtihâl: ölme, göç etme, göçme.

İska: sulama, su verme

İsti'dâd: doğrulma, alışma.

İstignâ: tok gözlülük, ihtiyaçsızlık.

İstihkam: 1.sağlamlık, kuvvet

2.kuvvetli siper

İstihlâs: kurtarma, kurtarılma, bir şeyi kenine mahsus kılmaya çalışma.

İstihsâl: üretme, hasıl etme, elde etme, ele geçirme.

İstihzâr: hazırlama, hazır etme, anımsatma, çağırma.

İstizân: izin isteme, sorma, danışma.

İshâd: şahit olma, şahit getirme, şahit gösterme.

İ'tâ': 1. baki, daim, sürekli, devamlı, 2.yerinde ve evvelki halinde bırakma.

İtlâf: telef etme, öldürme, yok etme, bozma.

İttihâz: edinme, edinilme, kabul etme, itibar etme, sayma, tutma, kullanma.

İttisâm: damgalama, dağlama, işaretleme, süsleme.

İzâle: giderme, giderilme, yok etme.

J

Jurnal: gazete, rapor, ihbar, şikayet, polis, raporcu

K

Kabâil: kabileler, boylar.

Kabz: 1. el ile tutma. 2. avuç içine alma, kavrama.

Kadîm: eski.

Kâffe: hep, bütün, cümle.

Kaht ü gala: kıtlık ve pahalılık.

Kaimmakam: 1.Birinin yerine geçen,yerini tartan 2.kaza

kaymakamı,kazanın yöneticisi

Kaimmakamlık makamı:

Kaymakamlık merkezi

Kain:Mevcut olan,bulunan,var olan

Kamer: ay.

Kânûn-ı evvel: aralık ayı.

Kânûn-ı sâni: ocak ayı.

Kârbân: kervan.

Kâr-gîr: 1. iş tutan, iş tutucu. 2. Taş veya tuğladan yapılmış bina.

Karîn: yakın.

Karye: köy.

Kâr-zâr: kavga, savaş.

Kasren: zorla, zorlayarak.

Kat:Kesme,kesilme,biçme

Katib : Kitabet eden yazan yazıcı usta yazıcı

Kat'iyeye: kesin, kesip atan, tereddüte mahal bırakmayan.

Kavâid: kaideler, usuller.

Kavânîn: kanunlar.

Kavî: kuvvetli, güçlü, güvenilir, sağlam.

Kaza :1. Kadının hükmü,kadılık vazifesi 2.Bir kadının idaresi altında bulunan yer

Kebir:Büyük,ulu

Kehvâre: beşik.

Kemâ-kân: eskisi gibi, evvelden olduğu gibi.

Kesîr-ül-mahâmid: güzel huyları çok olan.

Kesr: 1. kırma, kırılma, paralama, 2. bozma, halel getirme.

Kesret: çokluk, bolluk, ziyadelik.

Keşide: çekilmiş, çekiliş

Kezalik:Keza,bu buda öyle

Kibâr-ı müderrisin: mûsile-i Süleymâniyye ile üst tarafındaki medreselerde müderrislik edenler.

Kirâm: soylular, soyu temizler, ulular, büyükler.

Kişmiş: kişniş çok küçük taneli çekirdeksiz üzüm.

Kudûm: uzak bir yerden gelme.

Kûh-sâr: dağlık.

Kulûb: kalpler, gönüller.

Kurâ: köyler, kasabalar.

Kuûd: oturma

Kuzat:Kadılar

Küllî: umumi, bütün, çok.

Küllîyyen: büsbütün, toptan, kökünden, çok olarak, tamamıyla.

Külliyet:Çokluk,bolluk

Kürsî-nîşîn: tahtta oturan, padişah.

L

Lâbis: giyen, giymiş, giyinik.

Lâ-büdd: gerekli.

Lahik: 1. lühûk eden, yetişen, ulaşan. 2. eklenen. 3. sonradan tâyîn edilen, yenisi.

Lâyihâ: düşünülen bir şeyin yazı haline getirilmesi.

Lâ-yuadd: pek çok, sayılmaz,

sayılamaz.

Lâtîf: yumuşak, güzel, nazik, has.

Letâfet: latiflik, hoşluk, güzellik, yumuşaklık.

Lede-l iktizâ: gerektiği zaman.

Leheb: alev.

Levâzım: lazım olan şeyler, yaşamak, geçinmek ve yolculuk için lüzumlu olan şeyler.

Levnî: renkle ilgili, renge ait.

Leyle: gece, tek gece.

Leyle-i kadr: rama'zân ayının yirmi yedinci gecesi.

Liva :1.Mülki idarede kaza ile vilayet arasında bir derece,sancak 2.Askeriyede tugay

M

Maa:İle beraber,birlikte

Ma'âbir: çitler, geçilecek yerler, köprüler, kemerler.

Mâ-adâ: -den başka.

Maâdin: madenler.

Maârif: bilgi, kültür, marifetler, bilimler.

Mâ-beyn: padişah sarayı.

Ma'delet: insaflılık, adalet, adillik.

Mâ-dûn: alt, aşağı, derece olarak aşağıda olan.

Mâ-fevk: üst, yukarı, üstte, baş, şef.

Mah:Senenin on ikide bir kısmı,ay

Mahâsin: güzellikler.

Mahbûb: sevilmiş, sevilen.

Mahbûb-ül-kulûb:gönüllerin sevgilisi.

Mahdûm: oğul, evlat.

Mahfuz:Saklanmış,korunmuş,gizlenmiş

Mahrec: dışarı çıkılacak kapı.

Mahsulat:Topraktan yetişen şeyler

Makarr:1.Karar edilen durulan yer,karargah 2.ocak,merkez

Ma'mur:bayındır

Mansıb: devlet hizmeti, memuriyet, makam, rütbe, derece.

Maruz-ı bende-i derineleridir ki:

ulemanın dışında bulunanlar tarafından şeyhülislam'a hitaben yazılan kağıtlarda resmi elkap olarak kullanılan yazıdır.

Maruz-ı dai-i derineleridir ki: ulema tarafından şeyhülislam'a hitaben yazılan kağıtlarda resmi elkap olarak kullanılan yazı, “ben, eski, sadık yakın ve duacınızın dileğidir” anlamına gelir.

Maruz-ı dai-i kemîneleridir ki: ulema tarafından şeyhülislam'a hitaben yazılan kağıtlarda resmi elkap olarak kullanılan yazı, “değersiz duacınızın dileğidir” anlamına gelir.

Maruz-ı çaker-i kemîneleridir ki:

“hiçbir değeri olmayan ben kulunuzun dileğidir” anlamına gelir.

Masârif: giderler.

Masarifat:Harcanan paralar,giderler

Maslahat: ehemmiyet, önem.

Masna': sarnıç, su mahzeni.

Matar: yağmur.

Mâzû: süs ağacı.

Mebde': evvel, başlangıç, prensip, ilk unsur.

Mebrure: hayırlı, makbul, beğenilmiş

Mecârî: su yolları, su yatakları, akıntı yerleri.

Meclisi deavi :Başlangıç mahkemesi

Meclis idare :1.Evvele halkın seçtiği il meclisi 2.yönetim kurulu

Medâyah: övülmeye layık olan işler ve hareketler.

Medfun:Defnolunmuş, gömülmüş

Medlûl: delil getirilmiş şey.

Meduv: davet olunanlar.

Mehâmm: önemli, düşündürücü, lüzumlu ve gerekli şeyler.

Mehr: mihir, evlenirken erkek tarafından kadına verilen nikâh bedeli.

Mekatib :Mektepler,okullar

Mekatib-i Rüşdiyye: Bu günkü orta okulların derecesinde bulunan altı sınıflık eski mektepler,okullar

Mekîlât: arpa, buğday gibi kile ile ölçülen şeyler.

Melbûsât: elbiseler.

Memerr: mürûr edilecek, geçilecek, gidilecek yerler, yollar, geçitler, cadde, sokak.

Memlaha: tuz çıkarılan yer.

Menâfi': menfaatler, yararlar, çıkarlar.

Menâsib: payeler, makamlar, rütbelere, dereceler.

Menba': kaynak, pınar.

Menafi umumiye:Umumi menfaatler (Çiftçiye destek amaçlı kurulmuş olan Ziraat Bankası'na benzeyen teşkilat)

Merakîd:Mezarlar,kabirler

Merbût: bağlanmış, bitleştirilmiş, eklenmiş, ilişmiş, bağlı.

Mer'iy-ül-icra: yürürlüğe girme.

Mervî: rivayet olunan, birinden işitilerek söylenen.

Mesacid:Mescidler

Mesâlih: işler.

Mesbûk: başkalarından geri kalmış, gecikmiş, arkada bırakılmış.

Meserret: sevinç, şenlik.

Mestur:Kapalı,gizli

Meşâyah: şeyhler.

Meşrûa: şer'an caiz olan, şer'iatın izin verdiği, kanuna uygun.

Mess: meydana gelme.

Meşrûh: 1. şerh olunmuş, açıklanmış, 2. uzun uzadıya anlatılan.

Metbua:Kendisine tabii olan uyulan

Mevaki:Mevkiler ,yerler

Mevali: mevleviyyet payesine ulaşmış olan sarıklı alimler

Mevâsim: mevsimler.

Mevfur: çok bol.

Mevzûnât: tartılmış, ölçülmüş şeyler.

Meyâmin: uğurlar, bereketler,

mutlulular.

Meyyâ: çok istekli düşkün.

Mezkûre: adı geçmiş, anılmış, zikronulmuş.

Mezrûât: ekinler, ekilip bitmiş tohumlar.

Mikab: Küp

Mikyas: 1. Kıyas edecek alet,ölçek,ölçü aleti 2. Uzunluk ölççeği

Mir: 1. Beylik devlet hazinesine ait 2. devlet hazinesi

Mîr-alây: albay, alay beyi.

Mir-i miran : beylerbeyi

Mîr-livâ: tuğgeneral.

Misl: 1. Benzer, kat 2. Miktar

Miyâh: sular.

Mîzâ: terazi, ölçü aleti, tartı.

Muâdil: denk, müsavi, eş değer.

Muahhar: te'hîr edilmiş, sonraya geriye bırakılmış.

Muahharen: muahhar olarak, sonradan.

Muallim : Talim eden, Öğreten, Öğretmen, hoca

Muallim-i Evvel: Rüşdiye okullarında görev yapan en yüksek dereceli görevli

Müallim-i Sani: Rüşdiye okullarında ikinci derecede yetkili öğretme, hoca

Muâvenet: yardım, yardım etme.

Mufahham: kömürleşmiş, kömür halini almış.

Muharrer: tahrîr olunmuş, yazılmış,

yazılı.

Muhasebe : 1. Hesap işi 2. Bir daire veya ticarethanenin hesap işleriyle ilgili kısım

Muhat: Etrafı çevrilmiş, kuşatılmış

Muhavvel: değiştirilmiş, havale edilmiş, gönderilmiş.

Muhît: ihtiva eden, kuşatan.

Muhzir: Şeriat mahkemelerinde mübaşir hizmetini gören kimse

Mukarrer: 1. kararlaştırılmış. 2. şüphesiz, sağlam. 3. anlatılmış, bildirilmiş.

Mukatele: savaş, kavga.

Munassab: memur, görevli.

Munsabb: dökülen, karışan, kavuşan, birleşen.

Murabba: terbi olunmuş, dörde çıkarılmış.

Murassa': kıymetli taşlarla bezenmiş.

Muvakkate : Süreksiz, geçici

Muvâsala: ulaşma, varma, yetişme.

Muvasalat: vasil olma, ulaşma, yetişme.

Müberrât: yol, çeşme gibi hayrat nevinden olan şeyler.

Mübeyyiz: 1. Kalem kâtibi. 2. Bilgileri açıklayan meydana koyan

Mücâhede: 1. uğraşma, savaşma. 2. nefsi yenmeye çalışma. 3. Din düşmanlarıyla savaşma.

Mücâzât: 1. karşılık. 2. bir suça karşı ceza çektirme.

Mücedded: yenilendirilmiş,
yeni,yepyeni

Mücerrib: tecrübe eden.

Müctemia: ictima eden, toplanan,
toplanmış, toplu; birikmiş, birleşmiş.

Müderris :1.Ders veren,ders
okutan,medrese dersi okutan 2.profesör

Müeddâ: mana, mefhum.

Müfârik: ayrılan, ayrılmış.

Müfham: susturulmuş, yıldırılmış.

Müfti : 1.Fetva veren
2.Vilayet ve kazalarda din işlerine
bakan kimse Müftü

Mükayyed :1.Kayıtlı, bağlı,
bağlanmış 2.kaydolmuş deftere geçmiş

Mülazım: 1.Stajer,bir yere muhafız
olarak gidip gelen 2.Askeriye de teğmen

Mülhakat :1.Katmalar,Ekler 2.Bir
merkeze bağlı olan yerler

Mülûk-âne: hükümdara gibi,
hükümdara yakışacak yolda.

Mümâşât: yoldaşlık, huyunca gitme.

Mümeyyiz : 1.Temyiz eden
seçen ayıran 2.bir dairede yazıcıların
yazdıkları yazıları düzelten katip

Mümeyyizan :Mümeyyizler

Münâfi': zıt, uymaz, aykırı.

Mün'azil: azledilen, elini eteğini çeken.

Münhal:Boş kalan acık olan me'mur
bulunmayan

Mürettebe: tertib olmuş dizilmiş yerli
yerine konulmuş

Müsevvid :Karalama,taslak
yapan,müsvedde

Müstantik : sorgu hakimi

Müteferrika:Ufak tefek masraflar için
ayrılan para

Mütekarib: yaklaşan, yakın.

Mütemayiz:1.Temayüz eden sivrilen
Kendini gösteren 2.Tanzimattan sonra
saniye rütbesinin 1.sınıfı

Mütesâvî: birbirine müsâvî eş olan.

Mütevâtir: halk arasında söylenilen.

Müverrih: tarih ya'zân, tarihçi.

Müvezzi': postacı, gazeteci.

Müzeyyen: Zinetlendirilmiş, üslenmiş,
süslü

N

Nâ-bedîd: görünmez, bellisiz, kayıp.

Nafia: bayındırlık işleri.

Naib : Vekil birinin yerine
geçen 2.kadı vekili

Nâşî: 1. neşet eden, edici, ileri gelen.
2. ötürü, dolayı sebebiyle.

Nâşir: dağıtan, saçan, açan bir kitap
neşreden, yayınlayan.

Nâ-yâb: 1. bulunmaz. 2. Benzeri olmaz.

Nâzil: 1. yukarıdan aşağı inen, inici.
2.bir yerde konaklayan.

Nebâtât: 1. bitkiler. 2. botanik.

Nebeân: pınar suyunun yerden
kaynaması.

Nebeviyye: peygamberle ilgili.

Neccâr: dülger, marangoz.

Necî: 1. oğul, evlat, çocuk. 2. nesil, sülale, kuşak.

Nedâmet: pişmanlık.

Nefer: 1. bir adam, tek kişi. 2. rütbesi olmayan asker. 3. İnsan sayısını gösteren sözler için kullanılır.

Neferat : askerler,erler

Nehâr: gece ile gündüzün eşit uzunlukta oluşu.

Nesc: dokuma, örme.

Nev’: çeşit, türlü.

Nevahi:1.Yanlar, taraflar

2.Nahiyeler,bucaklar

Nıfs:Yarım,yarı

Nihâde: konmuş, konulmuş, koymuş.

Nisâb: asıl, esas.

Nisvân: kadın.

Niyabet: Naiblik, Vekalet, vekillik

Nümude: gösterilmiş, görünmüş, gözükmüş.

Nüzhet-gâh: gezinti yeri.

Nüzûl: aşağı inme.

O

Otağ: çadır

Ö

Öşr: öşür, onda bir, ondalık, onda biri alınan vergi.

P

Penâh: sığınma, sığınak yer. “-penâh (bir şeyin) sığınağı, koruyucusu, dayanağı” manalarıyla birleşik

kelimeler yapar.

Penbe: Pamuk

Pezîrâ: kabul eden.

Pîrâye: süs.

Pister: yatak, döşek.

Piş-gâh: ön.

Pîşîn: peşin, önce ve önden verilen.

Pîşvâ: reîs, başkan.

Pür-nûr: nur dolu, nur içinde, nurlu, aydınlık.

R

Râbia: sivil memurlukta bir rütbe.

Radiyallahu Anh: Allah ondan razı olsun. (aslında “razı oldu” anlamındadır)

Rama’zân: kamer aylarının dokuzuncusu.

Rasîn: sağlam, dayanıklı.

Reb’: arazi.

Rebi-ül-ahir: “sonbahar” Arabi ayların sonuncusu.

Rebi-ül-evvel: “ilkbahar” Arabi ayların üçüncüsü.

Redîf: terhis edilerek ihtiyata geçirilen kur’a askerlerine verilen bir ad.

Ref’etlü: serdarlara, kumandanlara mahsus resmi unvan.

Refik : Arkadaş,yoldaş

Reis : Baş,Başkan

Reîs-ül-küttâb: Osmanlı hariciye vekillerinin ünvanı.

Rekz: yere saplama, dikme.

Re's: 1. baş, kafa. 2. başlangıç.

Resîde: erişmiş, yetişmiş, olgunlaşmış.

Rical: belli mevki sahibi olan kimseler.

Ric'at: geri dönme.

Rîh-i şimâlî: kuzey rüzgarı.

Rihlet: göç, göçme, ölme.

Rikab: Büyük bir kimsenin katı, önü

Rûz: gün, gündüz.

Rüesâ: reîsler, başkanlar.

Rüsum: vergiler, gümrük vergileri

Rüsûmât: gümrük idâresi.

Rüteb: rütbeler, dereceler

Rü'yet: görme, bakma görülme.

S

Sabıka: 1. Geçmiş şey geçmiş hal, vaka

2. Geçmişte işlenmiş suç

Sabih: yüzen, yüzücü.

Sadat: 1. Seyitler, ulular 2. Hz. Hasan soyundan gelmek üzere Hz. Muhammed soyundan olanlar

Sâdâtlü: askerlikte miralay (Albay) ile birinci ferik (Korgeneral), sivilde vezir ve mirü'l-ümera'lık arasında rütbeleri arasındaki kimselerin resmi ünvânı.

Safâ-âver: getiren, taşıyan.

Sagır: Küçük, ufak

Salât: namaz.

Salif-üz-zikr: bildirilen, zikri geçen.

Sâlis: saniyenin altmışta biri

Salisan: üçüncü olarak.

Salise: 1. Üçüncü 2. Binbaşı derecesinde mülki bir rütbe

Sâl-nâme: yıllık.

Saltanat-ı seniyye: Osmanlı

İmparatorluğu'nun adlarından biri.

Sandık emini :Veznedar

Sanevber: çam fıstığı ağacı.

Sath-ı deryâ: denizin yüzü.

Saye: 1. Gölge 2. karma, sahip çıkma

Sebâhat: suda yüzmeye.

Secl: içi su dolu olan kova.

Sefain: Gemiler

Sekene: sakin olanlar, oturanlar.

Semum: sam yeli, sıcak rüzgar.

Seneviyye: Seneye mansup, sene ile ilgili bir yıllık

Seniyye: yüksek, yüce.

Ser: Baş, Başkan

Serîa: çabuk, hızlı.

Serîr: taht.

Ser-kurenâ: baş, mabeynci.

Sevâd: gümüş üzerine siyahla işleme, nakış, savat.

Sıbyan mektebi: İlkokul

Sinin: Yıllar

Siyadetlü: Hz. Muhammed'e intisâb şerefinde bulunan zat.

Sudûr: 1. sadra'zâmlar. 2. kazâskerler.

Sühûlet: 1. kolaylık. 2. Kolaylık vasıtası. 3. yavaşlık, usul; 4. Paraca kolaylık.

Ş

Şaban: Arabi ayların sekizincisi.

Şahane: 1. Hükümdara ait Hükümdarla ilgili

Şaîr: arpa.

Şakird: Talebe, Öğrenci

Şark: Doğu

Şatt-ül-Arab: Fırat ve Dicle nehirlerinin Korna'da birleşmesiyle oluşan büyük nehir.

Şâyân: yakışır, yaraşır, değer.

Şeb-i yeldâ: yılın en uzun gecesi.

Şecaât: yiğitlik, yüreklilik.

Şedd: sıkma, sıkı bağlama.

Şehr-yarî: 1. hükümdara, padişaha mahsus, hükümdarla ilgili. 2. hükümdarlık, padişahlık.

Şehr-zâdegân: şehzadeler, padişah oğulları, prensler.

Sems: güneş.

Şevâhik: yüksek tepeler, dağ dorukları, dağ etekleri.

Şevl: geniş, ıssız, تنها toprak.

Şevket: büyüklük, heybet padişahlar için kullanılırdı.)

Şevket-lü: şevketli, a'zâmet ve heybet sahibi.

Şibh-i cezire: Yarımada

Şimâl: kuzey.

Şita: kış.

Şühûr: aylar.

Şüyu': dağılma, yayılma.

T

Tab': gazete basma.

Tâb-dâr: parlak, ışıklı.

Tâc-dârî: hükümdarlık, padişahlık.

Ta'dâd: sayma, sayı.

Tagayyur: 1. değişme, 2. başkalaşma. 3. rengi değişme.

Tahayyül: hayale dalma, canlandırılma.

Tahavvül: değişme, dönme, bir şekilden başka bir şekle girme.

Tahhi: pişirmekle, pişirilmekle ilgili.

Tahrirat : Bir daireye yazılan resmi mektuplar

Tahrirat kalemi : Resmi dairelerde yazı işleriyle meşgul olan kalem

Takaddün: 1. önce gelme, önce davranma. 2. ileri geçme, ileride bulunma. 3. protokole göre öne geçme, daha yukarı oturma.

Takat-fersâ: takat götürmez, dayanılmaz.

Taktî': kesme, parçalama, bölme.

Tarik: Yol

Teâli: yükselme, ululanma.

Teberru: Bağış, bağışlama

Teberrüd: soğuma.

Tecemmü: toplanma, yığılma, birikme.

Tedricen: Derece derece, yavaş yavaş, azar azar

Tehzîz: hareket ettirme, hafif titreme, titretilme.

Tekellüm: söyleme, konuşma.

Telvîhiyye: açıklama.

Tenevvü’: genişleme, yayılma.

Tenvîr: ışıktandırma, aydınlatma.

Teshih: Sağlığını iade etme, iyiletme

Tesmiye: ad koyma, adlandırma, isim verme.

Teşrîfât: protokol, büyük resmi olan ziyaretlerde, kabul resimlerinde ve törenlerinde uyulması gereken âdetler, usuller.

Teşrîn-i evvel: Ekim ayı.

Teşrîn-i sâni: Kasım ayı.

Tevabi: Bir kimsenin hizmetinde bulunanlar

Tevellüd: doğum, doğma.

Tevesşü: genişleme, yayılma.

Tevzi: Dağıtma, dağıtımçı

Tîz-âb: kezzap.

Tûl: Uzunluk, boy

Tûlû-i şems: güneşin doğuşu.

Turuk: yollar, tarîkler.

Tuyûr: kuşlar.

U

Ubûdiyyet: kulluk, kölelik.

Ubûr: geçme, geçilme, atlama.

Ulemâ: âlimler, ilim sahipleri, bilginler.

Ulûm: ilimler, bilgiler.

Ulûvv: yükseklik, büyüklük, yücelik.

Ü

Übbehetlü: sadra’zâmlıktan

ayrılmışların resmî ünvanı.

Ülfet: 1. alışma, kaynaşma. 2. görüşme,

konuşma. 3. ahbaplık, dostluk.

Ümerâ: 1. emirler, beğler. 2. binbaşı, yarbay, albay rütbelerinde bulunan fermanlı subaylar.

Üsbû’: hafta, yedi günlük süre.

V

Vâki’: 1. vuku’ bulan, olan, düşen; olagelen, rastlayan. 2. geçen, geçmiş olan.

Vâlid: baba.

Varak: 1. Yaprak 2. Kağıt veya kitap yaprağı 3. Yazılmış kağıt

Varidat: Gelir

Varidat-ı seneviyye: Yıllık gelir

Vaye: Nasip, kısmet

Vaz’: 1. koyma, konulma. 2. tâyin etme 3. kurma, icâd etmek, meydana getirmek.

Vecibe: vâcib olan şey, borç hükmünde olan vazife.

Vesâil: vesileler.

Vesâik: vesikalar (belgeler).

Vezîden: 1. yel esmek. 2. sıçramak, atılmak, seğirtmek.

Vilâdet: 1. doğurma. 2. doğma.

Vilâyât: vilâyetler, iller.

Vukuât: 1. olanlar, olan bitenler. 2. polisi ilgilendiren hadiseler.

Vusûl: ulaşma, gelme, varma, erişme,

Vülât: valîler. Vükelâ: 1. vekiller. 2. (Osmanlı İmparatorluğu devrinde) kabine a’zâsı vekilleri, bakanlar.

Y

Yek-diğer: birbirini, bir taraf öbür tarafı.

Yekün:Toptan

Yeldâ: yılın en uzun zamanı.

Yevm: gün.

Yezdân: 1. [zerdüştlerde] hayır ilahi. 2. Allah

Z

Zabitan :Subaylar

Zabtiyye:1.Tanzimattan sonra memleket içi, güven ve emniyet işleriyle vazifeli daireye verilen ad.2.Polis Jandarma

Za'id: 1. artan, artıran. 2. lüzumsuz, gereksiz.

Zâ'il: 1. sona eren, devamlı olmayan. 2. geçen, geçmiş olan.

Zalâm: 1. karanlık. 2. haksızlık.

Zeban: 1.dil, lisan. 2. lûgat; lehçe.

Zedd: vurma, dövme.

Zelâzil: yer depremleri.

Zenc: kara, siyah, zenci.

Zerîn: altından veya altına benzer olan, altın gibi sarı; parlak.

Zevât: kişiler, şahıslar, kimseler.

Zımnında:İçin,dolayısıyla

Zi-l-hicce: Arabî aylarının on ikincisi olup, onuncu günü kurban bayramına rastlar.

Zi-l-ka'de: Arabî aylarının on birincisi.

Zir: alt, aşağı.

Zuhûr: görünme, meydana çıkma, baş gösterme, türeme.

Zukâk: sokak.

Zükûr: erkekler.

KAYNAKÇA

- Akdağ, M. Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi, İstanbul 1979
- Akyüz, Y. Türk Eğitim Tarihi, 25. Baskı, Ankara 2013
- Akyüz, Y. Türk Kurtuluş Savaşı ve Fransız Kamuoyu (1919-1922) Ankara 1988
- Akyüz, Y. Türkiye'de Öğretmenlerin Toplumsal Değişmedeki Etkileri, Ankara 2012
- Altun, T. Mekteb-i İdadi'den Öğretmenevi'ne bir Asır (1885-1985) Sinop 2012
- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, (Topl. N.Arsan) Ankara 1959-1961
- Aydın, F. Sinob Alaiye (Süleyman Pervane) Medresesi, Vakıflar Dergisi, X, 1973
- Aydın, Bilgin. «Salname.» Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde, 51-54. İstanbul: Diyanet Vakfı Neşriyat ve Pa'zârlama, 2009.
- Aydın, M.A “Osmanlıda Hukuk”, Osmanlı Devleti Tarihi, C. 2, Feza Gazetecilik Yayınları, İstanbul 1999
- Aydın, M.A “Osmanlı Hukukunun Temel Yapısı ve İşleyişi”, Türkler, C.10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002
- Baltacı, C. XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı Medreseleri, İstanbul 1976
- Başoğlu, B. Sinob İli Tarihi, Ay yıldız Matbaası Ankara 1978
- Bayzan, A.R. Misyonerin Soykırım Oyunu, Nisan 2006
- Büyükkarcı, S. Türkiye'de Rum Okulları, Konya 2003
- Cevat, M. Maarif-i Umumiye Nezareti Tarihçe-i Teşkilat ve İcraatı İstanbul 1922
- Cuinet, V. La Turquie D'Asie Geographie Administrative, Paris, 1895
- Darkot, B. Sinob, İslam Ansiklopedisi, X.Cilt
- Davison, R.H. Osmanlı Türkiyesi'nde Batılı Eğitim (Çev: Mehmet Seyitdanlıoğlu) Belleten Dergisi, Cilt: LI Sa:200 Ağustos 1987
- Develioğlu, Ferit. Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lugat. Ankara: Aydın Kitabevi, 2002.
- Duman, Hasan; Osmanlı Sâlnâmeleri ve Nevsalleri Bibliyografyası ve Toplu Kataloğu, Cilt 1, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1999.

Elibol, N. “Osmanlı İmparatorluğu’nda Nüfus Meselesi ve Demografi Araştırmaları.” Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 2007

Ergün, M. 2. Meşrutiyet Devrinde Eğitim Hareketleri, Ocak Yayınları, Ankara, 1996

Ergün,M. II. Meşrutiyet Dönemindeki Eğitim Reformlarının Türk Modernleşmesindeki Yeri, İstanbul: Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Marmara Üniversitesi yay. 2009

Eski, M. Kastamonu Abdurrahman Paşa Lisesi Tarihi, Kastamonu Valiliği İl Özel İdare Müdürlüğü Yayını, Ankara 2005

Evliya Çelebi Seyahatnamesi, (Hzr.Zekeriya Kurşun, Seyit Ali Kahraman, Yücel Dağlı) İstanbul 2006

Fortna B.C., Mekteb-i Hümayûn (Osmanlı İmparatorluğu’nun Son Döneminde İslâm,Devlet ve Eğitim), Çeviren: Pelin Siral, İstanbul, 2005

Gökoğlu, A. Paphlagonia (Paflagonya) Kastamonu 1952

Gözübüyük, Ş. Kili,S. Türk Anayasa Metinleri, Ankara 1957

Güler, İ. XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Sinop (İdari Taksimat ve Ekonomik Tarihi), (basılmamış Doktora tezi), İstanbul- 1992

Güneş, İ. Birinci TBMM’nin Düşünce Yapısı (1920-1923) İstanbul 2008

Kanbur, E. Sinop’tan Haberler, Şimâl Ajans-Matbaacılık, Sinop 2012

Kansu, N.A. Türkiye Maarif Tarihi Hakkında Bir Deneme, Muallim Ahmet Halit

Kitaphanesi, İstanbul, 1930

Karal, E.Z.“Osmanlı Tarihi”, C.V, TTK Yayınları, Ankara-1983

Karal, E.Z.“Osmanlı Tarihi”, C.VII, TTK Yayınları, Ankara-1983

Kaynar,S. Kastamonu Vilayet Salnâmelerinde Tosya KAZÂSI 1869-1903, İstanbul 2011

Kodaman,B. Abdühamit Devri Eğitim Sistemi, Ankara 1991

Kuzucu,K. Osmanlı’dan Cumhuriyete Şehircilik, Mimari ve Eğitim anlayışındaki Değişmeler Bağlamında Sivas Kongresi Binasının Tarihçesi, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi Sayı:37-38 Mayıs-Kasım 2006

Naima, Tarih, İstanbul 1282

Okumuş Ejder ve Diğerleri, Osmanlı Devletinde Eğitim, Hukuk ve Modernleşme, Ark Yayınevi, İstanbul 2006

Ortaylı, İ. Tanzimat Döneminde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840-1888) Ttk Yayınları Ankara 2011

Özcan, B. Sinop Deniz Felaketi, İstanbul 2008

Öden, Z.G. Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, c.22

Parmaksızoğlu, İ. İbn Batuta Seyahatnamesinden Seçmeler, İstanbul 1971

Sinop Halkevi- Dıranaz Dergisi, Sayı:20

Sungur, M. “XIX. Yüzyıl Osmanlı Devleti’nde Taşra İdaresi ve Vilayet Yönetimi”, Türkler, C. 13, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002

Strabon, Coğrafya-Anadolu, XII,XIII,XIV, (çev.Adnan Pekman), İstanbul 1987

Sinop İli 1973 Yıllığı, Sinop-1967.

Sinop Gazetesi, 1922 -1923 sayıları.

Sinop İli Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Eğitim, Sinop 1998

Sinop’ta Milli Eğitim 1997, Sinop Valiliği

Tekeli,İ.-İlkin,S. Osmanlı İmparatorluğu’nda Eğitim ve Bilgi Üretim Sisteminin Oluşumu ve Dönüşümü, Ankara 1999

Texier, C. Küçük Asya (mütercimi Ali Suad), İstanbul 1339, III,IX.Kitap

Tırıl, A. “Cumhuriyet Döneminde Sinop”, (Dokuz Eylül Ün. Sos. Bil. Ens. Yük. Lis. Tezi), İzmir-2010

Turan, O. Selçuklular zamanında Türkiye, İstanbul 1971

Umar, B. Paphlagonia, İnkılap Yayınları, İstanbul 2007

Uzunçarşılı, İ.H. Osmanlı Devleti’nin İlmiye Taeşkilatı, Ankara 1965

Ülkütaşır, M.Ş. Sinop’ta Candaroğulları zamanına ait tarihi eserler, 1949

Ünal, M.A. Osmanlı Devrinde Sinop, Isparta 2008

Vahapoğlu, H. Osmanlıdan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okullar, MEB Yayınları, İstanbul 2005

Yaman, T.M. Kastamonu Tarihi, Kastamonu 1935

Yınanç, M.H. Türkiye Tarihi Selçuklular Devri, İstanbul 1944

Yurt Ansiklopedisi, Anadolu Yayıncılık, C.IX, İstanbul 1982

Yücel, Y. Çobanoğulları - Candaroğulları Beylikleri, Ankara 1980

Arşiv Belgeleri:

1. Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi (Hicri 1286/Miladi 1869). Kastamonu: Kastamonu Vilâyet Matbaası.
2. Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi (Hicri 1287/Miladi 1870). Kastamonu: Kastamonu Vilâyet Matbaası.
3. Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi (Hicri 1288/Miladi 1871). Kastamonu: Kastamonu Vilâyet Matbaası.
4. Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi (Hicri 1289/Miladi 1872). Kastamonu: Kastamonu Vilâyet Matbaası.
5. Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi (Hicri 1290/Miladi 1873). Kastamonu: Kastamonu Vilâyet Matbaası.
6. Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi (Hicri 1291/Miladi 1874). Kastamonu: Kastamonu Vilâyet Matbaası.
7. Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi (Hicri 1292/Miladi 1875). Kastamonu: Kastamonu Vilâyet Matbaası.
8. Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi (Hicri 1293/Miladi 1876). Kastamonu: Kastamonu Vilâyet Matbaası.
9. Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi (Hicri 1294/Miladi 1877). Kastamonu: Kastamonu Vilâyet Matbaası.
10. Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi (Hicri 1295 / Miladi 1878). Kastamonu: Kastamonu Vilâyet Matbaası.
11. Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi (Hicri 1296/Miladi 1879). Kastamonu: Kastamonu Vilâyet Matbaası.
12. Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi (Hicri 1297/Miladi 1880). Kastamonu: Kastamonu Vilâyet Matbaası.

13. Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi (Hicri 1298/Miladi 1881). Kastamonu: Kastamonu Vilâyet Matbaası.

14. Kastamonu Vilâyeti Salnâmesi (Hicri 1299/Miladi 1882). Kastamonu: Kastamonu Vilâyet Matbaası.

ÖZGEÇMİŞ

Orhan OKUR 1978 yılında Sinop'un Boyabat ilçesinde doğdu. İlk, orta, lise öğrenimini Boyabat'ta tamamladı. 1996 yılında girdiği Gazi Üniversitesi Tarih Bölümü'nden 2000 yılında mezun oldu. 2014 yılında, Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans öğrenimine başladı ve halen devam etmektedir.

